

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

SİLİVRİ AĞZI
(GİRİŞ – İNCELEME – METİNLER – SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

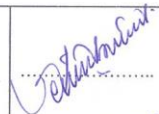
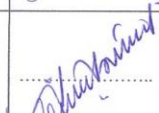
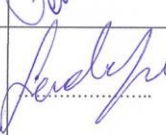
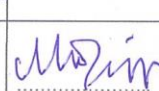

ERDOĞAN ÖZDİL

DANIŞMAN

DOÇ. DR. VEYSİ SEVİNÇLİ

VAN - 2019

KABUL VE ONAY SAYFASI

Erdoğan ÖZDİL tarafından hazırlanan "Silivri Ağzı (Giriş – İnceleme – Metinler – Sözlük)" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.	
Danışman: Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Başkan : Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Sevda ERATALAY Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Murat PARLAKPINAR Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Bitlis Eren Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.	
Yedek Üye : Unvanı Adı SOYADI Anabilim Dalı, Üniversite Adı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.
Yedek Üye : Unvanı Adı SOYADI Anabilim Dalı, Üniversite Adı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.
Tez Savunma Tarihi:	25/12/2019
Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini ve imzaların sahiplerine ait olduğunu onaylıyorum.	
 Doç. Dr. Bekir KOÇLAR Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü	

ETİK BEYAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü **Tez Yazım**

Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Erdoğan ÖZDİL

25.12.2019

(Yüksek Lisans Tezi)

Erdoğan Özdil

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Aralık, 2019

SİLİVRİ AĞZI

(GİRİŞ – İNCELEME – METİNLER – SÖZLÜK)

ÖZET

Bugüne kadar Türkiye Türkçesi ağızlarıyla ilgili lisans ve lisansüstü düzeyde birçok çalışma yapılmıştır. Ancak günümüzde hala ağız çalışması yapılmayan bölgeler mevcuttur. Bu bölgelerden birisi de İstanbul iline bağlı bulunan Silivri ilçesidir.

Bu çalışmada, Silivri ilçesi ve ilçeye bağlı olan mahallelerde yaşayan göçmenlerin ağız özellikleri incelenmiştir. Tez; *Giriş, İnceleme, Sonuç, Metinler, Sözlük, Kaynakça ve Ekler* kısımlarından oluşmaktadır. *Giriş* kısmında, Silivri'nin tarihi, coğrafyası ve bölgede yaşayan yerli halkın etnik yapısı hakkında bilgiler verilmiştir. *İnceleme* kısmında, bölgeden derlediğimiz 43 metin ses ve şekil bilgisi yönünden incelenmiştir. *Sonuç* kısmında, Silivri ağızıyla ilgili elde edilen veriler maddeler halinde değerlendirilmiştir. *Metinler* kısmında, kaynak kişilerden yapılan derlemeler Türk Dil Kurumu tarafından tavsiye edilen transkripsiyon işaretleriyle yazıya geçirilmiştir.

Sözlük kısmında, yazı dilindeki şekilden farklı olarak telaffuz edilen kelimelere yer verilmiştir. *Kaynakça* kısmında, çalışma hazırlanırken yararlanılan eserlerin künyeleri alfabetik olarak sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Ağız, Silivri, Göçmen, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi.

Sayfa Sayısı : XXXV+262

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ

(M.Sc. Thesis)

Erdoğan Özdil

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

December, 2019

DIALECT OF SILIVRI

(INTRODUCTION – STUDY – TEXTS – DICTIONARY)

ABSTRACT

Many studies have been conducted at the undergraduate and graduate levels so far on Turkey Turkish dialects. However, there are still areas where no dialect work is performed. One of these regions is Silivri district of Istanbul.

In this study, the dialect characteristics of the migrants living in Silivri were investigated. The thesis; *Introduction, Review, Conclusion, Texts, Glossary, Bibliography* and *Appendices*. In the *Introduction*, information is given about the history, geography and ethnic structure of the inhabitants of Silivri. In the *Examination* section, 43 texts we collected from the region were examined in terms of phonetics and morphology. In the *Conclusion* part, the data obtained from the Silivri dialect were evaluated as items. In the *Texts* section, reviews from source persons have been written with transcription marks recommended by the Turkish Language Association.

In the *Dictionary* section, words that are pronounced differently from the form in the written language are given. In the *Bibliography* section, the tags of the works used in the preparation of the study are listed in alphabetical order.

Keywords : Dialect, Silivri, Immigrant, Phonetics, Morphology.

Quantity of Page: XXXV+262

Supervisor: Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ.....	XXVIII
İŞARETLER.....	XXX
KISALTMALAR.....	XXXI
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	XXXII
RESİM VE HARİTALARIN LİSTESİ.....	XXXIII
ÖNSÖZ.....	XXXIV
GİRİŞ.....	1
1. ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN ÖZELLİKLERİ.....	3
1.1. Silivri İlçesinin Tarihi.....	3
1.2. Silivri İlçesinin Coğrafyası.....	10
1.2.1. İlçenin Yeri.....	10
1.2.2. İklim.....	12
1.2.3. Bitki Örtüsü.....	12
1.2.4. Nüfus ve İdari Yapı.....	13
1.3. Silivri İlçesinde Etnik Yapı.....	16
1.3.1. Bulgaristan Göçmenleri.....	18
1.3.2. Yunanistan Göçmenleri.....	18
1.3.3. Romanya Göçmenleri.....	19

1.3.4. Makedonya Göçmenleri.....	20
2. DİL İNCELEMESİ.....	22
2.1. Ses Bilgisi.....	22
2.1.1. Ünlüler.....	22
2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri.....	22
2.1.1.1.1. á Ünlüsü.....	22
2.1.1.1.2. â Ünlüsü.....	23
2.1.1.1.3. ê Ünlüsü.....	23
2.1.1.1.4. ä Ünlüsü.....	23
2.1.1.1.5. ë Ünlüsü.....	24
2.1.1.1.6. í Ünlüsü.....	24
2.1.1.1.7. ï Ünlüsü.....	24
2.1.1.1.8. î Ünlüsü.....	25
2.1.1.1.9. ó Ünlüsü.....	25
2.1.1.1.10. ò Ünlüsü.....	25
2.1.1.1.11. ô Ünlüsü.....	26
2.1.1.1.12. ú Ünlüsü.....	26
2.1.1.2. Ünlülerde Uzunluk Kısalık.....	26
2.1.1.2.1. Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi.....	27
2.1.1.2.2. Aslında Normal Uzunlukta Olan Ünlülerin Kısalması.....	27
2.1.1.2.3. Hece Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler.....	28
2.1.1.2.4. Ünsüz Düşmesiyle Oluşan Uzun Ünlüler.....	30
2.1.1.3. İkiz Ünlüler.....	31

2.1.1.3.1. Yükselen İkiz Ünlüler.....	31
2.1.1.3.2. Eşit İkiz Ünlüler.....	32
2.1.1.3.3. Alçalan İkiz Ünlüler.....	32
2.1.1.4. Ünlü Uyumları.....	33
2.1.1.4.1. Kalınlık-İncelik Uyumu.....	33
2.1.1.4.1.1. -ken (iken) Zarf-Fiil Eki.....	33
2.1.1.4.1.2. +dAş İsimden İsim Yapan Ek.....	33
2.1.1.4.1.3. i- Cevheri Fiili: i-.....	34
2.1.1.4.1.4. Yabancı Kelimelerde Kalınlık-İncelik Uyumu.....	34
2.1.1.4.1.4.1. İlerleyici Ünlü Benzeşmesi.....	35
2.1.1.4.1.4.2. Gerileyici Ünlü Benzeşmesi.....	35
2.1.1.4.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	35
2.1.1.4.2.1. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması.....	37
2.1.1.5. Ünlü Değişimleri.....	38
2.1.1.5.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi.....	38
2.1.1.5.1.1. /a/ > /e/ Değişimi.....	38
2.1.1.5.1.2. /a/ > [á] Değişimi.....	38
2.1.1.5.1.3. /a/ > /i/ Değişimi.....	39
2.1.1.5.1.4. /a/ > [í] Değişimi.....	39
2.1.1.5.1.5. /ı/ > /i/ Değişimi.....	39
2.1.1.5.1.6. /ı/ > [í] Değişimi.....	40
2.1.1.5.1.7. /o/ > /ö/ Değişimi.....	40
2.1.1.5.1.8. /o/ > [ó] Değişimi.....	40

2.1.1.5.1.9. /o/ > /i/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.1.10. /u/ > [ú] Değişimi.....	41
2.1.1.5.1.11. /u/ > /ü/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.1.12. /u/ > /i/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması.....	41
2.1.1.5.2.1. /e/ > /a/ Değişimi.....	41
2.1.1.5.2.2. /e/ > [á] Değişimi.....	42
2.1.1.5.2.3. /e/ > [ã] Değişimi.....	42
2.1.1.5.2.4. /i/ > /ɪ/ Değişimi.....	42
2.1.1.5.2.5. /i/ > [í] Değişimi.....	43
2.1.1.5.2.6. /i/ > [ú] Değişimi.....	43
2.1.1.5.2.7. /ö/ > /ó/ Değişimi.....	43
2.1.1.5.2.8. /ü/ > /u/ Değişimi.....	44
2.1.1.5.2.9. /ü/ > [ú] Değişimi.....	44
2.1.1.5.3. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması.....	44
2.1.1.5.3.1. /a/ > /ã/ Değişimi.....	44
2.1.1.5.3.2. /a/ > /o/ Değişimi.....	44
2.1.1.5.3.3. /a/ > [ò] Değişimi.....	45
2.1.1.5.3.4. /a/ > /u/ Değişimi.....	45
2.1.1.5.3.5. /i/ > /ü/ Değişimi.....	45
2.1.1.5.3.6. /i/ > /u/ Değişimi.....	46
2.1.1.5.3.7. /ɪ/ > /u/ Değişimi.....	46
2.1.1.5.3.8. /ɪ/ > /ü/ Değişimi.....	46

2.1.1.5.3.9. /e/ > /ö/ Değişimi.....	46
2.1.1.5.4. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi.....	46
2.1.1.5.4.1. /u/ > /ı/ Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.2. /u/ > [i] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.3. /u/ > [i̇] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.4. /o/ > [â] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.5. /o/ > [á] Değişimi.....	47
2.1.1.5.4.6. /o/ > /a/ Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.7. /o/ > /e/ Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.8. /o/ > [ê] Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.9. /o/ > /ı/ Değişimi.....	48
2.1.1.5.4.10. /o/ > /i/ Değişimi.....	49
2.1.1.5.4.11. /ö/ > /e/ Değişimi.....	49
2.1.1.5.4.12. /ö/ > [ê] Değişimi.....	49
2.1.1.5.4.13. /ü/ > /i/ Değişimi.....	49
2.1.1.5.5. Geniş Ünlülerin Daralması.....	50
2.1.1.5.5.1. /a/ > /ı/ Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.2. /a/ > [i] Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.3. /a/ > /i/ Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.4. /e/ > [ê] Değişimi.....	50
2.1.1.5.5.5. /e/ > /i/ Değişimi.....	51
2.1.1.5.5.6. /ö/ > [ö] Değişimi.....	51
2.1.1.5.5.7. /ö/ > /ü/ Değişimi.....	51

2.1.1.5.5.8. /o/ > [ò] Değişimi.....	51
2.1.1.5.5.9. /o/ > /u/ Değişimi.....	52
2.1.1.5.5.10. /o/ > [ú] Değişimi.....	52
2.1.1.5.6. Dar Ünlülerin Genişlemesi.....	52
2.1.1.5.6.1. /i/ > /e/ Değişimi.....	52
2.1.1.5.6.2. /i/ > [è] Değişimi.....	52
2.1.1.5.6.3. /ı/ > /a/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.4. /i/ > [a] Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.5. /ü/ > /o/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.6. /ü/ > /ö/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.7. /u/ > /o/ Değişimi.....	53
2.1.1.5.6.8. /u/ > [ò] Değişimi.....	53
2.1.1.6. Ünlülerde Düşme ve Türeme.....	54
2.1.1.6.1. Ünlü Düşmesi.....	54
2.1.1.6.2. Ünlü Türemesi.....	55
2.1.1.6.2.1. Kelime Başında Ünlü Türemesi.....	55
2.1.1.6.2.2. Kelime Ortasında Ünlü Türemesi.....	55
2.1.1.6.2.3. Kelime Sonunda Ünlü Türemesi.....	55
2.1.2. Ünsüzler.....	56
2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri.....	56
2.1.2.1.1. [ç]: (c-j) Arası Ses.....	56
2.1.2.1.2. [ç]: (s-ç) Arası Ses.....	56
2.1.2.1.3. [Ç]: (c-ç) Arası Ses.....	56

2.1.2.1.4. [F]: (f-v) Arası Ses.....	57
2.1.2.1.5. /ğ/: Kalın “g”.....	57
2.1.2.1.6. /h/: Arka Damak Ünsüzü.....	57
2.1.2.1.7. /h/: Katı, sızıcı, ötümlü, nefesli “h” Ünsüzü.....	58
2.1.2.1.8. [K]: (k-g) Arası Ses.....	58
2.1.2.1.9. /k/: Kalın “k”	58
2.1.2.1.10. [ñ]: Nazal “n”	59
2.1.2.1.11. [P]: (p-b) Arası Ses.....	59
2.1.2.1.12. [r̄]: Titreklği Uzatılan “r” Ünsüzü.....	59
2.1.2.1.13. [S]: (s-z) Arası Ses.....	60
2.1.2.1.14. [Ş]: (ş-j) Arası Ses.....	60
2.1.2.1.15. [T]: (t-d) Arası Ses.....	60
2.1.2.2. Ünlü Ünsüz Uyumunun Bozulması.....	61
2.1.2.3. Ünsüz Değişimleri.....	61
2.1.2.3.1. Ünsüzlerde Ötümlüleşme.....	61
2.1.2.3.1.1. Kelime Başında Ötümlüleşme.....	62
2.1.2.3.1.1.1. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.1.2. /ç/ > /c/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.1.3. /p/ > /b/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.1.4. /t/ > /d/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.2. Kelime Ortasında Ötümlüleşme.....	62
2.1.2.3.1.2.1. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	62
2.1.2.3.1.2.2. /k/ > /v/ Değişimi.....	63

2.1.2.3.1.2.3. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.4. /k/ > /g/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.5. /ç/ > /c/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.6. /p/ > /b/ Değişimi.....	63
2.1.2.3.1.2.7. /t/ > /d/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3. Kelime Sonunda Ötümlüleşme.....	64
2.1.2.3.1.3.1. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.2. /k/ > /g/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.3. /ç/ > /c/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.4. /p/ > /b/ Değişimi.....	64
2.1.2.3.1.3.5. /t/ > /d/ Değişimi.....	65
2.1.2.3.2. Ünsüzlerde Ötümsüzleşme.....	65
2.1.2.3.2.1. Kelime Başında Ötümsüzleşme.....	65
2.1.2.3.2.1.1. /b/ > /p/ Değişimi.....	65
2.1.2.3.2.1.2. /d/ > /t/ Değişimi.....	65
2.1.2.3.2.2. Kelime Ortasında Ötümsüzleşme.....	65
2.1.2.3.2.2.1. /b/ > /p/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.2. /d/ > /t/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.3. /z/ > /s/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.4. /v/ > /f/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.2.5. /c/ > /ç/ Değişimi.....	66
2.1.2.3.2.3. Kelime Sonunda Ötümsüzleşme.....	66
2.1.2.3.2.3.1. /z/ > /s/ Değişimi.....	66

2.1.2.3.3. Süreklileşme.....	67
2.1.2.3.3.1. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişimler.....	67
2.1.2.3.3.1.1. /l/ > /n/ Değişimi.....	67
2.1.2.3.3.1.2. /l/ > /v/ Değişimi.....	67
2.1.2.3.3.1.3. /r/ > /l/ Değişimi.....	67
2.1.2.3.3.1.4. /r/ > /y/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.5. /r/ > /ğ/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.6. /m/ > /n/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.7. /y/ > /n/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.8. /r/ > /n/ Değişimi.....	68
2.1.2.3.3.1.9. /n/ > /m/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.10. /n/ > /l/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.11. /y/ > /h/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.12. /y/ > /ğ/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.13. /ş/ > /s/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.14. /ş/ > /h/ Değişimi.....	69
2.1.2.3.3.1.15. /s/ > /z/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.16. /s/ > /ş/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.17. /ğ/ > /y/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.18. /ğ/ > /v/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.19. /v/ > /ğ/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.20. /z/ > /ş/ Değişimi.....	70
2.1.2.3.3.1.21. /z/ > /s/ Değişimi.....	70

2.1.2.3.3.2. Sızıcılaşma.....	71
2.1.2.3.3.2.1. /ç/ > /ş/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.2. /k/ > /v/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.3. /k/ > /ğ/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.4. /k/ > /ş/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.3.2.5. /c/ > /j/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.4. Süreksizleşme.....	71
2.1.2.3.4.1. /h/ > /k/ Değişimi.....	71
2.1.2.3.4.2. Süreksiz Ünsüzler Arasındaki Değişimler.....	72
2.1.2.3.4.2.1. /k/ > /t/ Değişimi.....	72
2.1.2.3.4.2.2. /t/ > /ç/ Değişimi.....	72
2.1.2.3.5. Ünsüz Benzeşmesi.....	72
2.1.2.3.5.1. İlerleyici Benzeşme.....	72
2.1.2.3.5.1.1. nl > nn Benzeşmesi.....	72
2.1.2.3.5.1.2. nr > nn Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.1.3. şy > şş Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2. Gerileyici Benzeşme.....	73
2.1.2.3.5.2.1. rl > ll Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2.2. rl > rn Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2.3. md > nd Benzeşmesi.....	73
2.1.2.3.5.2.4. şs > ss Benzeşmesi.....	74
2.1.2.3.5.2.5. yl > yn Benzeşmesi.....	74
2.1.2.3.5.2.6. zs > ss Benzeşmesi.....	74

2.1.2.3.6. Ünsüz İkizleşmesi.....	74
2.1.2.3.7. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi.....	75
2.1.2.3.8. Ünsüz Düşmesi.....	75
2.1.2.3.8.1. Kelime Başında Ünsüz Düşmesi.....	75
2.1.2.3.8.1.1. /h/ Düşmesi.....	76
2.1.2.3.8.1.2. /v/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.1.3. /y/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2. Kelime Ortasında Ünsüz Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2.1. /d/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2.2. /ğ/ Düşmesi.....	77
2.1.2.3.8.2.3. /h/ Düşmesi.....	78
2.1.2.3.8.2.4. /k/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.5. /l/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.6. /n/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.7. /r/ Düşmesi.....	79
2.1.2.3.8.2.8. /t/ Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.2.9. /v/ Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.2.10. /y/ Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.3. Kelime Sonunda Ünsüz Düşmesi.....	80
2.1.2.3.8.3.1. /h/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.2. /k/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.3. /l/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.4. /n/ Düşmesi.....	81

2.1.2.3.8.3.5. /r/ Düşmesi.....	81
2.1.2.3.8.3.6. /ş/ Düşmesi.....	82
2.1.2.3.8.3.7. /t/ Düşmesi.....	82
2.1.2.3.8.3.8. /y/ Düşmesi.....	82
2.1.2.3.9. Ünsüz Türemesi.....	82
2.1.2.3.9.1. Kelime Başında Ünsüz Türemesi.....	82
2.1.2.3.9.1.1. /h/ Türemesi.....	82
2.1.2.3.9.2. Kelime Ortasında Ünsüz Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.2.1. /y/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.2.2. /k/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3. Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.1. /m/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.2. /n/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.3. /s/ Türemesi.....	83
2.1.2.3.9.3.4. /t/ Türemesi.....	84
2.1.2.3.10. Göçüşme.....	84
2.1.2.3.11. Hece Kaynaşması.....	84
2.1.2.3.12. Hece Düşmesi.....	84
2.1.2.3.13. Hece Türemesi.....	85
2.2. Şekil Bilgisi.....	86
2.2.1. İsimler.....	86
2.2.1.1. Yapım Ekleri.....	86
2.2.1.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler.....	86

2.2.1.1.1.1. +lık, +lik, +luk, +lük.....	86
2.2.1.1.1.2. +II, +IU.....	87
2.2.1.1.1.3. +cI, +cU, +çI, +çU.....	87
2.2.1.1.1.4. +sIz, +sUz.....	88
2.2.1.1.1.5. +ki.....	88
2.2.1.1.1.6. +cık, +cik, +cuğ, +cük.....	89
2.2.1.1.1.7. +dAş.....	89
2.2.1.1.1.8. +ncI, +ncU.....	89
2.2.1.1.1.9. +Ar, +şAr.....	90
2.2.1.1.1.10. +leyin.....	90
2.2.1.1.1.11. +man.....	90
2.2.1.1.1.12. +cA, +çA.....	90
2.2.1.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler.....	91
2.2.1.1.2.1. -mağ, -mek.....	91
2.2.1.1.2.2. -mA.....	91
2.2.1.1.2.3. -Iş, -Uş.....	92
2.2.1.1.2.4. -cA.....	92
2.2.1.1.2.5. -IcI, -UcU.....	92
2.2.1.1.2.6. -anağ, -enek.....	92
2.2.1.1.2.7. -k, -k.....	92
2.2.1.1.2.8. -ağ, -ek.....	93
2.2.1.1.2.9. -ğın, -gin, -ğün, -gün.....	93
2.2.1.1.2.10. -ği, -gi.....	93

2.2.1.1.2.11. -I, -U.....	93
2.2.1.1.2.12. -m.....	93
2.2.1.1.2.13. -t.....	94
2.2.1.1.2.14. -mur.....	94
2.2.1.1.2.15. -tI, -tU.....	94
2.2.1.1.3. Fiilden Fiil (Çatı) Yapım Ekleri	94
2.2.1.1.3.1. -mA-.....	94
2.2.1.1.3.2. -dIr, -dUr-, -tIr-, -tUr-.....	95
2.2.1.1.3.3. -Ar-.....	95
2.2.1.1.3.4. -Ir-, -Ur-.....	95
2.2.1.1.3.5. -I-.....	96
2.2.1.1.3.6. -ş-.....	96
2.2.1.1.3.7. -n-.....	96
2.2.1.1.3.8. -t-.....	96
2.2.1.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri.....	97
2.2.1.1.4.1. +IA-.....	97
2.2.1.1.4.2. +A-.....	97
2.2.1.1.4.3. +Al-.....	97
2.2.1.1.4.4. +I-.....	98
2.2.1.1.4.5. +Ar-.....	98
2.2.1.1.4.6. +k-.....	98
2.2.1.1.4.7. +IAş-.....	98
2.2.1.2. İsim Çekim Ekleri.....	98

2.2.1.2.1. Çokluk Eki.....	98
2.2.1.2.1.1. +lAr.....	98
2.2.1.2.1.2. +lā, +lē.....	99
2.2.1.2.1.3. +nā, +nē.....	99
2.2.1.2.1.4. +nAr.....	99
2.2.1.2.2. İyelik Ekleri.....	100
2.2.1.2.2.1. Teklik I. Şahıs İyelik Eki: +m.....	100
2.2.1.2.2.2. Teklik II. Şahıs İyelik Eki: +n.....	100
2.2.1.2.2.3. Teklik III. Şahıs İyelik Eki: +I, +U, +sI, +sU.....	100
2.2.1.2.2.4. Çokluk I. Şahıs İyelik Eki: +mIz, +mUz.....	101
2.2.1.2.2.5. Çokluk II. Şahıs İyelik Eki: +nIz, +nUz.....	101
2.2.1.2.2.6. Çokluk III. Şahıs İyelik Eki: +lArI, +nArI.....	101
2.2.1.2.3. Hal Ekleri.....	102
2.2.1.2.3.1. Yalın Hal.....	102
2.2.1.2.3.2. İlgi Hâli: +In, +Un, +nIn, +nUn.....	102
2.2.1.2.3.2.1. +In, +Un	102
2.2.1.2.3.2.2. +nIn, +nUn.....	102
2.2.1.2.3.3. Yükleme (Belirtme) Hâli Eki: +I, +U.....	103
2.2.1.2.3.3.1. +I, +U.....	103
2.2.1.2.3.4. Yönelme Hâli Eki: +A, +I.....	103
2.2.1.2.3.4.1. +A.....	103
2.2.1.2.3.4.2. +I.....	104
2.2.1.2.3.5. Bulunma Hâli Eki: +dA, +tA.....	104

2.2.1.2.3.5.1. +dA.....	105
2.2.1.2.3.5.2. +tA.....	105
2.2.1.2.3.6. Çıkma (Ayrılma) Hâli: +dAn, +tAn.....	105
2.2.1.2.3.6.1. +dAn.....	105
2.2.1.2.3.6.2. +tAn.....	106
2.2.1.2.3.7. Vasıta Hâli: +lA, +lAn, +nA, +nAn, +n.....	106
2.2.1.2.3.7.1. +lA.....	106
2.2.1.2.3.7.2. +lAn.....	107
2.2.1.2.3.7.3. +nA.....	107
2.2.1.2.3.7.4. +nAn.....	107
2.2.1.2.3.7.5. +n.....	108
2.2.1.2.3.8. Eşitlik Hâl Eki: +cA.....	108
2.2.1.2.3.8.1. +cA.....	108
2.2.1.2.3.9. Aitlik Eki: +ki.....	108
2.2.1.2.3.10. Soru Eki: mI, mU.....	108
2.2.1.2.3.10.1. mI, mU.....	109
2.2.2. Zamirler.....	109
2.2.2.1. Şahıs Zamirleri.....	109
2.2.2.2. Dönüşlülük Zamiri.....	110
2.2.2.3. İşaret Zamirleri.....	111
2.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri.....	112
2.2.2.5. Soru Zamirleri.....	112
2.2.3. Sıfatlar.....	112

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları.....	112
2.2.3.2. Belirtme Sıfatları.....	113
2.2.3.3. İşaret Sıfatları.....	113
2.2.3.4. Sayı Sıfatları.....	114
2.2.3.4.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	114
2.2.3.4.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	114
2.2.3.4.3. Üleştirme Sıfatları.....	115
2.2.3.5. Belirsizlik Sıfatları.....	115
2.2.3.6. Soru Sıfatları.....	115
2.2.4. Zarflar.....	115
2.2.4.1. Yer Yön Zarfları.....	116
2.2.4.2. Zaman Zarfları.....	116
2.2.4.3. Durum (Hâl) Zarfları.....	116
2.2.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları.....	117
2.2.4.5. Soru Zarfları.....	117
2.2.5. Edatlar.....	118
2.2.5.1. Ünlem Edatları.....	118
2.2.5.1.1. Ünlemler.....	118
2.2.5.1.2. Seslenme Edatları.....	118
2.2.5.1.3. Gösterme Edatları.....	119
2.2.5.1.4. Cevap Edatları.....	119
2.2.5.1.5. Sorma Edatları.....	119
2.2.5.2. Bağlama Edatları.....	120

2.2.5.2.1. Sıralama Edatları.....	120
2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları.....	120
2.2.5.2.3. Karşılaştırma Edatları.....	120
2.2.5.2.4. Cümle Başı Edatları.....	121
2.2.5.2.5. Sona Gelen Edatlar.....	121
2.2.5.3. Son Çekim Edatları.....	122
2.2.6. Fiiller.....	122
2.2.6.1. Bildirme (Haber) Kipleri.....	123
2.2.6.1.1. Görülen Geçmiş Zaman: -dİ, -dU, -tİ, -tU.....	123
2.2.6.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Olumsuzu: -mAdİ.....	124
2.2.6.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mİş, -mUş.....	125
2.2.6.1.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Olumsuzu: -mAmlş.....	126
2.2.6.1.3. Şimdiki Zaman: -y, -yr, -yA, -yá, -yI, -yo, -yU, -yar, -yār, -yır, -yır̄, -yırı, -yor, -yoṛ, -yol, -yri, -īri, -er, -ō.....	126
2.2.6.1.3.1. Şimdiki Zamanın Olumsuzu: -mIyA, -mIyI, -muyo, -meyırı, -mIyo, -mIyor, -mIyoṛ, -meyı, -mīr, -miy, -meyı, -múy, -muyu.....	130
2.2.6.1.4. Geniş Zaman: -r, -r̄, -Ar, -Ar̄, -ēr.....	131
2.2.6.1.4.1. Geniş Zamanın Olumsuzu: -mA, -mAz, -mAS.....	132
2.2.6.1.5. Gelecek Zaman: -cA, -c̄A, -cağ, -c̄ağ, -AcA, -aça, -acağ, -cek, -c̄ek, -ecek, -eçek, -Çe, -Çek, -ça, -IcA, -ıca, -Icağ, -icek, -ıcağ, -içek, -Uca.....	133
2.2.6.1.5.1. Gelecek Zamanın Olumsuzu: -mayca, -mayc̄a, -mıca, -miçe.....	135
2.2.6.2. Tasarlama Kipleri.....	135
2.2.6.2.1. İstek Kipi: -A.....	135

2.2.6.2.1.1. İstek Kipinin Olumsuzu: -mA.....	136
2.2.6.2.2. Emir Kipi.....	136
2.2.6.2.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -AyIm, -em, -ıyım, -IyAm.....	136
2.2.6.2.2.2. Teklik II. Şahıs Eki: Eksiz.....	137
2.2.6.2.2.3. Teklik III. Şahıs Eki: -sIn, -sun.....	137
2.2.6.2.2.4. Çokluk I. Şahıs Eki: -AIIIm, -ilim.....	137
2.2.6.2.2.5. Çokluk II. Şahıs Eki: -In, -un.....	137
2.2.6.2.2.6. Çokluk III. Şahıs Eki: -sınlar, -sunlar, -sınnar.....	138
2.2.6.2.2.7. Emir Kipinin Olumsuzu: -mA.....	138
2.2.6.2.3. Gereklilik Kipi: -mAII.....	138
2.2.6.2.4. Dilek-Şart Kipi: -sA.....	138
2.2.6.2.4.1. Dilek-Şart Kipinin Olumsuzu: -mAsA.....	139
2.2.6.3. Birleşik Kipler.....	139
2.2.6.3.1. Hikâye Birleşik Çekimi.....	139
2.2.6.3.1.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesi: -ydu, -ydú, -yodu, -üdu, -yödu, -yudú.....	140
2.2.6.3.1.1.1. Şimdiki Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mıydu, -miyodu.....	141
2.2.6.3.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi: -ArdI, -ArdI, -rdI, -rdI, -rdU, -rdu.....	141
2.2.6.3.1.2.1. Geniş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAzdI.....	142
2.2.6.3.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -DIydı.....	143
2.2.6.3.1.3.1. Görülen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAdI(y)dI.....	143
2.2.6.3.1.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -mİştI, -mUştU.....	143

2.2.6.3.1.4.1. Öğrenilen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAmIştI.....	144
2.2.6.3.1.5. Gelecek Zamanın Hikâyesi: -câdı, -cağtı, -acâdı, -ecekti.....	144
2.2.6.3.1.5.1. Gelecek Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mıcağtı.....	144
2.2.6.3.1.6. Şartın Hikâyesi: -sAydI.....	145
2.2.6.3.1.6.1. Şart Hikâyesinin Olumsuzu.....	145
2.2.6.3.1.7. İsteğın Hikâyesi: -AydI.....	145
2.2.6.3.1.7.1 İstek Hikâyesinin Olumsuzu.....	145
2.2.6.3.2. Rivayet Birleşik Çekimi.....	146
2.2.6.3.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti: -yomuş, -ymuş.....	146
2.2.6.3.2.1.1. Şimdiki Zaman Rivayetinin Olumsuzu.....	146
2.2.6.3.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti: -rmUş, -rmlş, -ArmIş, -rmlş, -r̄mUş.....	146
2.2.6.3.2.2.1. Geniş Zaman Rivayetinin Olumsuzu: -mAzmIş.....	147
2.2.6.3.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti.....	147
2.2.6.3.2.4. Gelecek Zamanın Rivayeti: -acāmış, -cāmış.....	147
2.2.6.3.2.5. Şartın Rivayeti.....	148
2.2.6.3.3. Şart Birleşik Çekimi.....	148
2.2.6.3.3.1. Şimdiki Zamanın Şartı.....	148
2.2.6.3.3.2. Geniş Zamanın Şartı: -rsA, -ArsA, -r̄se, -yse.....	148
2.2.6.3.3.2.1. Geniş Zaman Şartının Olumsuzu: -mAssA, -mASsA.....	149
2.2.6.3.3.3. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı: -dI(y)sA, -dU(y)sA.....	149
2.2.6.3.3.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı.....	150

2.2.6.3.3.5. Gelecek Zamanın Şartı.....	150
2.2.6.4. Ek-Fiil.....	150
2.2.6.4.1. Geniş Zaman.....	150
2.2.6.4.1.1. Teklik I. Şahıs Eki: -Im.....	150
2.2.6.4.1.2. Teklik II. Şahıs Eki: -sIn, -sUn.....	151
2.2.6.4.1.3. Teklik III. Şahıs Eki: -DIr, -dUr.....	151
2.2.6.4.1.4. Çokluk I. Şahıs Eki: -Iz, -Uz, -uS.....	151
2.2.6.4.1.5. Çokluk II. Şahıs Eki: -sInIz.....	151
2.2.6.4.1.6. Çokluk III. Şahıs Eki: -IArIdIr.....	151
2.2.6.4.2. Görülen Geçmiş Zaman: -DI, -DU.....	151
2.2.6.4.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -dIm, -dUm.....	152
2.2.6.4.2.2. Teklik III. Şahıs Eki: -DI, -Du.....	152
2.2.6.4.2.3. Çokluk I. Şahıs Eki: -Dık, -dik, -Duğ.....	152
2.2.6.4.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş, -mUş, -mIŞ.....	152
2.2.6.4.3.1. Teklik I. Şahıs Eki: -mIşIm, -mUşUm.....	152
2.2.6.4.3.2. Teklik III. Şahıs Eki: -mIş, -mUş, -mIŞ, -muŞ.....	153
2.2.6.4.3.3. Çokluk III. Şahıs Eki: -mIşIAr.....	153
2.2.6.4.4. Şart Kipi: -sA.....	153
2.2.6.4.4.1. Teklik III. Şahıs Eki: -sA.....	153
2.2.6.5. Birleşik Fiiller.....	153
2.2.6.5.1. Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller.....	154
2.2.6.5.1.1. et-.....	154
2.2.6.5.1.2. eyle-.....	154

2.2.6.5.1.3. kıl-.....	154
2.2.6.5.1.4. ol-.....	154
2.2.6.5.1.5. yap-.....	155
2.2.6.5.1.6. bulun-.....	155
2.2.6.5.2. Tasviri Fiille Oluşan Birleşik Fiiller.....	155
2.2.6.5.2.1. Yeterlilik Fiilleri.....	155
2.2.6.5.2.1.1. Yeterlilik Fiilinin Olumsuzu.....	156
2.2.6.5.2.2. Tezlik Filleri.....	156
2.2.6.6. Fiilimsiler.....	156
2.2.6.6.1. İsim-Fiiller.....	156
2.2.6.6.1.1. -mak, -mek.....	157
2.2.6.6.1.2. -mA.....	157
2.2.6.6.1.3. -Iş, -Uş.....	157
2.2.6.6.2. Sıfat-Fiiller.....	158
2.2.6.6.2.1. -An.....	158
2.2.6.6.2.2. -mİş, -mUş.....	158
2.2.6.6.2.3. -dık, -dik, -duğ, -dük, -tık, -tik, -tuğ, -tük.....	158
2.2.6.6.2.4. -acak, -ecek.....	159
2.2.6.6.2.5. -mAz.....	159
2.2.6.6.3. Zarf-Fiiller.....	159
2.2.6.6.3.1. -A.....	159
2.2.6.6.3.2. -Ip, -Up.....	159
2.2.6.6.3.3. -arak, -erek.....	160

2.2.6.6.3.4. -IncA, -UncA.....	160
2.2.6.6.3.5. -AII.....	160
2.2.6.6.3.6. -mAdAn.....	160
2.2.6.6.3.7. -mAzdAn.....	161
2.2.6.6.3.8. -ken, -kene.....	161
2.2.6.6.3.9. -dıktan, -dikten.....	161
2.2.6.6.3.10. -dıqça, -dikçe, -dükçe, -tıqça, -tikçe.....	162
3. SONUÇ.....	163
3.1. Ses Bilgisi.....	163
3.2. Şekil Bilgisi.....	165
METİNLER.....	168
SÖZLÜK.....	232
KAYNAKÇA.....	250
EKLER.....	253
ÖZGEÇMİŞ	
TEZ ORJİNALLİK RAPORU	

ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

Ünlüler

- [á] : a-e arası, düz, geniş, yarı art orta damak ünlüsü
- [â] : a-o arası, geniş, art, yarı yuvarlak ünlü
- [è] : e-i arası, kapalı e ünlüsü, daralmış ünlü
- [ä] : açık e, normalden açık, yarı uzun ünlü
- [ê] : e-ö arası, geniş, yarı yuvarlak ünlü
- [í] : i-i arası, düz, dar, yarı art ünlü
- [î] : i-u arası, dar, art, yarı yuvarlak ünlü
- [ï] : i-ü arası, dar, ön, yarı yuvarlak ünlü
- [ó] : o-ö arası, geniş, yuvarlak, yarı art ünlü
- [ô] : o-u arası, yuvarlak, art, yarı dar ünlü
- [õ] : ö-ü arası, yuvarlak, ön, yarı geniş ünlü
- [ú] : u-ü arası, dar, yuvarlak, yarı art ünlü

Ünsüzler

- [ç] : c-j arası, ötümlü, yarı sızıcı ünsüz
- [ç̣] : s-ç arası, hafif sızıcı, normalden daha önde telaffuz edilen
- [Ç] : c-ç arası, patlayıcı, yarı ötümlü ünsüz
- [F] : f-v arası, katı, sızıcı, yarı ötümlü ünsüz
- [ğ] : Patlayıcı, ötümlü art damak ünsüzü
- [ḥ] : hırıltılı h ünsüzü, sızıcı, ötümsüz, art damak ünsüzü
- [h̥] : katı, sızıcı, ötümlü, nefesli h ünsüzü

- [K] : k-g arasında katı, patlayıcı, yarı ötümlü ünsüz
- [k] : art veya yarı art ünlülerle hece kuran, katı, patlayıcı, ötümsüz, art damak ünsüzü
- [ñ] : art damak, ötümlü, genizsi /n/ ünsüzü
- [P] : p-b arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir dudak ünsüzü
- [r̄] : Titrekliği uzatılan “r” ünsüzü
- [S] : s-z arası, yarı ötümlü, sızıcı ünsüz
- [Ş] : ş-j arası katı, sızıcı, yarı ötümlü bir diş eti ünsüzü
- [T] : t-d arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir diş ünsüzü

İŞARETLER

- : Ünlüler üzerinde uzunluk işareti
- ˘ : Ünlüler üzerinde kısalık işareti
- ˆ : İkiz ünlü işareti
- ˜ : Ulama işareti
- Ø : Biçim olarak kaybolmuş
- ˘ : Ünlülerde genizlileşme
- : Ünsüzler altında belirsizlik (düşmek üzere oluş) işareti
- ˘ : Hecelerden önce kelime vurgusu işareti
- ' : Kesme işareti
- : Eyleme bağlanmayı gösterir
- + : Ada bağlanmayı gösterir
- < : Sonraki biçim
- > : Önceki biçim
- [...] : Metinde anlaşılmayan yerler
- (...) : Metinde atlanan bölümler

KISALTMALAR

BGA

Bk.

çev.

Km

km²

M.Ö.

M.S.

MGA

°C

RGÄ

s.

YGA

yy.

AÇIKLAMALAR

Bulgaristan Göçmeni Ağzı

Bakınız

Çeviren

Kilometre

Kilometrekare

Milattan Önce

Milattan Sonra

Makedonya Göçmeni Ağzı

Santigrat

Romanya Göçmeni Ağzı

Sayfa

Yunanistan Göçmeni Ağzı

Yüzyıl

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge	Sayfa
Tablo 1. 2018 Yılı Silivri Nüfusunun Mahalleler Bazında Dağılımı.....	13
Tablo 2. Silivri Ağzında Şahıs Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu.....	110
Tablo 3. Silivri Ağzında Dönüşlülük Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu.....	111
Tablo 4. Silivri Ağzında İşaret Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu.....	111

RESİM VE HARİTALARIN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 1. Silivri İlçesinin İstanbul İçerisindeki Konumu.....	11
Resim 2. Silivri İlçesinin Haritası.....	12
Resim 3. Silivri İlçesinin Mahalleleri.....	16
Resim 4. Silivri’de İkamet Eden Ancak Farklı İl Nüfuslarına Kayıtlı Olan Vatandaşların Sayıları.....	17

ÖNSÖZ

Bir dilin veya şivenin içinde bulunan farklı konuşma şekilleri olan ağızlar, dillerin konuşma zenginliklerini gösteren en önemli unsurlardır. Kültür, etnik ve sosyal yapı gibi çeşitli etkilerin sonucuyla oluşan ağızların akademik düzeyde incelenmesi, araştırması yapılan bölge ağzının ses ve şekil bilgisini, cümle yapısını ve söz varlığını bilimsel anlamda belirlememiz konusunda oldukça önemlidir. Bu nedenle ağızlar hakkında yapılan her bilimsel araştırma Türk diline, kültürüne ve tarihine birçok açıdan katkı sağlamaktadır.

Bilim ve teknolojiye hızlı bir şekilde ilerleyen günümüz dünyasında, medya araç ve gereçleri, bölgesel göç, sosyal, siyasal ve ekonomi gibi nedenlerden dolayı bölgelerde yaşayan halkın ağız yapılarını koruması oldukça güç bir hale gelmekte ve yavaş yavaş kendine özgü bu konuşma şekillerini kaybetmektedirler. Bölgeler, kendilerine özgü konuşma şekillerini kaybetmeden önce yapılan ağız çalışmalarına son derecede ehemmiyet gösterilmeli ve en kısa sürede ağız çalışması yapılmayan bölgelerin ağız yapısı bilimsel anlamda incelenmelidir.

Bugüne kadar Türkiye Türkçesi ağızlarıyla ilgili lisans ve lisansüstü düzeyde birçok çalışma yapılmıştır. Ancak günümüzde hala ağız çalışması yapılmayan bölgeler mevcuttur. Bu bölgelerden birisi de İstanbul iline bağlı bulunan Silivri ilçesidir.

Silivri ağzı ile ilgili şu ana kadar yapılmış olan çalışmalara bakıldığında, 1976 yılında İstanbul Üniversitesi'nde, İbrahim Horasan tarafından yapılmış olan *Silivri'nin Ortaköyü Ağızlarından Derlemeler (Metin-İnceleme)* başlıklı bir lisans tezinin bulunduğu görülmektedir. Ancak Silivri ağzını genel olarak içeren, lisansüstü seviyede bir ağız çalışması bugüne kadar maalesef yapılmamıştır. Bu nedenle **Silivri Ağzı**, Türkiye Türkçesi ağızları içinde dil özellikleri bakımından incelenmeye değer durumundadır. Dilin devamlı olarak değişen yapısı içerisinde, bölge ağzının özelliklerini kayıt altına alarak incelemek, gelecek nesillere bırakacağımız önemli bir bilimsel miras olacağı kanaatindeyiz.

Çalışmamızdaki derlemeler, Silivri ilçe merkezinde bulunan mahalleler içerisinde en eski yerleşim yeri olan 2 merkez mahallede (Alibey ve Fatih Mahallesi) yapılmıştır. Bununla beraber Silivri'ye bağlı mahaller içinde 25 mahalleye daha

gidilmiştir. Bu mahalleler; Küçük Kılıçlı, Büyük Kılıçlı, Fener, Sayalar, Çayırdere, Yolçatı, Çeltik, Sancaktepe, Balaban, Alipaşa, Büyük Sinekli, Küçük Sinekli, Danamandıra, Beyciler, Seymen, Kavaklı, Ortaköy, Kadıköy, Gazitepe, Kurfallı, Bekirli, Akören, Fevzi Paşa, Gümüşyaka, Selimpaşa mahalleleridir. Çalışmamızda, Silivri ilçe merkezi ve mahallerinde bulunan 60 kaynak kişiden derlemeler yapılmıştır. Bölgede yaptığımız derlemeleri seçerken, derlemenin yapıldığı kaynak kişinin konuşma yapısı, kayıt yapılan mekândaki ses düzeyi gibi etkenler belirleyici olmuştur. Bundan dolayı, yaptığımız derlemeler içerisinde bulunan 43 tane derlemenin çalışmamıza alınması uygun görülmüştür. Derlemeler, bölgede bulunan kahveler, muhtarlıklar ve kaynak kişilerin evlerinde yapılmıştır. Yapılan derlemeleri yazıya aktarırken Türk Dil Kurumu tarafından tavsiye edilen çeviri yazı sistemi kullanılmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler; “Giriş”, “İnceleme”, “Sonuç”, “Metinler” ve “Sözlük” bölümleridir. “Giriş” bölümünde, Silivri’nin tarihi, coğrafi konumu hakkında genel bilgiler bulunmaktadır. “İnceleme” bölümünde, bölge ağız ses bilgisi ve şekil bilgisi yönünden incelenmiştir. “Sonuç” bölümünde, Silivri ağzının özellikleri maddeler halinde sıralanmıştır. “Metinler” bölümünde, bölgede yapılan derlemeler, çeviri yazı sistemiyle yazıya aktarılarak sunulmuştur. “Sözlük” bölümünde ise yazı diline göre farklı ses yapısında olan kelimeler gösterilmiştir.

Tez araştırmamın ve yazımının gerçekleşmesinde büyük katkıları bulunan Danışmanım Doç. Dr. Veysi Sevinçli’ye, süreç boyunca değerli görüşlerini aldığım Dr. Öğr. Üyesi Ali Osman Yalkın’a, araştırmam sırasında her türlü desteğini benden esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Hatice Özdil’e, saha çalışmalarımız sırasında tezimizin oluşmasına katkı sağlayan kaynak kişilere, onlarla buluşmamız için kolaylık gösteren Silivri Belediyesi’ne ve Silivri mahalle muhtarlarına, ulaşımda destek olan İdris Artan’a ve bu süreçte her zaman yanımda olan, desteklerini esirgemeyen biricik ailem ve sevdiklerime teşekkür ederim.

GİRİŞ

Teknolojinin her alanda etkisini gösterdiği günümüz dünyasında, insanlar arasındaki iletişim ve ulaşım imkanlarının kolaylaşması, neredeyse tüm evlerde radyo, televizyon ve internetin bulunması, eğitimin bireylere zorunlu tutulması sonucunda okuryazar oranının artması, ağızlar üzerinde olumsuz etkilere neden olmuştur (Çolakoğlu, 2013: 209). Buna bağlı olarak yazı dilinin ağızlar üzerindeki baskısı, birçok konuda zengin ögeler barındıran ağız özelliklerinin yavaş yavaş kaybolmasına yol açmıştır.

Bir ağızın çeşitli sebeplerden dolayı yok olması, o ağızla yüzyıllar içerisinde üretilen ve gelecek kuşaklara genel olarak sözlü yolla aktarılan bilgi ve kültürün de yok olması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla yüzyıllar içerisinde oluşmuş bilgi birikiminin kayıt altına alınması için ağız çalışmaları büyük önem taşımaktadır (Demir, 2008: 6).

Türk diliyle ilgili yapılan her ağız çalışması, dilde var olan problemleri çözüme kavuşturmakta ve aynı zamanda Türk dilinin bilinmeyen yönlerine ışık tutmaktadır (Baydar, 2008: 316). Bununla beraber ağız çalışmaları, yalnızca araştırması yapılan bölge ağızının dil incelemelerini ortaya koymaz. Ayrıca incelenen bölgedeki halk inançlarını, bölge insanının gelenek ve göreneklerini, toplum psikolojisini, eski yaşam tarzlarını ve bölgenin sözlü tarihini de içinde barındırmaktadır. Bu yüzden yapılan ağız çalışmalarında, dil incelemeleriyle beraber sosyoloji, tarih, folklor, edebiyat, psikoloji, iktisat, geleneksel tıp, ziraat, veterinerlik gibi farklı bilim dallarının da faydalanabileceği çok zengin bir malzeme kayıt altına alınmış olur (Demir, 2008: 6 - 7).

Türk dünyası içinde bugüne kadar Azerbaycan Türkçesi, Tatar Türkçesi ve Çuvaş Türkçesi'nin ağız atlası tamamlanabilmiştir. Ancak ülkemizde, bu alanda günümüze kadar yapılan bütün çalışmalara rağmen ağız çalışmaları konusunda hala istenilen sonuca ulaşılamamış, Türkiye Türkçesinin ağız atlası oluşturulamamıştır. Bu nedenle ağız özellikleri incelenmeyen bölgeler, Türkiye Türkçesi ağız atlasının tamamlanmasını geciktirmektedir. Dolayısıyla, bu türden bölgeler üzerine yapılacak olan ağız çalışmaları, Türkiye Türkçesi ağız atlasının tamamlanması bağlamında da önem arz etmektedir.

Daha önce üzerinde lisansüstü seviyede herhangi bir çalışma yapılmamış olan Silivri ağız ile ilgili yapılan bu çalışmayla, ağız atlası tamamlanamamış olan Türkiye Türkçesi ağızlarına, bölge ağızıyla ilgili veriler sunmayı ve Türk diline, kültürüne ve tarihine katkıda bulunmayı amaçlamaktayız.

Çalışmada, İstanbul iline bağlı bulunan Silivri ilçesinin ve ilçeye bağlı olan mahallelerde yaşayan göçmenlerin ağız özellikleri incelenmiştir. Bölgeye 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, 1912 Balkan Savaşı, Birinci Dünya Savaşı ve Cumhuriyetin kuruluş dönemi yıllarında; Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Makedonya'dan Türk kökenli göçler yapılmıştır. Silivri'de yaşayan yerli aileleri, bu göçler neticesinde gelen topluluklar oluşturmaktadır. Bu ailelerin konuşma yapısı ve barındırdığı kelime hazinesi ise Türkiye Türkçesi ağız çalışmaları bakımından araştırmaya değer durumdadır. Araştırmada yararlanılan kaynak kişiler, yukarıda belirtilen dönemlerde Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Makedonya'dan Silivri'ye göç eden kişiler, onların çocukları ve torunlarıdır.

Çalışma için öncelikle 15 Mayıs 2018 ile 15 Haziran 2018 tarihleri arasında, 1 ay süreyle Silivri ilçe merkezi ve ilçe merkezine bağlı mahallelerde bulunan kaynak kişilerden derlemeler yapılmıştır. Belirtilen tarihlerde bölgede derlemeler yapılmadan önce, Silivri İlçe Kaymakamlığı'na sahada derlemeleri yaparken bölge halkıyla ve güvenlik güçlerimizle (Emniyet Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı) aramızda herhangi bir probleme veya yanlış anlaşılmaya mahal vermemek amacıyla, ağız araştırması yapılacağıyla ilgili bilgi verilmiştir. Bölgedeki kaynak kişilerin seçiminde; Silivri'de doğmuş, göç veya başka nedenlerle küçük yaşlarda Silivri'ye gelmiş, bölgeden uzun süre hiç ayrılmamış, yaşı ilerlemiş, bölge ağız yapısını günlük konuşma diline yansıtan ve konuşmasında fiziksel olarak herhangi bir engel bulunmayan kişiler olmasına dikkat edilmiştir. Kaynak kişilerden derlemeler yapılırken, mümkün olduğu kadar video kayıt yöntemiyle konuşmalar kaydedilmiştir. Konuşmaları kayıt altına almak için Iphone X marka cep telefonu kullanılmıştır.

1. ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN ÖZELLİKLERİ

1.1. Silivri İlçesinin Tarihi

Silivri, Geç Kalkolitik Çağ'a kadar uzanan tarihi ile kadim bir geçmişe sahiptir. Bu kadim tarihi boyunca Silivri, Thrak kökenli olan Phrygialların, Perslerin, Bizanslıların, Romalıların ve Osmanlıların hakimiyeti altında bulunmuştur. Coğrafi konum açısından, doğal bir limanının bulunması ve İstanbul'a yakın olması nedeniyle de tarihinin her döneminde önemli ticaret yollarından birisi olmuştur.

Kentin ismi, tarihin çeşitli dönemlerinde farklı şekillerde kayıtlara geçmiştir. Bu isimler tarihi belgelerde; Selymbria, Selybria, Selybrie, Salymbria, Salyprianos, Salambiria ve Salamembria olarak görülmektedir. Bu isimler arasında en yaygın olarak kullanılanlar ise Selymbria, Selybria'dır. Kentin isminin farklı söyleyiş biçimlerinin bulunmasının nedeni ise yazıtların ve antik çağ yazarlarının Dor ya da Ionia kökenli olmalarına göre değişik söylemlerinden kaynaklanmaktadır. (Akkaya, 2016: 18). Şehrin kurucusu Selys adında efsanevi birisidir ve ilk çağ Hellen yazarlarından aktarılan bilgilere göre Thrak dilinde 'bria' kelimesi şehir anlamına gelmektedir. Şehrin kurucusu Selys ile şehir kelimesinin Thrak dilinde karşılığı olan 'bria'nın birleşmesi neticesinde "Sely(m)bria" kelimesi ortaya çıkmıştır (Strabon, 1909'dan aktaran Akkaya, 2016, s. 18-19).

Selymbria'nın tarihi hakkındaki ulaşabildiğimiz en eski bilgilere, 1961 yılında Silivri'ye yaklaşık 10 kilometre mesafede bulunan Kınalı Köprü civarında, çok düzleşmiş bir höyükte D.H. French tarafından "Geç Kalkolitik Çağ"a ait bir takım keramik parçalarının elde edilmesiyle ulaşılmıştır (French, 1961'den aktaran Akkaya, 2016, s. 18). Daha sonra 1962 yılında ise Şevket Aziz Kansu tarafından yine aynı höyükte yapılan yüzey araştırmaları sonucunda birkaç keramik parçası daha elde edilmiştir (Kansu, 1963'den aktaran Akkaya, 2016, s. 18). Bulunan bu keramik parçalarının M.Ö. 3000-2500 döneminde varlığı bilinen Troia I şehrinin kalıntıları ile aynı döneme ait olduğu tespit edilmiştir (French, 1961'den aktaran Akkaya, 2016, s. 19). Bu bilgilerden yola çıkıldığında kentin ve çevresinin M.Ö. 3000 yılına kadar uzanan bir geçmişi olduğunu görmekteyiz.

Kentin ve çevresinin M.Ö. 3000 yılına kadar uzanan geçmişi ile M.Ö. 1200 yıllarına gelinceye kadar geçen sürede, bölge ile ilgili ulaşılan herhangi bir tarihi bilgi maalesef yoktur. Ayrıca M.Ö. 1200-700 tarihleri arası Türkiye İlkçağ tarihinin karanlık dönemidir (Umar, 1982'den aktaran Akkaya, 2016, s. 19). Bu tarihler arasında, ortaya çıkan yeni halk ve kültürler içerisinde bulunan Thrak kökenli Phrygialılar, M.Ö. 700'lerde Anadolu ve civarında uygarlıklarının en güçlü çağını yaşamışlardır (Akurgal, 1955'den aktaran Akkaya, 2016, s. 19). Ancak bu dönemde, geniş topraklara sahip olan Phryg Krallığı'nın sınırları tam olarak tespit edilememiştir. Aynı zamanda, İlkçağın Klasik ve sonraki dönemlerinde, uygarlıklarının Troia şehri civarına kadar genişlediği görülen Phryg Krallığı'nın (Ksenophon, çev. Sinanoğlu 1963'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 19), M.Ö. 7. yy. dan önce Selymbria'ya yerleşmiş olmaları öngörülmektedir. İlerleyen dönemlerde Megara şehrinden gelen Yunan kolonisi, Byzantion'dan daha önce bu bölgeye yerleşmiş, burada bulunan halkla birleşmiş ve Selymbria'yı kolonize etmiştir. Megara kolonisinin Byzantion'dan önce Selymbria bölgesine yerleştiği konusunda çok kuvvetli bir görüş birliği vardır ve bu kolonizasyon M.Ö. 700-600 tarihleri arasında olmuştur (Oberhummer'den aktaran Akkaya, 2016, s. 20).

Selymbria, Persler (İranlılar) tarafından M.Ö. 493 yılında Trakya'da bulunan diğer kıyı şehirleriyle birlikte ele geçirilmiştir (Herodotos, çev. Ökmen ve Erhat, 1973'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 20). Perslerin komutasında bulunan Fenike donanması, Trakya'daki kıyı şehirlerini ve Selymbria'yı ele geçirirken bu şehirlerin hemen hepsini yakıp yıkmıştır. Bunun nedeni, bu şehirlerin Hellenlerce kurulmuş olması ve Fenikelilerin Hellenlere karşı ticari kaygılardan dolayı aşırı derecede düşmanlık beslemeleridir (Akkaya, 2016: 20).

M.Ö. 478-477 tarihlerinde "Attika-Delos Deniz Birliği" adıyla siyasi bir birlik kurulmuştur. Bu birliğin merkezi Yunan dünyasının kutsal adası olan Delos'tu ve amacı Anadolu, Trakya ve Adalar'daki Yunan şehirlerini bağımsızlığına kavuşturmak ve Perslerden intikam almaktı (Mansel, 1947'den aktaran Akkaya, 2016, s. 20).

Trakya'yı Perslerin elinden kurtarmak için Atinalılar tarafından düzenlenen ilk sefer, M.Ö. 475 yılında yapılmıştır. Bu seferi Atinalı kumandan Kiman yönetmiştir. Kumandan Kiman komutasındaki donanma, Trakya sahillerini düzenlenen bu seferle

Perslerin elinden kurtarmıştır. Daha sonra Atinalılar, Boğazlara bir sefer daha düzenlemiş ve Byzantion ile çevresindeki şehirleri Attika-Delos Deniz Birliği'ne katmışlardır. Selymbria'nın da M.Ö. 451-450 yıllarından itibaren "Attika-Delos Deniz Birliği"ne katıldığı ve adının vergi listelerinde geçtiği tespit edilmiştir (Akkaya, 2016: 20 - 21).

Trakya M.Ö. 438-437 yıllarında Odryslerin hakimiyetine geçmiştir. Selymbria da bu dönemlerde Odryslere bağlıydı. M.Ö. 431-430 yılında, Atinalılar ile Odrys Kralı Stalkes arasında bir ittifak kuruldu ve kurulan bu ittifakla Selymbria, Atinalılar tarafından uğradığı baskıdan kurtulmuştur (Akkaya, 2016: 21).

Tarihi kaynaklar incelendiği zaman Selymbria adının, Peloponnes Savaşları'nda da geçtiği tespit edilmiştir. Savaşın son evresinde adından daha çok bahsedilen Selymbria, M.Ö. 409 yılında Atina hakimiyetini sağlamaya çalışan Alkibiades tarafından zapt edilmiştir. Daha sonra M.Ö. 409-408 yılında Selymbria, Atina ile bir ittifakta bulunarak antlaşma imzalamış ve özerkliğini ilan etmiştir (Ksenophon, çev. Sinanoğlu, 1963'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 21).

Selymbria, Peloponnes Savaşları bittikten sonra M.Ö. 403 yılında, Spartalı Klearkos'un eline geçmiştir (Akkaya, 2016: 21). M.Ö. 377-376 yılında Atinalı Amiral Habrias, Trakya kıyılarına bir sefer düzenlemiştir. Habrias, diğer kıyı şehirleriyle beraber Selymbria'yı da M.Ö. 378-377 yılında Atinalılar tarafından kurulan ikinci "Attika-Delos Deniz Birliği"ne katmayı başarmıştır. Bu birlikte Selymbria, M.Ö. 357 yılına kadar kalmış daha sonra Byzantion'un idaresine girmiştir (May, 1950'den aktaran Akkaya, 2016, s.21).

Roma Devri'nde Selymbria'dan çok fazla söz edilmemektedir (Akkaya, 2016: 21). Fakat Roma Devri'ne ait Trak süvari kabartması ve gırtlantlı bir lahit parçasının kentte bulunması sonucunda, Romalıların burada yaşamış oldukları anlaşılmaktadır (Kozanoğlu, 1994: 12).

Doğu Roma İmparatorluğu'nun merkezi haline gelen Byzantion, 11 Mayıs 330 yılında başkent olarak ilan edildi ve ismi Konstantinopolis olarak değiştirildi. Başkent olan şehir, birçok kez başka kavimler tarafından işgal edilmeye çalışıldı. Bu işgal girişimlerini önlemek için ise şehir ve çevresine yeni kaleler ve surların yapılması

gerekiyordu. Konstantinopolis'e yakın bir mesafede olması sebebiyle Selymbria kalesi de işgal girişimlerine karşı alınan bu önlemler sonucunda güçlendirilerek önemli bir karakol durumuna getirilmiştir. Bu gelişmeler neticesinde stratejik açıdan kritik bir konuma gelen Selymbria'nın, İmparatorluğun üzerinde olan etkisi önemli derecede artmıştır (Akkaya, 2016: 21).

M.S. 395-408 yılları arasında kente hâkim olan İmparator Arkadios zamanında şehrin adı, İmparatorun eşi Eudoxia nedeniyle "Eudoxsiapolis" adıyla anılmıştır. Kentin adı İmparatorun ölümünden sonra tekrar Selymbria olarak kullanılmıştır (Theophanes, 1883'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 22).

Trakya'nın 479 yılında Ostrogotların hakimiyeti altına girmesi ile Selymbria da işgal edilen şehirler arasında yer alıyordu. Fakat Bizans tahtında bulunan İmparator Zenon, akıllı bir politika uygulayarak Ostrogot Kralı Theodorik'in gözlerini İtalya'nın zengin eyaletlerine çevirmeyi başarmıştır. Daha sonra Ostrogotlar İtalya'da, merkezi Roma olan bir krallık kurmuşlar ve Trakya'dan çekilmişlerdir (Vasilliev, çev. Mansel, 1943'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 22).

558-559 yılının kış ayında Selymbria, Hunların bir kolu olan Kotrigurlar tarafından istila edildi. Buna karşılık İmparator İustinianos, kumandanı Belisarios komutasında Kotrigurlar'a karşı bir sefer düzenleyerek bölgeyi istiladan kurtardı (Bury, 1931'den aktaran Akkaya, 2016, s. 22). Selymbria, İmparator III. Lenon (717-741) döneminde ise Araplar tarafından kuşatıldı. Bizanslılar bu kuşatmadan, Rum ateşi ve ağır kış şartlarının Arap ordusunda oluşturduğu sıkıntılar neticesinde kurtuldu (Ostrogorsky, çev. Işıltan, 1981'den aktaran Akkaya, 2016, s. 23). Kent, Bulgarlar tarafından iki kere (813 ve 915 yıllarında) saldırıya uğradı. Bu saldırılar sonucu şehrin birçok yeri yakılıp yıkılmıştır (Akkaya, 2016: 23).

X. yüzyılda Selymbria, önemli bir ticaret merkezi haline gelmişti. İpekçilik, şarapçılık ve ziraat alanlarında çok iyi bir durumda olan kent, bu alanlarda her yere ürünlerini ihraç ediyordu. Tahtta bulunan I. Alexios Komnenos, 1082 senesinde Venediklilerle bir ticaret antlaşması yaparak, Venediklilerin Selymbria'da bir ticaret kolonisi kurmalarına izin verdi. Selymbria'da ticaret alanında süren bu refah dönemi, Venediklilerin Selymbrialıları bütün pazarlardan saf dışı etmeleriyle sona ermiştir (Kozanoğlu, 1994: 14).

Bizans İmparatoru VI. İoannes Kantakuzenos (1347-1354), düşmanlarına karşı Aydınolu Gazi Umur Bey'den yardım istemiş ve iki sefer bu isteğine karşılık destek bulmuştur. Daha sonra Bizans üzerinde gittikçe etkisi artan Osmanlı Hükümdarı Orhan Gazi'ye de bir mektup yazarak yardımcı bir kuvvet istemiştir. Kantakuzenos Orhan Gazi'nin desteğini sağlamak amacıyla, ikinci kızı Theodora'yla evlenmelerini teklif etmiştir. Orhan Gazi, Theodora ile evlenmeyi kabul etmiş ve 6000 kişilik bir kuvveti Kantakuzenos'a destek için göndermiştir (Akkaya, 2016: 25). Kantakuzenos Sırlar ile yaptığı savaşta Osmanlı'nın büyük desteğini görmüştür. Türklerin birçoğu yapılan bu savaştan sonra Trakya'da kalıp yerleşmişlerdir (Kozanoğlu, 1994: 15).

Orhan Gazi'den sonra tahta çıkan Sultan I. Murad (1362-1389) döneminde, Osmanlı'nın Bizans üzerindeki baskılarının artmasıyla, Türklerin Trakya'ya gelişi daha da fazlalaştı (Kozanoğlu, 1994: 15). Yıldırım Bayezid (1389-1402) döneminde, Osmanlı'nın Bizans üzerindeki bu etkisi daha da yoğunlaştı. Niğbolu Zaferi'nin ardından, İstanbul üzerindeki gücünü arttıran ve şehri kuşatma altında tutan Sultan Bayezid, VII. İoannes'ten Selymbria'yı teslim etmesini istedi. Bu sırada Anadolu'da Timur tehlikesi baş gösterdi ve Sultan Bayezid VII. İoannes'e teklif ettiği bazı şartları kabul ederse İstanbul üzerindeki kuşatmayı kaldıracağını söyledi. İoannes'in kabul ettiği bu şartlar içerisinde, Selymbria'nın Osmanlı'ya teslim edilmesi maddesi de yer almaktadır. Bunun üzerine Selymbria, 1399 yılında ilk defa Osmanlıların eline geçti. Ancak Osmanlıların bu hakimiyeti çok uzun sürmedi. Ankara Muharebesi'nde, Bayezid'in Timur'a yenilmesinin ardından çıkan karışıklıklardan dolayı Selymbria tekrar Bizanslıların eline geçti (Dukas, çev. Mirmiroğlu, 1956'dan aktaran Akkaya, 2016, s. 26).

Timur'un 1402'de Anadolu'yu istila etmesiyle, Türkler buldukları yerlerden göç etmeye mecbur kalmışlar ve Trakya'ya gelip yerleşmişlerdir. Bu dönemde, Trakya'da bulunan Türklerin sayısı Anadolu'daki Türklerin sayısını geçmişti. Günümüzde, Trakya'da yaşayan yerli Türklerin kökeni işte bu göçler sonucunda gelenlerdir. Bu Türklerin birçoğu ilk önce Balkanlara yerleşmiş, daha sonra ise bugün Trakya'da yaşadıkları yerlere gelmişlerdir. Bugün bu ilk gelen Türklerin torunlarına "Gacal", Balkanlardan yakın zamanda Trakya'ya gelip yerleşenlere ise "Yörük" denilmektedir. Gacal ve Yörüklerin kökenleri aynı olup bunların büyük kısmı Konya ve Kastamonu civarından gelenlerdir (Kozanoğlu, 1994: 15).

Osmanlı Devleti, Ankara Savaşı sonrası Çelebi Sultan Mehmet döneminde tekrar bir yönetim altında toplanabilmeyi başarmıştı. Eski gücünü toplayan Osmanlı Devleti, II. Murad'ın tahta çıkmasıyla Bizans üzerindeki ağır baskılarını sürdürmeye yeniden başladı. Nihayet, 29 Mayıs 1453'te Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul Fethi ile Bizans İmparatorluğu dağıldı. Fakat güçlü bir kaleye sahip olan Selymbria kalesi hemen teslim olmadı ve İstanbul'un fethinden ancak üç gün sonra ele geçirilebildi (Eyice, 1964'ten aktaran Akkaya, 2016, s. 27).

Osmanlı hakimiyetine giren, Türk sanatının ve kültürünün etkisiyle çeşitli eserlerin vücut bulduğu Silivri'de artık yeni bir yaşam başlamıştır (Akkaya, 2016: 28). Kalede gösterişli yapısıyla dikkat çeken Alexios Apokaukas Kilisesi, Fatih Cami (Hünkâr Cami) adıyla camiye çevrilmiştir (Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1938'den aktaran Akkaya, 2016, s. 28). Ayrıca Silivri'nin gelişmesinde, birçok yerde yaptırdığı hayır eserleriyle adını duyuran Sadrazam Piri Mehmet Paşa (ö. 1533)'nın büyük rolü olmuştur. Günümüzde bir bölümü hala ayakta duran Piri Mehmet Paşa Cami ve Külliyesi onun zamanında yapılmış olup şehre değer katan yapılar arasında yer almıştır (Akkaya, 2016: 28).

Şehre gelen Türkler ilk önce kale içine yerleşmişlerdir (Akkaya, 2016: 28). O zamanlar kalede Rumlar, Yahudiler ve Ermeniler de bulunuyordu. Türklerin bölgeye yerleşmesi ile eski halkın adetlerinde, geleneklerinde ve ibadetlerinde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Çünkü Türkler, bu konularda oldukça hoşgörülü davranmışlardır. Fakat sonraları Türkler, kale içinden çıkıp sahil kısmına yerleşerek orada yaşamaya devam etmişlerdir. Balıkçılık ve deniz taşımacılığı işleri ile meşgul olup geçimlerini bu şekilde sağlamışlardır. (Kozanoğlu, 1994: 16).

14 Eylül 1509 senesinde meydana gelen, şiddeti ve yaptığı yıkım ile tarihe geçen Kıyamet-i Suğra (Küçük Kıyamet)'dan Silivri'de önemli derecede etkilenmiş, birçok insan ölmüş, şehrin kale duvarları ve surları yıkılmış, evler de oturulmaz hale gelmiştir. Depremden dolayı İstanbul'da 13.000 kişi hayatını kaybetmiştir (Kozanoğlu, 1994: 16 - 17). Bu sırada tahtta bulunan II. Sultan Bayezid (1481-1512), depremden kısa bir süre sonra İstanbul'u yeniden imar etmiştir. 65 gün süren tamir ve inşaat çalışmaları sonrası "İstanbul'un eskisinden daha güzel görüldüğü" dile getirilir (Danişmend, 1948'den aktaran Akkaya, 2016, s. 28).

Silivri’de daha sonra 1853-1856 Kırım Savaşı’na kadar çok önemli bir olaya rastlanmaz. Kırım Savaşı sonrasında, Tatar Türklerinin bir bölümü Çatalca ve Silivri’ye gelip yerleşmiştir. Silivri’ye gelen Tatar Türkleri Silivri’nin Kadıköy köyünü kurmuşlardır. Daha sonra Kadıköy’deki Tatar Türkleri’nin sayısı zaman geçtikçe azalmış ve yerlerini Rum ve Bulgar azınlıklara bırakmışlardır (Kozanoğlu, 1994: 17 - 151).

Osmanlı merkez teşkilatı içerisinde farklı statülerde görülen Silivri, 18. yüzyılda Eyüp Kadılığına bağlı bir kaza durumundaydı. Bu konumu 19. yüzyıla kadar devam etti (İnciciyan, çev. Andreasyan, 1976’dan aktaran Akkaya, 2016, s. 31). 1876 yılında, Çatalca sancak olarak ilan edilince Silivri de Çatalca’ya bağlı bir ilçe konumuna geldi. Çatalca daha sonra 1898 yılında, İstanbul’a kaza olarak bağlandı ve bunun üzerine Silivri de İstanbul’un bir kazası haline geldi (Kozanoğlu, 1994: 18).

Osmanlı-Rus Savaşı (1876-1877), Osmanlı’nın mağlubiyeti ile sonuçlanınca Türkler Anadolu’dan Trakya’ya göç etmeye başladı. Bunların bir kısmı, Silivri’ye de gelerek yeni köyler kurup yerleştiler. Bir bölümü de önceden kurulu olan köylere yerleştiler (Kozanoğlu, 1994: 17).

8 Ekim 1912 yılında başlayan I. Balkan Savaşı, Osmanlıların büyük yenilgisiyle sonuçlandı. Osmanlı ordusu, Bulgarları 17-22 Kasım 1912’de Çatalca hattında kesin olarak durdurabilmiştir. Silivri de bu sırada Bulgarlar tarafından işgal edilmiş ve şehir yakılıp yıkılarak büyük hasar görmüştür. Silivri’nin Bulgarlar tarafından işgali yaklaşık 9 ay sürdü. Temmuz 1913 yılında II. Balkan Savaşı sonrası işgal sona erdi ve Trakya, Edirne’ye kadar Bulgarların elinden temizlendi. Bulgarların yaptığı bu işgal, vahşi bir şekilde gerçekleştirilen katliamlar, işkenceler, zulümler, tecavüzler gibi tarihte eşine az rastlanan türde olmuştur (Kozanoğlu, 1994: 17 - 18).

Silivri İstiklal Savaşı sırasında, bu kez Yunanlılar tarafından 20 Temmuz 1920’de bir işgal daha yaşamıştır. 2 sene 3 ay süren işgal, 22 Ekim 1922’de Yunanlıların geri çekilip yerlerini İtalyanlara bırakması ile kısa bir süre daha devam etti. İtalyanlar da 1 Kasım 1922’de şehirden çıkartıldı ve Silivri tekrar Türklerin hakimiyetine girdi. Daha sonraki yıllarda, Yunanistan’da bulunan Türkler ile Türkiye’de kalan Rumlar arasında mübadele başladı. Mübadele 1924 yılında tamamlandı (Kozanoğlu, 1994: 18).

1.2. Silivri İlçesinin Coğrafyası

1.2.1. İlçenin Yeri

Silivri 41° 03' kuzey paraleli ve 28° 20' doğu meridyenlerinin kesiştiği noktada, İstanbul iline bağlı ve il merkezinin 67 km batısında, E-5 karayolu üzerinde, Marmara Denizi kıyısındadır. İlçenin, tarım arazileriyle birlikte 860 km² yüz ölçümü bulunmaktadır. Silivri, doğusunda Büyükçekmece, kuzeyinde Çatalca ve Çerkezköy, batısında Çorlu ve Marmara Ereğlisi, güneyinde Marmara Denizi ile çevrilidir. Günümüzde Silivri ilçe merkezinin alanı, Muratçesme'nin 1 km doğusundan başlar ve Alipaşa mahallesinin yol ayrımına kadar uzanır.¹

“Trakya” bölgesi, Avrupa Kıtası'nın güneydoğusunda yer alarak, Balkan Yarımadası'nın Anadolu'ya doğru yaptığı uzantıyı oluşturur ve Istranca Dağları, Karadeniz, Marmara Denizi, Ege Denizi ve Rodop Dağları ile etrafı çevrilidir. Doğusunda İstanbul ve Kocaeli Yarımadası, güneyinde Çanakkale Boğazı ve Yarımadası bulunan kesimi “Doğu Trakya” olarak adlandırılır. “Batı Trakya” ise, Meriç Nehri'nden batıya doğru Rodop Dağları'na kadar uzanan Yunanistan'a ait olan bölgedir (Akkaya, 2016: 15).

Silivri'nin arazisi yapısı, 100-200 metre yükseklikte, dereler ile bölünmüş, dalgalı düzlükler ve tepelikler şeklindedir. İlçede bulunan 15-25 km uzunluğundaki dereler, birbirine paralel şekilde Marmara Denizi'ne dökülürler (Türk Ansiklopedisi, 1980'den aktaran Akkaya, 2016, s. 15). Şehir, 860 km² yüzölçümüne sahiptir. Bölgede arazi, güneyde kıyından başlayarak kuzeye doğru hafifçe yükselir. Silivri'de bulunan tepeler içerisinde en yüksek olanı ise 260 metreden fazla değildir (Hayat Ansiklopedisi, aktaran Akkaya, 2016, s. 15).

Silivri'nin doğu bölgesi, deniz tarafından başlayarak kısa mesafede 90-100 metre yüksekliğe erişmektedir. Ayrıca bu yükseklikte bir düzlük oluşur. Batı bölgesi ise denizden itibaren yavaş yavaş yükselir ve E-5 karayolu üzerinde bu yükseklik 40-50 metreye kadar artar. Bu alandaki eğim çoğunlukla %5-10 arasında görülürken,

¹ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 10.05.2018).

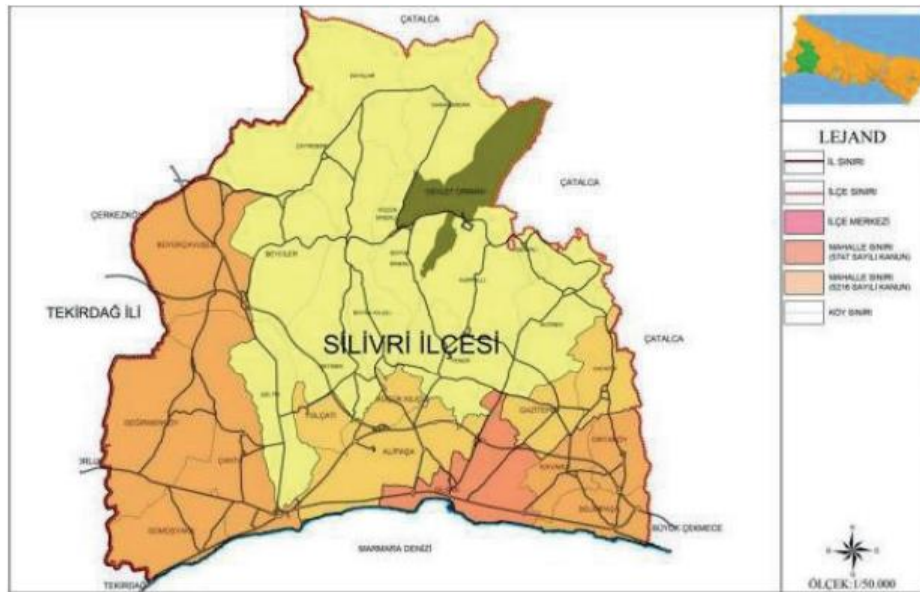
Silivri, Kavaklı, Selimpaşa civarında ise %5'e kadar eğimli bir düzlük bulunmaktadır. Tespit edilen bu topoğrafik şartlar çalışma, barınma ve ulaşım açısından uygun yapıdadır. Bu nedenle bölge, tarihi boyunca devamlı olarak iskân edilmiştir (Akkaya, 2016: 15).

Resim 1. Silivri İlçesinin İstanbul İçerisindeki Konumu

Kaynak: http://www.sp.gov.tr/tr/stratejikplan/s/1153/Silivri+Belediyesi+_Istanbul_+2015-

2019

Resim 2. Silivri İlçesinin Haritası

Kaynak: <http://www.sp.gov.tr/tr/stratejikplan/s/1153/Silivri+Belediyesi+Istanbul> +2015-2019

1.2.2. İklim

Bölgede, Trakya iklimine ait özellikler görülmektedir. Kış ayları genellikle soğuk ve yağışlı, yazlar ise ılıktır. Silivri’de yıllık ortalama yağış miktarı 600-700 mm’dir. Kuzeye ve batıya doğru gidildikçe kara ikliminin etkileri daha çok hissedilmektedir. Bölgenin yıllık ısı ortalaması 13,7°C dir.² Bununla beraber yıllık ortalama en yüksek sıcaklıklar, Trakya bölgesinin iç kısımları gibidir. Yıllık sıcaklık farkları ise Trakya’nın iç kesimleri kadar yüksek değildir (Akkaya, 2016: 15). Silivri’de sıcaklığın en yüksek olduğu ay (35,4°C) Ağustos, en soğuk ay ise (ortalama 2,0°C) Şubat aylarıdır.³

Bölgede etkisini gösteren rüzgarlar, kuzeyden ve kuzeydoğudan esen rüzgarlardır. Bu rüzgarlar beraberlerinde getirdikleri nemi, kuzeydeki dağlık kesimlerde bırakarak ısınmış, sıcak ve kuru bir şekilde gelen rüzgarlardır. Deniz tarafından gelen rüzgarlar, bölgede etkisini çok göstermezler. Marmara Ereğlisi ile Çanta Mahallesi arasında uzanan sırt, Kuzey rüzgarlarının etkisini azaltmaktadır. Bölgede, yaz mevsiminde nem oranının çok fazla düşmediği görülmektedir. İç Trakya iklim özelliğinin bir yansıması olarak, yöredeki yağış miktarı çok azdır. Bu nedenle Silivri, Trakya ve Marmara sahilindeki en az yağış alan bölgedir. Silivri’de yıllık ortalama yağış düzeyi, 529,9 mm’dir. Aralık ayı en fazla yağışın yaşandığı ay olup, bu ayda yağış düzeyi 100 mm’ye yaklaşmaktadır (Sakaoğlu, 1982’den aktaran Akkaya, 2016, s. 16).

1.2.3. Bitki Örtüsü

² https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 19.02.2019).

³ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 19.02.2019).

Silivri'nin esas görünümünü ağaçsızlık olup, hâkim görünüş steptir. Step, az değişen ve tek dize halinde görünen bir örtü şeklinde bölgeyi kaplamaktadır. Bölgede, kuzeydeki dağ köylerine doğru çıkıldıkça, yükseklik ve rutubetin daha uygun şartlarda olmasından dolayı orman başlamaktadır. Günümüzde yaygın olarak gövdeli ağaç ve yer yer çalılık biçiminde bir görünüm mevcuttur. Bu ağaçlar içerisinde ise daha çok yaprağı dökülen türde olanlar fazlalıktadır. Gürgen, meşe, akağaç ve kayın bölgede en sık karşılaşılan ağaçlar arasında görülmektedir. Silivri'de bulunan ardıç ve bodur meşe ağaçları ise yapraklarını dökmeyen çeşitler arasında sayılabilir. Bunlarla beraber kekik otu, yabancı nanegegin sazları da bölgede görülmektedir. Bir çalı süpürgesi olan ve mahallinde filina diye tabir edilen erika arbora, dağ köylerinin başka bir karakteristik bitkisi olarak bölgede yer yer adacıklar şeklinde bulunmaktadır. Silivri'deki ormanlık bölge 27.453 hektar alanı kaplamaktadır.⁴

Silivri'de ormanlık alanı oluşturan ağaç türleri arasında; Meşe çeşitleri, Gürgen çeşitleri, Ardıç, İhlamur, Kızılcık, Fındık, Söğüt, Orman Kavağı, Muşmula, Yabancı Elma, Ahlat doğal olarak, Karaçam, Sahilçamı, Fıstıkçamı, Akasya, Ceviz ve Selvi ağaçları dikim yolu üzerinde ve Silivri ilçesi ormanlarında yer almaktadır. Domuz, Karaca, Tavşan, Kurt, Çakal, Tilki, Gelincik, Sansar, Kokarca, Porsuk, Köstebek, Fare, Sincap, Yılan, Bildircin, Çulluk, Ördek, Kaz, Güvercin, Doğan, Şahin, Atmaca ise Silivri ilçesi ormanlarında bulunan yabancı hayvanlar arasındadır.⁵

1.2.4. Nüfus ve İdari Yapı

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre, Silivri ilçesinin 2018 yılındaki toplam nüfusu, 187.621'dir. İlçedeki erkek nüfusu 106.014 kişi iken, kadın nüfusu 81.607 kişidir.⁶ Yüzdeler olarak bakıldığında ise ilçedeki nüfusun %56,50'sini erkekler, %43,50'sini ise kadınlar oluşturur.

Tablo 1. 2018 Yılı Silivri Nüfusunun Mahalleler Bazında Dağılımı

⁴ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 20.02.2019).

⁵ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73, (Erişim tarihi: 20.02.2019).

⁶ <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, (Erişim tarihi: 21.02.2019).

SİLİVRİ İLÇESİNİN MAHALLELERİ	NÜFUS
Akören Mahallesi	1301
Alibey Mahallesi	17704
Alipaşa Mahallesi	1276
Balaban Mahallesi	3189
Bekirli Mahallesi	204
Beyciler Mahallesi	1378
Büyük Çavuşlu Mahallesi	3291
Büyük Kılıçlı Mahallesi	1164
Büyük Sinekli Mahallesi	405
Çayırdere Mahallesi	1228
Çeltik Mahallesi	953
Cumhuriyet Mahallesi	7745
Danamandıra Mahallesi	1086
Fatih Mahallesi	6898
Fener Mahallesi	1490
Fevzi Paşa Mahallesi	3159
Gazitepe Mahallesi	1296
Gümüşyaka Mahallesi	7941
Hürriyet Mahallesi	1797
İsmetpaşa Mahallesi	3007
Kadıköy Mahallesi	1506
Kavaklı Mahallesi	1939
Küçük Kılıçlı Mahallesi	316
Küçük Sinekli Mahallesi	180
Kurfalı Mahallesi	535
Mimar Sinan Mahallesi	14490
Ortaköy Mahallesi	3925
Piri Mehmet Paşa Mahallesi	8816
Sancaktepe Mahallesi	5256

Sayalar Mahallesi	793
Selimpaşa Mahallesi	19597
Semizkuşlar Mahallesi	27185
Seymen Mahallesi	1015
Yeni Mahallesi	35129
Yolçatı Mahallesi	427
SİLİVRİ İLÇESİNİN TOPLAM NÜFUSU	187.621

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, (Erişim tarihi: 21.02.2019).

1922 yılında kurulan Silivri Belediyesi, bir ilçe olarak 1924 yılında İstanbul'a bağlanmıştır. İlçe, kurulduğu tarihten bugüne kadar belediye teşkilatı yönetiminde idare edilmiştir. Silivri Belediyesi'nin yetki alanı, 2004 yılına kadar merkez ile sınırlıydı. Fakat 23.07.2004 tarihinde, 25531 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 5216 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Kanunu" gereğince, İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırlarında dahil edilmiştir. Bu yasa ile birlikte de Alipaşa, Gazitepe, Yolçatı, Kadıköy, Küçük Kılıçlı köylerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve Silivri'ye mahalle olarak bağlanmıştır. Daha sonra 22.03.2008 tarihinde, 26824 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 5747 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" a göre, Silivri ilçesinde bulunan Büyükçavuşlu, Değirmenköy, Çanta, Gümüşyaka, Kavaklı, Ortaköy, Selimpaşa belde belediyelerinin, tüzel kişilikleri kaldırılarak kapatılmış ve bu beldeler, Silivri'ye mahalle olarak bağlanmıştır. En son olarak 06.12.2012 tarihinde, 28489 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 6360 sayılı "On Dört İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" gereğince, Silivri'ye bağlı Büyük Kılıçlı, Çeltik, Danamandıra, Sayalar, Beyciler, Çayırdere, Akören, Büyük Sinekli, Bekirli, Seymen, Fenerköy, Küçük Sinekli ve Kurfallı köylerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve Silivri'nin mahallesi konumuna gelmiştir. Yapılan bu değişiklikler sonucunda, Silivri ilçesinin şu anda 35 mahalle muhtarlığı bulunmaktadır.⁷

⁷ https://www.silivri.bel.tr/sayfa/2015-2019_stratejik_plani/128, (Erişim tarihi: 21.02.2019).

Resim 3. Silivri İlçesinin Mahalleleri

Kaynak:http://www.sp.gov.tr/tr/stratejikplan/s/1153/Silivri+Belediyesi+Istanbul_+2015-2019

1.3. Silivri İlçesinde Etnik Yapı

Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Makedonya ve diğer Balkan ülkelerinden Trakya'ya gerçekleştirilen göçler, Trakya'da stratejik bir konumda bulunan Silivri'yi de önemli derecede etkilemiştir (Sertkaya Doğan, 2009: 6). Bu göçlerin bir bölümü bazı antlaşmalar çerçevesinde gerçekleştirilirken diğer bir bölümü de adeta kaçış şeklinde olmuştur (Çapa, 1990: 49). İlçe, 1877-78, 1912-13, 1931, 1935, 1950, 1951, 1985-1990 tarihleri arasında ciddi sayıda Balkanlardan göç almıştır.

Silivri, Cumhuriyet öncesi ve sonrası Balkanlardan ve günümüzde de Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinden buraya yapılan göçler sebebiyle kozmopolit bir yapıya dönüşmüştür. Silivri'de ikamet eden vatandaşların, kayıtlı

oldukları il nüfusuna göre hazırlanmış olan aşağıdaki tabloda, ilçeye gerçekleştirilen göçlerin Türkiye'nin bütün illerinden yapıldığı konusunda bir fikir vermektedir.

Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı	Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı	Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı	Sıra No	Nüfusa kayıtlı olunan il	Kişi Sayısı
1	Adana	999	21	Diyarbakır	1.561	41	Kocaeli	346	61	Trabzon	1.763
2	Adıyaman	1.036	22	Edirne	1.820	42	Konya	1.111	62	Tunceli	375
3	Afyonkarahisar	448	23	Elazığ	888	43	Kütahya	247	63	Şanlıurfa	1.113
4	Ağrı	3.897	24	Erzincan	861	44	Malatya	3.113	64	Uşak	125
5	Amasya	1.971	25	Erzurum	2.766	45	Manisa	436	65	Van	1.578
6	Ankara	636	26	Eskişehir	344	46	Kahramanmaraş	1.218	66	Yozgat	1.492
7	Antalya	156	27	Gaziantep	730	47	Mardin	1.088	67	Zonguldak	3.656
8	Artvin	543	28	Giresun	1.764	48	Muğla	106	68	Aksaray	819
9	Aydın	227	29	Gümüşhane	2.418	49	Muş	1.309	69	Bayburt	1.662
10	Balıkesir	694	30	Hakkari	269	50	Nevşehir	668	70	Karaman	125
11	Bilecik	164	31	Hatay	651	51	Niğde	576	71	Kırıkkale	326
12	Bingöl	474	32	Isparta	253	52	Ordu	5.273	72	Batman	451
13	Bitlis	855	33	Mersin	424	53	Rize	1.075	73	Şırnak	185
14	Bolu	279	34	İstanbul	57.117	54	Sakarya	694	74	Bartın	867
15	Burdur	92	35	İzmir	481	55	Samsun	5.453	75	Ardahan	1.525
16	Bursa	713	36	Kars	4.420	56	Siirt	752	76	İğdir	1.042
17	Çanakkale	879	37	Kastamonu	2.036	57	Sinop	1.915	77	Yalova	100
18	Çankırı	436	38	Kayseri	1.016	58	Sivas	3.111	78	Karabük	524
19	Çorum	1.088	39	Kırklareli	2.261	59	Tekirdağ	2.747	79	Kilis	372
20	Denizli	176	40	Kırşehir	322	60	Tokat	6.924	80	Osmaniye	351
									81	Düzce	249

Resim 4. Silivri'de İkamet Eden Ancak Farklı İl Nüfuslarına Kayıtlı Olan Vatandaşların Sayıları

Kaynak: https://www.silivri.bel.tr/sayfa/2015-2019_stratejik_plani/128, (Erişim tarihi: 25.02.2019).

Bu kozmopolit yapı içerisinde, Silivri'nin yerlisi olarak değerlendirilebilecek kişiler, bölgenin Türk egemenliğine geçmeden önce ve de geçtikten kısa bir süre sonra buraya gelip yerleşen, burayı bir Türk bölgesi haline getiren, örf, adet ve geleneklerini de günümüz teknoloji dünyasında hala devam ettirmeye çalışan Balkan göçmenleridir.

Çalışmada, Silivri'nin yerlileri olarak değerlendirilen Balkan göçmenleri, Balkanlardan yapılan göç dönemlerinde, çok küçük yaşlarda Silivri'ye gelen ya da ailesi Balkanlardan gelmiş olup kendisi Silivri'de doğmuş, büyümüş ve bölgeden uzun süreli olarak hiç ayrılmamış olan kişilerdir. Silivri ilçesindeki 27 mahallede göçmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda, kaynak kişiler etnik yapıları bakımından

4'e ayrılmıştır. Bu kişiler, yapılan görüşmeler neticesinde kendi ailelerinin Bulgaristan, Yunanistan, Romanya ve Makedonya'dan göç ettiklerini belirtmişlerdir. Bu nedenle çalışmaya konu olan kişilerin etnik yapıları şu şekilde sınıflandırılmıştır:

1.3.1. Bulgaristan Göçmenleri

Bulgaristan toprakları, yaklaşık 550 yıl boyunca Osmanlı egemenliğinde kalan, 1878-1879 Osmanlı-Rus Savaşı'na kadar da nüfusunun çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu bir bölgeydi. Bu savaşın ardından, Bulgaristan'da kalan Türkleri asimile etme ve göçe zorlama çalışmaları sonucu soydaşlarımız, Bulgaristan topraklarından Trakya'ya büyük çapta göçler yapmak zorunda kalmıştır (Özgür, 1998'den aktaran Çetin, 2010, s. 72). Resmî belgelerden elde edilen bilgilere göre 1923-1938 yılları arasında, Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç edenlerin sayısı 180.919 kişidir (Geray, 1962'den aktaran Öksüz, 2000, s. 187).

1989 yılında, Bulgaristan'ın Türklere yönelik baskılarının çoğalmasından dolayı Türkiye'ye yine geniş çapta göçler olmuştur. Balkanlardan Türkiye'ye yapılan göçler içerisinde, Bulgaristan'dan gelen göçmenler diğer Balkan ülkelerinden gelen göçmenler arasında en yüksek orana sahiptir (Özgür, 1998'den aktaran Çetin, 2010, s. 72). Silivri de 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan itibaren Cumhuriyet dönemi ve en son olarak da 1989-1990 yıllarına kadar Bulgaristan'dan ciddi boyutlarda gerçekleşen göç dalgalarına ev sahipliği yapmış bir bölgedir.

Çalışmada görüşülen kaynak kişilerin bir kısmı, kendi ailelerinin Bulgaristan'ın Razgart, Karnobat, Varna ve Melnik şehirlerinden Silivri'ye göç ettiklerini belirtmişlerdir.

1.3.2. Yunanistan Göçmenleri

Yunanistan'dan Türkiye'ye ve Türkiye'den de Yunanistan'a gerçekleşen karşılıklı göç hareketi 1923 ile 1925 yılları arasında, Türkiye ve Yunanistan'ın imzaladığı bir antlaşma ile yapılmıştır. Bu antlaşma 30 Ocak 1923 yılında Lozan'da imzalanan "Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'ne İlişkin Sözleşme ve Protokolü"dür.

Antlaşmaya göre Yunanistan'da bulunan Müslüman azınlık ile Türkiye'de ikamet eden Ortodoks Rum azınlık mübadele edilecektir (Öksüz, 2000: 170). Antlaşmanın iki ülke tarafından 25 Ağustos 1923'te onaylanmasıyla birlikte göçmenlerin mübadelesine başlamıştır.

Türkiye, savaştan daha yeni çıkmış bir ülke olarak içerisinde bulunduğu zor şartlara rağmen, göçmenlerin mübadelesi konusunda olağanüstü bir çaba sarfetmek durumunda kalmıştır. İlk etapta, 1923 yılının Aralık ayına kadar 33.619 göçmen Yunanistan'dan Türkiye'ye gelmiştir. Bu göçmenlerin bir bölümü Balıkesir, İstanbul, Edirne, İzmir, Samsun, Kastamonu, Amasya, Çatalca, Sinop ve Bursa şehirlerine yerleştirilmiştir (Hâkimiyet-i Milliye, 1923'ten aktaran Çapa, 1990, s. 53). Türkiye'ye bir süre sonra 1924 yılının Ocak ayında, Yunanistan'dan 29.963 göçmen daha yanlarında büyükbaş ve küçükbaş hayvanları ile birlikte gelmişlerdir. Bu göçmenlerin de önemli bir kısmı, başta Trakya bölgesi olmak üzere bununla beraber Anadolu'daki birçok şehre yerleştirilmişlerdir (Açıksöz, 1924'ten aktaran Çapa, 1990, s. 53). Türkiye'ye 1923-1938 yılları arasında, Yunanistan'dan "Mübadil" olarak 384.000 kişi göç etmiştir (Geray, 1962'den aktaran Öksüz, 2000, s. 173).

Silivri ve çevresi de mübadele nedeniyle, Yunanistan'dan çok büyük oranda göç almıştır. Araştırma sırasında görüşülen kaynak kişilerin bir bölümü, Yunanistan'ın Selanik ve çevre şehirlerinden göç ettiklerini ifade etmişlerdir.

1.3.3. Romanya Göçmenleri

1920'lerde Romanya'da yaşayan Müslüman Türkler bazı azınlık haklarını, Bulgaristan ve Yugoslavya'da bulunan Müslüman Türklere göre daha kolay bir şekilde kullanabiliyordu (Ülküsal, 1976'dan aktaran Duman, 2008, s. 26). Bu dönemde aynı zamanda Türkiye ve Romanya arasındaki siyasî ortam da sağlıklı bir hava içerisinde sürmekteydi (Özgiray, 1996'dan aktaran Duman, 2008, s. 26). Ancak bütün bu olumlu havaya rağmen Romanya'da meydana gelen bazı gelişmeler, buradaki Türkleri göç etmeye mecbur bırakmıştır.

Romanya'daki Türkleri göçe zorlayan gelişmelerin neler olduğuna bakıldığında; Romanya'nın Makedonya ve Banat'tan getirdiği Ulahları Türklerin

yoğun olarak yaşadığı Dobruca şehrine yerleştirerek bu bölgeyi Romenleştirme politikası, toprak meselesi, Türklerin angaryaya tabi tutulması, mal ve can güvenliğinin bazı yerlerde olmaması ve genellikle tarımla uğraşan Romanya'daki Türkleri 1929 ekonomik buhranının olumsuz şekilde etkilemesi olduğu görülmektedir. O dönemde bütün bu sıkıntılarla uğraşan Türk halkı için ise tek çıkar yol Türkiye'ye göç etmektir. Türkiye'nin de bu göç hareketini desteklemesiyle birlikte 1923 yılından itibaren on binlerce göçmen Türkiye'ye gelmiştir (Duman, 2008: 26 – 28).

İlk on yıllık dönemde, Romanya'dan Türkiye'ye gerçekleştirilen göçler küçük gruplar şeklinde olmuştur. Daha sonraki yıllarda ise göçler kitlesel boyutlarda yapılmış ve gelenler devlet yardımıyla yerleştirilmiştir (Cumhuriyet, 1935'ten aktaran Duman, 2008, s. 28). 1923-1938 arasındaki on beş yıllık zaman içerisinde, Romanya'dan Türkiye'ye 113.723 kişi göç etmiştir (Geray, 1962'den aktaran Öksüz, 2000, s. 173).

Göçmenler, Romanya'nın Köstence, Silistre, Totrakan, Durostor, Kalyakra, Tulça bölgelerinden Türkiye'ye gelmişlerdir (Arslan, 2014: 37 – 40). Türkiye'ye geldikleri zaman ise, Trakya'da Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Çanakkale bölgelerine, bunun yanı sıra Anadolu'da başta Elazığ ve Diyarbakır olmak üzere daha birçok şehre iskan edilmişlerdir (Arslan, 2014: 41 – 43).

Romanya'dan Türkiye'ye 1923-1938 yılları arasında yapılan göçler sırasında, Silivri ilçesine de birçok göçmen gelip yerleşmiştir. Ancak bu göçmenlerin kaçının Silivri ve çevresine gelip yerleştiği ise tam olarak tespit edilememiştir. Derlemeler yapılırken görüşülen kaynak kişilerin bir bölümü, ailelerinin bu dönemlerde Romanya'dan Silivri'ye göç ettiklerini ifade etmişlerdir.

1.3.4. Makedonya Göçmenleri

Yaklaşık olarak M.S. IV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Hun Türklerinin bölgeye yerleşmesiyle Türk izlerinin görüldüğü Makedonya'da, 1638 yıllık bir Türk varlığı bulunmaktadır (Hamzaoğlu, 2010: 36 – 37).

Osmanlı İmparatorluğu zamanında Selanik, Manastır ve Üsküp vilayetlerini içinde bulunduran Makedonya'ya Anadolu'dan Türkler getirilip yerleştirilmiştir (Hamzaoğlu, 2010: 229). Daha sonraki zaman içerisinde bu bölgelerde yaşayan

Türklerin sayısı gittikçe artmıştır (Balat, 2019: 35). Ancak Makedonya’da 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sonrası başlayan ve 1912-13, 1923-51, 1952-67 yılları arasında Türklere yönelik devam eden asimilasyon çabaları, baskılar, katliamlar, tecavüzler, yağmalar, tecrit ve sürgünler buradaki Türklerin anavatanlarına yönelmelerine yol açmıştır. Bu topraklardan ülkemize yapılan göçler aile ve birey bazında 1996 yılına kadar da devam etmiştir (Çavuşoğlu, 2007: 146). Bahsedilen dönemler içerisinde sadece 1913-1919 yılları arasında, Sırp-Bulgar-Yunan işgali altında bulunan Makedonya’dan 240 bin Türk’ün Osmanlı topraklarına göç etmek zorunda kalması, yapılan göçlerin büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. Bu göçmenler, Osmanlı topraklarında daha çok Doğu Trakya ve Batı Anadolu’ya gelip yerleşmişlerdir (Bıyıkoğlu, 1955’den aktaran Çavuşoğlu, 2007, s. 131). Ayrıca 1918-1941 yılları arasında, Yugoslavya-Makedonya’dan Türkiye’ye gelen “Müslüman” göçmenler içerisinde Arnavut kökenlilerin de bulunduğu söylenmektedir (Popovic, 1995’ten aktaran Çavuşoğlu, 2007, s. 134).

Cumhuriyetin kuruluşundan 1997 yılına kadar Yugoslavya-Makedonya’dan Türkiye’ye gelen göçmenlerin sayısı 305.158’dir. Bu göçmenlerin yaklaşık %25’i “serbest göçmen” statüsünde gelerek Türkiye’de istedikleri yere yerleşmiş, göçmenlerin geri kalan kısmı ise devlet eliyle yerleştirilmiştir. Serbest göçmenlerin çok büyük bir bölümü büyük şehirlere yerleşmiş, geri kalan küçük bir bölüm ise tarımsal yerleştirme projeleri kapsamında kırsal alanlara yönelmiştir (Doğanay, 1997’den aktaran Çavuşoğlu, 2007, s. 133 – 134). Silivri’de Makedonya’dan yapılan bu göç hareketlerine yukarıda belirtilen dönemlerde ev sahipliği yapmıştır.

2. DİL İNCELEMESİ

2.1. Ses Bilgisi

Bu bölümde, Silivri ilçesi ağızında kullanılan ünlü ve ünsüz seslerdeki ses olayları incelenecektir.

2.1.1. Ünlüler

2.1.1.1. Ünlü Çeşitleri

Silivri ilçesi ağızında, Standart Türkiye Türkçesi yazı dilinde bulunan ünlülerin yanı sıra ünlü ve ünsüzlerin etkisi sonucu boğumlanma noktası değişen çeşitli ünlüler de bulunmaktadır. Bölge ağızında yazı dilinden ayrı olarak kullanılan ünlüler şunlardır: **á, â, ê, ä, ë, í, î, ï, ó, ô, õ, ú.**

2.1.1.1.1. á Ünlüsü: “a” ile “e” arasında bulunan bir orta damak ünlüsüdür (Ercilasun, 1983: 51). Bu sesin bölge ağızlarında, genellikle ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesinin etkisiyle oluştuğu görülmektedir. Bölgede yapılan derlemeler içerisinde yaygın olarak kullanılan bir sestir. Ancak Romanya Göçmenleri Ağızı’nda yalnızca hatırlama bildiren ünlem “há” (16/6) şeklinde görülmektedir.

BGA: táþe (2/11), harákatına “*harekatına*” (8/5), askárdim “*askerdim*” (8/5), dernáǧmızı “*derneǧimizi*” (12/3), geçemázdik “*geçemezdik*” (13/1), belediyá *belediye*” (13/22), þaliyá “*kalyor*” (24/1).

YGA: patátaSimíz (3/10), fasulyá (3/21), cumařtásı (10/25), satıyám_ışte (14/1), þardáþ (32/9), þártlar (40/14), gáldı (42/6), ekmák_ulasın (43/29).

RGA: há (16/6).

MGA: áldım (34/9), sınırındáydık (34/15), sıǧınacák (35/19), vuraçák (35/20).

2.1.1.1.2. â Ünlüsü: “a” ile “o” arasında boğumlanan geniş, art, yarı yuvarlak bir ünlüdür. Bu ses metinlerde genellikle yuvarlak ünlüler ve dudak ünsüzü “b” ile kullanılmıştır. Bu ünlünün “bâba” kelimesinde sıkça geçtiği görülmüştür. Romanya Göçmenleri Ağzı ve Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise bu sese rastlanmamıştır.

BGA: bâbam (26/1), tutuyâlar (37/10), savâş_olurken (38/24), sâlonlarda mâlonlarda (39/25).

YGA: yapâmyoz_öle (3/38).

2.1.1.1.3. ê Ünlüsü: Boğumlanma noktası “e” ile “i” arasında bulunan kapalı bir ünlüdür. Anadolu ağızlarında yoğun olarak kullanılan bu ses, Silivri ağzında da görülmektedir. Bölge ağzında genellikle ilk hecede bulunan bu ünlü Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı’nda ikinci ve üçüncü hecede de görülmektedir. Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise bu ses bulunmamaktadır.

BGA: êvlêde (7/32), êğlencele (8/10), mêvlüt (8/15), êskiden (13/21), yêrde (15/6), gêne (18/20), êkmeğni (19/20), dêyem “diyeyim” (26/12), kêndi (27/10), bêraber (29/3), têrtiP (37/18).

YGA: êrşeyi “herşeyi” (10/9), êrkêk_evinde (10/25), têkrâr (10/26), yâne “yani” (11/7), yêmeğ “yemeği” (14/10), fênerbahçeliyim_êzelden (11/38), gêcikmeli (40/4), gidêcekler (43/19).

RGA: sêne “sene” (16/14), êlli (16/18), veyâttê “veyahutta” (16/30), êvde (28/12).

2.1.1.1.4. ä Ünlüsü: açık “e” ünlüsü normalden daha açık ve yarı uzun bir ünlüdür (Ercilasun, 1983: 52). Bu ses sözcüklerde ilk hecede bulunur. Bölge ağzında,

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: är_ayvan “*her hayvan*” (2/12), gänç “*genç*” (8/11).

YGA: kızım_ämşire “*kızım hemşire*” (3/6).

2.1.1.1.5. ê Ünlüsü: Bu ses “e” ile “ö” arasında, geniş, yarı yuvarlak bir ünlüdür (Ercilasun, 1983: 52). Bölgede örneği sadece Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: bëyle “*böyle*” (41/23).

2.1.1.1.6. í Ünlüsü: “ı” ile “i” arasında, düz, dar, yarı art ünlüdür. “Orta damağın i’ye daha yakın bir bölgesinde boğumlanan ve “ı” ile “i” arasındaki ses basamağında bulunan önlüleşmiş bir “ı” veya artlaşmış bir “i” ünlüsüdür” (Korkmaz, 1994: 73). Bölge ağzında sık görülen seslerden biridir.

BGA: annamazdí (1/6), kızım (1/10), anlıcān “*anlayacağıın*” (1/43), yemeğimizi (1/47), yetmiş (17/3), kısmet_olmadı (23/18), yapıyri “*yapıyor*” (29/41), bÍraz (36/6).

YGA: bÍğ (3/5), fasulyamız (3/10), bÍz_evi (10/13), dÍşarda (11/9), Şimdi (11/5), inşaat_ustalığı (43/4), bÍlmiyolar (43/12), aricinde “*haricinde*” (43/15), ğidesın “*gidersin*” (43/29).

RGA: dedemín (16/3).

MGA: ístanbul (34/6).

2.1.1.1.7. i Ünlüsü: Boğumlanma noktası “ı” ile “u” arasında olan, dar, art, yarı yuvarlak ünlüdür (Demir, 2006: 144 – 145). Bu sesin oluşmasında diş ve dudak ünsüzleri etkilidir. Bu ses, Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmemiştir. Genel olarak bölge ağzında da sık kullanılan seslerden değildir.

BGA: yāmir “yağmur” (1/7), bībamız_öldü “babamız öldü” (19/2), binnar “bunlar” (13/16).

YGA: mihtara “muhtara” (9/11), miāf “muaf” (11/53), ermiş_öldi (43/23), kavuşmuş_öldi (43/25).

MGA: bīrāsı “burası” (34/13).

2.1.1.1.8. ĩ Ünlüsü: “i” ile “ü” arasında, dar, ön, yarı yuvarlak bir ünlüdür. Bölgede örneği sadece Bulgaristan Göçmenleri Ağzı’nda görülmektedir.

BGA: mūmīn (31/4).

2.1.1.1.9. ó Ünlüsü: Bu ses “o” ile “ö” arasında, geniş, yuvarlak, yarı art bir ünlüdür. Daha çok “y” sesinin önlüleştirci ve “k” ünsüzünün kendisinden sonra gelen ünlüyü kalınlaştırması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: diyó “diyor” (1/13), yapó “yapıyor” (1/30), yollúyór (8/27), kópek (8/31), kóyde (29/10), kósaliler “kösaliler” (29/38).

YGA: ótobúsler (4/6), çóp “çöp” (9/40), sóğandan (43/13).

2.1.1.1.10.   Ünlüsü: “o” ile “u” arasında bulunan, yuvarlak, art, yarı dar bir ünlüdür. “o” sesinin yarı darlaşması ya da “u” sesinin yarı genişlemesiyle ortaya çıkar. Ünlülerdeki darlık-genişlik uyumu bu sesin oluşmasında etkilidir. İnceleme bölgemizde Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: gidiyó (1/11), dōruyór “doğuruyor” (1/15), yıkıyó (1/22), çalışók “çalışıyoruz” (1/37),   (8/19), yók (18/7), bóbam (18/24),  lmaz mı (24/5), bōğday (26/19), çok_ ğraştık “çok uğraştık” (37/5).

YGA: 31 (3/1), 316 (3/16), 411 (4/11), 34 (11/34), 3 (21/3), 31 (31/19), 2 (42/2).

2.1.1.1.11. 31 316: “31” ile “316” arasında olan bu ses yuvarlak, 31, yarı geniş bir 316d31r. Bu ses T31rkiye T31rk31esi ağızlarında 31ok rastlanmayan zayıflamış bir “31” 316l31s31d31r (Sağır, 1997: 386). B31lge ağzında da yalnızca Bulgaristan G3131menleri Ağzı ve Yunanistan G3131menleri Ağzı metinlerinde birka31 31rnekten tespit edilmiştir.

BGA: 31nce (1/3), y31nden 31epsi “y31nden hepsi” (8/19), onnar 3131len “onlar 3131len” (31/20).

YGA: m31rdek “m31rdek” (11/36), 31persin (21/18).

2.1.1.1.12. 31 316: “31” ile “316” arasında, dar, yuvarlak, yarı art bir 316l31d31r. Bu ses b31lge ağzında /i/>[31], /u/>[31], /o/>[31], /31/>[31], /1/>[31] değişimleriyle ortaya 31ıkar. “31” 316l31s31 b31lgede Bulgaristan G3131menleri Ağzı ve Yunanistan G3131menleri Ağzı’nda g31r31l31rken Romanya G3131menleri Ağzı ve Makedonya G3131menleri Ağzı metinlerinde tespit edilmemiştir.

BGA: bil31ysun “biliyorsun” (1/4), yapuyd31k “yapıyorduk” (1/4), gel31l31r “geliyorlar” (1/14), i3131l31r “i3131yorlar” (1/18), gidiy31 “gidiyor” (1/20), 31ıkaruyd31k “31ıkarıyorduk” (1/38), yoll31y31r (8/27), g31nde (12/14), k31pesini “k31pesini” (25/1), k31vetli “kuvvetli” (31/19).

YGA: alm31ysun “almıyorsun” (3/35), 31tob31sler (4/6), 3131 “3131” (21/15), g31n (32/7), mah3131m (42/8), b31ydaylar (43/33).

2.1.1.2. 316l31lerde Uzunluk Kısalık

T31rk31ede bulunan 316l31ler, uzunluk ve kısalkları bakımından sınıflandırılmamışlardır. Bu nedenle, T31rk31edeki birincil uzun 316l31ler sorunu kesin olarak 3131z31lememiştir (Tekin, 1975: 34). Bug31n kimi ağızlarda sistemsiz olarak g31r31len uzun 316l31ler, T31rk31ede bazı şiveler dışında bulunmamaktadır (Timurtaş,

1977: 46). Bununla beraber uzun ünlülerin, Ana Türkçede ilk hecede var olduğu düşünülmüştür (Gabain, çev. Akalın, 1988: 33). “Ana Türkçedeki birincil uzun ünlüler kendilerini düzenli bir şekilde ancak Yakutça ile Türkmencede korumuş, öbür Türk dil ve lehçelerinde genel olarak kısalmış ve kısa ünlülerle karışmışlardır” (Tekin, 1995: 38). Türkiye Türkçesi ağızlarındaki uzun ünlüler konusunda ilk çalışmayı Zeynep Korkmaz yapmış ve Batı Anadolu ağızlarında asli uzun ünlülerin bulunduğunu ortaya çıkarmıştır (Korkmaz, 1953: 197 - 203). Bu konuyla ilgili çok daha kapsamlı bir çalışma ise Mehmet Dursun Erdem’e aittir. Erdem Anadolu’nun bütününe kapsayan çalışmasında, neredeyse her bölgede kullanılan asli uzunlukları tespit etmiş ve bunların bir listesini oluşturmuştur (Erdem, 2008: 502 - 562).

2.1.1.2.1. Aslında Uzun Olan Ünlülerin Normalleşmesi

Türkiye Türkçesine, diğer dillerden ve özellikle de Arapça ve Farsça’dan geçen kelimelerdeki ünlü uzunlukları korunmuştur (Erdem ve Bölük, 2011: 417). Silivri ağızında, alıntı kelimelerdeki uzun ünlülerin kısalarak normal süreli ünlüye dönüştüğü tespit edilmiştir. Bölgede bu kelimelerden bazılarının, farklı mahallelerde normal veya kısa şeklinde söylendiği de tespit edilmiştir.

BGA: muhtaç (5/15), cami (26/8), vasıtasıyla (39/2), zamanında (39/23).

YGA: idare (11/26), mahsuru (42/1), inzibat (42/14), mahkumu (42/22), teslim_ettik (42/22), fakir fuqaralık (43/23).

RGA: mesela (16/24), devamlı (16/38).

MGA: evlaT (34/6), malesef (35/3), zaruri (35/2).

2.1.1.2.2. Aslında Normal Uzunlukta Olan Ünlülerin Kısılması

Silivri ağızında, aslında normal uzunlukta bulunan ünlüler çeşitli fonetik sebeplerden dolayı kısalmaktadır.

Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağızı ve Yunanistan Göçmenleri Ağızı’nda bazı fiil çekimlerinde orta ve son hecedeki /ı/, /i/, /u/ ünlüleri kısılır.

BGA: k̄ur̄ulup (1/5), bileȳim (8/22), otur̄uyom (13/14), k̄urtaraȳim (26/26).

YGA: yapt̄ik̄ (10/3), s̄öleȳim “s̄öyleyeyim” (11/18), nasip_ol̄usa (20/15).

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ikinci ve üçüncü teklik şahıs iyelik eki ve yükleme hâl ekini alan iki kelimedede /ü/ ünlüsü kısalmıştır.

BGA: düün̄ünü “düğün̄ünü” (1/11), gözün_aydın (1/17).

Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde kullanılan alıntı kelimelerdeki kimi örneklerde, vurgu ve tonlamaya bağlı olarak ünlülerin kısaldığı görülmektedir.

BGA: hastan̄ede (1/15), sen̄eden (36/4), lük̄üsler (7/45).

YGA: zarar̄ı (9/10), çektik_evl̄adım (3/5), ölüm_el̄ektik “oğlum elektrik” (3/6), t̄e'niKeri “teknikeri” (3/6), bel̄ediyenin_ekmeklerini (3/38), şikaȳet (9/1), sal̄unu “salonu” (10/4).

Bölgede, sistemli olmayıp kişisel kullanımlar sonucu normal ünlülerden daha kısa şekilde söylenen bazı örnekler görülmektedir.

BGA: bur̄ası (2/9).

YGA: İstanbulda (3/9), öl̄ülerimize (3/38).

2.1.1.2.3. Hece Kaynaşmasıyla Oluşan Uzun Ünlüler

Bir veya daha fazla hecenin, birbirleriyle kaynaşması sonucu kelime içinde uzun ünlüler meydana gelebilmektedir. Bu kaynaşma, “bazı ünsüzlerin iki ünlü arasında yumuşayıp eriyerek bu iki ünlüyü bir uzun ünlü biçimine sokmaları ile ortaya çıkar” (Aydın, 2002: 15). Silivri ağzında, bu şekilde oluşan uzun ünlü sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bölgede /ğ/, /h/, /l/, /m/, /n/, /r/, /y/ ünsüzlerin erimesi ile uzun ünlüler oluşmaktadır.

BGA: sāibi “sahibi” (1/6), p̄ālī “pahallı” (1/12), aşā “aşağı” (2/1), ācılar “ağacılar” (5/7), v̄āla “vallahi” (8/12), Tāf “taraf” (13/10), ābim (18/6), kıyamadım_uşakl̄āma “kıyamadım uşaklarıma” (18/22), damānda “damağında”

(26/10), sopalāmla “sopalarım̄la” (29/9), baçaklāmdan “bacaklarım̄dan” (29/36), oçuyannāmiS “okuyanlarımız” (29/41), māfaSa “muhafaza” (31/35), tām “tamam” (36/8), nēde “nerede” (1/3), sülēm “söyleyeyim” (1/39), yēniyim “yeğeniyim” (6/18), dēlim “değilim” (12/9), bakēm “bakayım” (18/21), inēm “ineğim” (26/13), dērmenni “değirmenleri” (31/15), bīraçmīsini o “bırakmıyorsun o” (18/21), dī “diyor” (1/17), dīcem “diyeceğim” (1/20), birlīdi “birliğıydi” (1/26), īdir “iyidir” (1/34), bīrbīne (8/19), gīcem “gireceğim” (18/23), gelīri “geliyor” (31/4), dīştiridiler “değıştirdiler” (36/14), çolūmuz “çoluğumuz” (1/9), otūyum “oturuyorum” (6/5), būda “burada” (7/14), ūrdan “oradan” (8/1), kūş “kuruş” (18/10), çalūdu “kalyordu” (36/29), öldū “öldüğü” (1/20), ekūlar “ekiyorlar” (1/30), otobūşçülūm “otobūşçülüğüm” (2/2), dūsun “diyorsun” (2/6), tanīşūlar “tanīşıyorlar” (38/2), dōruyōr “doğuruyor” (1/15), sō “sonra” (29/37), bülōnuz “biliyorsunuz” (37/21).

YGA: dā “daha” (3/34), yāmda “yanımda” (9/6), merām “merağım” (11/38), vallā (14/6), arķāşım (14/6), ār “ağır” (20/24), sarmīsāmızı (20/46), nōta “nohuta” (20/47), tavā “tavuğa” (33/5), ekmēmi “ekmeğimi” (3/39), dīl “değil” (11/35), çocūmu (3/4).

RGA: mesā “mesela” (16/23), veyāttē “veyahutta” (16/30), mābereye “muhabereye” (28/11), dē “diye” (16/10), yazar oķīcaç “yazılar okuyacak” (16/26), yapūsun “yapıyorsun” (16/26), baçūsun arazi “bakıyorsun arazi” (16/33), bülō “biliyor” (16/29).

MGA: māçırlarıyīS “muhacirleriyiz” (35/2), ādın “anladın” (35/11), ayçiçē (34/17).

Bölge ağzında, kelime içinde yan yana bulunan ünlülerden birinin eriyip kaybolması neticesinde de uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

BGA: mālesef (8/10), iddā “iddia” (31/7).

YGA: dāre “daire” (9/35), vesāre “vesaire” (9/40), ālelerin “ailelerin” (9/42).

İki kelimenin bir araya gelmesi sırasında meydana gelen hece kaynaşmaları, uzun ünlülerin oluşmasında bir başka etken olarak görülmektedir.

BGA: nāPıcan “ne yapacaksın” (38/23), nōlcek “ne olacak” (5/46).

YGA: nāptık “*ne yaptık*” (10/5), ikūS “*iki yüz*” (21/8).

Silivri ağzında, gelecek zaman birinci, ikinci teklik ve birinci çoğul şahısta ekleşme esnasında uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

BGA: anlıcān “*anlayacağın*” (1/43), naPaçām (18/14), sülcēni “*söyleyeceğini*” (1/1).

YGA: ben_alcādım “*ben alacaktım*” (14/16), alacādı (14/6), oturacāmıza (14/18).

Kelimelerin başında bulunan /h/ ünsüzünün düşmesi sonucunda, bu sestem sonra gelen ünlü uzun ünlüye dönüşmektedir.

BGA: āla “*hala*” (7/18), ādē “*haydi*” (17/12), āmır “*hamur*” (18/35), āzır_aliyim “*hazır alıyorum*” (19/17), āmet “*ahmet*” (24/12), ērkeS “*herkes*” (7/33), ēp “*hep*” (8/1), ēr “*her*” (37/12).

YGA: āline “*haline*” (4/11), āne “*hane*” (9/6), āstamız “*hastamız*” (21/22), āsan “*hasan*” (21/24), ēpsini “*hepsini*” (4/10), ēmen “*hemen*” (21/23), īç_annamaSsın “*hiç anlamazsın*” (21/16).

2.1.1.2.4. Ünsüz Düşmesiyle Oluşan Uzun Ünlüler

Silivri ağzında kelime ortasında bulunan /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /v/, /y/ ünsüzleri eriyip kaybolarak kendinden önceki ünlüyü uzun ünlüye dönüştürür. “Yok olmaya ya da ünlüleşmeye doğru giden ünsüzün kaybettiklerini, genellikle yanındaki diğer bir ünlü kendi üzerine alır. Böylece yok olmaya doğru giden sesin geride bıraktığı mirasla güçlenen ünlü daha belirgin, boğumlanma süresi daha uzun güçlü bir ses haline gelir” (Buran, 2008: 4).

BGA: yāmuḡ “*yağmur*” (1/8), sālam “*sağlam*” (6/33), vāla “*vallahi*” (8/12), bāçenden “*bahçenden*” (8/33), kāvē “*kahve*” (13/10), hādi (17/5), kāmımı “*karnımı*” (18/10), mārūm_etmedim “*mahrum etmedim*” (25/8), ēvelden_ōle “*evelden öyle*” (6/14), tahtasīla “*tahtasıyla*” (8/26), uğraşīdık (29/29), bī “*bir*” (12/15), īsannar “*insanlar*” (18/32), teravī (29/41), ūramış (5/19), būday (7/20), ūlende “*öğlende*”

(1/21), tūlü “türlü” (12/12), sōra “sonra” (5/39), ōlum “oğlum” (5/44), dōrusu “doğrusu” (6/8), ōsun “olsun” (26/8), sōle “söyle” (1/1), ōretmenim (5/11), dōTe “dörde” (7/17), kōlerden “köylerden” (8/18), ōle “öyle” (19/15), sōleme (23/16).

YGA: ānem (10/1), Kadā (14/9), alacādı (14/16), sabā (20/37), lāmacun (43/14), bēKi “belki” (11/5), nēse “neyse” (21/20), kırdīsan “kırdıysan” (4/11), īşaat “inşaat” (9/7), zīniyetler “zihniyetler” (9/35), īde “iğde” (21/18), sōra (10/7), tōbe (3/7), şōle (20/36).

RGA: kadeş (16/3), romāyadan (16/4), rāmetli (28/1), ünivēste (16/41), ūraşmadılar “uğraşmadılar” (28/8), kōlerinden “köyelerinden” (16/17).

MGA: sabāleyin (34/25), ōsun “olsun” (34/12), dōru “doğru” (34/13).

2.1.1.3. İkiz Ünlüler

“Türkçede bir hecede veya bir kelimedede iki vokal yan yana gelmez” (Ergin, 2002: 64). Ancak bu durum yabancı dillerden Türkiye Türkçesi yazı diline geçen kelimelerde bulunabilir (Ercilasun, 1983: 61). Bununla beraber Türkiye Türkçesi ağızlarında kelime ortasındaki bazı ünsüzlerin düşmesi, ünlülerin ikizleşmesine neden olmaktadır (Korkmaz, 1994: 42 – 44). Bölge ağzında bulunan ikiz ünlüler /ğ/, /h/, /r/, /v/, /y/ ünsüzlerinin eriyip düşmesiyle oluşmaktadır. Bunlar yükselen, eşit ve alçalan ikiz ünlüler şeklinde Silivri ağzında görülmektedir.

2.1.1.3.1. Yükselen İkiz Ünlüler

“İkinci unsuru birinci unsurundan daha geniş olan ikiz ünlüler, yükselen ikiz ünlüler şeklinde adlandırılır” (Aydın, 2002: 16). Silivri ağzında /ğ/, /h/, /r/, /y/ ünsüzlerinin erimesiyle yükselen ünlü ikizleşmesi oluşur. Bölge ağzında belirlenen yükselen ikiz ünlüler şunlardır:

BGA: muacı̄ca “muḥacirce” (17/1), diē “diye” (31/22), davetīe (1/11), biāz (8/17), muarēm (2/7), muasēbe (5/39).

YGA: bakıosun (3/35), ciette “*cihette*” (40/16), silivrie (9/33), intiar “*intihar*” (10/12), oquor (3/8).

RGA: muabbeti (16/9).

MGA: suandan “*soğandan*” (35/8).

2.1.1.3.2. Eşit İkiz Ünlüler

“Aynı türden iki ünlüden oluşan ikiz ünlülere eşit ikiz ünlüler adı verilir” (Aydın, 2002: 16). Silivri ağzında /h/, /ğ/, /y/ ünsüzlerinin erimesiyle eşit ikiz ünlüler oluşur. İnceleme sahamızda en çok görülen ikiz ünlü çeşitidir. Bölge ağzında belirlenen eşit ikiz ünlüler şunlardır:

BGA: allaa “*allaha*” (5/40), sabaa (8/7), belediye (13/19), gitmee (29/17), başladım (5/15), ayvancılı “*hayvancılığı*” (38/12), araçlar amirliinde (5/43), genişliimden (29/2), çocukluumuzda (13/1), durduu (15/20), müdürlüüne (8/25), sövdüü (18/19).

YGA: daa “*daha*” (20/15), raatlına (21/9), çocuk evermee (14/24), beenmişler (21/4), bahtım (9/13), sır “*sığır*” (14/3), gittiim (3/48), dediim (9/32), doğduunda (4/1), olduun (20/53), gördüün (10/3), büyükbaş (21/9).

RGA: maalle (16/9), paallılık (28/7), eer “*eğer*” (16/15), çıktını (16/39), hayvancılıımıS (28/5), geldi zaman (28/3).

MGA: maalleleri (35/9), paallı (35/14), çiflii (34/4), tării (34/4), düün (34/8).

2.1.1.3.3. Alçalan İkiz Ünlüler

“İkinci unsuru birinciye göre daha dar olan ikiz ünlülere alçalan ikiz ünlüler denir” (Buran, 1997: 30). Silivri ağzında /h/, /ğ/, /r/, /y/ ünsüzlerinin erimesiyle alçalan ikiz ünlüler oluşur. Bölge ağzında belirlenen alçalan ikiz ünlüler şunlardır:

BGA: vallai (2/8), çardık (8/18), deil (6/5), tüplein_iksini (31/7), doım “*doğum*” (1/17), nout “*nohut*” (38/8), çerkezköünde (12/20).

YGA: daullu “*davullu*” (4/4), dattıldı “*dağıtıldı*” (43/7), deirmenköy (11/50), şeir_ıçı “*şehir ıçı*” (9/23), doum (3/4), ounlukla (9/25).

RGA: saile “*sahile*” (16/36), saibi “*sahibi*” (28/4), deıştirdi (16/37), doumlu (16/1).

MGA: deilim (34/12), deışmiyor (34/13).

2.1.1.4. Ünlü Uyumları

2.1.1.4.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçede, kelimelerin ilk hecesinde kalın ünlü varsa bundan sonraki hecelerinde de kalın ünlü, ilk hecede ince ünlü bulunuyorsa diğer hecelerinde de ince ünlü bulunması durumuna kalınlık-incelik uyumu (büyük ünlü uyumu) denir (Kalay, 1998: 22). “Kalınlık-incelik uyumu başlangıçtan bugüne kadar Türkçenin her devrinde çok kuvvetli olarak hâkim bulunmuş olan ve olmakta devam eden bir kaidedir” (Ergin, 2002: 71). Silivri ağzında birtakım eklerin, yazı dilindeki aksine uyuma girdiği görölmektedir.

2.1.1.4.1.1. -ken (iken) Zarf-Fiil Eki

Türkçe yazı dilinde tek şekli bulunan -ken zarf-fiil ekinin, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde kalın ünlülü kelimelere eklendiği zaman ekin ünlüsünün kalınlaşarak bazı örneklerde uyuma girdiği görölmüştür.

BGA: kıSķa (19/17).

YGA: burdaķķa (40/4).

2.1.1.4.1.2. +dAş İsimden İsim Yapan Ek

Bölgede, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde, +dAş isimden isim yapan ekin birkaç örnekte ilerleyici ünlü benzeşmesine uğrayarak kalınlık-incelik uyumuna uyduğu görülmüştür.

BGA: kardaş (6/4).

YGA: kardaşım (32/11).

2.1.1.4.1.3. i- Cevheri Fiili: i-

Silivri ağzında i- cevheri fiilin, çekimlerde kalınlık-incelik uyumuna genellikle uyduğu tespit edilmiştir.

BGA: yıkattırdık “yıkattırdık” (13/21), daıdırdık “dağıttırdık” (27/25), evlenidi (8/20), geçiniyidik işte “geçiniyorduk işte” (19/3), varımış (30/1), şerefli imiş İsanar (18/26), varsa (2/13), olursa (29/43).

YGA: yapardık (3/10), çalışırdı (11/12), gidecektim (31/14), alırsa (9/41), uygulanırsa (9/5).

RGA: annatırdı (16/2), buıdaydım (28/1), kurulmuştu (28/2), dōruysa “doğruysa” (16/2).

MGA: toPlanırdı (34/9), sınırındaydı (34/15), yoktu (34/14), sorarsan (34/11), verecek olursan (35/15).

Bölgeden derlenen Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerindeki iki yerde, uyum dışı örnekler görülmüştür.

YGA: burası idi (11/50), askeırdim (42/5).

2.1.1.4.1.4. Yabancı Kelimelerde Kalınlık-İncelik Uyumu

Kalınlık-incelik uyumu, Silivri ağzında kullanılan yabancı kelimelerin bir bölümünde, ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesi yoluyla etkisini göstermektedir.

2.1.1.4.1.4.1. İlerleyici Ünlü Benzeşmesi

BGA: otobos “*otobüs*” (1/13), məcırı “*muhaciri*” (27/3), ğırnata “*kılarnet*” (37/10), harbi “*harbi*” (37/21), aqkatan “*hakikaten*” (39/4), valla “*vallahi*” (41/13).

YGA: harbi “*harbi*” (3/2), domatız “*domates*” (3/20), camımız “*camimiz*” (10/29), mesele (14/30), valla (40/1), fasulyamız (3/10).

RGA: məcır_olarak “*muhacir olarak*” (28/1), valla (28/11).

MGA: valla (35/5).

2.1.1.4.1.4.2. Gerileyici Ünlü Benzeşmesi

BGA: şöfer (1/27), Tene “*tane*” (36/17).

YGA: Tene (21/9), şöför (32/12), kalazosyon “*kanalizasyon*” (10/4).

RGA: ıspatlayın (16/39).

MGA: tene (34/10).

2.1.1.4.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düzlük-yuvarlaklık uyumu, Türkçedeki kelimelerin ilk hecesinde bulunan düz ünlüleri (a,e,i,i) yine düz ünlülerin, eğer ilk hecede yuvarlak ünlü (o,ö,u,ü) varsa ya düz-geniş (a,e) ya da dar-yuvarlak (u,ü) ünlülerin takip etmesine denmektedir. Bu uyum, yalnızca bugün kullandığımız Türkiye Türkçesinde güçlü bir biçimde kendini göstermektedir. Eski Anadolu Türkçesinde bu şekilde bir uyum bulunmamaktadır. (Ergin, 2002: 72 - 73).

BGA: artığın “*artık*” (8/22), kıvrırma (12/11), hayvancılık (13/7), kadınnaı (15/1), koyālamış_önceden “*koyarlarmış önceden*” (31/3), korqarmışlar (37/26), öleymiş “*öleymiş*” (39/23), değırmende (18/2), kaç_ineğmiS (19/11), koyun (39/12), çocukluK (41/2), böyle (1/33), gönderirdi (5/24), sölerdim (26/23), götürürlerdi (37/20), münübüs (1/13), büle “*böyle*” (1/14), bıbamız_öldü “*babamız öldü*” (19/2), boba “*baba*” (18/6).

YGA: tatlısı (3/12), saķın (3/38), altınsa (4/1), gelini (4/5), eşinde “eşiğinde” (10/30), işlemlerizi “işlemlerinizi” (10/35), toñunlar (11/59), topñak (21/7), olmamıştı (40/18), börek (21/23), gönüllü (42/8), göstermişle (21/4), öğrenmiştik “öğrenmiştik” (42/8), düzelirdi (9/43), münübüsü (9/23), bülü “biliyor” (33/3), piynir “peynir” (21/24), yaPiçak (32/7).

RGA: altıncı (16/1), çalışma (16/18), biñaz_arařtırmacıyımđı (16/25), kemik (16/16), artık_emekli (28/4), soyumuzu (16/27), komşu (16/42), yüzünü (16/37).

MGA: kazıdı (34/7), yannış (34/11), demirçilik (34/19), epsi (35/6), dostluğlar (34/5), sopa (34/24), öküS (34/2), düzgün (35/12).

Silivri ağzında, düzlük-yuvarlaklık uyumu kelimelerde sağlam bir biçimde görünmekle birlikte, bazı kelimelerin Türkiye Türkçesinden farklı olarak Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde düzleştiği tespit edilmiştir.

BGA: yımırta “yumurta” (25/27), yağmır “yağmur” (1/28), çamırdan “çamurdan” (13/2).

YGA: yımurta (3/12).

Yabancı dillerden Türkçeye geçen bazı kelimelerin de Silivri ağzında düzleştiği ve darlaştığı görölmektedir. Bunun sonucunda düzlük-yuvarlaklık uyumuna giren ve uyum dışına çıkan örnekler oluşmuştur.

BGA: amır “hamur” (18/35), fasilye “fasulye” (26/10), matorlar “motorlar” (29/9), mabbetim “muhabbetim” (29/34), mihtara “muhtara” (9/11).

YGA: karbunat “karbonat” (4/12), domatız (3/20), salunu “salonu” (10/4).

RGA: ropor “rapor” (16/6).

İnceleme sahamızda, şimdiki zaman eki “-yor” Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde düzlük-yuvarlaklık uyuma girerek düzleşme ve darlaşma eğiliminde gözükmemektedir.

BGA: çıkıya “çıkıyor” (13/22), icäP_ediya “icap ediyor” (15/7), yer_arıya “yer arıyor” (15/20), yatıya “yatıyor” (18/7), unuTıya “unutuyor” (19/12), yaşayarım

“yaşıyorum” (27/9), bilmiyim “bilmiyorum” (29/8), gitmiyile “gitmiyorlar” (29/6), ağır_ışidiyi “ağır ışıtiyor” (29/1), diyi “diyor” (8/8), yiyir “yiyor” (18/20), alıyı “alıyor” (1/20), çıkarıyıS “çıkıyoruz” (27/13), çalışıyı “çalışıyor” (29/1), istiyi “istiyor” (29/22), bakeyera “bakıyor” (26/20), yiyeriS “yiyoruz” (27/14), bağareyeler “bağarıyorlar” (27/27), diyele “diyorlar” (29/29), olan_ekiyırı “olan ekiyor” (19/22), alıyı “alıyor” (1/18), gömüyü “gömüyor” (1/21), ekiyuduk “ekiyorduk” (6/34), biliyu “biliyor” (36/7), alıyuz “alıyor” (38/22).

YGA: çıkarıya “çıkıyor” (14/7), yapıyaS “yapıyoruz” (14/9), maaş_alıya “maaş alıyor” (14/19), almak_istiyem “almak istiyorum” (14/14), yiyela “yiyorlar” (14/20), sağlıyı “sağlıyor” (9/41), otlıyılar “otluyorlar” (14/22), konuşmuyuz “konuşmuyoruz” (3/49), yapuyuz “yapıyoruz” (4/1), geçiyu “geçiyor” (9/23), geliyu “geliyor” (10/9), koyuyom_otu “koyuyorum otu” (14/21).

2.1.1.4.2.1. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumunun Bozulması

Bölge ağzında şimdiki zaman ekinin genellikle düzleşmiş ve daralmış hali kullanılsa da yuvarlak ünlülü şekli de bulunmakta ve ünlü uyumunu bozduğu görülmektedir.

BGA: dönüyo (1/41), ediliyo (2/15), bekliyo (17/5), geçiyor (22/4), kuveyit “küvet” (1/48).

YGA: ekiya “ekiyor” (14/7), istiyom (3/39), bitiyor (9/26), çekmiyor (20/36), yürümüyor (40/15).

RGA: iniyolar (16/4), bekliyorum (16/6), gidiyo (28/5).

MGA: deışmiyor (34/13), biliyoz (35/3), bırakmıyo (35/10).

BGA metinlerinde duyulan geçmiş zaman çekiminde uyuma aykırı örnekler görülmüştür.

BGA: oturūmişlar “oturuyorlarmış” (24/11).

Bölge ağzında dudak ünsüzlerinin (b, m, p, v) etkisi, yuvarlaklaşmaya sebep olmaktadır.

BGA: şey_etmüS “şey etmiyoruz” (6/4), gelmiyü “gelmiyor” (38/21), bülönuz “biliyorsunuz” (37/21).

YGA: musafir “misafir” (21/17), yapuyuz (4/1), aportmayız “apartmandayız” (21/27).

RGA: bülom “biliyorum” (16/29).

MGA: kazanmuS “kazanmıyoruz” (35/9).

2.1.1.5. Ünlü Değişimleri

2.1.1.5.1. Kalın Ünlülerin İncelmesi

2.1.1.5.1.1. /a/ > /e/ Değişimi

Bu değişim genellikle alıntı kelimelerde ilerleyici ve gerileyici benzeşmeler yoluyla meydana gelmiştir.

BGA: kız_istemağ (12/2), yimeğā “yemeğe” (12/23), olcek “olacak” (15/14), qarergah “karargâh” (23/15), keğat “kâğıt” (25/18), tene “tane” (27/6), pateteSimizi (27/17), altın_āyeri “altın ayarı” (29/36).

YGA: sefte “siftah” (11/37), tene “tane” (14/25), erazilerimiz “arazilerimiz” (20/23), burdağka “buradayken” (40/4).

RGA: bilhasseyi “bilhassa” (16/30).

MGA: tene (34/10), erazi “arazi” (35/6).

2.1.1.5.1.2. /a/ > [á] Değişimi

Bu değişim, /a/ > [e] değişiminin ön merhalesidir. /a/>[e] değişiminin tamamlanmamış şekli olarakta görülebilir.

BGA: gelúlar “*geliyorlar*” (1/14), atÇák “*atacak*” (1/41), táne (2/11), selám (22/8), káyası “*kayısı*” (36/24), tanK_okulundáyım (37/15), dönúlar “*dönüyorlar*” (1/18).

YGA: patátaSimíz (3/10), çátalca (3/27), káč (40/13), şartlar (40/14), áskeriye (42/6).

RGA: há (16/6).

MGA: áldım (34/9), sığınacák (35/19), vuraçák (35/20).

2.1.1.5.1.3. /a/ > /i/ Değişimi

Bu değişim bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı, Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde görölmektedir. Daha çok /y/ ünsüzünün önlüleştirici etkisi ile ortaya çıkmaktadır.

BGA: bakım “*bakayım*” (6/5).

YGA: bamyi “*bamya*” (20/45), yaPıcağ “*yapacak*” (32/7).

2.1.1.5.1.4. /a/ > [i] Değişimi

Bölgede yalnızca tek bir örnekte görölmektedir.

BGA: anlıcán “*anlayacağım*” (1/43).

2.1.1.5.1.5. /ı/ > /i/ Değişimi

Bu değişim bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı, Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde görölmektedir. Türkçe kelimelerde ekleşme esnasında, alıntı kelimelerde ise ünsüzlerin etkisiyle oluşur.

BGA: bakım “*bakayım*” (6/5), bağlımişlar (8/19), yağliyım (18/3), yatiya “*yatıyor*” (18/7), şımarıklık “*şımarıklık*” (18/21), çalışım “*çalışıyorum*” (18/35),

āzır_aliyim “*hazır alıyorum*” (19/17), çıkariydım (26/19), bağıriydi (26/22), misir_olsun “*misir olsun*” (37/4).

YGA: bunnari “*bunları*” (9/9), sigortalıylicán (9/9), zābitiyesi “*zabitasi*” (20/27), patlayincá (20/33).

MGA: çocuklari (34/9), aynı “*aynı*” (34/12).

2.1.1.5.1.6. /ı/ > [i] Değişimi

Bu değişim /ı/ > /i/ değişiminin tamamlanmamış şeklidir. Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görölmektedir.

BGA: annamazdı (1/6), kızım (1/10), kısmını “*kısmını*” (1/12), kısmet_olmadı (23/18), dolayı (41/9).

YGA: kızım (3/7), dışarda (11/9), kaldı (11/10), beş_altı (11/11), bunnarı (11/43), inşaat_ustalığı (43/4).

2.1.1.5.1.7. /o/ > /ö/ Değişimi

Bu değişim, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde yalnızca alıntı kelimelerde görölmektedir.

BGA: şöfer (1/27), röPörtaj (41/16).

YGA: taşörönde “*taşeronda*” (9/39), döküman (20/19), şöför (32/12).

2.1.1.5.1.8. /o/ > [ó] Değişimi

Bu değişim, bölgede genel olarak şimdiki zaman ekinde görölmektedir.

BGA: diyó (1/13), yapó (1/30), yollúyór (8/27).

YGA: ótobúsler (4/6), sóęan (43/12).

2.1.1.5.1.9. /o/ > /i/ Değişimi

Bu değişim, bölge ağzında yalnızca şimdiki zaman ekinde bulunmaktadır.

BGA: yiyir “*yiyor*” (18/20), gidiyirim “*gidiyorum*” (19/9), yapıyir (19/21), durayir “*duruyor*” (27/13), izmet_etmiyir “*hizmet etmiyor*” (29/21).

YGA: diyi “*diyor*” (11/40).

2.1.1.5.1.10. /u/ > [ú] Değişimi

BGA: yapuydúK (1/4), çıkaruydúk (1/38), yollúyór (8/27).

YGA: mústáfa (43/1), búydayı (43/31).

2.1.1.5.1.11. /u/ > /ü/ Değişimi

BGA: kesüydük “*kesiyorduk*” (1/5), fasüle “*fasulye*” (27/11), buyday_eküS “*buğday ekiyoruz*” (36/2), veriyüm “*veriyorum*” (38/20), söylüyüm “*söylüyorum*” (38/23).

YGA: salon_usülü (9/29), nüfus (20/20), edīdük “*ediyorduk*” (20/42), mahsülümüz (20/44), bülü müsün “*biliyor musun*” (33/3).

MGA: büyük (35/8).

2.1.1.5.1.12. /u/ > /i/ Değişimi

BGA: fasilye (26/10).

2.1.1.5.2. İnce Ünlülerin Kalınlaşması

2.1.1.5.2.1. /e/ > /a/ Değişimi

Bu değişim, bölge ağzında genel olarak alıntı kelimelerde, ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesi yoluyla ortaya çıkmaktadır.

BGA: ırardaş (6/4), maraşala “*mareşal*” (6/31), ıramaşayle “*kamerayla*” (12/1), yimeğa “*yemeğe*” (12/23), ırocuęęan “*ırocukken*” (26/1), tana “*tane*” (26/13).

YGA: fasulyamız (3/10), patátasımız (3/10), saatta (9/31), Kardaşım (32/1), burdaęęa “*burdayken*” (40/4), halan “*halen*” (43/11).

RGA: mesā “*mesela*” (16/33).

MGA: masela (35/4), betonarma “*betonarme*” (35/19).

2.1.1.5.2.2. /e/ > [á] Değişimi

Bulgaristan Góęmenleri Ağzı ve Yunanistan Góęmenleri Ağzı metinlerinde ünlü benzeşmeleri neticesinde meydana gelmektedir.

BGA: harákatına “*harekatına*” (8/5), askárdim “*askerdim*” (8/5), dernáęmızı (12/3), geęemázdik (13/1), belediyá (13/22) ufaęęá “*ufakken*” (37/2).

YGA: fasulyá (3/21), cumaştası (10/25), gáldięini (43/10), ekmák_ alasın (43/29).

2.1.1.5.2.3. /e/ > [ä] Değişimi

Bu değişime sadece Bulgaristan Góęmenleri Ağzı ve Yunanistan Góęmenleri Ağzı metinlerinde rastlanmaktadır. şahsi kullanımlar sonucu oluşmaktadır.

BGA: ár_ayvan “*her hayvan*” (2/12), gänçlerimiS “*gençlerimiz*” (8/11).

YGA: ırızım_ämřire “*ırızım hemşire*” (3/6), gänç “*genç*” (9/33).

2.1.1.5.2.4. /i/ > /ı/ Değişimi

Bu değişim bölgede incelenen ağızların hepsinde görülmektedir. İlerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmelerinin etkisiyle daha çok alıntı kelimelerde ve eklerde tespit edilmiştir.

BGA: yanı “*yani*” (8/14), zanğı “*sanki*” (8/19), düün_adetlerimıs (12/2), dernâğmızı (12/3), mısafırı “*misafiri*” (13/18), işin “*işin*” (18/27), bayımız “*bayimiz*” (19/18).

YGA: harbı “*harbi*” (3/2), mâcırı “*muhacir*” (9/17), camımız “*camimiz*” (10/29), arkadaşının (32/6).

RGA: birbirını (16/4), İstanbul (16/10), ıspatlayın (16/39).

MGA: bugün_askerdeymişim (34/22), yırmi (34/28), mâcırlarıyıs “*muhacirleriyiz*” (35/2).

2.1.1.5.2.5. /i/ > [i] Değişimi

BGA: yemeğimizi (1/47), geleceğniz_o zaman (12/1), sekıs (17/2), biraz (36/6).

YGA: bir (3/5), fasulyamız (3/10), yâni (10/2), şimdi (11/5).

RGA: dedemın (16/3).

MGA: İstanbul (34/6).

2.1.1.5.2.6. /i/ > [ú] Değişimi

Bu değişim, bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağızı metinlerinde görülmektedir.

BGA: bilúysun “*biliyorsun*” (1/4), verúysun “*veriyorsun*” (1/11), gelúlárğ “*geliyorlar*” (1/14).

2.1.1.5.2.7. /ö/ > /ó/ Değişimi

BGA: kópek (8/30), köyde (29/10), kósaliler̄ “kösealiler” (29/38).

YGA: çóp “çöp” (9/40).

2.1.1.5.2.8. /ü/ > /u/ Değişimi

Bu değişim, bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı, Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde görölmektedir. Ünlü benzeşmeleri neticesinde oluşmaktadır.

BGA: kuveyit “küvet” (1/48), bugün azaldı (8/17).

YGA: bugünüme (3/30), mubadele (20/2), nüfus (20/20).

MGA: büyük (35/8).

2.1.1.5.2.9. /ü/ > [ú] Değişimi

BGA: dönúlár “dönüyorlar” (1/18), günde (12/14), kúpesini “küpesini” (25/1).

YGA: ótobúsler işte (4/6), uç (21/15), gún (32/7).

2.1.1.5.3. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması

2.1.1.5.3.1. /a/ > /â/ Değişimi

/a/ > /o/ değişiminin ilk aşamasıdır. Bu değişimde dudak ünsüzlerinin ve yuvarlak ünlülerin etkisi görölmektedir.

BGA: bábam (18/1), savâş olurken (38/24), sâlonlarda (39/25).

YGA: yapâmiyoz öle (3/38).

2.1.1.5.3.2. /a/ > /o/ Değişimi

Bu değişimde dudak ünsüzlerinin etkisi görölmektedir. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı, Yunanistan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir.

BGA: boba (18/5).

YGA: kalazosyon “kanalizasyon” (10/4), önceden_ otomosyonumuz (20/19), bobamın (21/23), apartmayız “apartmandayız” (21/27).

RGA: ropor “rapor” (16/6), bobalarımız (28/3).

2.1.1.5.3.3. /a/ > [ö] Değişimi

Bölge ağzında tek bir kelimedede tespit edilmiştir.

BGA: bóbam (18/24).

2.1.1.5.3.4. /a/ > /u/ Değişimi

Bu değişim, bölgede tek bir örnekte görölmüştür.

BGA: bubam_ ekerdi (19/17).

2.1.1.5.3.5. /i/ > /ü/ Değişimi

Bölgede bu değişim, dudak ünsüzlerinin etkisi ve kişisel kullanımlar sonucu görölmektedir.

BGA: kesüydük “kesiyorduk” (1/5), minübüs (2/3), gidüydük (6/32), gelmüyü (38/21).

YGA: münübüsü (9/23), külo (21/8), bülü “biliyor” (33/3).

RGA: gelüyla “geliyorlar” (16/4), bülom “biliyorum” (16/29).

MGA: onun_ üçün (34/21).

2.1.1.5.3.6. /i/ > /u/ Değişimi

Ünlü benzeşmeleri sonucunda meydana gelmektedir.

BGA: bilmum “*bilmiyorum*” (1/1), bitir̄ruz_ı̄şı (13/4).

YGA: musafir “*misafir*” (21/17), ekilmur “*ekilmiyor*” (40/9).

RGA: şey_ eduz “*şey ediyoruz*” (16/19).

2.1.1.5.3.7. /ı/ > /u/ Değişimi

BGA: baKusun “*bakıyorsun*” (1/45), aluyu “*alıyor*” (1/45), yanuydu “*yaniyordu*” (1/47), yapuydum “*yapıyordum*” (2/1).

YGA: yapuyuz (4/1), randuman_ aldım “*randıman aldım*” (43/36).

RGA: tuba “*tubba*” (16/14).

MGA: kazanmuS (35/9).

2.1.1.5.3.8. /ı/ > /ü/ Değişimi

Bu değişim Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde iki kelimedede tespit edilmiştir.

BGA: çarpüylar (39/11), oyalüylar (39/16).

2.1.1.5.3.9. /e/ > /ö/ Değişimi

Bölge ağzında bu değişim yalnızca bir örnekte görölmektedir.

YGA: taşörün “*taşeron*” (9/36).

2.1.1.5.4. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi

2.1.1.5.4.1. /u/ > /ı/ Değişimi

BGA: yağmır (1/28), mıstafa (5/36), çamırdan (13/2).

YGA: yımurta (3/19), olduğu (9/31), bulundırıyam (14/5), otlılıyağ (14/22).

MGA: namlısı “*namlusu*” (34/22).

2.1.1.5.4.2. /u/ > [i] Değişimi

Bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde bir kelimedede tespit edilmiştir. Bu değişimde /y/ ünsüzünün etkisi görülmektedir.

BGA: okudıyri “*okutuyor*” (29/41).

2.1.1.5.4.3. /u/ > [i] Değişimi

Bu değişim bölgede, düzlük-yuvarlaklık uyumuna bağlı olarak tamamlanamayan /u/ > /ı/ yönünde bir değişimdir.

BGA: yağmır (1/7), biraya “*buraya*” (5/5), bıbamız_öldü (19/2).

YGA: mihtara “*muhtara*” (9/11), miaf “*muaf*” (11/53), ermiş_oldi “*ermiş oldu*” (43/23).

2.1.1.5.4.4. /o/ > [â] Değişimi

Bölgede bu değişim, tek kelimedede görülmektedir. /y/ ünsüzünü düzleştirici etkisiyle oluşmaktadır.

BGA: tutuyâlar (37/10).

2.1.1.5.4.5. /o/ > [á] Değişimi

Bölge ağzında daha çok şimdiki zaman ekinin çekimlerinde görülmektedir.

BGA: döniyār_ adam “*dönüyor adam*” (15/12), gidiyār_ ānadın mı (15/12),
kalyá (24/1), oliyám “*oluyorum*” (37/2).

YGA: satiyám_ işte (14/1), çeviriyám “*çeviriyorum*” (14/1).

2.1.1.5.4.6. /o/ > /a/ Değişimi

Bu değişim şimdiki zaman çekiminde görölmektedir.

BGA: çıkıya (13/22), yer_arıya (15/20), yatiya (18/7), matorumuz (19/12),
saklıya (24/3).

YGA: bulundırıyam (14/5), dolandırıyam (14/6), ekiya “*ekiyor*” (14/7), geçiya
(14/31).

2.1.1.5.4.7. /o/ > /e/ Değişimi

Bölgede bu değişim, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri
Ağzı metinlerinde şimdiki zaman ekinde görölmektedir.

BGA: bakeyera “*bakıyor*” (26/20), yiyeriS “*yiyoruz*” (27/14), bağareyeler
“*bağırıyorlar*” (27/27), oliyer “*oluyor*” (27/30), diyele “*diyorlar*” (29/29),
yörümüyem “*yürümüyorum*” (29/36), geliye “*geliyor*” (30/7), üzülüye “*üzülüyor*”
(37/25).

YGA: almak_ istiyem (14/14), yiyela “*yiıyorlar*” (14/20).

2.1.1.5.4.8. /o/ > [ê] Değişimi

Bu değişimin bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde
damak ünsüzü /y/’nin etkisiyle oluştuğu görölmektedir.

BGA: bakiyeler_epsi “*bakıyorlar hepsi*” (29/8), biliyem (37/24).

2.1.1.5.4.9. /o/ > /ı/ Değişimi

Bölgede şimdiki zaman ekinin uyuma girmesi ile Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: alıyı “*alıyor*” (1/20), bekliyırı “*bekliyor*” (13/6), oynıyırı “*oynuyor*” (15/18), diyırı “*diyor*” (17/14), tutuveıyırı “*tutuveriyor*” (18/3).

YGA: otlıyılağ “*otluyorlar*” (14/22).

2.1.1.5.4.10. /o/ > /i/ Değişimi

Bölgede yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde şimdiki zaman çekiminde görülmektedir.

BGA: göriniyim “*görünüyorum*” (6/3), yiyir “*iyor*” (18/20), bilmiyim (18/31), okuyıı “*okuyor*” (19/7), gidiyırım “*gidiyorum*” (19/9), yapmayı “*yapmıyor*” (24/2), yiyi “*iyor*” (25/25).

2.1.1.5.4.11. /ö/ > /e/ Değişimi

Bölgede sadece iki örnekte tespit edilmiştir.

BGA: şöfer (1/27), bele “*böyle*” (25/12).

2.1.1.5.4.12. /ö/ > [ê] Değişimi

Şahsi kullanım sonucu tek bir örnekte görülmektedir.

BGA: bëyle “*böyle*” (41/23).

2.1.1.5.4.13. /ü/ > /i/ Değişimi

BGA: kökli (5/2), göriniyim (6/3), yöriyemeSsin “*yürüyemezsin*” (18/15), götürüydiler “*götürüyordular*” (26/24).

YGA: yürüyerek_eırkeS “*yürüyerek herkes*” (10/26).

2.1.1.5.5. Geniş Ünlülerin Daralması

2.1.1.5.5.1. /a/ > /ı/ Değişimi

Bu değişim bölgede, çoğunlukla gelecek zaman çekimlerinde görülmektedir. Bazı kelimelerde ise şahsi kullanımlar sonucu oluşmuştur.

BGA: misafir_alıcam (7/41), zıtın_ayvan “*zaten hayvan*” (15/6), olmicak (18/36).

YGA: atmıcağtın (4/15), alıcan (9/9), yapıcaz (10/13), burayı (11/1).

2.1.1.5.5.2. /a/ > [i] Değişimi

Bölgede tek örnekte karşılaşılmıştır.

BGA: anlıcān (1/43).

2.1.1.5.5.3. /a/ > /i/ Değişimi

Bölgede tek örnekte karşılaştığımız bu değişimde dudak ünsüzü /p/’nin etkisi görülmektedir.

YGA: yaPıcağ (32/7).

2.1.1.5.5.4. /e/ > [ê] Değişimi

BGA: yemeğimizi (1/47), eziyet_etmêge (7/5), evlêde (7/32), mevlüt (8/15), êsKileri (18/9).

YGA: domatês (3/15), eṙkêk_evinde (10/25), tēkṙar (10/26), fēnerbahçeliyim_êzelden (11/38), gēcikmeli (40/4).

RGA: sēne (16/14), en_êsKi (16/17), êlli (16/18), êvde (28/12).

2.1.1.5.5.5. /e/ > /i/ Değişimi

Bu değişim bölgede Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde hariç diğer tüm ağızlarda yaygın olarak görülmektedir.

BGA: beklicek (8/40), yimeğa “yemeğe” (12/23), disen “desen” (13/17), bilicen “bileceksin” (15/1), gine “gene” (17/7), şey “şey” (17/11), götüriceksin (25/13).

YGA: patatizi (3/14), misela (4/12), yire “yere” (4/17), virdiler (9/37), piynir (21/24), domatiSimiz (40/10), didelerimiS (43/16).

MGA: gidiceksin (34/1), şi “şey” (34/8).

2.1.1.5.5.6. /ö/ > [ô] Değişimi

BGA: önce (1/3), yönden_epsi (8/19), onnar_ölen “onlar öğlen” (31/20).

YGA: öğlende (21/10), öpersin (21/18).

2.1.1.5.5.7. /ö/ > /ü/ Değişimi

Bölge ağzında örneği yalnız Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir. Diş ünsüzleri /l/ ve /n/'nin etkisiyle oluştuğu görülmektedir.

BGA: sülcēni “söyleyeceğini” (1/1), büle “böyle” (1/39), ünçe “önce” (5/9).

2.1.1.5.5.8. /o/ > [ô] Değişimi

Bölgede bu değişim şimdiki zaman eki ve çoğunlukla kelimelerin ilk hecesinde görülmektedir.

BGA: gidiyò (1/11), geliyor (8/25), yok (18/7).

YGA: otuz (3/1), ön (11/34), orda (21/3), önnarı (21/19).

2.1.1.5.5.9. /o/ > /u/ Değişimi

BGA: alıyu (1/18), gidıyú (1/20), ekiliyu (1/29), urda “*orada*” (6/8), tup “*top*” (8/23).

YGA: turunum “*torunum*” (3/46), yapıyu (4/7), un_ atıyusun (4/11), ekilmur (40/9).

RGA: şey_ eduz (16/19).

MGA: suğan (34/18).

2.1.1.5.5.10. /o/ > [ú] Değişimi

Bölgede tek örnekte, şimdiki zaman ekinde görülmektedir.

BGA: gidıyú (1/20).

2.1.1.5.6. Dar Ünlülerin Genişlemesi

2.1.1.5.6.1. /i/ > /e/ Değişimi

Bu değişim bölgede, Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde Türkçe ve alıntı kelimelerde görülmektedir.

BGA: yane “*yani*” (2/10), felan_ asıyodum (6/27), çalışmak_ istemeyırı (17/14), bitmeyır (27/29).

YGA: yane (3/17), sefte “*siftah*” (11/37), yene (14/17).

2.1.1.5.6.2. /i/ > [è] Değişimi

BGA: yanè (1/4), şindè (13/22), ādè “*haydi*” (17/12), dèyem “*diyeyim*” (26/12).

YGA: yānē (11/8).

2.1.1.5.6.3. /ɪ/ > /a/ Değişimi

BGA: yapmayı “*yapmıyor*” (24/2), damānda “*damağında*” (26/10), bacaklarım ağrāmağa “*bacaklarım ağrımaya*” (26/14), kākamayīm (27/18), annayamayoS (30/9).

YGA: yapmağa (9/7).

2.1.1.5.6.4. /i/ > [a] Değişimi

BGA: vallā (37/11).

YGA: vallā (14/6).

2.1.1.5.6.5. /ü/ > /o/ Değişimi

BGA: otobos “*otobüs*” (1/13).

2.1.1.5.6.6. /ü/ > /ö/ Değişimi

BGA: yöriyemeSsin “*yürüyemezsin*” (18/14), yöşimeyile (29/5).

YGA: ölüyorsun “*ölüyorsun*” (3/35), yöşümüyor (40/15).

2.1.1.5.6.7. /u/ > /o/ Değişimi

BGA: boğday (37/4).

2.1.1.5.6.8. /u/ > [ö] Değişimi

BGA: böğday (26/19), çok öğraştık (37/5).

YGA: yökarı (42/2).

2.1.1.6. Ünlülerde Düşme ve Türeme

2.1.1.6.1. Ünlü Düşmesi

Ünlü düşmesi, kelime ortası ve sonunda çeşitli ses olayları sonucunda meydana gelmektedir. İnceleme bölgemizde, çoğunlukla vurgusuz olmasından dolayı orta hece ünlüsünün düşmesi görülmektedir.

BGA: burdan (1/12), ordan (13/11), şurdan (8/37), ilerde (39/12), olçak (13/5), bulnurdu (13/8), dışarda (7/39).

YGA: nerden (9/1), yanna “yanına” (21/18), dışardáydí (11/12).

RGA: ordan (16/19), içersine (16/33), çok_ilerde (28/6).

MGA: burda (34/14), çıkarmadık_ayağımızdan (34/16), nerden (35/1), orda (35/3), ayvan_otlaycak “hayvan otlayacak” (35/18).

Silivri ağzında yabancı kelimelerde vurgusuz orta hece ünlüsü düşer.

BGA: istanbul_üniverstesinde (31/10).

YGA: amelyat (3/33).

RGA: ünivēste (16/41).

MGA: üniversteyi (34/10).

Bölge ağzında kullanılan yabancı kelimelerdeki yan yana iki ünlüden birinin düştüğü görülmektedir.

BGA: malesef (5/4), müsade (5/26), iddā (31/7).

YGA: ālelerin “ailelerin” (9/42), müsade (9/9), malesef (40/14).

MGA: malesef (35/3).

Bölgede kelime sonunda ünlü düşmesi bir örnekte tespit edilmiştir.

BGA: buray “buraya” (8/19).

2.1.1.6.2. Ünlü Türemesi

“Ses özelliklerine veya birbirleri ile birleşme şartlarına bağlı bazı sebeplerle kelimenin ön, iç ve sonuna ünlü getirilmesi olayıdır” (Korkmaz, 1992: 161). Bölge ağzında kelime başında, ortasında ve sonunda ünlü türemesi olayı görülmektedir.

2.1.1.6.2.1. Kelime Başında Ünlü Türemesi

Bölgede yalnızca tek bir örnekte görülen bu ses olayı, kelime başındaki /h/ sesinin düşmesi sonucunda /i/ ünlüsünün bu sesin yerine getirilmesiyle meydana gelmiştir.

BGA: iristiyannardan “*hristiyanlardan*” (31/16).

2.1.1.6.2.2. Kelime Ortasında Ünlü Türemesi

BGA: amıcam (31/21), alamanyaya (29/15), biribirin (15/19), modırine “*moderne*” (38/13).

YGA: moderin (10/23).

MGA: alarim “*alarm*” (34/26).

2.1.1.6.2.3. Kelime Sonunda Ünlü Türemesi

BGA: verikene “*verirken*” (31/12), geliri “*geliyor*” (31/4), deniri “*deniyor*” (31/14), bekliyiri “*bekliyor*” (13/6), çalışmak_istemeyiri “*çalışmak istemiyor*” (17/14), diyiri “*diyor*” (17/14), tutuveriyiri “*tutuveriyor*” (18/3), olan_ekiyiri “*olan ekiyor*” (19/22).

RGA: bilhasseyi “*bilhassa*” (16/30).

2.1.2. Ünsüzler

2.1.2.1. Ünsüz Çeşitleri

Silivri ağzında yazı dilinde kullanılan 21 ünsüzün yanı sıra bu ünsüzlerin farklılaşmış şekilleri olan 15 ünsüz daha kullanılmaktadır. Bunlar: [c], [ç], [Ç], [F], /ğ/, /h/, /h̄/, [K], [k], [ñ], [P], [r̄], [S], [Ş], [T] ünsüzleridir.

2.1.2.1.1. [c]: (c-j) Arası Ses

c-j arası, ötümlü, yarı sızıcı bir ünsüzdür.

BGA: üç (1/16), yapıçan ayvancılı *“yapacaksın hayvancılığı”* (2/14), māçırız (12/11).

YGA: hiç (3/22), gece (9/30), kaveçi *“kahveci”* (33/6).

RGA: inandışıcı (16/28), hayvancılık (28/6).

MGA: paşıçı (34/11), māçırlarıS *“muhacirleriyiz”* (35/2), vuraçak (35/20).

2.1.2.1.2. [ç]: (s-ç) Arası Ses

s-ç arası, hafif sızıcı, normalden daha önde telaffuz edilen bir sestir. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmektedir.

BGA: açsın (18/4), kaç (19/1), üç (26/3), çok (29/23).

YGA: geçse (9/42), çıkıyodu (10/15), kaç (21/19).

2.1.2.1.3. [Ç]: (c-ç) Arası Ses

“Kati, patlamalı, tonlu diş eti ünsüzü “c” ile yine kati, patlamalı, tonsuz diş eti ünsüzü “ç” arasında boğumlanan, bir bakıma “c” ile başlayıp “ç” ile tamamlanan

müşterek boğumlanmalı bir ünsüzdür” (Sağır, 1997: 394-395). Bu ses, Romanya Göçmenleri Ağzı ve Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülmemektedir.

BGA: atÇák (1/41), kaÇ (2/6), Çok (5/19), hiÇ (8/27), çifÇilik (37/3).

YGA: ūÇ (3/4), ħiÇ (4/17), ħaÇ (9/10), giTÇem (11/58).

2.1.2.1.4. [F]: (f-v) Arası Ses

f-v arası, katı, sızıcı, yarı ötümlü daha çok /f/ ye yönelik bir sestir. Bu ses bölge ağzında çok fazla görülmemektedir.

BGA: esnaFlık (2/1), veFatetti (8/3).

YGA: pilaFlarımıS (3/10), reFaha (43/24), afiFlemiş oldu “hafiflemiş oldu” (43/39).

RGA: arşiFlerde (16/26).

2.1.2.1.5. /ğ/: Kalın “g”

Patlayıcı, ötümlü art damak ünsüzdür.

BGA: kavğa (1/34), zanğı “sanki” (8/19), doğmuşum “doğmuşum” (18/2), ğayri (27/18), ğırnata “klarnet” (37/10).

YGA: ğarīban (10/6), bulğar (11/4), ğazımıS “gazımız” (20/36).

RGA: yuğoslavyanın (16/22), bulğaristan (16/40).

MGA: manğa (34/5), ğayri (34/23), ğusumunu (35/10).

2.1.2.1.6. /ħ/: Arka Damak Ünsüzü

Sızıcı, ötümsüz, hırıltılı, art damak ünsüzdür.

BGA: ħaminnem (5/32), ħayvancılıkla (12/12), ħarmanda (38/3), ħala (38/16).

YGA: ħarbı (3/2), ħayat oluyo (9/31), muħtar (10/29), ħalini (20/41).

MGA: Һaraçya (34/4).

2.1.2.1.7. /Һ/: Katı, sızıcı, ötümlü, nefesli “h” Ünsüzü

Katı, sızıcı, ötümlü, nefesli h ünsüzüdür.

BGA: Һerkes (8/40), Һamır “hamur” (27/14).

YGA: İhtiyaştan (9/27).

RGA: Һayvançılıқ (28/6).

2.1.2.1.8. [K]: (k-g) Arası Ses

k-g arasında katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir sestir.

BGA: yapuydúK (1/5), Kismet_olmıya (13/13), esKiden (15/17).

YGA: Komşuya (9/11), ParKe (10/4).

RGA: esKi (16/11), traқKaġa “traklara” (16/21), Kadar (28/4).

MGA: esKi (34/5), pek_eKmiyoduқ (34/17).

2.1.2.1.9. /қ/: Kalın “k”

Art veya yarı art ünlülerle hece kuran, katı, patlayıcı, ötümsüz, art damak ünsüzüdür.

BGA: қalenin_altını (5/17), қışın (6/32), қúvetli “kuvvetli” (31/19), ufaққá “ufakken” (37/2).

YGA: қızım_öretmen “kızım öğretmen” (3/6), қаşıқ (4/11), çocukları (9/14), қанola (10/18).

RGA: қазақ (16/1), қафа (16/13), faқat (28/6).

MGA: ilkoқula (34/3), қoyun (34/19), sıғınacak (35/19).

2.1.2.1.10. [n̄]: Nazal “n”

Art damak, ötümlü, genizsi /n/ ünsüzüdür. Bölge ağzında şahsi kullanıma dayalı olarak tek bir örnekte karşılaşılmıştır.

MGA: esKideñ (34/13).

2.1.2.1.11. [P]: (p-b) Arası Ses

p-b arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir dudak ünsüzüdür. Bölge ağzında kullanımının yaygın olduğu görülmektedir.

BGA: toPlanırdı (2/9), alıP (7/14), ğaPıyı (8/31), Pisiklet (13/11), icāP_ediya 815/7), PaToS (17/3).

YGA: ePsini “hepsini” (3/8), ParKe (10/4), saiPler “sahipler” (11/10), nāPıcan “ne yapacaksın” (14/32), cePte (43/29).

RGA: kütüPaneden (16/19), Put (16/34), eP “hep” (28/1).

MGA: yaPsın_adam (34/13).

2.1.2.1.12. [r̄]: Titrekliği Uzatılan “r” Ünsüzü

Titrekliği uzatılan “r” ünsüzüdür. Bölge ağzında kullanımının yaygın olduğu görülmektedir.

BGA: fabrīka (7/28), yiṛmi (7/32), masrāf_etmiyosun (8/27), tarāf (8/30), paṛa (12/13), manzarālı (15/18), biṛaz (17/12), oṛmanda (26/4).

YGA: intiār “intihar” (10/12), devṛeyi (11/6), sofṛa (11/34), arḳadaṣa (14/15), oṛta (20/48), ğarībannaṛ (21/21), beṛabeṛ (42/4).

RGA: geṛçek (16/2), aṛazzi (16/10), rütübet_olmassa (16/15), buṛda (28/1), sanṛāl (28/11).

MGA: tarlaya (34/3), ak̄rabalık (34/7), heṛ (34/6), dōrt_ay (34/16), topṛak (35/17).

2.1.2.1.13. [S]: (s-z) Arası Ses

s-z arası, yarı ötümlü, sızıcı bir ünsüzdür.

BGA: sekis (17/2), biraS (18/6), ayvanlarımıS “hayvanlarımız” (23/6), çıkamaSsin (24/1), siS (25/24), biS (26/3), kıSken (41/20).

YGA: patataSimiz (3/10), ğaStesinde (10/20), yanmıS “yalnız” (32/10), nüfuS (40/7).

RGA: çocuklarıS (16/3), erkeS “herkes” (16/18), otuS (28/1), biS (28/2).

MGA: öküS (34/2), tanımaS (34/6), māçırларыıS “muhacirleriyiz” (35/2), kümeS (35/18), maduruS “mağduruz” (35/21).

2.1.2.1.14. [Ş]: (ş-j) Arası Ses

ş-j arası, katı, sızıcı, yarı ötümlü bir diş eti ünsüzdür.

BGA: eŞkiden (1/12), beŞ (1/41), iŞ (2/12), görmüş (6/14), boŞ (12/17), yeTmiŞ (12/19), üç “üç” (24/11), yaŞındaydım (38/31).

YGA: geliŞ (9/26), iŞ (9/38), köyüymüş (11/3), küçükbaŞ (21/12), barıŞ (33/13), savaŞ (33/14), çavuş (42/9).

RGA: k̄adeŞ (16/3).

MGA: atmıŞ (34/15).

2.1.2.1.15. [T]: (t-d) Arası Ses

t-d arası, katı, patlayıcı, yarı ötümlü bir diş ünsüzdür.

BGA: kesmişTik (1/7), göTürler (1/19), Táne (5/8), döTTe (7/17), yeTmiş (12/19), PaToS (17/5), Taha “*daha*” (19/9).

YGA: aTmiş (3/6), Taşı “*taşı*” (10/4), giTcem (11/58), Tene “*tane*” (14/22), faKaT (20/50).

RGA: bizansTan (16/23).

MGA: giT (34/4), devleTin (34/11), Tarafından (35/1).

2.1.2.2. Ünlü Ünsüz Uyumunun Bozulması

“Türkçede bazı ünsüzler ön ve art damak olmak üzere iki çeşittir. Ön damak ünsüzlerinin ön ünlülerle, art damak ünsüzlerinin de art ünlülerle kullanılmasına ünsüz uyumu denir” (Ercilasun, 1983: 104). Silivri ağzında bu uyumun, art damak ünsüzü /k/ ve orta damak ünsüzü /ğ/ sesinin çevresinde kısmen bozulduğu görülmektedir (Aydın, 2002: 27). Bölgede Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde bulunan, /i/, /ö/, /ü/ ünlüleriyle aynı hecede yer alan k ve ğ ünsüzleri, bu ünlülerin boğumlama noktasını geriye çekerek artılıştırdığı tespit edilmiştir (Korkmaz, 1994: 73).

BGA: kópek (8/30), kóyde “*köyde*” (29/10), kósalilēr “*kösaliler*” (29/38), gúnde “*günde*” (12/14), kúpesini “*küpesini*” (25/1), sekiS (17/2).

YGA: ğún (32/7), bir_iki (11/33), ğidesin (43/29).

2.1.2.3. Ünsüz Değişimleri

2.1.2.3.1. Ünsüzlerde Ötümlüleşme

Silivri ağzında ötümlüleşme kelime başında, ortasında ve sonunda olmak üzere üç şekilde meydana gelmektedir.

2.1.2.3.1.1. Kelime Başında Ötümlüleşme

Silivri ağzında kelime başında ötümlüleşme sistemli olarak görülmektedir.

2.1.2.3.1.1.1. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: gözlu “kozlu” (8/4), gaPıyı “kapıyı” (8/31), konu “konu” (12/3), ğismet_olur (13/14), ğobra (23/22), ğaldım (27/6).

YGA: ğomşuya (9/10), ğadā “kadar” (14/9), ğuruş “kuruş” (14/16), ğoyunculuk “koyunculuk” (21/5), ğardaşım (32/1).

2.1.2.3.1.1.2. /ç/ > /c/ Değişimi

BGA: ceKti “çekti” (17/10).

YGA: coçuklar_epsi (10/11).

2.1.2.3.1.1.3. /p/ > /b/ Değişimi

BGA: bahalı “pahallı” (12/13).

YGA: bazarlarına “pazarlarına” (40/12).

2.1.2.3.1.1.4. /t/ > /d/ Değişimi

BGA: dāne (12/16).

YGA: dāne (10/19).

2.1.2.3.1.2. Kelime Ortasında Ötümlüleşme

2.1.2.3.1.2.1. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: tağılar “*takılar*” (27/23).

YGA: fağaT “*fakat*” (20/50).

2.1.2.3.1.2.2. /k/ > /v/ Değişimi

BGA: avşamdan_ açtı “*akşamdan açtı*” (31/22).

2.1.2.3.1.2.3. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: lağabımıS “*lakabımız*” (29/38).

2.1.2.3.1.2.4. /k/ > /g/ Değişimi

BGA: esgiden (12/16), 15/15), belgi “*belki*” (23/20).

YGA: eşgiden (11/3), pegmeS “*pekmez*” (43/16).

RGA: en_ eşgi (16/17).

MGA: yav_ esgiden (34/8).

2.1.2.3.1.2.5. /ç/ > /c/ Değişimi

BGA: pāřabace “*paşabahçe*” (6/9).

YGA: çifciliK (43/2).

2.1.2.3.1.2.6. /p/ > /b/ Değişimi

BGA: buzdolabları (31/22).

YGA: nābıçak “*ne yapacak*” (14/25), ekibman “*ekipman*” (43/20).

MGA: toblanırdı (34/9).

2.1.2.3.1.2.7. /t/ > /d/ Değişimi

BGA: dōde “dörde” (7/17), kuṛuduyarıs “kurutuyoruz” (27/16).

YGA: yedmiş (3/7).

2.1.2.3.1.3. Kelime Sonunda Ötümlüleşme

2.1.2.3.1.3.1. /k/ > /ğ/ Değişimi

BGA: kığ “kırk” (29/43), çocukluğ (41/2), tang_oğulundáydım “*tank okulundaydım*” (37/15).

YGA: bağ “bak” (9/28).

2.1.2.3.1.3.2. /k/ > /g/ Değişimi

BGA: ilg “ilk” (31/29).

YGA: yemeg (20/30).

MGA: elektrīg (34/13).

2.1.2.3.1.3.3. /ç/ > /c/ Değişimi

BGA: üç (13/13), kaç (27/13), (37/3).

YGA: kaç (33/3), üç (40/23).

MGA: hic (34/13).

2.1.2.3.1.3.4. /p/ > /b/ Değişimi

BGA: aṛb “harp” (30/3), inkilab (13/5), tüb “tüp” (17/11).

YGA: ayıb_olur (3/44), cevab (40/3).

RGA: heb “*hep*” (28/8).

2.1.2.3.1.3.5. /t/ > /d/ Değişimi

BGA: mevlid_okuylar (1/19).

YGA: toKad (32/12).

MGA: evlad (34/6), dörd_ay (34/15).

2.1.2.3.2. Ünsüzlerde Ötümsüzleşme

Bölge ağzında ötümsüzleşme hadisesi çok fazla görülmemektedir.

2.1.2.3.2.1. Kelime Başında Ötümsüzleşme

2.1.2.3.2.1.1. /b/ > /p/ Değişimi

BGA: pisikleti (38/29).

YGA: pindi “*bindi*” (42/17).

2.1.2.3.2.1.2. /d/ > /t/ Değişimi

BGA: Taha “*daha*” (19/9), tolu “*dolu*” (1/8).

YGA: Taha (40/24), tolu (3/46).

2.1.2.3.2.2. Kelime Ortasında Ötümsüzleşme

2.1.2.3.2.2.1. /b/ > /p/ Değişimi

BGA: kıprisa “*kıbrisa*” (23/16).

2.1.2.3.2.2.2. /d/ > /t/ Değişimi

BGA: kıaltırıyom “*kaldırıyorum*” (25/9), zannetırım “*zannederim*” (41/24).

MGA: otobanktan “*otobandan*” (35/17).

2.1.2.3.2.2.3. /z/ > /s/ Değişimi

BGA: yatamassın (13/26).

YGA: rışkını (9/24).

RGGA: görmesse (16/15).

2.1.2.3.2.2.4. /v/ > /f/ Değişimi

YGA: pilavlarımıS “*pilavlarımız*” (3/10).

2.1.2.3.2.2.5. /c/ > /ç/ Değişimi

BGA: ilaç atçalaş (1/32), biraşıkın “*birazcık*” (5/41).

YGA: baķçán (40/14).

2.1.2.3.2.3. Kelime Sonunda Ötümsüzleşme

2.1.2.3.2.3.1. /z/ > /s/ Değişimi

BGA: yeris (19/15), sēkis (22/16), bis (17/2).

YGA: yüs “yüz” (11/1), miâfis “muafiz” (11/54).

RGA: bis (16/3).

MGA: doğus (34/25), bilmes (35/5).

2.1.2.3.3. Süreklileşme

2.1.2.3.3.1. Sürekli Ünsüzler Arasındaki Değişimler

Silivri ağzında, sürekli ünsüzler arasında gerçekleşen değişimler oldukça yaygındır.

2.1.2.3.3.1.1. /l/ > /n/ Değişimi

BGA: buydaynan “buğdayla” (1/29), fenner “fenler” (1/40), onnarlan (5/7), testiynen (5/9), yalnız “yalnız” (5/20), dedem_annatırdı (5/21), darğınnık (6/34), nira “lira” (6/35).

YGA: onnar (3/18), bunnari (9/9).

RGA: annatılanlar (16/1), bunnar “bunlar” (16/4), telezyonnarı “televizonları” (16/22), zamanna “zamanla” (28/9).

MGA: yanniş (34/11), zamannar (34/17).

2.1.2.3.3.1.2. /l/ > /v/ Değişimi

YGA: kanova “kanola” (20/44).

2.1.2.3.3.1.3. /r/ > /l/ Değişimi

BGA: motollar (1/40), hasıllada “hasırlarda” (1/46), muhtallık (2/5), askellik (6/28), elektilik (7/43), tekellekli (17/8).

YGA: askellik (3/4), zolluğ (3/5), atıveriyollar (3/36), muhtallıka (10/2), gelillerdi (21/21).

2.1.2.3.3.1.4. /r/ > /y/ Değişimi

BGA: görüyseler “görürseler” (26/20), yapaylar “yaparlar” (31/30).

YGA: kaday “kadar” (14/13).

2.1.2.3.3.1.5. /r/ > /đ/ Değişimi

BGA: yanlağında “yanlarında” (19/7).

2.1.2.3.3.1.6. /m/ > /n/ Değişimi

BGA: şindi (13/22).

YGA: şindi (3/16).

RGA: şindiye (28/4).

2.1.2.3.3.1.7. /y/ > /n/ Değişimi

BGA: mmtun_emrinlen “mahmutun emriyle” (5/30), çetelerinlen “şeteleriyle” (5/37), eşek_arabasınla (6/38), parasınla (7/2).

YGA: başkanınla (20/7), vesilesinne “vesilesiyle” (20/35).

RGA: başkanınnan “başkanıyla” (16/38).

2.1.2.3.3.1.8. /r/ > /n/ Değişimi

BGA: yıllanında (17/3), kadan (23/16).

RGA: kadan (16/21).

2.1.2.3.3.1.9. /n/ > /m/ Değişimi

RGA: bizim_ıçim (28/12).

2.1.2.3.3.1.10. /n/ > /l/ Değişimi

YGA: ęalazosyon “kanalizasyon” (10/4).

2.1.2.3.3.1.11. /y/ > /h/ Değişimi

BGA: şeh_alırsın “şey alırsın” (13/11).

2.1.2.3.3.1.12. /y/ > /ę/ Değişimi

BGA: yāmaęa “yağmaya” (1/28), eziyet_etmeğe (7/5), gelmeğe (7/8), ęalıřmaęa (7/14), yapmağa (17/12), gütmeğle “gütmeyle” (24/13), gezemeği “gezemiyor” (26/18).

YGA: yapmağa (9/7), üretmeğe (9/19).

MGA: ekilmeğe (34/20).

2.1.2.3.3.1.13. /ř/ > /s/ Değişimi

BGA: hazırlamışsın, (8/35), ęapalamıřsın (8/35).

YGA: yetisse (40/3).

2.1.2.3.3.1.14. /ř/ > /h/ Değişimi

BGA: ağıçı “aşıçı” (1/7).

2.1.2.3.3.1.15. /s/ > /z/ Değişimi

BGA: erkez “herkes” (6/31), zangı “sanki” (8/19).

YGA: domātiz (3/17).

2.1.2.3.3.1.16. /s/ > /ş/ Değişimi

YGA: eskişi (14/2).

2.1.2.3.3.1.17. /ğ/ > /y/ Değişimi

BGA: buyday “buğday” (1/38), ayçiçey_ektiysen (24/7), sāya “sağa” (38/29).

YGA: yaylan “yağla” (3/18), buyday (10/18), teymen “teğmen” (42/7).

MGA: buyday (35/7).

2.1.2.3.3.1.18. /ğ/ > /v/ Değişimi

BGA: yıvıyular “yığıyolar” (17/2).

2.1.2.3.3.1.19. /v/ > /ğ/ Değişimi

BGA: döğeriS “döveriz” (27/16).

2.1.2.3.3.1.20. /z/ > /ş/ Değişimi

BGA: üç_iş “üç yüz” (6/26).

2.1.2.3.3.1.21. /z/ > /s/ Değişimi

YGA: otus (9/18).

2.1.2.3.3.2. Sızıcılaşma

2.1.2.3.3.2.1. /ç/ > /ř/ Değişimi

BGA: genşler (17/14), üş (18/10), geşti “geçti” (26/14), kaçtım “kaçtım” (31/31).

YGA: üş (3/17), kaçtım (3/24), ihtiyaştan (9/27), gençlik (43/38).

RGA: genşler (28/9).

2.1.2.3.3.2.2. /ķ/ > /v/ Değişimi

BGA: ister avşama “ister akşama” (29/34).

2.1.2.3.3.2.3. /ķ/ > /ę/ Değişimi

BGA: lağabımış “lakabımız” (29/38).

2.1.2.3.3.2.4. /ķ/ > /ř/ Değişimi

BGA: çocuşları “çocukları” (36/15).

2.1.2.3.3.2.5. /c/ > /j/ Değişimi

MGA: ejnebilerden “ecnebilerden” (34/20).

2.1.2.3.4. Süreksizleşme

2.1.2.3.4.1. /h/ > /ķ/ Değişimi

YGA: muqtar  izninne (10/9).

2.1.2.3.4.2. Süreksiz  ns zler Arasındaki Değişimler

2.1.2.3.4.2.1. /k/ > /t/ Değişimi

BGA: elettrikten  aberi “*elektrikten haberi*” (18/11).

YGA: itame “*ikame*” (9/23).

2.1.2.3.4.2.2. /t/ > /ç/ Değişimi

BGA: geldikçen “*geldikten*” (31/17), çıkıverdikçen “* ıkıverdikten*” (31/25), aldıkçan “*aldıktan*” (31/26),  oparıverdikçen “*koparıverdikten*” (31/28).

2.1.2.3.5.  ns z Benzeşmesi

Bir sözcükte ard arda gelen ünsüzler ya da cümlede birbirini izleyen iki sözcükten birinin başında bulunan  ns zle, diğerinin sonunda bulunan  ns z birbirine etki eder. Peş peşe gelen bu iki  ns zden birisi, diğer ünsüzün boğumlanma noktasından etkilenerek kısmen ya da büsbütün değişir. Bu olaya  ns z benzeşmesi adı verilir (Korkmaz, 1994: 72).

2.1.2.3.5.1. İlerleyici Benzeşme

Kelimedede içinde yan yana bulunan ünsüzlerden ilk sıradakinin, kendinden sonra gelen ünsüzü boğumlanma noktası bakımından etkileyerek kendisine benzetmesi olayıdır (Korkmaz, 1992: 86).

2.1.2.3.5.1.1. nl > nn Benzeşmesi

BGA: annamazdı (1/6), yalnız (5/20), onnarda (7/30).

YGA: odunnarın (4/17), yannarı “yanları” (14/24), insannar (21/15).

RGA: bunnar (16/4), telezyonnarın (16/43), hayvanna “hayvanla” (28/8).

MGA: yanniş “yanlış” (34/11), zamannar (34/17).

2.1.2.3.5.1.2. nr > nn Benzeşmesi

BGA: sonra “sonra” (1/9).

2.1.2.3.5.1.3. şy > şş Benzeşmesi

BGA: beşşürzalık (1/18).

2.1.2.3.5.2. Gerileyici Benzeşme

Kelimede içinde yan yana bulunan ünsüzlerden ikincisinin, kendinden önce gelen ünsüzü boğumlanma noktası bakımından etkileyerek kendisine benzetmesi olayıdır (Korkmaz, 1992: 86).

2.1.2.3.5.2.1. rl > ll Benzeşmesi

BGA: motollar (1/40), hasıllada “hasırlarda” (1/46), askellik (6/28).

YGA: zolluk “zorluk” (3/5), muhtallıkta (10/2), gelillerdi (21/21).

2.1.2.3.5.2.2. rl > rn Benzeşmesi

YGA: konuşurdum_onnarnan (3/47).

2.1.2.3.5.2.3. md > nd Benzeşmesi

BGA: ŧindi (13/2).

YGA: ŧindikiler (32/10).

RGA: ŧindiye (28/4).

2.1.2.3.5.2.4. ŧs > ss Benzeŧmesi

BGA: ekmissin (8/35), hazırlamıssın (8/35).

YGA: yetisse (40/3).

2.1.2.3.5.2.5. yl > yn Benzeŧmesi

BGA: buydaynan (1/30), testiynen (5/9).

2.1.2.3.5.2.6. zs > ss Benzeŧmesi

BGA: gelmesse (1/12), yatamassın (13/26), alıŧmassan (18/4).

RGA: rütübet_olmassa (16/15).

2.1.2.3.6. Ünsüz İkizleŧmesi

Ünsüz ikizleŧmesi, bir kelimedede bulunan bir ünsüzün çeŧitli nedenlerden dolayı iki defa söylenmesidir (Gemalmaz, 1978: 215). Silivri ağızında /k/, /k/, /l/, /n/, /s/, /ŧ/, /t/, /y/, /n/, /z/ ünsüzlerinin ikizleŧtiğı tespit edilmiŧtir.

BGA: ŧekkerim (19/8), kulle “*kule*” (19/18), ille (29/28), sonra (1/9), assan_ağa “*hasan ağa*” (22/27), aŧŧā “*aŧağı*” (13/23), bütün (8/32), kitap_okuyyım (29/12).

YGA: yaparsın_ikki (9/4), kalle “*kale*” (11/49), ocunna “*ocuğuna*” (10/17), ukkalasın (42/19), burdağka “*burdayken*” (40/17).

RGA: asekki “*haseki*” (16/3), bunnar (16/4), layıkkıyla (16/8), akikatten “*hakikaten*” (16/8), aşazzi (16/10).

MGA: eşekte (34/9).

2.1.2.3.7. İkiz Ünsüzlerin Tekleşmesi

Bölge ağzında, genellikle Arapçadan alınan bazı kelimelerdeki ikiz ünsüzlerin tekleştiği görölmüştür. Metinlerde tekleştiği tespit edilen bu sesler /f/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /v/ ünsüzleridir. Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde bu olaya rastlanılmamıştır.

BGA: pālı “*pahallı*” (1/12), muarem “*muharrem*” (2/7), evelini “*evvelini*” (5/9), anemin “*annemin*” (5/20), vāla “*vallahi*” (8/12), Tenefüs_etÇeksin (22/19), afedersin (22/25), mürüvet “*mürüvvet*” (39/26).

YGA: adam_akılı (3/33), evel “*evvel*” (4/6), eli “*elli*” (4/8), ānem “*annem*” (10/1), maalimizde “*mahallemizde*” (10/31), ĥalediyodu “*hallediyordu*” (10/35), kuveti “*kuvveti*” (32/6),

MGA: hat_akrabaların “*hatta akrabaların*” (35/3), afedersin_aşı (35/11), güvenemesin (35/20).

2.1.2.3.8. Ünsüz Düşmesi

Silivri ağzında ünsüz düşmesi olayı, kelime başında, ortasında ve sonunda görölmektedir.

2.1.2.3.8.1. Kelime Başında Ünsüz Düşmesi

Kelime başında ünsüz düşmesi, Türk dilinde ender rastlanan bir olaydır (Sevortyan, 1972: 43). Bölge ağzında da genellikle /h/ ve ulama sırasında ikinci kelimenin başında /v/ ile /y/ ünsüzünün düştüğü tespit edilmiştir.

2.1.2.3.8.1.1. /h/ Düşmesi

BGA: er “her” (1/4), erif “herif” (1/41), düzelemiçez_eralde (2/3), är_ayvan “her hayvan” (2/12), biz_ep (5/1), epsi (5/4), iç “hiç” (5/35), aydarpaşada (6/8), alam “halam” (6/9), ani “hani” (6/10), astalandılar (6/19), beraber_allettik (6/20), astanelere (6/20), arçadık “harcadık” (6/21), elâlı “helalı” (6/21), erkez “herkes” (6/31), ěrzumun_avası “erzurumun havası” (6/33), emen_adamı (6/34), asırlarla “hasırlarla” (7/10), ala “hala” (7/18), ırsızlık “hırsızlık” (8/33), iş_ayatında (13/6), her_anede “her hanede” (15/5), adi “haydi” (15/7), amitte “hamitte” (15/8), benim_areketim “benim hareketim” (18/4), aķķı (18/6), benim_aberim (18/7), ilmiye “hilmiye” (18/27), uriye “huriye” (18/27), āmır “hamur” (18/35), āzır_aliyim (19/17), uzurumuS (22/6), assan_ağa “hasan ağa” (22/27), atta “hatta” (22/28), aāmana “harmana” (23/3), aāp “harp” (23/18), emşire (25/4), anımım “hanımım” (25/7), azmedemeyiS “hazmedemeyiz” (25/21), aram “haram” (25/29), operlerle “hoparlörle” (27/27), atıçe “hatice” (29/1), izmet_ettim (29/19), ocamız “hocamız” (29/40), ergele “hergele” (31/14), ırıstıyannardan “hristıyanlardan” (31/16), elalı “helalı” (31/24), oş_olsun (31/24), aliyle “haliyle” (36/12), em “hem” (38/31), aķķatan “hakikaten” (39/4).

YGA: kızım_ämşire “kızım hemşire” (3/6), ePsi (3/8), emen_emen (3/16), ep “hep” (3/32), elvası “helvası” (3/36), bir_afta (4/4), erşeyi (4/9), āline “haline” (4/11), iç “hiç” (4/12), āne “hane” (9/6), em “hem” (9/12), erkeS (9/19), ayvan “hayvan” (9/20), avuz “havuz” (10/5), izmet_açısından (10/8), ale “hale” (10/15), astaneye (11/25), angi (11/38), aberleri (11/42), ani “hani” (14/3), üsein “hüseyn” (14/7), azır “hazır” (14/27), ayatı “hayatı” (20/4), alķımıza (20/10), afif (20/24), eylamda “heyelanda” (20/32), ihtiyar_eyeti (20/34), uzur_evimiz (20/48), anıma “hanıma” (21/10), atıçe (21/22), amuru “hamuru” (21/23), āsan “hasan” (21/24), ırsız “hırsız” (21/27), emşerim “hemşerim” (32/17), ususlardan (40/19), aziranda (40/19), ava “hava” (42/13), ami “hami” (42/20), ızlıydık “hızlıydık” (42/26), arıcında “harıcında” (43/8), atırlıyorum (43/18).

RGA: asekki “haseki” (16/3), astanesinin (16/3), aydarpaşada (16/4), rus_arbinde (16/8), aķıķatten “hakikaten” (16/8), ayvanların (16/13), angisi (16/16), erkeS (16/18), imayesindeki “himayesindeki” (16/23), epsi (16/28).

MGA: iç “hiç” (34/7), ardalın “hardalın” (34/21), barut_akığı “barut hakkı” (34/23), istersen_atırlama (34/24), epsini (34/28), buralar_ep (35/5), git_ale “git hale” (35/10), benim_ayvanımı (35/12), ep “hep” (35/13), afta “hafta” (35/14), ani “hani” (35/19).

2.1.2.3.8.1.2. /v/ Düşmesi

BGA: ben_vurdum “ben vurdum” (31/32).

2.1.2.3.8.1.3. /y/ Düşmesi

BGA: dokuz_üz (5/10).

YGA: dört_üS (10/6).

RGA: sekiz_üz (16/6), yüz_irmi (16/14).

MGA: dokuz_üz (34/5).

2.1.2.3.8.2. Kelime Ortasında Ünsüz Düşmesi

Silivri ağzında kelime ortasında ünsüz düşmesi olayı oldukça yaygındır. Bölgeden derlenen metinler incelendiğinde /d/, /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /t/, /v/, /y/ seslerinin kelime ortasında düştüğü görülmüştür.

2.1.2.3.8.2.1. /d/ Düşmesi

BGA: şimi “şimdi” (1/39).

2.1.2.3.8.2.2. /ğ/ Düşmesi

BGA: ülide “öğlende” (1/21), yāmağa “yağmaya” (1/28), döduğ “doğduk” (5/1), öğretmenim “öğretmenim” (5/11), deışmeyen “değişmeyen” (5/26), ölumda

“oğlumda” (5/43), dorusu “doğrusu” (6/8), sâlam “sağlam” (6/33), deil “değil” (7/2), ayçiçeği “ayçiçeği” (7/18), bûday “buğday” (7/18), soan_ekiyoduğ “soğan ekiyorduk” (7/19), ârılarım “ağrılarım” (18/28), güümleri “güğümleri” (24/2), deirmeni “değirmeni” (31/11).

YGA: doum “doğum” (3/4), ölüm “oğlum” (3/6), kızım_öretmen “kızım öğretmen” (3/6), sōanını “soğanını” (3/13), deişik “değişik” (3/15), āzıma “ağzıma” (3/22), düün “düğün” (4/3), sâlardı “sağlardı” (9/20), ūraşmaz “uğraşmaz” (11/19), dōru “doğru” (11/20), sıır “sığır” (14/3), ĩde “iğde” (21/18).

RGA: doumlu “doğumlu” (16/1), ūraşmadılar “uğraşmadılar” (28/8).

MGA: dōdum “doğdum” (34/1), düün “düğün” (34/8), doru “doğru” (34/12), ayçiçē “ayçiçeği” (34/17), suandan “soğandan” (35/8), maduruS “mağduruz” (35/21).

2.1.2.3.8.2.3. /h/ Düşmesi

BGA: sāibi “sahibi” (1/6), āmet “ahmet” (1/17), kâve “kahve” (1/18), muārem “muharrem” (2/6), vallai “vallahi” (2/8), maalle (2/12), rāmetli (5/24), muasebe (5/39), daa (7/18), veyaut_üç (7/42), bâçenden “bahçenden” (8/33), meşur “meşhur” (12/10), laanalaĀ “lahanalar” (12/11), zāmeti “zahmeti” (17/10), tarana “tarhana” (19/13), mēraba “merhaba” (22/2), sailde (22/25), raat (23/11), mārüm_etmedim “mahrum etmedim” (25/8), tāminim “tahminim” (27/8), nouuttur “nohuttur” (36/9), māsus “mahsus” (37/26), muaberede “muhaberede” (39/18).

YGA: zāmetler (3/4), kâveçiydi (3/26), daa (9/14), dai (9/22), maalle (9/22), zīniyetler “zihniyetler” (9/35), intiaĀ “intihar” (10/12), saiPler “sahipler” (11/10), cumūriyetin (20/26), rāmete (20/34), silai “silahi” (20/53), raatlık_istersen (21/9), şeirlere “şehirlere” (33/1), yemekane (33/19), yataķane (33/19), dersane (33/19), bâçede “bahçede” (40/9), ciĀtte “cihette” (40/16), meşurdur “meşhurdur” (43/13), lâmacun (43/14).

RGA: muabbeti (16/9), maalle (16/9), yāudiler “yahudiler” (16/31), saile “sahile” (16/36), rāmetli (28/1), sāibi “sahibi” (28/4), paallılık (28/7).

MGA: t̄arii_çeşme (34/4), sabāleyin (34/25), maalleleri (35/9).

2.1.2.3.8.2.4. /k/ Düşmesi

BGA: ilaç_ atçalar “ilaç atacaklar” (1/32).

YGA: alacādı “alacaktı” (14/16).

2.1.2.3.8.2.5. /l/ Düşmesi

BGA: gēdik “geldik” (1/1), askēlik (1/2), anadın “anladın” (13/3), ōsun “olsun” (27/29).

YGA: aTmış “altmış” (3/6), bēKi “belki” (11/5), adam_ōsun “adam olsun” (11/23), asfatlar “asfaltlar” (33/13), sandıklıda “sandıklıda” (42/4).

MGA: ōsun “olsun” (34/12), atmış “altmış” (34/21).

2.1.2.3.8.2.6. /n/ Düşmesi

BGA: sōra “sonra” (5/39), īsan “insan” (19/12).

YGA: īşaat_ustasıydım (9/3), yunaistanda (10/2), deen “denen” (20/44), reçberlikle “reçberlikle” (32/3), īsannımıS “insanımız” (32/11), sora “sonra” (43/3).

RGA: romāyadan (16/1), sōra (16/5).

MGA: sora (34/25).

2.1.2.3.8.2.7. /r/ Düşmesi

BGA: nēde “nerede” (1/3), dıřāda “dışarıda” (2/13), apatmanda (6/4), dōtte “dörtte” (6/13), şey_asıyodum (6/27), atatük (6/27), doktōdum (6/30), biaz “biraz” (8/17), tūlü “türlü” (12/12), vadı “vardı” (17/3), kadeşim (17/13).

YGA: yapāsın (3/14), gōmedik “görmedik” (3/40), döt “dört” (9/17), kıқта “kırkta” (9/18), liaya (14/14), vēsin “versin” (14/19).

RGA: kadeş (16/3), qorumuş (16/16), çıkattırdık (16/19).

MGA: yapıyodu (34/18), ekilmiyodu (34/20), çekiliyodu (35/12).

2.1.2.3.8.2.8. /t/ Düşmesi

BGA: çifçi (1/32).

YGA: assubay (42/7).

RGA: çiflikmiş (28/9).

MGA: çifçi (34/1).

2.1.2.3.8.2.9. /v/ Düşmesi

YGA: tōbe (3/7), daullu (4/4).

2.1.2.3.8.2.10. /y/ Düşmesi

BGA: sōle (1/1), böle (7/10), kōlerden “köylerden” (8/18), büyük “büyük” (17/9), televizonda (38/18).

YGA: begir arabalarına “beygir arabalarına” (4/6), kırdısan “kırdıysan” (4/11), öle “öyle” (9/15), büyük (10/13), kōde “köyde” (11/21), die “diye” (21/4), nēse “neyse” (21/20), sōle “söyle” (21/23), askeridim (42/5), içerdedim (42/26).

RGA: öle (16/5), kōlerinden (16/17), milon insan “milyon insan” (16/41).

MGA: öle (34/2).

2.1.2.3.8.3. Kelime Sonunda Ünsüz Düşmesi

Bölge ağzında kelime sonunda ünsüz düşmesi iç seste görülen ünsüz düşmesi olayına göre daha azdır. Metinler incelendiğinde, kelime sonunda /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /ş/, /t/, /y/ seslerinin düştüğü tespit edilmiştir.

2.1.2.3.8.3.1. /h/ Düşmesi

BGA: maşalla (1/28), saba (1/38), teravî “*teravîh*” (29/41).

YGA: saba (10/20), sefte “*siftah*” (11/37).

2.1.2.3.8.3.2. /k/ Düşmesi

BGA: kalabalı (8/14), ānca (18/15).

2.1.2.3.8.3.3. /l/ Düşmesi

BGA: nası (19/5).

YGA: nāsı (9/36).

2.1.2.3.8.3.4. /n/ Düşmesi

BGA: zate (6/34), onda (7/19), bizim_îçi (12/22), kötüyke (25/9), annaşırke (38/21).

YGA: patlıca (3/15), zate (9/14), bugün_îçi (9/44).

2.1.2.3.8.3.5. /r/ Düşmesi

BGA: yıkıyò (1/22), sefe “*sefer*” (1/41), devi “*devir*” (6/25), kada (6/29), kazıyo (12/7), bilgisaya (18/13), vā “*var*” (19/3), geliyu (38/2), kalıyu (38/20), bekiyü (39/7).

YGA: bi “bir” (3/6), yapıyo (3/37), sattıla (3/41), kada (9/7), va “var” (9/7), paza (9/26), geçiya (14/31).

RGA: geliyo (16/4), oluyo (16/7), çetele (16/12), bi “bir” (16/20), sanatka (16/32).

MGA: bi “bir” (34/5), bırakmıyo (35/10).

2.1.2.3.8.3.6. /ş/ Düşmesi

YGA: satmı “satmış” (9/27).

2.1.2.3.8.3.7. /t/ Düşmesi

BGA: serbes (7/24), çif “çift” (26/19).

2.1.2.3.8.3.8. /y/ Düşmesi

BGA: şe “şey” (1/22).

YGA: kō “köy” (14/23).

MGA: şı “şey” (34/14).

2.1.2.3.9. Ünsüz Türemesi

Bölge ağzında ünsüz türemesi, kişisel kullanımlar sonucu oluştuğu görülmektedir.

2.1.2.3.9.1. Kelime Başında Ünsüz Türemesi

2.1.2.3.9.1.1. /h/ Türemesi

BGA: Һarabasını “*arabasını*” (13/20).

YGA: Һaç gözlülük “*aç gözlülük*” (9/10).

2.1.2.3.9.2. Kelime Ortasında Ünsüz Türemesi

2.1.2.3.9.2.1. /y/ Türemesi

RGA: bilhasseyi “*bilhassa*” (16/30).

2.1.2.3.9.2.2. /k/ Türemesi

MGA: otobanktan “*otobandan*” (35/17).

2.1.2.3.9.3. Kelime Sonunda Ünsüz Türemesi

2.1.2.3.9.3.1. /m/ Türemesi

YGA: bilem “*bile*” (40/8).

2.1.2.3.9.3.2. /n/ Türemesi

BGA: ellen (1/40), adetlerlen (5/2), āminnemlen (5/29), gelinlen (29/4).

YGA: Һalıřmaqlan_ oldu (33/5).

RGA: savaşlarlan (16/37), mübadelelerlen (16/37), taқaslarlan (16/37).

MGA: şhirlen (34/13), telsizlerlen (34/27).

2.1.2.3.9.3.3. /s/ Türemesi

BGA: ölecek_öldünes (19/11).

2.1.2.3.9.3.4. /t/ Türemesi

BGA: burdayıst “buradayız” (19/2).

2.1.2.3.10. Göçüşme

Türk dilinde iki komşu ünsüzün birbiri arasında yer değiştirmesi hadisesine göçüşme denmektedir (Aydın, 2002: 36). Bölge ağzında bu olay, ender görülmektedir.

BGA: çeyran “cereyan” (1/49), sarmısak “sarımsak” (19/15).

YGA: Kırletlen “klarnetle” (33/8), sarmısak (11/18).

2.1.2.3.11. Hece Kaynaşması

İki hecenin kaynaşarak tek hece haline gelmesi olayıdır. Bölgeden derlenen metinlerde çok sayıda örneği görülmektedir.

BGA: pālı “pahallı” (17/12), bekliyuz “bekliyoruz” (8/6), ellēmle “ellerimle” (18/36).

YGA: üvey_annelemdede “üvey annelerimde” (37/23), getiriyuz “getiriyoruz” (4/1), yāmda “yanımda” (9/6), dīldi “değildi” (40/23).

RGA: çocuklarıS “çocuklarıyız” (16/3), gelüyla “geliyorlar” (16/4), açıyon “açıyorsun” (16/44), bilem “bileyim” (28/7).

MGA: çap_uzunlunda “çap uzunluğunda” (34/22), atırlıyom “hatırlıyorum” (34/24), biliyoz “biliyoruz” (35/3), konuşuyoS “konuşuyoruz” (35/4).

2.1.2.3.12. Hece Düşmesi

Kelimede bulunan hecelerden birinin düşmesi olayıdır. Bölge ağzında, hece kaynaşması sonucunda ikincil uzun ünlüler de oluşmaktadır. Bölge ağzında örneğine sık rastlanılan bu olayda, /ğ/, /h/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /y/ seslerinin erimesi sonucu hece kaynaşması meydana gelmektedir.

BGA: gelmiçek “*gelmeyecek*” (1/13), gelúlár “*geliyorlar*” (1/14), sabāhen “*sabahleyin*” (2/10), nölcek “*ne olacak*” (5/46), mesā “*mesela*” (7/34), māçırız “*muhaciriz*” (12/11), varđeli “*vardiyeli*” (12/21), aşşā “*aşağı*” (13/23), naPaçām “*ne yapacağım*” (18/14), nā “*nasıl*” (18/21), dīceksin “*diyeceksin*” (23/5).

YGA: valla “*vallahi*” (3/9), tara “*tarhana*” (3/18), tereyāyı “*tereyağını*” (3/22), atmıcağtın “*atmayacaktın*” (4/15), ıpma “*kapmaya*” (9/35), ādın “*anladın*” (10/6), yapıcaz “*yapacağız*” (10/13), söylicem “*söyleyeceğim*” (20/12), nōta “*nohuta*” (20/47).

RGA: dē “*diye*” (16/10), kemi “*kemiği*” (16/16), sesinde “*lisesinde*” (16/18), şey_eduz “*şey ediyoruz*” (16/19), bülom “*biliyorum*” (16/29), noldu “*ne oldu*” (16/36), mābereye “*muhabereye*” (28/11), bağıyoz “*bakıyoruz*” (28/13).

MGA: mesa “*mesela*” (34/2), ayçiçē “*ayçiçeği*” (34/17), hat_akrabāların “*hatta akrabaların*” (35/3), ıpazanmuS “*kazanmıyoruz*” (35/9), veyat “*veyahutta*” (35/15).

2.1.2.3.13. Hece Türemesi

Kelimenin içerisinde mevcut olan hecelerin dışında, fazla bir hecenin kelimeye eklenmesiyle meydana gelen ses olayıdır. Bölgede, kişisel kullanımlara bağlı olarak görülmektedir.

BGA: gittimdi “*gitmiştim*” (1/27), ıpueyit “*küvet*” (1/48), artıkın “*artık*” (8/22), yarısıılığı “*yarılığı*” (18/18), oğuyyi “*okuyor*” (19/7), olan_ekiyiri “*olan ekiyor*” (19/22), ölecek_öldunes “*ölecek oldu*” (19/11), şindicik “*şimdi*” (25/17), annameyre “*anlamıyor*” (26/6), külfiyetten “*külfetten*” (26/26), aT_ārayiyi “*ad arıyor*” (29/38), gelīri “*geliyor*” (31/4), verikene “*verirken*” (31/12), dişlicini “*dişli*” (31/33), ekīri “*ekiyor*” (31/35).

YGA: biraŞçıķın “*birazcık*” (5/41), misayil “*misal*” (21/21), ıruculuğluğnu “*kuruculuğunu*” (43/5).

RGA: bilhasseyi “*bilhassa*” (16/30).

MGA: ilk alarim “*ilk alarm*” (34/25).

2.2. Şekil Bilgisi

2.2.1. İsimler

“İsimler, evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut ve soyut bütün kavramları tek tek ya da tür olarak karşılayan sözlendir” (Korkmaz, 2017: 229).

2.2.1.1. Yapım Ekleri

Yapım ekleri ad ya da fiil kök ve gövdelerinden yeni ad ya da fiil gövdeleri yapan eklerdir” (Korkmaz, 2017: 110).

2.2.1.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler

“İsimden isim yapma ekleri, isim kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan yapım ekleridir” (Ergin, 2002: 154).

2.2.1.1.1.1. +lık, +lik, +luk, +lük

Silivri ağzında çok sık kullanılmaktadır. Meslek, topluluk, alet, soyut ve somut isimler yapmaktadır.

BGA: muhtallık (2/5), ırsızlık (8/33), hayvancılık (13/7), askelik (1/2), iplik (5/23), çiççilik (41/13), komşuluk (6/4), koyunculuk (39/6), mutluluk (41/23), öksüslük (18/8), müftülükte (22/20).

YGA: kışlık (3/20), mezalıklar (10/33), avcılık (14/23), berberlik (20/54), fakirlik (21/17), gençlik (43/38), zolluk (3/5), rumlukmuş (3/48), yoksulluk (9/28), günlük (42/6).

RGA: yıllık (16/20), hayvancılık (28/6), çiftlikmiş (28/9), günlük (28/11).

MGA: ak̄rabālık (34/7), ayvancılık (35/16), çiftçilik (34/17), dostluklār (34/5), şoförlük (34/19).

Bu ek son sesi /n/ olan bazı kelimelerde, ilerleyici ünsüz benzeşmesinin etkisiyle -nık/nik, /nuḡ/nük şekline dönüşmüştür.

BGA: dargınnık (6/34).

YGA: kesinikle (10/8), günnük (40/10).

BGA ağzında iki kelimedede bulunan -lik ve -lük yapım eklerinden sonra gelen ek, ünlü ile başlıyorsa -ğ- ünsüzü düşer ve bunun sonucunda yan yana kalan iki ünlü kaynaşarak uzun ünlü haline gelir.

BGA: birīdi “birliḡiydi” (1/26), otobüşülüm “otobüşülüḡüm” (2/2).

2.2.1.1.1.2. +II, +IU

İsimlerden sıfat yapan bir ektir. Bölge ağzında sıkça görülmektedir.

BGA: Pahalı (12/17), yaralı (15/17), rāmetli (5/24), şerefli (18/26), namuslu (18/26), sulu (41/12), köylüyü (7/37).

YGA: mayalı (3/11), taşlı (40/11), etli (3/14), emekli (11/22), daıllu “davullu” (4/4), koḡulu (43/10), teşekküllü (40/5), gönüllü (42/8).

RGA: gelevyalı (16/8), sayılı (28/6), ilgili (16/18), rāmetli (28/1), doumlu “doḡumlu” (16/1), teşekküllü (16/27).

MGA: verimli (34/12), pallı “pahallı” (35/16).

2.2.1.1.1.3. +cI, +cU, +çI, +çU

Meslek, alışkanlık isimleri yapar. Bölge ağızında, yazı dilindeki kullanımı ile aynıdır ve çok sayıda örneği mevcuttur.

BGA: yardımcı (5/3), davacı (18/23), tırcı (25/26), taksicilik (2/1), kamyoncuym (22/10), uncuya (29/23), koyunculuk (39/6), çiçi (1/32), inekçilik (25/3), topçu (1/27), otobüsçülüm (2/2), tam_atatükçüydü (6/15).

YGA: ayvancılıkla (10/14), çocuk_avcı (11/35), bağıcı (33/10), işletmeciliğı (9/39), besicilik (21/6), arabulucu (9/11), göyunculuk (21/5), domatesçilik (20/40), inekçilik (21/5), münübüsçülük (9/39).

RGA: biraz_araştırmacıyımdır (16/25), çiçilik (28/4), topçuydum (28/11).

MGA: bankacı (34/12), ayvancılık (35/16), sünnetçi (34/9), çiçilik (35/7).

2.2.1.1.1.4. +sİz, +sUz

Olumsuzluk anlamı veren adlar, sıfatlar ve zarflar yapar. Romanya Göçmenleri Ağızı metinleri dışında diğer ağızlarda tespit edilmiştir.

BGA: rahatsızlık (2/2), ırsızlık (8/33), şerefsizlik (22/7), illetsiz (27/10), uursuzluk “*uğursuzluk*” (22/7).

YGA: mayasız (3/11), parasızlık (43/22), yapāsın_etsiz (3/14), afedersin_uğursuz (21/27).

MGA: telsizlerlen (34/27).

2.2.1.1.1.5. +ki

Bu ek, zaman ve yer bildiren kelimelerden sıfat ve zamir olarak kullanılan kelimeler yapar.

BGA: kâvedeki “*kahvedeki*” (1/25), tarafındaki (5/23), şindiki (17/14), benimki (19/4), evelki (38/27).

YGA: kapıdaki (3/30), karşıki (9/16), önceki (9/42), yukarki (10/31), bizimki (14/10), soraki (43/12).

RGA: imayesindeki “*himayesindeki*” (16/23).

MGA: selaniğin_öteki (35/1).

Dudak uyumuna girdiği örnekler de bölge ağzında görülmektedir.

BGA: bugünkü (39/24).

RGA: günkü (16/12).

2.2.1.1.1.6. +cık, +cik, +cuık, +cük

Bu ek, küçültme, sevgi ve şefkat bildiren adlar yapar. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir.

BGA: şindicik (25/16), gencecik_ölum (27/9), kimsecik (29/7), küçücük (27/7).

2.2.1.1.1.7. +dAş

Bu ek eşlik, beraberlik, ortaklık bildiren isimler yapar.

BGA: kardaş (6/4), vatandaş (26/6), arkadaş (38/7).

YGA: vatandaş (10/34), arkadaş (11/24), gardaşım (32/1).

RGA: kardaş (16/2).

MGA: örendik_arkadaşlar “*öğrendik arkadaşlar*” (35/4).

2.2.1.1.1.8. +ncI, +ncU

Bu ek, yazı dilinde olduğu gibi sıralama ve derece bildiren sayı sıfatları yapmaktadır.

BGA: ben_ altıncı (31/36), birinci (6/9), ikinci (22/20), beşinci (36/18), üçüncü (1/26).

YGA: ikinci (11/53).

RGA: altıncı (16/1), yedinci (16/29).

MGA: otuz_ üçüncü (34/27).

2.2.1.1.1.9. +Ar, +şAr

Asıl sayı adlarından üleştirme sayı sıfatları yapar.

BGA: biner (22/21), sekizer (31/37), üçer (37/17).

YGA: ikişer (3/7), yirmişer (11/14), birer (43/8).

2.2.1.1.1.10. +leyin

Bu ek bölge ağzında zaman zarfı olarak kullanılmıştır.

BGA: akşamleyin (13/4), geceleyin (24/7), sabāleyin (31/27).

YGA: akşamleyin (21/26).

MGA: sabāleyin (34/25).

2.2.1.1.1.11. +man

Çok kullanılan bir ek değildir. Bölgede yalnızca Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde bir kelimedede görülmüştür.

YGA: ekibman (43/20).

2.2.1.1.1.12. +cA, +çA

Bu ek dil ve lehçe isimleri ve bazen de ad, sıfat ve zamirlerden sonra gelerek zarf yaptığı tespit edilmiştir.

BGA: önce (1/4), türkçe (38/17).

YGA: çatalca (3/27), rumca (3/46), ıstıranca (11/39), önce (9/12), bence (10/23).

RGA: önce (16/9).

MGA: arnavutça (35/3), açıkçası (35/14).

2.2.1.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

“Fiilden isim yapma ekleri, fiil kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan eklerdir” (Ergin, 2002: 184).

2.2.1.1.2.1. -mağ, -mek

Asıl işlevi fiil isimleri yapmak olan bu ek, bölge ağzında bol sayıda görülmektedir. Kalıcı isimler de yaptığı tespit edilmiştir.

BGA: vurmağ (24/5), çıkmak (30/6), ekmek (27/25), yemek (36/8).

YGA: konuşmak (3/44), yapmak (10/10), yemek (33/16), eKmeklē (43/30).

RGA: satmak (28/9).

MGA: yatmak (34/2).

2.2.1.1.2.2. -mA

Bu ek bölge ağzında, genel olarak fiil isimleri yapmak için kullanılmaktadır.

BGA: okuma (6/8), kıvırma (12/11), tanışma (39/2), cam_ışleme (6/10), biçme (12/17).

YGA: bayramlaşma (10/31), kayma (21/2), büyüme (4/17), sürme (43/21).

RGA: çalışma (16/18), kalma (16/26).

MGA: toplanma (34/25), tepmeli (34/23).

2.2.1.1.2.3. -Iş, -Uş

Bu ek, çoğunlukla kalıcı isimler yapar.

BGA: kayıştan (17/8), geliş (5/1), geçiş (5/19), dövüş (1734).

YGA: alıştığı (20/14), satışta (21/12), geliş (9/26).

RGA: kuruluşunda (28/2), dönüşmüş (28/10).

2.2.1.1.2.4. -cA

Bu ek, yalnızca Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde tespit edilmiştir.

BGA: eğlence (15/14), düşüncede (18/33).

2.2.1.1.2.5. -IcI, -UcU

Bu ek, özellik ve meslek bildiren isimler yapmaktadır.

BGA: gelin_ālīcıyla (12/2), kurucuları (31/6).

YGA: arabulucu (9/11), kuruculuğnu (43/5).

2.2.1.1.2.6. -anak, -enek

Bir kelimedede tespit edilmiştir.

BGA: geleneklerimiz (8/14).

2.2.1.1.2.7. -k, -k

BGA: yanık (27/25), açıklanmış (31/12).

MGA: açıkçası (35/14).

2.2.1.1.2.8. -ak, -ek

BGA: orağ (1/43), bıçağ (17/8).

YGA: yatağane (33/19).

2.2.1.1.2.9. -ğın, -ğın, -ğın, -ğın

BGA: kırğınlık (27/1), bozğınluğtake (27/3).

YGA: sarğın (40/27).

2.2.1.1.2.10. -ğı, -gi

BGA: çalğı (26/24), sayğı (36/20), sevgi (36/20), tel_örgü (36/27).

YGA: sayğı (32/9), çalgılı (40/22), bilgi (20/17).

RGA: bilgileri (16/19).

2.2.1.1.2.11. -I, -U

BGA: başarılılar (6/10), çarpıylar (39/11), yazı (2/13), geziyolar (7/7), dolu (29/12), ölüne (13/22).

YGA: yazıyolar (20/29), gezilere (10/5), veri (11/32), doluyor (9/21).

RGA: yazıyo (16/1), yapımında (16/3).

MGA: yazısını (34/4), verimli (34/12).

2.2.1.1.2.12. -m

BGA: doumlu (37/27), er_eğitim (1/26), ekim (1/44).

YGA: geçim (10/14), ölüm_adetleri (40/25), satımlık_ekenler (11/61).

RGA: doumlu “doğumlu” (16/1).

MGA: verimli (34/12).

2.2.1.1.2.13. -t

YGA: yoğurt (3/18).

2.2.1.1.2.14. -mur

BGA: yāmur (1/8).

YGA: yağmur (11/37).

MGA: yağmurda (35/19).

2.2.1.1.2.15. -tI, -tU

BGA: sıkıntı (41/7).

YGA: sıkıntı (10/13).

RGA: yağantımız (28/11).

2.2.1.1.3. Fiilden Fiil (Çatı) Yapım Ekleri

“Fiilden fiil yapma ekleri, fiil kök ve gövdelerinden fiil yapmak için kullanılan eklerdir” (Ergin, 2002: 200).

2.2.1.1.3.1. -mA-

BGA: kalmadı (6/4), almadılar (8/6), çalışmak_istemeyiri (17/14), vermedi (18/10).

YGA: almadım (3/34), sormadım (4/14), gitmeden_evel (10/27), yemedim (32/12).

RGA: bakma (16/44), ūraşmadılar “uğraşmadılar”(28/8), gelmedi (16/28), etmedi (28/7).

MGA: çıkarmadık_ayağımızdan (34/16), istersen_atırlama (34/24), beğenmediler (35/2).

2.2.1.1.3.2. -dIr-, -dUr-, -tIr-, -tUr-

BGA: kâldırın_onu (29/25), indir (23/21), doldurursan (25/2), öldüremesin (13/24), yaptırdı (7/31), yerleştirdim (41/7), tutturduk (30/5).

YGA: çaldırırdı (9/30), bildirdiler (21/3), doldurdu (33/16), sürdürürüs (20/4), ulaştırırs (20/17), biçirmesi (14/31), konuşurmadı (3/43).

RGA: inandıricı (16/28), çıkattırdık (16/19), deıştirdi (16/37)

MGA: öldürdü (35/8).

2.2.1.1.3.3. -Ar-

BGA: koparmam (8/34), çıkarıp (1/16), gideris (13/26).

YGA: çıkarmazdı (3/41), gidersin (11/32).

RGA: çıkardım (16/1).

MGA: çıkarmadık_ayağımızdan (34/16), giderdim (35/9).

2.2.1.1.3.4. -Ir-, -Ur-

BGA: şaşırıyu (39/11), pişirirler (19/14), doyurusun (7/43).

YGA: yatır (10/12), bitirdik (20/4), doyururdu (9/30).

MGA: bitirdi (34/10).

2.2.1.1.3.5. -i-

BGA: katılmadı (8/6), ekilirdi (27/21), bozulmuş (30/1).

YGA: yapılmıyor (3/37), gidilir (10/31), kurulurdu (11/34), görülür (21/13).

RGA: satılmış (16/39), kurulmuştu (28/2).

MGA: yapılmış (34/5), ekilmeğe (34/20), vuruldu (34/25).

2.2.1.1.3.6. -ş-

BGA: paylaşıyolar (7/12), görüşeriS “görüştüyöruz” (27/28), dövüş (1/34).

YGA: az uğraştık (9/2), sıkışıkTır_orda (21/13).

RGA: üraşmadılar “uğraşmadılar” (28/8), dönüşmüş (28/10).

MGA: dolaşım (35/10).

2.2.1.1.3.7. -n-

BGA: millet_ıslandı (1/8), öğrenseydim (38/16), kılınır (13/15), göriniyim (6/3), geziniyim (19/9), bulun (7/5).

YGA: bağlandı (11/51), dolandırıyam (14/6), desen_öle (3/31), bakın (9/21), bulundırıyam (14/5).

RGA: söylendi (16/2), gelin (16/39).

MGA: toblanırdı (34/9), dedelerden_örendik (35/4).

2.2.1.1.3.8. -t-

BGA: yıkatırlar (13/20), üreTiyodu (23/9), azaltmağa (39/8), oğutmayan (8/15), büyüttüm (18/10).

YGA: ātlattık (11/6), üretmeğe (9/19), düzeltir (9/12), oğuttuk (3/9), büyüttü (3/27), şaşirtmasın (20/13).

RGA: çıkattırdık (16/19), büyüttüler (28/4).

2.2.1.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri

Bölge ağzında bu ekler, yazı dilindeki şeklinden farklılık göstermez.

2.2.1.1.4.1. +IA-

BGA: toPlanırdı (2/9), çabaladık (5/40), yollamışlar (7/6), temizleyip (13/19), parsellemişler (7/11), mühürlendi (13/22).

YGA: başlasam (9/1), bağlandı (11/51), pazarlaması (43/14), sıfırlandı (40/13), işlemlerizi (10/35), beklēsın (14/29).

RGA: ıspatlayın (16/39), beklerken (16/5), izledim (16/23).

MGA: bombaladılar (34/15), istersen_ atırlama (34/24), yükledik_ arabalara (34/28).

2.2.1.1.4.2. +A-

BGA: kıanaması, (2/3), yaşadım (39/29), kıapaqlancağ (5/14)

YGA: oynunna_ oynanır (1/28), kıapadım (3/24).

RGA: yaşantımız (28/11).

2.2.1.1.4.3. +AI-

BGA: azaldı (12/15), düzelemicez_ eralde (2/3).

YGA: ayvancılıımız azaldı (20/39), düzeltir (9/12).

2.2.1.1.4.4. +I-

BGA: taşırıldardı (5/7).

YGA: taşımışlar (20/35).

2.2.1.1.4.5. +Ar-

BGA: yaşarsa (5/47).

2.2.1.1.4.6. +k-

BGA: gözükken (6/26), gecikti (23/13).

2.2.1.1.4.7. +IAş-

BGA: paylaşıyolar (7/12), yerleştirdim (41/7).

YGA: uzaklaşınca (40/2), sanayileşti (20/38).

RGA: bayramlaşmak için (16/44).

2.2.1.2. İsim Çekim Ekleri

2.2.1.2.1. Çokluk Eki

2.2.1.2.1.1. +IAr

“Nesnelerin, varlıkların birden fazla olduğunu belirten isim işletme (çekim) ekleridir” (Gülensoy, 1995:177).

BGA: omşular (1/17), bayramlar_oluyo (13/15), davullar (18/34), taşlalar (22/12), kpekler (25/25), gelinler (29/20), dnler (36/8).

YGA: lmcunlar (3/37), yaşlılar (9/25), ocuklar (11/45), rumlar (20/2), stler (21/14), evler (42/24), trKler (43/7).

RGA: yollar (16/10), baldırlar (16/16), tuğlalar (16/33), kyler (16/30), genşler (28/9).

MGA: rendik_arkadaşlar “ğrendik arkadaşlar” (35/4), boğalar (35/12), eşmeler_orda (34/4), dedemler (35/1), marketler (35/8).

2.2.1.2.1.2. +l, +l

BGA: bayraml (8/9), annelmiz (19/13).

YGA: daulllan “davullarla” (4/5), bugnlde (14/14).

2.2.1.2.1.3. +n, +n

BGA: onnlan “onlarla” (17/11), oğuyannmıS “okuyanlarımız” (29/41).

2.2.1.2.1.4. +nAr

Blge ağzında sonu /n/ sesi ile biten kelimelere bu ek geldiğinde ek ilerleyici benzeşmeye uğrayarak -nAr şekline dnüşmektedir.

BGA: onnarlan (5/7), ormannar (13/22), sannar “insanlar” (18/32), dnner “dğnler” (1/11), drmeneri “değirmenleri” (31/15).

YGA: odunnarın (4/17), oyunnarımıS (21/19), gnner “gnler” (43/38).

RGA: telezyonnarın (16/43).

MGA: zamannar (34/17).

2.2.1.2.2. İyelik Ekleri

“Nesnenin veya kavramın hangi kişiye ait olduğunu ifade eden isim işletme ekleridir” (Gülensoy, 1995: 177).

2.2.1.2.2.1. Teklik I. Şahıs İyelik Eki: +m

BGA: bábam (31/1), benim (36/22), annem (38/2), traştörüm (38/6), koyunnarım (39/12), çocuım (41/2).

YGA: elim (3/25), şomşum (3/32), kızım (4/14), dedem (10/1), günüm (32/13).

RGA: babannem (16/2), işim_ oldu (16/5), babam (16/7).

MGA: kızım (34/10), benim_ ayvanımı (35/12).

2.2.1.2.2.2. Teklik II. Şahıs İyelik Eki: +n

BGA: başım (1/24), çocuunu (7/27), ölüne (13/22).

YGA: çapına (9/3), şaşına (9/8), aşlına (10/2), gözünne (10/3).

RGA: dedenin_ orđa (16/5), yüzünü (16/37),

MGA: eline (34/3).

2.2.1.2.2.3. Teklik III. Şahıs İyelik Eki: +I, +U, +sI, +sU

BGA: parası (1/49), evine (2/12), fabrikası (5/13), arazisi (7/3), anası (12/4), ābisi (18/18), adını (36/14).

YGA: tarđası (21/25), parası (32/5), maallesı (9/23), şayınçosu (42/21), münübüsü (89/23).

RGA: babası (16/8).

MGA: yazısını (34/4), malından_ arpasını (35/15).

2.2.1.2.2.4. Çokluk I. Şahıs İyelik Eki: +mIz, +mUz

BGA: hocamız (1/21), geleneklerimiz (8/14), matorumuz (19/12), gücümüz (29/5).

YGA: çocuklarımız (11/8), ninelerimiz (43/19), doktorumuz (20/48), köyümüz (40/7).

RGA: yaşantımız (28/11), sütlerimiz (28/7), soyumuzu (16/27), köyümüzde (28/5).

MGA: meramız (35/17), çocukluğumuz (34/1), düşünümüS (34/8).

2.2.1.2.2.5. Çokluk II. Şahıs İyelik Eki: +nIz, +nUz

YGA: vaziyetiniz (42/15).

RGA: yeriniz (16/39).

2.2.1.2.2.6. Çokluk III. Şahıs İyelik Eki: +lArI, +nArI

BGA: dükkanları (5/23), koyun_ağlları (7/9), köpekleri (8/29), yemekleri (12/10).

YGA: çocukları (3/8), akrabaları (4/8).

RGA: çocukları (16/7), öğrencileri (16/41).

MGA: çocukları (34/9), potinleri (34/16).

Bölge ağzında sonu /n/ sesi ile biten kelimelere bu ek geldiğinde ek ilerleyici benzeşmeye uğrayarak -narı/-neri şekline dönüşmektedir. Makedonya Göçmenleri Ağzı metinlerinde bu değişim görülmemiştir.

BGA: koyunlarınla (24/13), dērmenneri “değirmenleri” (31/15).

YGA: çalışanları (40/5), günneri “günleri” (43/38).

RGA: telezyonnarı “*televizyonları*” (16/22).

2.2.1.2.3. Hal Ekleri

2.2.1.2.3.1. Yalın Hal

“Adın hiçbir çekim eki almamış ve nesne görevi yüklenmemiş olan durumudur” (Korkmaz, 2017: 112).

BGA: baba (18/18), manda (25/15).

YGA: ev (3/18), çocuk (9/12).

RGA: kemik (16/16), kuzu (28/12).

MGA: buğday (34/17), toprak (35/17).

2.2.1.2.3.2. İlgî Hâli: +In, +Un, +nIn, +nUn

“Eklendiği adla başka bir ad arasında ilgi bağı kuran ad durumudur” (Korkmaz, 2017: 112). Silivri ağzında bu hâl eki -In, -Un, -nIn, -nUn ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.2.1. +In, +Un

BGA: anımın “*hanımın*” (26/17), damadın (36/18), köyün (2/9).

YGA: muhtarın (20/12), devletin (20/26), köyün (9/13).

MGA: köyün (34/9).

2.2.1.2.3.2.2. +nIn, +nUn

BGA: senenin (1/44), dünyanın (6/20).

YGA: ailenin “*ailenin*” (9/15), onun (11/44).

RGa: faruḡabinin (16/7), onun (16/7).

2.2.1.2.3.3. Yükleme (Belirtme) Hâli Eki: +I, +U

“Cümlede, geçişli fiilin etkisi altında kalan adın içinde bulunduğu durumdur” (Korkmaz, 2017: 112). Silivri ağzında bu hâl eki -I, -U ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.3.1. +I, +U

BGA: ayāḡı (5/39), inekleri (2/9), doḡumu “doḡumu” (7/25), köyü (26/5), ıarıyı (1/45), ıanepeyi (1/46), köylüyü (7/37), parasını (6/20), yenini (18/3), ıocuunu (7/27), mevlütünü (41/6).

YGA: yatırımları (10/3), görevimizi (20/14), istanbulu (40/10), sütü (40/14), ıantayı (20/29), devreyi (11/6), ıuzuyu (14/13), rıskını (9/24), pirincini (3/13), suyunu (21/10).

RGa: ıuşaḡı (16/29), mısafirleri (16/12), soyumuzu (16/27), ıafayı (16/21), soyaḡcını (16/1), yüzünü (16/37).

MGA: tadı (35/14), potinleri (34/16), tohumu (34/20), babayı (34/6), üniversteyi (35/5), mısırını (35/16), ḡusumunu (35/10).

Ek bölge ağzında birkaç örnekte ikiz ünlüler içerisinde tespit edilmiştir.

BGA: zabıtalıı (6/23), ıocuu (19/7).

2.2.1.2.3.4. Yönelme Hâli Eki: +A, +I

“Kelime gruplarında ve cümlede adı fiile yönelme ve yaklaşma işlevi ile bağlayan durumudur” (Korkmaz, 2017:112). Silivri ağzında bu hâl eki -A, -I ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.4.1. +A

BGA: ħacca (22/15), köye (22/26), millete (26/25), ħocaya (24/14), ölüye (41/5), domuz_avına (15/15), boylarına (36/27), gecelerine (31/31).

YGA: ħıra (3/40), askere (3/3), yire “yere” (4/17), tarlaya (32/14), hastaneye (3/35), yanına (4/17), evine (10/33).

RGA: tuba “*tubba*” (16/4), saile “*sahile*” (16/36), fabriħaya (28/8), mābereye “*muhabereye*” (28/11), detayına (16/25), erkeS_işine “*herkes işine*” (28/9).

MGA: ilkoħula (34/3), git_ale “*git hale*” (35/10), ħışlaya (34/26), arāziye (34/26), ħoyuna (34/1), bölgesine (34/25).

2.2.1.2.3.4.2. +I

Bölge aħzında bu ekin birkaħ örnekte -I şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: burayı “*buraya*” (6/2), şaştım_ōrayı “*şaştım oraya*” (13/13).

YGA: burayı “*buraya*” (10/9), kimseyi “*kimseye*” (11/15).

RGA: burayı “*buraya*” (28/2).

Bölge aħzında hece kaynaşmasından dolayı oluşan uzun ünlüler bu ekin görevini üstlenir.

BGA: dünyā “*dünyaya*” (1/1), yerin_altā “*yerin altına*” (18/22).

YGA: tavā “*tavuşa*” (33/5), silivrē “*silivriye*” (11/40).

Bölge aħzında görülen diftonglu yapıların birkaçında da bu ek görülmektedir.

BGA: sabaa “*sabaha*” (2/16), günaa “*günaha*” (24/6).

YGA: silivrie “*silivriye*” (9/33).

2.2.1.2.3.5. Bulunma Hâli Eki: +dA, +tA

“Fiildeki oluş ve kılışın yerini bildiren durumdur” (Korkmaz, 2017:112). Silivri ağzında bu hâl eki -dA, -tA ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.5.1. +dA

BGA: hasıllada “*hasırlarda*” (1/46), baqqallarda (31/24), şehirde (36/13), kâvede “*kahvede*” (38/26).

YGA: top̄raklarımızda (14/30), bāçede “*bahçede*” (40/9).

RGA: tarlada (16/33), évde (28/12).

MGA: buṛda (35/1), mevzilerde (34/16).

2.2.1.2.3.5.2. +tA

BGA: martta (1/31), hayvancılıkta (12/18), tarihte (6/14), dönüšte (13/9).

YGA: muḥtallıkta (10/2), münübüste (9/24).

MGA: marašta (35/2), eşşekte (34/9).

2.2.1.2.3.6. Çıkma (Ayrılma) Hâli: +dAn, +tAn

“Eklendiği adda, fiilin gösterdiği işin kendinden uzaklaştığını gösterme durumudur. Bu durumda, fiilin hareketi çıkma durumundaki addan dışarıya doğru yönelmiştir.” (Korkmaz, 2017:112). Silivri ağzında bu hâl eki -dAn, -tAn ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.6.1. +dAn

BGA: yoldan (13/1), genşliimden (29/2).

YGA: arkaadaşlardan (11/28), elimizden (3/3).

RGA: altından (28/7), kütüPaneden (16/19).

MGA: avcılardan (35/13), ejnebilerden (34/20).

2.2.1.2.3.6.2. +tAn

BGA: baştan (27/12), külfiyetten (26/26).

YGA: plahtan (43/26), selanikten (4/16).

RGA: bizansTan (16/23).

MGA: otobanhtan (35/17).

Bulgaristan Göçmenleri ağzı metinlerinde, kişisel kullanıma bağlı olarak çıkma (ayrılma) hâli eki +tAn ekinin sadece bir kaynak kişide +çAn şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: aldıkçan (31/26), geldikçen (31/17), çıkıverdikçen (31/25), koparıverdikçen (31/28).

2.2.1.2.3.7. Vasıta Hâli: +lA, +lAn, +nA, +nAn, +n

“Adın belirttiği varlık veya nesnenin fiildeki harekette “aracı” olarak kullanıldığını yahut “birliktelik” bildirdiğini gösteren durumudur” (Korkmaz, 2017:113). Silivri ağzında bu hâl eki -lA, -lAn, -nA, -nAn, -n ekleriyle gösterilir.

2.2.1.2.3.7.1. +lA

BGA: motorla (26/19), trenle (37/19), burğuyla (15/13), kamaṛayla “*kamerayla*” (12/1).

YGA: tırpanla (14/28), taḫsitle (43/24), tereyayla “*tereyağıyla*” (3/21), haliyle (21/7).

RGA: şartlaḫla (16/12), layıḫḫıyla (16/8), bölgesiyle (16/18).

MGA: yannız_uçaklaḫla (34/15), beygiḫle (34/18), gemiyle (35/2).

Bazı örneklerde /y/ yardımcı sesinin /n/ sesine dönüştüğü görülmüştür.

BGA: parasınla (7/2), vağonunla (37/20).

YGA: başkanınla (20/7).

RGA: çalışmasıyla (28/3).

2.2.1.2.3.7.2. +lAn

BGA: ilaçlan (1/44), ellen (5/32), komşuyulan (1/33).

YGA: daullālan “davullarla” (4/5), Kırletlen “klarnetle” (33/8), yımurtaylan (3/12).

RGA: savaşlarlan (16/36), mübadelelerlen, (16/36).

MGA: zorlan_okuduk (34/4), telsizlerlen (34/27).

2.2.1.2.3.7.3. +nA

BGA: tırpanna (19/19), kuvvetinne “kuvvetiyle” (31/17).

YGA: bunna “bununla” (14/15), gözünne “gözünle” (10/3).

RGA: hayvanna (28/8).

2.2.1.2.3.7.4. +nAn

BGA: buydaynan (1/29), testiynen (5/9).

YGA: imkannarınan “imkanlarıyla” (9/10).

RGA: başkanınnan “başkanıyla” (16/38).

Bazı örneklerde ek, ilerleyici ünsüz benzeşmesinin etkisiyle -nAn şekline dönüşmüştür.

BGA: ayrannan (1/23), tırpannan (23/10), trennen (38/25).

2.2.1.2.3.7.5. +n

Eski Türkçeden itibaren kullanılan bu vasıta hali eki, artık ölü bir ek konumundadır (Korkmaz, 2017: 113). Ancak bu ek yerini, günümüz Türkiye Türkçesinde kalıplaşmış bazı zarflara bırakmıştır. İnceleme sahamızda da birkaç örnekte görülmüştür.

BGA: kışın (6/32), artıķın (8/22), biraSçıkın (5/41).

YGA: yazın (14/7), kışın (20/36).

2.2.1.2.3.8. Eşitlik Hâl Eki: +cA

“Eklendiği ad ile fiil veya cümlenin başka bir ögesi arasında karşılaştırmaya dayanan farklı niteliklerde eşitlik ilişkisi kurma durumudur” (Korkmaz, 2017: 113). Silivri ağzında bu hâl eki -cA ekiyle gösterilir.

2.2.1.2.3.8.1. +cA

BGA: muacı̄rca “*muhacirce*” (17/1), binlerce (12/20).

YGA: yıllarca (40/10), senelërce (3/8).

2.2.1.2.3.9. Aitlik Eki: +ki

“İsimplere gelerek bunların kime ya da neye ait olduğunu bildiren isim işletme ekidir” (Eker, 2003:297).

BGA: ötekilerini (5/33), şindikiler (19/14), benimki (19/4).

YGA: yukarki (3/31), bizimki (14/10).

2.2.1.2.3.10. Soru Eki: mI, mU

İnceleme sahamızda bu ekin, yazı dilinde kullanıldığı şekliyle aynı olduğu tespit edilmiştir.

2.2.1.2.3.10.1. mI, mU

BGA: annadın mı (13/7), arbinde mi “*harbinde mi*” (24/10), naylon mu (18/34), düşün mü (2/15).

YGA: var mı (32/10), söliyi mi “*söyleyeyim mi*” (42/1), oldu mu (11/61), bölü müsün “*biliyor musun*” (33/3).

RGA: rus arbinde mi “*rus harbinde mi*” (16/8), gelevyalı mıydı (16/8).

MGA: aç mı (34/13), iş mi (34/12), doru mu “*doğru mu*” (34/12).

2.2.2. Zamirler

“Zamirler adların yerlerini tutan, kişileri ve nesnelere temsil veya işaret ederek karşılayan bir gramer kategorisidir” (Korkmaz, 2017: 387).

2.2.2.1. Şahıs Zamirleri

“Şahıs zamirleri, varlıkları kişi olarak temsil eden ve kişi adlarının yerine geçen zamirlerdir (Korkmaz, 2017: 391).

Tablo 2. *Silivri Ağzında Şahıs Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu*

	Yalın Hâli	İlgi Hâli	Yükleme Hâli	Yönelme Hâli	Bulunma Hâli	Ayrılma Hâli	Vasıta Hâl Eki
1.Teklik	Ben	benim	beni	bana	Bende	benden	
2.Teklik	Sen	senin	seni	sana	sende		
3.Teklik	O	onun	onu	ona	onda	ondan	
1.Çokluk	Biz	bizim	bizi	bize	bizde	bizden	
2.Çokluk	Siz	sizin	sizi	size			
3.Çokluk	onlar onnar	onların onnarın	onları onnarı	onnara		onlardan	onnarlan onnarnan

2.2.2.2. Dönüşlülük Zamiri

“Dönüşlülük zamirleri, şahıs zamirlerinden daha güçlü bir anlam taşıyan, onları anlamca katmerli kılan pekiştirilmiş bir tür şahıs zamirleridir. Bunlara dönüşlülük zamiri denilmesinin sebebi, zamirin, yapılan işin yapana dönüştüğünü gösteren bir işlev yüklenmiş olmasıdır” (Korkmaz, 2017: 398).

Tablo 3. *Silivri Ağzında Dönüştülük Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu*

	Yalın Hâli	İlgi Hâli	Yükleme Hâli	Yönelme Hâli	Bulunma Hâli	Ayrılma Hâli
1.Teklik	kendim			Kendime		
2.Teklik			kendini			
3.Teklik	kendi		kendisini			
1.Çokluk	kendimiz		kendimizi	kendimize		kendimizden
2.Çokluk						
3.Çokluk	kendileri					

2.2.2.3. İşaret Zamirleri

“İşaret zamirleri, varlıkları işaret ederek, göstererek karşılayan zamirlerdir”
(Korkmaz, 2017:402).

Tablo 4. *Silivri Ağzında İşaret Zamirlerinin Genel Çekim Tablosu*

	Yalın Hâli	İlgi Hâli	Yükleme Hâli	Yönelme Hâli	Bulunma Hâli	Ayrılma Hâli
1.Teklik	bu	bunun	bunu		bunda	bundan
2.Teklik	şu		şunu			
3.Teklik	o	onun	onu	Ona		ondan
1.Çokluk	bunlar bunnar	bunların bunnarın	bunları bunnarı	bunlara bunnara		
2.Çokluk						
3.Çokluk	onlar onnar	onların onnarın	onları onnarı	onnara		onlardan

2.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri

“Belirsizlik zamirleri, kişileri ve nesnelere belirsiz olarak temsil eden zamirlerdir” (Korkmaz, 2017: 412).

BGA: başka (37/20), herkes (8/16), biri (25/5).

YGA: kimisi (11/12), birisi (21/10), hepsi (33/1).

RGA: filan (16/8), kimler (16/41).

MGA: birisi (34/11), çoğu (35/7).

2.2.2.5. Soru Zamirleri

“Soru zamirleri, canlı ve cansız varlıkları soru yoluyla temsil eden zamirlerdir” (Korkmaz, 2017: 419).

BGA: kimse (12/17) neyi (22/18).

YGA: kimlere (21/17), nerelerde (3/45).

RGA: angisi (16/16), neñden (16/27).

MGA: nerden (35/1).

2.2.3. Sıfatlar

“Sıfatlar, isimlerin renklerini, biçimlerini, durumlarını, yerlerini, sayılarını belirten sözcüklerdir” (Banguoğlu, 1974: 341).

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları

“İsimlerin renklerini, biçimlerini, durumlarını gösteren sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 345).

BGA: medeni (13/12), zengin_ınsannar (31/29), tel_örgü (36/27).

YGA: kuru (3/10), büyük olum “büyük oğlum” (10/19), yüksek (11/41).

RGA: eski (16/11), orta (16/41).

MGA: yanmış “yanlış” (34/11), büyük (35/8).

2.2.3.2. Belirtme Sıfatları

“İsimleri işaret, sayı, soru, yoluyla belirten ya da onların belirsizliğini anlatan sıfatlara belirtme sıfatları denir” (Korkmaz, 2003: 385).

2.2.3.3. İşaret Sıfatları

“Önüne geldikleri ismi işaret yoluyla belirten sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 351).

bu

BGA: bu binayı (1/35), bu parkın (2/8), bu doktor (18/31).

YGA: bu yoksulluk (9/28), bu göçmenler (14/12), bu tarla (21/8).

RGA: bu yollar (16/10), bu bilgileri (16/19), bu köy (28/2).

MGA: bu yönden (35/20).

şu

BGA: şu kalenin altını (5/17), şu deniz (22/24).

YGA: şu karşıki ev (9/16).

RGA: şu binayı (16/11).

MGA: şu yakın zamanda (34/19).

o

BGA: o köyler (30/2), o çocuklar (31/7).

YGA: o tereyālar (3/21), o āylenin (9/15).

RGA: o kŭltŭr (16/44).

MGA: o zamannar (34/17).

2.2.3.4. Sayı Sıfatları

“Sayı sıfatları, adları sayı gösterme yoluyla belirten sıfatlardır” (Korkmaz, 2017:377).

2.2.3.4.1. Asıl Sayı Sıfatları

“Eklendikleri adla birer sıfat tamlaması oluşturan ve adın sayısını belirten sıfatlardır” (Korkmaz, 2017: 377). Bu sıfatların Silivri ağzındaki kullanımlarına bakıldığında, bazı fonetik farklılıklarının bulunduğu görülmektedir.

BGA: **bir** sürü ayvan (17/12), **iki** çocuk (8/11), **beŞ bin** kiŞi (13/26).

YGA: **üç beŞ** kiŞi (21/25), **döt** sene (10/11).

RGA: **yedi** kuşak (16/38), **sekiz milon** insan (16/41).

MGA: benim **iki tene** kızım (34/10), **yirmi üç** mübādele (35/1).

2.2.3.4.2. Sıra Sayı Sıfatları

“İsimlerin sıralarını belirten sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 353).

BGA: **birinci** sınıf (6/9), **ikinci** dünya savaşında (31/17), **üçüncü** istikam (1/26).

YGA: **beşinci** camiye (20/49).

RGA: **altıncı** kuşak (16/1).

MGA: otuz üçüncü tümen (34/27).

2.2.3.4.3. Üleştirme Sıfatları

“İsimlerin kaç parçaya ayrıldığını belirten sıfatlardır” (Banguoğlu, 1974: 354).

BGA: birer kâve (1/18), üçer kat elbise (37/17).

YGA: birer dönüm (43/8).

2.2.3.5. Belirsizlik Sıfatları

“Varlık ve nesnelerin sayı ve miktarını açık ve kesin olarak değil kabataslak, belirsiz olarak bildiren sıfatlardır” (Korkmaz, 2017: 383).

BGA: başka taraflara (7/27), bazı yerde (13/3), her bayramda (6/26).

YGA: biraz destek (9/43), bütün köy (11/33), kaç yumurta (4/11).

RGA: birkaç tane koyun (28/12), kimi tarlada (16/33).

MGA: çok saban (34/18), kaç para (35/16).

2.2.3.6. Soru Sıfatları

“Varlık ve nesnelere soru yoluyla belirten sıfatlardır” (Korkmaz, 2017:381).

BGA: kaç sene (27/5), ne derece (6/10).

YGA: hangi delikanlı (10/16), kaç kişi (14/23), ne iş yaptığını (42/1).

RGA: kaç senede (16/15), ne iş yapusun (16/26)

MGA: kaç kişide (35/11).

2.2.4. Zarflar

“Zarflar kelime gruplarında sıfatın, fiilin veya başka bir zarfın manasını değiştiren isimlere verdiğimiz addır” (Ergin, 2002: 258).

2.2.4.1. Yer Yön Zarfları

“Bu gruba giren zarflar, fiildeki oluş ve kılışın yerini ve yönünü belirleyen zarflardır” (Korkmaz, 2017:462).

BGA: aşlara “aşağılara” (5/25), dışarı (26/22).

YGA: geri (10/24), içeri (42/7).

RGA: dedenin_orda (16/5).

MGA: eşmeler_orda (34/4), geri (34/23).

2.2.4.2. Zaman Zarfları

“Zarf olarak kullanılan çeşitli zaman isimleridir” (Ergin, 2002: 260).

BGA: şindicik (25/16), bazen (19/9), gece (23/14), kılışın (27/11), bugün (39/15).

YGA: Önceden (9/41), yazın (14/7), geçen sene (14/13), dn (20/50).

RGA: sra “sonra” (16/6), esKiden (16/43), şu anda (28/9), artık_emekli (28/4).

MGA: şu yağın zamanda (34/19), sableyin (34/25), şimdi (35/10).

2.2.4.3. Durum (Hl) Zarfları

“Hl ve tavır ifade eden zarflardır” (Ergin, 2002: 261).

BGA: ble bulsun “böyle bulursun” (1/25), şöyle dy “şöyle diyor” (38/19), yavaş yavaş başladı (17/7).

YGA: **güzel** olur (3/13), **şöyle** oluyo (20/6), **gene** sıkıntıda (9/41), **aşā yuکاری** on sene oldu (11/29).

RGA: **öle** beklerken “*öyle beklerken*” (16/5), **artık** emekli oldu (28/4).

MGA: **öle** diyor “*öyle diyor*” (34/10), **yannız** uçaklarla bombaladılar (34/15).

2.2.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları

“Azlık-çokluk ifade eden, miktar, derece bildiren zarflardır” (Ergin, 2002: 262).

BGA: **biraz** ağır işidiyi “*biraz ağır işitiyor*” (29/1), **bayağ** oldu (27/6), **pek** ilgilenmedik (5/2).

YGA: **az** uğraştık (9/2), **dā** başkaydı “*daha başkaydı*” (3/34), **çok** varmış (11/40).

RGA: **biraz** araştırmacıyım (16/25).

MGA: **pek** ekmiyoduk (34/17).

2.2.4.5. Soru Zarfları

“Fiildeki oluş ve kılışı çeşitli yönlerden soru yoluyla belirleyen zarflardır” (Korkmaz, 2017: 482).

BGA: **neden** büyürdü (25/14), **ne** aT aşayiyisiniz “*ne ad arıyorsunuz*” (29/38).

YGA: **nası** hatırlamaycam (32/11), **niçin** olmadıydı (40/18).

RGA: **ne** iş yapusun (16/26), **nerden** geldiği tespit edemedik (16/27).

MGA: **nasıl** geçsin (35/5), **ne** yaPsın adam (34/12).

2.2.5. Edatlar

“Edatlar, tek başlarına kullanıldıkları zaman bir anlam ifade etmeyen, birlikte kullanıldıkları kelimeler ile cümlenin diğer kelimeleri arasında anlam bağı oluşturan sözcüklerdir (Korkmaz, 2017: 895).

2.2.5.1. Ünlem Edatları

“Sevinç, öfke, hayret gibi duyguları; seslenme, cevap verme gibi durumları anlatan sözcüklere ünlem edatları denir” (Gülensoy, 1995: 200).

2.2.5.1.1. Ünlemler

“Bunlar his ve heyecanları ifade için içten koparak gelen edatlarla tabiattaki sesleri taklit eden edatlardır” (Ergin, 2002: 349).

BGA: **ā** çok çalıştık **bō** (22/6), **e** tabi (36/11), **ah** bir gün denedim (38/31).

YGA: yedi **kaT be** (33/18), **vay** bu dōru astaneye (32/5).

RGA: **hā** sōra (16/6), **valla** günlük yaşantımız (28/11).

MGA: **tıraḳ** kesiyor **at** (34/9), **ē** ne yaPsin **adam** (34/12), **valla** nasıl geçsin (35/5), **hā** öle ya (35/20), **a** zordan yapıyolar (35/15).

2.2.5.1.2. Seslenme Edatları

“Bunlar hitap edatlarıdır. Ünlemler gibi his, heyecan, tabiat sesi şeklinde bir şey, bir hal bildirmezler. Hiçbir ifadeleri yoktur” (Ergin, 2002: 350).

BGA: **yav** **at**atürk ölmüş (37/24), dimi **be** **halam** **oḡlu** (1/25).

YGA: bak **be** **ka**veci (33/6), **arḳāşım** çok seyrek kaldı (14/6), şeker **ḡardaşım** (32/1).

RGA: **ya** örf ve adet gene devam **ediyo** (16/42).

MGA: **a** zordan yapıyolar (35/15), **e** güvenemesin ki (35/20).

2.2.5.1.3. Gösterme Edatları

“Bunlar birini, bir şeyi göstermek için kullanılan, işaret sırasında başvurulan edatlardır” (Ergin, 2002: 351).

BGA: **işte** bu duruma geldik (2/4), **te** yatiya orda uzadılı “*te yatıyor orada uzatılmış*” (18/7).

YGA: **aha** bak azala beraber yaptık (10/3), **te** orda bahçede (14/21).

RGA: **işte** burası da çok eski bi yerleşim (16/32).

2.2.5.1.4. Cevap Edatları

“Bunlar tasdik veya red ifade eden edatlardır” (Ergin, 2002: 351).

BGA: **tabi** şimdi salonlâda olır (31/28), maalle oldu **evet** (2/12), hiç belli **değil** (22/23), hiç bi tâne zabıta **yok** (6/25), **peki** dedim (18/14).

YGA: o zaman **tamam** idare ederdi (11/26), pandisPanya **olur** (3/11), öle bi imkan **yok** (9/44), ne istersen yaP **olmaz** (9/32).

RGA: bir tane **yok** (16/32), yaşantımız **iyi** (28/11).

MGA: e **tabi** çifçi (34/1), şimdi **yok** (34/5).

2.2.5.1.5. Sorma Edatları

“Bunlar sorma ifade eden, soru için kullanılan edatlardır” (Ergin, 2002: 350).

BGA: **acaba** iyi miyim (27/9), **hani** yasağ deildi (5/25).

YGA: **hani** gittikçe unutuyuz (3/49).

MGA: **ani** bizde vardı (35/11).

2.2.5.2. Bağlama Edatları

“Bunlar kelimededen küçük dil birliklerini, kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri şekil veya mana bakımından birbirine bağlayan, onlar arasında bir irtibat kuran edatlardır” (Ergin, 2002: 352).

2.2.5.2.1. Sıralama Edatları

“Bunlar arka arkaya gelen unsurları, kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri ve manası ile virgül makamında birbirine bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002: 352).

BGA: buyday**nan** arpa (1/29), babamlar **ve** halk (7/8).

YGA: muhtar **ve** azalar (10/29).

RGA: sanatka **ve** zanaatkar (16/32).

2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları

“Bunlar birbirine denk olan, birbirinin yerini tutabilecek olan iki unsuru birbirine bağlayan, birbiriyle karşılaştıran edatlardır” (Ergin, 2002: 353).

BGA: koyun **veyat** büyükbaş inek (23/2), zurna getirüyü **yahut** Ta ne bileyim (39/23).

YGA: kamyon_ alırdı **veya** bi şey_ alırdı (9/34).

RGA: köyler **veyättè** ilçeler (16/30).

MGA: malından_ arpasını çıkarıyolar **veyat** Ta mısırını çıkarıyolar (35/15).

2.2.5.2.3. Karşılaştırma Edatları

“Bunlar karşılaştırılan iki veya daha çok unsuru, dil birliğini birbirine bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002:353).

BGA: **ne** orman **ne** ayvan bi şey yok (36/26), **hem** silivride evimiz var **hem** burda (39/5), büyükbaş **da** var küçükbaş **da** (39/8).

YGA: **ne** yemeK var **ne** bi şey (33/9), **hem** çalıştım **em** de nakliye işleri yaptım (43/5), küçük **de** bahtım büyük **de** bahtım (21/8), **bir** dâmadım icra müdürü, **bir** dâmadım subay (3/8).

RGA: enişte **de** altıncı kuşağı bülö ben **de** altıncı kuşağı bülom (16/28), **ister** bak **ister** bakma (16/44).

MGA: **ya** koyuna gidiceksin **ya** sığıra gidiceksin **ya** at peşine gidiceksin (34/1), ineği **de** öldürdü buzağı **da** öldürdü (35/13).

2.2.5.2.4. Cümle Başı Edatları

“Bunlar cümleleri mana bakımından birbirine bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002: 354).

BGA: **ama** onnar bozulmuş şindi (30/1), **fağat** ben kendi gücümle taşıydım önüne suyunu (38/13), **gerçi** var bi kaç kişide (2/14), **çünkü** bulğarlar bunlara eziyet etmeğe başlamış (7/5), **hatta** haminneme hava molla diyolarmış (5/31), **şindicik** e asta diye başka karı mı aradıyım (25/9), **yani** öle bi adetlerimiz var (41/6).

YGA: **fağat** şimdi yok öle bi şey yäné (11/8), **öyle** arābaymış silivride tek bir araba vardı (3/4), **zate** öle bi sistem geldi ki bunnarı mecbur kaldı (9/14), **mesele** ben eşim biz bamyā ekiyoruS (20/46), **yeter ki** çalışıcam de (11/23).

RGA: **ama** gerçek dōruysa soyağcı (16/2), **yani** esas tam layıqqıyla öğrenemedik (16/8), **hatta** bi ara ben (16/20), **mesā** şimdi bulğaristana gidiyoşum (16/37), **fağat** ne bilem (28/6).

MGA: **zaten** atmış dörtTe yalnız uçaklaşla bombaladılar (34/15), **çünkü** o zamannar verem otu yapıyodu (34/17), **ama** akşamı gene alārim vuruldu (34/26), **yani** ayvancılık şu an da bitmiş (35/16).

2.2.5.2.5. Sona Gelen Edatlar

“Bunlar dil birliklerinin, kelimelerin, kelime gruplarının, cümlelerin sonuna gelerek onları önceki veya sonraki unsurlara, kelimelere, kelime gruplarına ve cümlelere bağlayan edatlardır” (Ergin, 2002: 357).

BGA: imamı **da** (8/26), ùlende **ise** “öğlende ise” (1/21), millete dedim **ki** gelin dedim bu külfiyetten sizi kurtarayım (26/25), bayımız **bile** vardı kulle çeşmesinin yanında (19/18), sade ben **deil** bütün ümmü cihan_öle (6/5).

YGA: yavaş yavaş tarımı **da** bırakmak zorunda kaldık (11/11), dedi **ki** jandarma sizin vaziyetiniz ne böle (42/15), ebe **bile** almazdık (3/33), ār sanāyi **deil** afif sanāyi “ağır sanayi değil hafif sanayi” (20/24).

RGA: muhtar **da** şahit (16/11).

MGA: koyun **da** güttüm (34/19), ben partici **deilim** (34/11).

2.2.5.3. Son Çekim Edatları

“Bunlar işletme eki vazifesi gören edatlardır” (Ergin, 2002: 365).

BGA: kendimize **göre** ufağ tefek çiççilik yapıyoduk (22/3), böle eskisi **gibi** yāni bizim burası (7/25), ön senēden **beri** ne ayvancılık kaldı (36/4), bizden_evvel gittiler (23/14).

YGA: onlar yirmi beşten sōra geliyo (9/17), şindi belediye kalkmazdan_önce raatımıS daha iyidi (40/2), onun_ için çok kalabık şimdi (14/12), eē **taraf** bir_ olmaz yāni haliyle (21/7).

RGA: osmanlıdan **önce** üst maalle türklerin (16/9), bizim **gibi** yaşlılar kalmış (16/41), şindiye **Kadar** (28/4).

MGA: ondan **sora** (34/25), onun_ için (34/21).

2.2.6. Fiiller

“Fiiler iş, hareket ve oluş bildiren sözcüklerdir” (Hacıeminoğlu, 1991: 12).

2.2.6.1. Bildirme (Haber) Kipleri

“Bu kipler yapılmış, yapılmak veya yapılacak olan işleri haber verme, yargı hâlinde bildirme niteliği taşıyan kiplerdir” (Korkmaz, 2017: 527).

2.2.6.1.1. Görülen Geçmiş Zaman: -dI, -dU, -tI, -tU

“Görülen geçmiş zaman kipi, özel kullanımları dışında, genel olarak fiildeki oluş ve kılışın söylendiği andan yani içinde bulunulan zamandan daha önceki bir zamanda bitmiş, tamamlanmış olduğunu gösteren bir zaman kesimini içine alır” (Korkmaz, 2017: 527). Bu ekin bölge ağzında kullanımı yazı dilindeki ile aynıdır.

Teklik I. Şahıs

BGA: ğaldım (27/6), gezdim (18/9), okudum (6/8), dövdüm (25/29), çıktım (1/28), çektim (22/10), okuttum (36/5), güttüm (26/13).

YGA: kazdım (11/20), dedim (42/21), doğdum (21/1), gördüm (43/35), attım (4/15), gittim (42/5).

RGA: izledim (16/23), sordum (16/14), tahtım (16/21).

MGA: áldım (34/9), getirdim (35/13), dödüm (34/1), sürdüm (34/19), bahtım (34/19), güttüm (34/19).

Teklik II. Şahıs

BGA: anadın (13/3), gidin (7/4), verdin (7/12).

YGA: yapardın (4/2), yapabiliyodun (10/9), yaptın (4/14), kestin (3/45).

MGA: ādın “anladın” (35/11).

Teklik III. Şahıs

BGA: başladı (26/15), verdi (18/5), soydu (18/30), öldü (19/5), karıştı (15/18), değiştı (5/28), öptü (25/11).

YGA: patladı (20/33), geldi (10/10), çocuklarım_okudu (3/42), büyüdü (11/51), yaktı (4/15), gitti (3/3), büyüttü (3/27).

RGA: çıktı (16/34), gitti (28/8).

MGA: başladı (34/20), girdi (34/7), bitti (35/11), yuttu (34/6).

Çokluk I. Şahıs

BGA: çabaladık (5/40), geldik (37/24), kurduk (23/17), döndük (2/4), çalıştık (5/40), geçtik (13/24), koştuk (6/20).

YGA: başladık (20/4), öğrendik (43/14), duyduk (11/45), büyüdük (3/21), az_uğraştık (9/2), gittik (33/15), unuttuk (20/31).

RGA: bulduk (16/14), yıktık (16/12)

MGA: dağıldık (35/3), serdik (34/28), zorlan_okuduk (34/4), yattık (34/16), gittik (34/28).

Çokluk II. Şahıs

YGA: geldiniz (21/17),

Çokluk III. Şahıs

BGA: astalandılar (6/19), çevirdiler (15/19), bozdular (1/32), götüdüler (18/28), sattılar (24/3), çektiler (36/26), büyüttüler_ama (23/4).

YGA: kaldılar (20/34), bildirdiler (21/3), dağıttılar “dağıttılar” (40/6), çektiler (43/19).

RGA: verdiler (16/18), oldular (28/1), büyüttüler (28/4).

MGA: bombaladılar (34/15), kattılar (35/17), gittiler (35/2).

2.2.6.1.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Olumsuzu: -mAdI

BGA: bırakmadım (18/21), kalmadı (19/4), görmedim (5/35), istemedi (31/31)

YGA: çıkmadım (3/40), sormadın (4/14), bırakmadı (14/16), uğraşmadık (9/2), konuşmadılar (3/42), görmedim (3/39), geçmedi (3/25), gitmedik (32/2).

RGA: kalmadı (28/5), çıkamadık için (28/8), uğraşmadılar (28/8), gelmedi (16/28), inemedik (16/25).

MGA: bırakmadı (34/7), çıkarmadık ayağımızdan (34/16), beğenmediler (35/2).

2.2.6.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mİş, -mUş

“Fiilin karşıladığı oluş ve kılışın içinde bulunulan zamandan daha önce gerçekleştiğini; ancak, konuşanın bunu görmediğini, bilmediğini, başkasından duyup öğrendiğini veya farkında olmadan işlediğini ve sonradan farkettiğini ya da gördüğünü bildiren bir şekil ve zaman kalıbıdır” (Korkmaz, 2017: 540).

Teklik I. Şahıs Eki:

BGA: dümuşum “*durmuşum*” (18/2), olmuşum (26/1), götürmüşüm (22/11).

Teklik II. Şahıs

BGA: evlendirmişsin (7/28), görmüşündür (36/26).

YGA: duymuşun (11/5), duymuşundur (11/39).

Teklik III. Şahıs

BGA: ūramış “*uğramış*” (5/19), toplamış (8/34), yazmış adam (13/23), gelmiş (8/2), yemiş (23/22), dōmuş “*doğmuş*” (6/7), konuşmuş (12/9), görmüş (6/14), ölmüş (18/2).

YGA: yapmış (4/12), kalmış (11/42), gitmiş (9/27), koymuş (21/18), olmuş (9/22), kavuşmuş oldu (43/25).

RGA: çalışmış (16/3), satılmış (16/39), kesmişler (16/13), gitmiş (16/42), dōmuş “*doğmuş*” (16/2), çürümüş (16/17).

MGA: yapılmış (34/5), bitirmiş (35/5).

Çokluk I. Şahıs

YGA: biz_almışmışık (11/56), yemişik_üzümü (11/54), devirmişik (11/54).

Çokluk III. Şahıs

BGA: açmışlar (6/13), çıkmışlar (29/32), seçmişler (7/6), yemişler “yemişler” (31/24), oturmuşlar (30/3), ölmüşler (5/47).

YGA: taşımışlar (20/35), beenmişler “beğenmişler” (21/4), koymuşlar (11/41).

RGA: kesmişler (16/13), soymuşlar (16/13), gömmüşler (16/13).

2.2.6.1.2.1. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Olumsuzu: -mAmlş

BGA: sallamamış (25/21), geçememiş (2/7).

YGA: çalışmamış (32/2).

2.2.6.1.3. Şimdiki Zaman: -y, -yr, -yA, -yá, -yI, -yo, -yU, -yar, -yář, -yır, -yır̄, -yırı, -yor, -yoř, -yol, -yri, -iri, -er, ō

“Şimdiki zaman kipi fiilin gösterdiği oluş ve kılışın içinde bulunulan zamanda başladığını ve sürmekte olduğunu gösteren kiptir” (Korkmaz, 2017: 548).

Teklik I. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde teklik I. şahısta, -yor şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin -y, -yr, -yA, -yi, -yo, -yU, -yar, -yIr, -yır̄, -yoş şekillerinin bulunduğu bazı örnekler de görülmektedir:

BGA: göriniyim “görünüyorum” (6/3), geziniyim “geziniyorum” (19/9), seviyim “seviyorum” (29/44), soruyum_ona “soruyorum ona” (38/18), oturüyom “oturuyorum” (13/14), düyüm (38/19), söylüyüm “söylüyorum” (38/23), diyirim “diyorum” (19/4), gezebiliyir̄im “gezebiliyorum” (29/9), annatıyorum (6/14), topluyorum (8/36), bilmiyoşum (7/32), bakıliyem_allaa “bakılıyorum allaha”

(29/36), yaşayarım “yaşıyorum” (27/9), unuTıyarım “unutuyorum” (27/25), geziniyrim “geziniyorum” (29/17), döneliyrim “döneliyorum” (19/10), uğraşıyrim “uğraşıyorum” (29/17).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise şimdiki zaman -yor ekinin -yA, -yá, -yo şekillerinin de kullanıldığı tespit edilmiştir.

YGA: duyyom “duyuyorum” (3/48), düşünüyom “düşünüyorum” (43/40), uraşıyorum “uğraşıyorum” (32/1), atırlıyorum “hatırlıyorum” (43/18), almak_istiyem “almak istiyorum” (14/14), bulundırıyam “bulunduruyorum” (14/5), dolandırıyam “dolandırıyorum” (14/6), çeviriyám “çeviriyorum” (14/1).

RGA: bekliyorum (16/6), meşakım_araştırıyorum (16/37), gidiyoşum (16/38).

MGA: atırlıyom “hatırlıyorum” (34/24).

Teklik II. şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde II. tekil şahısta şimdiki zaman eki -y, -yo şekilleriyle kullanılmaktadır. Bununla beraber Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde bazı örneklerde şimdiki zaman eki düşmüş ve ekten önce gelen ünlü bu görevi üstlenerek uzun ünlüye dönüşmüştür.

BGA: bilüysun “biliyorsun” (1/4), çevirüsun “çeviriyorsun” (2/14), veriyosun (8/24).

YGA: ölüyorsun “ölüyorsun” (3/35), yiyosun “yiyorsun” (14/10), un_atıyusun (4/11).

Bölge ağzında teklik II. şahısta Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinleri hariç -sun ve -n olmak üzere iki farklı şahıs eki kullanılmaktadır. Romanya Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise bu eklerin her iki şekli de görölmektedir.

RGA: buluyosun (16/26), yapūsun (16/26), baķūsun_arazi (16/33), açıyon (16/44).

Teklik III. şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde III. tekil şahısta şimdiki zaman eki -yor ekiyle beraber -yırı, -yi, -yri, -yor, -yu, -yA, -yá, -yář, -ĩri şekilleriyle kullanılmaktadır.

BGA: bekliyırı “*bekliyor*” (13/6), veriyi “*veriyor*” (29/41), okudıyri “*okutuyor*” (29/41), biçiyor (7/22), çalışıyru “*çalışıyor*” (39/19), okuyyi “*okuyor*” (19/7), istiyi “*istiyor*” (29/22), kalyá “*kalyor*” (24/1), dönıyář adam “*dönüyor adam*” (15/12), saklıya “*saklıyor*” (24/3), ekĩri (31/35).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise III. tekil şahısta yazı dilinden farklı olarak -yA ve -yU biçimleri kullanılmaktadır.

YGA: çalışıyor (9/24), geliyu “*geliyor*” (10/9), ekiya “*ekiyor*” (14/7).

RGA: geliyo (16/4).

MGA: yazıyor (34/5).

Çokluk I. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde çokluk I. şahısta, -yor şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin -yA, -yI, -yo, -yU, -yar, -yIr, -er şekillerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde -yor ekinin baştaki ünsüzünün düşmesi sonucu -er şeklinde görüldüğü örnekler de mevcuttur. Çokluk I. şahısta ise yazı dilinden farklı olarak Romanya Göçmenleri Ağzı metinleri hariç diğer ağızlarda -IS, -US şahıs eklerinin kullanıldığı görülmüştür.

BGA: yoğrıyariS “*yoğuruyoruz*” (27/12), yapıyariS “*yapıyoruz*” (27/12), kuruduyariS “*kurutuyoruz*” (27/13), yapıyuz “*yapıyoruz*” (1/22), bekliyuz “*bekliyoruz*” (8/6), yaşıyuz “*yaşıyoruz*” (39/27), pancar ekiyoz “*pancar ekiyoruz*” (8/32), arıyoz “*arıyoruz*” (22/15), görüşüyoz ara “*görüşüyoruz ara*” (24/14), görüyoS “*görüyoruz*” (24/2), duyyoruz “*duyuyoruz*” (5/32), çağırıyoruz “*çağırıyoruz*” (7/24), ũraşıyoruS “*uğraşıyoruz*” (23/2), ekiyoruS “*ekiyoruz*” (7/20), çıkarıyırıS “*çıkartıyoruz*” (27/13), veriyırıS “*veriyoruz*” (29/23), alıyız unumuzu “*alıyoruz unumuzu*” (29/24), alıyız “*alıyoruz*” (29/27), biliyaz “*biliyoruz*” (30/8), diyeriS “*diyoruz*” (31/38), geçiniyüz “*geçiniyoruz*” (39/13), gömüyüS “*gömüyoruz*” (1/21).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde çokluk I. şahısta, -yor şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin -yA, -yo, -yU biçimlerinin kullanıldığı görülmüştür.

YGA: unutuyuz “*unutuyoruz*” (3/49), getiriyuz “*getiriyoruz*” (4/1), sağlıyoz “*sağlıyoruz*” (10/14), koyyoS “*koyuyoruz*” (3/12), bekliyoruz “*bekliyoruz*” (42/13), hazırlıyorus “*hazırlıyoruz*” (32/15), biliyorus “*biliyoruz*” (20/31), yapıyaS “*yapıyoruz*” (14/9).

RGA: şey_eduz “*şey ediyoruz*” (16/19), oturuyoz “*oturuyoruz*” (28/12), bakıyoz “*bakıyoruz*” (28/13).

MGA: biliyoz “*biliyoruz*” (35/3), konuşuyoS “*konusuyoruz*” (35/4), yapıyorus “*yapıyoruz*” (35/7).

Çokluk II. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde şimdiki zaman eki -yor bazı örneklerde düşerek görevini kendisinden önce gelen ünlüye bırakmış ve bu ünlünün uzamasına neden olmuştur. Şahıs eki olarak ise -nuz ve -sInIz ekleri kullanılmaktadır.

BGA: bülönuz mu “*biliyor musunuz*” (37/21), aT_arıyiyisiniz “*arıyorsunuz*” (29/38).

YGA: geliyosunuz (42/17).

RGA ağzında şahıs eki olarak -sunuS eki kullanılmaktadır.

RGA: şey_ediyosunuS “*şey ediyorsunuz*” (16/27).

Çokluk III. Şahıs

Bölge ağzında şimdiki zaman eki çokluk III. şahısta -yo, -yol, -yır, -yA, -yI, -y ve -yu biçimleriyle görülmektedir.

BGA: tanışıyolar (5/29), geliyolar (7/7), vuruyolar (24/5), bölüyolar (7/10), geliyırler_istanbuldan “*geliyorlar istanbuldan*” (24/14), diyırler_artık “*diyorlar artık*” (37/25), yapıyalar “*yapıyorlar*” (37/12), bağareyeler “*bağırıyorlar*” (27/27), dolaşıyeler “*dolaşıyorlar*” (27/31), diyele “*diyorlar*” (29/29), çalıştıriyeler “*çalıştırıyorlar*” (29/9), gidiylēr “*gidiyorlar*” (29/29), çarpüylar “*çarpıyorlar*” (39/11), oyalüylar “*oyalıyorlar*” (39/16), geliyile “*geliyorlar*” (27/29),

geliyiler_ölüm “*geliyorlar oğlum*” (27/31), diyilēr “*diyorlar*” (29/25), bıraķıyiler “ *bıraķıyorlar*” (29/28), ātıyılar “*atıyorlar*” (24/6), yapıyılār “*yapıyorlar*” (24/8), koyular “*koyuyorlar*” (1/48), yıvıyular “*yıģıyorlar*” (17/2).

YGA: annatıyolar “*anlatıyorlar*” (3/48), istiyolağ (9/8), unutuyolar (20/30), götürüyolağ (4/7), otlıyılağ “*otluyorlar*” (14/22), yiyela “*yiyorlar*” (14/20).

RGA: iniyolağ (16/4), gelüyla “*geliyorlar*” (16/4).

MGA: ıkāarıyolar (34/20).

Bulgaristan Göçmenleri Ağız ve Yunanistan Göçmenleri Ağız metinlerinde çokluk III. şahısta -yor eki, gerileyici ünsüz benzeşmesi nedeniyle -yol şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

BGA: ıkāarıyolla “*ıkāarıyorlar*” (8/37), götürüyolla “*götürüyorlar*” (8/37), geliyollar (8/37).

YGA: atıveriyollağ (3/36).

2.2.6.1.3.1. Şimdiki Zamanın Olumsuzu: -mıyA, -mıyI, -muyo, -meyırı, -mıyo, -mıyor, -mıyōr, -meyı, -mır, -miy, -meyı, -múy, -muyu

BGA: yörümüyem “*yürümüyorum*” (29/36), yapmıyım “*yapmıyorum*” (19/16), bilmiyim “*bilmiyorum*” (18/31), ben_almıyım “*ben almıyorum*” (29/36), alışmak_istemeyırı “*alışmak istemiyor*” (17/14), kırtaramuyoz “*kurtaramıyoruz*” (7/20), bulamıyoS “*bulamıyoruz*” (22/8), ekmiyōruz “*ekmiyoruz*” (12/23), arpuz_ekmiyorus “*karpuz ekmiyoruz*” (7/26), bilmeyız_ihtilali “*bilmiyoruz ihtilali*” (30/8), biçmırıs “*biçmiyoruz*” (31/34), istemiyler “*istemiyorlar*” (29/21), yöşimeyile “*yürümüyorlar*” (29/5).

YGA: almúysun “*almıyorsun*” (3/35), koyamıyor “*koyamıyor*” (33/5), konuşmuyuz “*konuşmuyoruz*” (3/49), yapāmıyoz_öle “*yapamıyoruz öyle*” (3/38), akāmıyorus “*akamıyoruz*” (10/11), durmuyolar (10/16).

RGA: özemiyoruz (16/37).

MGA: bilmiyorum (35/16), bırakmıyo (35/10), kazanamıyoS
“kazanamıyoruz” (35/8), yapamıyorus (35/19).

2.2.6.1.4. Geniş Zaman: -r, -r̄, -Ar, -Aṛ, -ēr

“Geniş zaman kipi, geçmişten geleceğe uzanan geniş bir zaman kesimindeki oluş ve kılışları içine alır” (Korkmaz, 2017:569).

Teklik I. Şahıs Eki

BGA: götürürüm_astaneye “götürürüm hastaneye” (6/31), görürüm (41/23), vururum (25/12), yerim (19/10), dinnerim “dinlerim” (29/13), gezerim (41/22), düşerim (38/28), dönerim (41/22), çıkarım (26/22), sürebilirim (26/20).

YGA: erşey_ekerim “herşey ekerim” (11/18), giderim (21/1), yaparım (11/57), ūraşırım “uğraşırım” (32/15), yetiştiririm (11/19).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde bir örnekte, teklik I. şahıs ekinin - in şekliyle kullanıldığı tespit edilmiştir.

YGA: çalışırım_orda “çalışırım orada” (11/17).

Teklik II. Şahıs

BGA: yanarsın (13/26), tağarsın (25/1), bobasından_istersin “babasından istersin” (25/1), yersin (36/9), gelirsın (7/38), alırsın (26/11), götürürsün (7/42), kıorsun “koyarsın” (25/2).

YGA: yaparsın (3/15), bağarsın (21/9), biçersin_ōrağ (14/28), dersin (21/10), ekersin (32/17), yatırsın “yatırırsın” (20/34), verirsin (21/13).

MGA: afedersin_aş (35/11), dursun (34/13).

Teklik III. Şahıs

BGA: koyar (27/14), keser (31/19), pişirir (19/20), alır (5/24), olur (38/9), götürür (2/10), yıkar (19/20).

YGA: bakar (9/20), buđday_eker (14/7), ister (20/50), ūraşır “*uđraşır*” (14/28), düzeltir (9/12), buyur (3/25).

RGA: geçer (16/10), ister (16/44), çürür (16/15).

Çokluk I. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde, geniş zaman çokluk I. şahıs ekinin yazı dilinden ayrı olarak -IS ve -US şekilleri de kullanılmaktadır.

BGA: şeyler_azırlarız “*şeyler hazırlarız*” (29/42), deriz (2/14), çıkarız (36/23), gideriz (12/2), ovēriz “*ovarız*” (27/13), veririz (41/5), konuşuruz (41/23), yaparıS (12/3), gideriS (13/26), oğuturuS (41/6).

YGA: deriz (14/32), tutarız (3/19), susarız (42/9), gelir_ekeriz (11/59), dōrarıS “*doğrarız*” (3/13), ulaştırırıS (20/17), toplarıS (11/61), ekeriS (21/25), sürdürürüS (20/4).

Çokluk III. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde geniş zaman ekinin -r̄ ve -Ar̄ şekillerine de rastlanılmaktadır. Bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde çokluk III. şahıs ekinde bulunan /r/ sesinin titreklığı uzatılan /r̄/ sesine dönüştüğü görülmektedir.

BGA: asarlar (7/45), toplarlar (36/24), annaşır̄lar “*anlaşır̄lar*” (12/2), bağlarlar (17/12), yıkatır̄lar (13/20), yerler_ıçerlerdi (1/6), şey_ederler (12/4), bilirler (6/11), verirler (15/14), göTürler “*götürürler*” (1/19), getirir̄ler (13/20).

YGA: girerler (10/26), giderler (11/35).

Bir örnekte /r/ sesinin düştüğü tespit edilmiştir.

BGA: dikēler “*dikerler*” (15/13).

2.2.6.1.4.1. Geniş Zamanın Olumsuzu: -mA, -mAz, -mAS

BGA: ben_annamam (38/28), bilmem (5/46), olmaz (1/34), alınmaz (8/8), saldırmaz_insana (15/16), geçmezler (25/28), gütmezler (37/6), yürümez_oldu (31/9), bitmez (29/34), pek_annamaSsin “pek anlamazsın” (1/39), yapmaS (7/33).

YGA: bilmem (3/28), yāpmaz (4/4), olmaz (9/8), satılmaz (21/14), bilmez (11/46), annatsam_inanmaSsin “anlatsam inanmazsın” (33/11), bırāqmaq_istemeS (20/15), gitmeS (21/12).

MGA: yapmaz (35/8), gitmez (35/14), tanımaS (34/6), bilmes (35/5).

2.2.6.1.5. Gelecek Zaman: -cA, -ċA, -cağ, -ċağ, -AcA, -aça, -acağ, -cek, -cek, -ecek, -eçek, -Çe, -Çek, -ça, -İcA, -ıca, -İcağ, -icek, -ıcağ, -içek, -Uca

“Gelecek zaman kipi, henüz gerçekleşmemiş bulunan; ancak, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın gelecekteki bir zaman kesiminde mutlaka gerçekleşeceğini bildiren bir kiptir” (Korkmaz, 2017: 558 – 559).

Teklik I. Şahıs

Bölge ağzında teklik I. şahısta ekin sonunda bulunan /k/ sesi hece kaynaşması nedeniyle bazı örneklerde düşmektedir.

BGA: misafir_alıcam “misafir alacağım” (7/41), satacam “satacağım” (26/15), oқuTucam “okutacağım” (31/7), ḋicem “diyeceğim” (1/20), ölecem “öleceğim” (18/22), ġicem “gireceğim” (18/23), ṡölicem “söyleyeceğim” (22/18), gelcem “geleceğim” (39/16)

YGA: yapıcam “yapacağım” (4/13), alabilirsem_alacam “alabilirsem alacağım” (14/15), annaTaçam “anlatacağım” (33/11), giTcem “gideceğim” (11/58), söylicem “söyleyeceğim” (20/12), giTcem “gideceğim” (21/11), giTÇem “gideceğim” (11/58)

Teklik II. Şahıs

Bulgaristan Göçmenleri Ağzı metinlerinde teklik II. şahıs eki olarak -sIn ve -n ekleri kullanılmaktadır.

BGA: yaşıyacan “yaşayacaksın” (22/18), vurcan_ayvanı “vuracaksın hayvanı” (24/6), nāPıcan “ne yapacaksın” (38/23), gelecen “geleceksin” (12/1), bilicen “bileceksin” (15/1), yapıcan “yapacaksın” (2/14), naPaçan “ne yapacaksın” (18/14), salçan “salacaksın” (36/27), gidiçen “gideceksin” (22/19), gişçen_ayvanı “gireceksin hayvanı” (24/7), yaptırcağsın “yaptıracaksın” (36/13), dīceksin “diyeceksin” (23/5), büyüTiceksin “büyüteceksin” (25/13), Tenefüs_etÇeक्सin “teneffüs edeceksin” (22/19), yapacağan “yapacaksın” (18/16).

Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde ise teklik II. şahıs eki olarak -n eki kullanıldığı görülmektedir.

YGA: konuşcan “konuşacaksın” (3/42), alıcan “alacaksın” (9/9), yapacan_onu “yapacaksın onu” (14/26), nāPıcan “ne yapacaksın” (14/32), karşılaycan “karşıluyacaksın” (33/2), ekicen “ekeceksin” (14/30), deycen “diyeceksin” (21/28), ne yaPıçan “ne yapacaksın” (11/15), geliçen “geleceksin” (42/18).

MGA: gidiceksin “gideceksin” (34/1).

Teklik III. Şahıs

BGA: saklancağ “saklanacak” (5/14), yapıcağ (13/12), vurcağ (29/31), yapıcağ (22/25), nōlcek “ne olacak” (5/46), gelcek “gelecek” (7/36), ölecek_oldunes “ölecek oldu” (19/11), gidecek_eğer (29/31), geliček (1/13), deyceğ_adam “diyecek adam” (22/2), deyceğ “diyecek” (37/18), yürüceğ “yürüyecek” (38/29),

YGA: yapacak (9/7), çalışacak (9/38), nōlcağ “ne olacak” (14/20), kalcağ “kalacak” (10/24), nābıcağ “ne yapacak” (14/25), yaPıcağ “yapacak” (32/7), yazılacağ (42/7), gircek (3/5), gelicek (42/13), gidiček (42/8),

RGA: yazār_okıcağ “yazılar okuyacak” (16/26),

MGA: ayvan_otlaycağ “hayvan otlayacak” (35/18), vereceğ_olursan (35/15).

Çokluk I. Şahıs Eki

BGA: atcaz “atacağız” (39/15), bozucuz “bozacağız” (39/16), karalıcaz “karalayacağız” (39/16), götürcez “götüreceğız” (1/16), incez “ineceğız” (19/13), çekicez “çekeceğız” (39/16).

YGA: yapıcaz “yapacağız” (10/13), kazancaz “kazanacağız” (14/17), gitcez “gideceğız” (14/17), gidicez (42/14).

Çokluk III. Şahıs

BGA: ilaç atçalar “ilaç atacaklar” (1/32), kalcaqla “kalacaklar” (18/23).

YGA: gidécekler (43/19).

2.2.6.1.5.1. Gelecek Zamanın Olumsuzu: -mayca, -mayca, -mıca, -miçe

BGA: hatırlamaycam “hatırlamayacağım” (32/11), doğunmıcan “dokunmayacaksın” (13/23), olmıcağ “olmayacak” (18/36), gelmiçek “gelmeyecek” (1/13).

YGA: bakamaycan “bakamayacaksın” (9/22).

2.2.6.2. Tasarlama Kipleri

“Fiilin olumlu veya olumsuz yöndeki gerçekleşmesini; tasarlanan istek, emir, şart ve gereklilik kavramları içinde veren kiplerdir. Tasarlama kiplerinde, bildirme kiplerindeki gibi bildirme, haber verme biçiminde bir oluş ve kılış yoktur” (Korkmaz, 2017: 576 – 577).

2.2.6.2.1. İstek Kipi: -A

“Bu kip, fiile istek, niyet, arzu kavramları veren bir tasarlama kipidir. Yapılan işin istendiğini veya o işe niyet edildiğini gösterir” (Korkmaz, 2017: 577).

Teklik II. Şahıs

Bölge ağzında Bulgaristan Göçmenleri Ağzı ve Yunanistan Göçmenleri Ağzı metinlerinde görülen bu ek için teklik II. şahısta kullanılan şahıs eki -sIn ekidir.

BGA: toplaşın (8/29), ayazlaşın (31/22), gelmesin (1/12), rāmet_eylesin “*rahmet eylesin*” (6/16).

YGA: ekmák_alasın “*ekmek alasın*” (43/29), ğidesın “*gidesin*” (43/29).

Teklik III. Şahıs

BGA: çalışa (29/5).

YGA: kıala (21/15).

MGA: çalışa (34/12).

2.2.6.2.1.1. İstek Kipinin Olumsuzu: -mA

Bölge ağzında çokluk I. şahısta örneğine rastlanmıştır.

YGA: uzatmaalım “*uzatmayalım*” (42/16).

2.2.6.2.2. Emir Kipi

“Emir kipi, yapılması istenen işi kesinliğe bağlayarak emir biçiminde ifade eden bir gramer kalıbıdır. Bu kalıpta kip ekleri ile şahıs ekleri iç içe girmiştir” (Korkmaz, 2017: 591). Her kişi için farklı ek kullanılmaktadır.

2.2.6.2.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -AyIm, -em, -ıyım, -IyAm

BGA: yapayım (18/37), genç_alayım (38/21), bileyim (39/24), tarif_edeiyim (22/18), yağliyım “*yağlıyayım*” (18/3), nāPayım “*ne yapayım*” (41/4), aradıyım “*arataiyım*” (25/10), satıyam “*satayım*” (26/20), bilem “*bileyim*” (8/22), veşem “*vereyim*” (27/12), annaTiyem “*anlatayım*” (37/1).

YGA: baķayım (42/20), kıapayım (9/36), annatayım “*anlatayım*” (33/11), göreiyim (42/23), bilem “*bileyim*” (40/11).

RGA: bilem “*bileyim*” (28/7).

MGA: bakayım (34/3).

2.2.6.2.2.2. Teklik II. Şahıs Eki: Eksiz

BGA: al (5/24), gel (6/24), yap (37/10), giT (18/36).

YGA: yap (4/13), bak (42/12), git (9/22), söyle “*söyle*” (21/23).

RGA: bak (16/44).

MGA: giT (34/4), gör (34/4), kesiyor_ at (34/9), al (35/10), çık (35/10).

2.2.6.2.2.3. Teklik III. Şahıs Eki: -sIn, -sun

BGA: gelsin (8/29), varsın (31/23), yisin_ onnar “*yesin onlar*” (31/23).

YGA: yapsın (21/23), vēsin “*versin*” (14/19).

RGA: yapsın (16/18).

MGA: yaPsin_ adam (34/13), geçsin (35/5), õsun “*olsun*” (34/12).

2.2.6.2.2.4. Çokluk I. Şahıs Eki: -Alım, -ilim

BGA: baçalım (5/45), yazalım (22/21), diyelim (1/17), gezelim (29/29), yiyilim “*iyelim*” (29/29).

YGA: baçalım (3/25), yapalım (11/59).

2.2.6.2.2.5. Çokluk II. Şahıs Eki: -In, -un

BGA: gelin (26/26), gidin (7/4), yazın (22/22), koyun_ ona (29/39).

YGA: sabah_ alın (42/11).

RGA: ıspatlayın (16/39), gelin (16/39).

2.2.6.2.2.6. Çokluk III. Şahıs Eki: -sınlar, -sunlar, -sinnar

BGA: alsınlar (26/21), yapsınlar (31/19), saolsunlar “sağolsunlar” (7/31), yapsınnar “yapsınlar” (31/24).

2.2.6.2.2.7. Emir Kipinin Olumsuzuz: -mA

BGA: söyleme “söyleme” (23/16), ölme (39/17), kaçmasın (29/39), gelmesin (1/12).

YGA: yedirmeyin (3/39), şaşırtmasın (20/13).

RGA: bakma (16/44).

MGA: istersen hatırlama “istersen hatırlama” (34/24).

2.2.6.2.3. Gereklilik Kipi: -mAll

“Bir oluşun, bir kılışın veya tasarlanan bir eylemin yapılması gereğini bildiren bir kiptir” (Korkmaz, 2017: 613). Ölçünlü Türkiye Türkçesinde -mAll ekiyle karşılanan ek, derleme metinlerimizde tek bir örnekte tespit edilmiştir.

MGA: tepmeli (34/23).

2.2.6.2.4. Dilek-Şart Kipi: -sA

“Bir oluş ve kılışı şarta veya dilek, istek ve niyete bağlayan bir tasarlama kipidir” (Korkmaz, 2017: 600).

Teklik I. Şahıs

BGA: gitsem (22/1), söylesem “söylesem” (22/19).

YGA: başlasam (9/1), sorsam (21/28), annatsam inanmaSsın “anlatsam inanmazsın” (33/11), desem (14/24).

Teklik II. Şahıs

BGA: disen “*desen*” (13/17).

YGA: alsan (10/12).

MGA: yapsan (35/20).

Teklik III. Şahıs

BGA: varsa (2/13), olsa (36/10), verse (18/24), gelse (22/1).

YGA: olsa (9/36), çıksa (14/6), geçse (9/42).

Çokluk I. Şahıs

YGA: gitsek (11/56).

Çokluk II. Şahıs

BGA: kaşsanız “*kazsanız*” (5/17), görseniz (27/22).

2.2.6.2.4.1. Dilek-Şart Kipinin Olumsuzu: -mAsA

BGA: görmesem (41/24).

2.2.6.3. Birleşik Kipler

“Birleşik çekim, iki çekimli fiilin bir araya gelmesinden, birlikte kullanılmasından ibarettir. Birleştirilen iki çekimden biri bir şekil ve zamanı, diğeri de başka bir şekil ve zamanı karşılayarak birbirine bağlanan iki şekil ve zamanı birlikte ifade ederler” (Ergin, 2002: 320).

2.2.6.3.1. Hikâye Birleşik Çekimi

“Birleşik çekimin hikâye şekli, asıl fiil kipinin gösterdiği hareketin görülen geçmiş zamanda cereyan etmiş olduğunu bildirir. Bu çekim konuşanın geçmiş

zamanda gördüğü hareketleri hikâye etmek için, anlatmak için kullanacağı fiil şeklidir” (Ergin, 2002: 321 -322).

2.2.6.3.1.1. Şimdiki Zamanın Hikâyesi: -ydu, -ydú, -yodu, -üdu, -yödu, -yudú

“Şimdiki zamanın hikâyesi, içinde bulunulan zamanda sürmekte olan bir oluş ve kılışı geçmişe aktararak anlatan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 650).

Teklik I. Şahıs

BGA: yapuydum “*yapıyordum*” (2/1), şey_ıasıyodum “*şey asıyordum*” (6/27), taşıydum “*taşıyordum*” (38/13).

Teklik II. Şahıs

YGA: çeviriyodun (43/26).

Teklik III. Şahıs

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde, teklik III. şahısta bazı örneklerde şimdiki zaman eki -yor düşerek görevini kendisinden önce gelen ünlüye yükler ve ünlünün uzamasına neden olur.

BGA: kalüdu “*kalıyordu*” (36/29), yanuydu “*yanyordu*” (1/47), oluydu “*oluyordu*” (39/24), kaynıyodu (22/5), biçiyodu (23/4).

YGA: çıkıyodu (10/15), gidiyodu (20/42).

MGA: yapıyodu (34/18), çekiliyodu (35/12).

Çokluk I. Şahıs

BGA: koyyödu “*koyuyorduk*” (1/40), yayuydu “*yayıyorduk*” (1/47), otüdu “*oturuyorduk*” (1/47), ekiydu “*ekiyorduk*” (6/34), pancar_ıekiydu “*pancar ekiyorduk*” (7/19), dövüydu “*dövyorduk*” (23/3), yapuydu “*yapıyorduk*” (1/4), atıydu “*atıyorduk*” (1/40).

YGA: dikiydu “*dikiyorduk*” (4/10), veriydu “*veriyorduk*” (10/11), satıydu “*satıyorduk*” (43/37).

MGA: gidiydu “*gidiyorduk*” (34/3), yapıydu “*yapıyorduk*” (34/16).

Çokluk III. Şahıs

BGA: yaşıyolardı (5/16), satıyolardı (5/23), diyollardı (5/38), dövüyolardı (17/3), biçiyolardı (23/10).

Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde, çokluk III. şahıs çekiminde şahıs eki ve çekim ekinin zaman zaman yer değiştirdiği görülmektedir.

YGA: gezdiriyodula (4/7), kaynatıyolardı (43/16), yapıyolardı (43/17).

2.2.6.3.1.1.1. Şimdiki Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mıydu, -miyodu

BGA: çıkamıyodum “*çıkamıyordum*” (38/30), satmıyolardı (5/24).

YGA: istemiyodum_ama (20/12).

MGA: ekilmiyodu (34/20), çiçek_ekmiyoduğ (34/18).

2.2.6.3.1.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi: -ArdI, -ArdI, -rdI, -rdI, -rdU, -rdu

“Geniş zamanın hikâyesi, geçmişten geleceğe uzanmış geniş bir zaman kesitinde gerçekleşeceğini bildiren bir oluş ve kılışı, geçmiş zamana aktararak bildiren birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 653).

Teklik I. Şahıs

BGA: yapardım (26/5), gelirdim (5/25), yirdim_onnar “*yirdim onlar*” (26/7), sölerdim “*söylerdim*” (26/23).

YGA: kaçırdım (42/25), konuşurdum_onnarnan “*konusurdum onlarla*” (3/47), götürürdüm_o (21/24).

RGA: çıkardım (16/1).

MGA: giderdim (35/9).

Teklik II. Şahıs

YGA: yapardın (4/2), şey_alırdın (4/3).

Teklik III. Şahıs

BGA: salınırdı (2/10), gelirdi (1/38), olurdu (37/9), büyürdü (25/14), çıkarıdı (12/15), şey_olurdu (15/18).

YGA: sālardı “sağlardı” (9/20), gelirdi (3/33), otururdu (21/26), ederdi (11/27), geliirdi (11/35).

RGA: annatırdı “anlatırdı” (16/2).

MGA: toblanırdı “toplanırdı” (34/9), gelirdi (34/9).

Çokluk I. Şahıs

BGA: alırdık (5/9), korıardık (29/21), bũğay_ekerdik “buğday ekerdik” (13/7), yirdik “yerdik” (27/10), bilirdik (29/22).

YGA: annardık “anlardık” (3/45), ũraşırdık “uğraşırdık” (11/11), çalışırdık (14/26), keserdik (21/20), verirdik_ışte (4/5).

Çokluk III. Şahıs

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde çokluk III. şahısta bazı örneklerde şahıs eki ve çekim ekinin yer değiştirdiği görölmektedir.

BGA: tutarlardı (2/10), olurlardı (5/3), taşırlardı (5/7), yerler_ıçerlerdi (1/6), derlerdi (13/1), götürürlerdi (37/20), kumar_oynardılar (26/6), kıızardılar (26/6), basardılar (26/23), içerdiler (26/6), yapardılar (37/23).

YGA: yaparlardı (33/8), soğan_alırlardı (43/13), verirlerdi (21/18), deşlerdi (21/21), getirirlerdi “getirirlerdi” (43/14), ekerlerdi (43/32).

Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir örnekte, gerileyici ünsüz benzeşmesi nedeniyle geniş zaman -r ekinin -l biçimiyle kullanıldığı tespit edilmiştir.

YGA: gelillerdi (21/21).

2.2.6.3.1.2.1. Geniş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAzdI

BGA: çıkarmazdı (38/22), bilmezdim (18/6), etmezdi (5/26), bilmezdiler (18/36).

YGA: çıkarmazdı (3/41), yapmazdı (21/20), almazdık (3/33), bilmezdim (20/53), çevirmezdik (21/22).

MGA: tutmazdı (35/11).

2.2.6.3.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -DIydı

“Geçmiş zamanda gerçekleşmiş bulunan ve tarz bildiren bir oluş ve kılışın yine geçmiş zamana aktarılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 645). Derleme metinlerimizde, birkaç örnekte tespit edilmiştir.

Teklik I. Şahıs

BGA: gittiydim (18/28), (36/17).

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir örnekte şahıs ekiyle çekim eki yer değiştirmiştir.

BGA: gittimdi (1/27).

2.2.6.3.1.3.1. Görülen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzu: -mAdI(y)dI

YGA: olmadıydı (40/19).

2.2.6.3.1.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi: -mİştI, -mUştU

Teklik I. Şahıs

YGA: gitmiştim (3/47).

Teklik III. Şahıs

BGA: kalmıştı (22/15), dömuştü “doğmuştü” (6/17), vurmıştu (37/23).

YGA: bitmişti (33/14), şeyler_olmuştu (40/18).

RGA: kurulmuştu (28/2).

MGA: gelmişti (35/1).

Çokluk I. Şahıs

BGA: almıştık (2/2), kesmiştik (1/7), gelmiştik (30/2), dönmüştük (2/5).

YGA: öğrenmiştik “öğrenmiştik” (42/8).

2.2.6.3.1.4.1. Öğrenilen Geçmiş Zaman Hikâyesinin Olumsuzluğu: -mAmIştI

BGA: çürümemişti (1/36).

YGA: olmamıştı (40/18).

2.2.6.3.1.5. Gelecek Zamanın Hikâyesi: -cādı, -cağtı, -acādı, -ecekti,

“İleride gerçekleşecek olan bir oluş ve kılışı geçmişe aktaracak bildiren yani geçmişte gelecek niteliği taşıyan bir birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 652).

Teklik I. Şahıs

YGA: gidecektim (32/14), ben_alcādım “ben alacaktım” (14/16).

Teklik III. Şahıs

BGA: olcağtı “olacaktı” (6/2).

YGA: alacādı “alacaktı” (14/16).

Çokluk II. Şahıs

YGA: yapacaklardı (11/49).

2.2.6.3.1.5.1. Gelecek Zaman Hikâyesinin Olumsuzluğu: -mıcağtı

YGA: atmıcağtın “atmayacaktın” (4/15).

2.2.6.3.1.6. Şartın Hikâyesi: -sAydI

“Gerçekleşmesi şarta bağlı olan bir oluş ve kılışı, geçmişe aktararak anlatan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 655).

Teklik I. Şahıs

BGA: öğrenseydim (38/16).

YGA: bilseydim (3/47).

Teklik II. Şahıs

YGA: sorsaydın (4/16).

Teklik III. Şahıs

BGA: dursaydı (2/4), yapsaydı (41/3).

MGA: olsaydı (34/13).

2.2.6.3.1.6.1. Şart Hikâyesinin Olumsuzluğu

Metinlerimizde bu konuyla ilgili örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.1.7. İsteğin Hikâyesi: -AydI

“Gerçekleşmesi istek biçiminde tasarlanan bir oluş ve kılışın geçmiş zamana aktarılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 658). Derleme metinlerimizde tek bir örnekte tespit edilmiştir.

Teklik I. Şahıs

BGA: diyeydim “*diyeydim*” (38/22).

2.2.6.3.1.7.1 İstek Hikâyesinin Olumsuzluğu

Metinlerimizde bu konuyla ilgili örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.2. Rivayet Birleşik Çekimi

2.2.6.3.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti: -yomuş, -ymuş

“Şimdiki zamanın rivayeti, hâlen sürmekte olan bir oluş ve kılışın, duyuma veya sonradan farketmeye dayanılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 663).

Teklik III. Şahıs

BGA: dikiyomuş (5/33), avlanıyomuş (8/38), güreşler_oluymuş “*güreşler oluyormuş*” (39/23).

RGA: geçiyomuş (28/10).

Çokluk III. Şahıs

BGA: verüylarmış “*veriyorlarmış*” (39/2), dağıTuylarmış “*dağıtıyorlarmış*” (39/2), yapıylarmış “*yapıyorlarmış*” (39/2).

2.2.6.3.2.1.1. Şimdiki Zaman Rivayetinin Olumsuzluğu

Metinlerimizde bu konuyla ilgili örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti: -rmUş, -rmİş, -Armİş, -r̄mİş, -r̄mUş

“Geniş zamanın rivayeti, geniş bir zaman kesiminde gerçekleşen oluş ve kılışları duyuma dayanarak anlatan bir birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 667).

Teklik I. Şahıs

BGA: götürmüşüm (22/11).

Teklik II. Şahıs

BGA: evlendirmişsin (7/28).

Teklik III. Şahıs

BGA: ıkarmış o (23/19), geirmış (39/27).

YGA: gelişmiş (11/40).

RGA: koruşmuş (16/16).

MGA: bitirmiş (35/5).

okluk III. şahıs

BGA: diyolarmış (5/31),

YGA: soylarmış (11/40).

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde şahıs eki ve çekim eki bazı örneklerde yer değiştirmiştir.

BGA: geçirmişler (7/11), korķarmıřlar (37/26).

2.2.6.3.2.2.1. Geniş Zaman Rivayetinin Olumsuzu: -mAzmış

BGA: inanmazmış olduğune (37/26).

YGA: annayamazlarmış (11/41).

2.2.6.3.2.3. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti

“Bu rivayet kipi, tarz bildiren duyulan geçmiş zaman eki *-miş* ile, rivayet eki *i-miş* veya *>-miş*’in arka arkaya eklenmesi ile oluşturulur” (Korkmaz, 2017: 662). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.2.4. Gelecek Zamanın Rivayeti: -acāmiř, -cāmiř

“Gelecek zaman kipinin rivayeti, tarz olarak gelecek zamanda gerçekleşecek bir oluş ve kılışın duyuma dayanılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 665). Derleme metinlerimizde iki örnekte tespit edilmiştir.

Teklik III. şahıs

BGA: olacāmiş “*olacakmış*” (8/35), olcāmiş “*olacakmış*” (8/36).

2.2.6.3.2.5. Şartın Rivayeti

“Şart kipinin rivayeti, şarta bağlı gerçekleşmemiş bir oluş ve kılışın duyuma dayanılarak anlatılmasıdır” (Korkmaz, 2017: 669). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.3. Şart Birleşik Çekimi

2.2.6.3.3.1. Şimdiki Zamanın Şartı

“İçinde bulunulan zamanda gerçekleşmekte olan bir oluş ve kılışı şarta bağlayan bir birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 674). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.3.2. Geniş Zamanın Şartı: -rsA, -ArsA, -rse, -yse

“Geniş bir zaman kesiminde gerçekleşen oluş ve kılışları şarta bağlayan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 676).

Teklik I. Şahıs

BGA: olursam (29/8), konuşursam (39/20), gelirse (41/16).

YGA: alabilirim _alacam (14/15).

Teklik II. Şahıs

BGA: doldurursan (25/2), uyyabilersen (22/23).

YGA: yaparsan (9/11), soğulursan (9/11), yazarsan (10/20), sorarsan (11/37), istersen (9/32).

MGA: sorarsan (34/11), verecek_olursan (35/15), istersen_atırlama “istersen hatırlama” (34/24).

Teklik III. Şahıs

BGA: yaşarsa (5/47), olursa (15/17), giderse (24/1).

YGA: uygulanırsa (9/5), alırsa (9/41), gelirse (10/2), verirse (21/8), görürse (42/16).

Çokluk I. Şahıs

BGA: gidersek (36/29).

YGA: konuşursak (3/44), istersek (11/18).

Çokluk III. Şahıs

BGA: bululāsa “bulurlarsa” (1/3),

Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir örnekte şahıs eki şart çekimi yer değiştirmiştir ve aynı örnekte geniş zaman eki -r'nin -y biçimine dönüştüğü görülmektedir.

BGA: görüyseler “görürseler” (26/20).

2.2.6.3.3.2.1. Geniş Zaman Şartının Olumsuzu: -mAssA, -mASsA

BGA: yaşamassa (5/47), çalışmassan (18/4), gelmesse (1/12), götümeSse “götürmezse” (29/31), çay_ıçmeSsen (37/11).

YGA: alamaSsam (14/15), kullanamaSsak (20/13).

RGA: rütübet_olmassa (16/15), görmeSse (16/15).

2.2.6.3.3.3. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı: -dI(y)sA, -dU(y)sA

“Gerçekleştiği kesin olarak görülen veya bilinen bir oluş ve kılışı şarta bağlayan bir birleşik kip türüdür” (Korkmaz, 2017: 671).

Teklik III. Şahıs

BGA: olduysa (25/13), verdiyse (18/36).

YGA: geldiyse (11/21).

2.2.6.3.3.4. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Şartı

“Bu birleşik kip, duyuma dayanan ve sonradan fark edilen bir oluş ve kılışım, şarta bağlanmış olan biçimidir” (Korkmaz, 2017: 673). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.3.3.5. Gelecek Zamanın Şartı

“Gelecekte gerçekleşecek olan bir oluş ve kılışı şarta bağlayan birleşik kiptir” (Korkmaz, 2017: 675). Derleme metinlerimizde, bu kiple ilgili bir örnek tespit edilmemiştir.

2.2.6.4. Ek-Fiil

Ek-fiil, “ad soylu kelimeleri fiil durumuna getirir ve basit zamanlı kiplerden birleşik zamanlı kipler oluşturur” (Korkmaz, 2017: 620). Ek-fiilin isimlerle birlikte kullanılarak bildirme kipi yapan dört şekli bulunmaktadır: Bunlar, geniş zaman, görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman ve şart kipleridir.

2.2.6.4.1. Geniş Zaman

2.2.6.4.1.1. Teklik I. Şahıs Eki: -Im

BGA: kırk sekiSliyim “*kırk sekizliyim*” (5/46), siliviliyim “*silivriliyim*” (6/1), yannızım “*yanlızım*” (27/20).

YGA: fenerliyim (9/28), emekliyim (11/17), ğardıyanıyım (42/19).

RGA: bīrāz_araştırmacıyımdır (16/25), mefākım_araştırıyorum
“meraklıyım araştırıyorum” (16/37).

2.2.6.4.1.2. Teklik II. şahıs Eki: -sIn, -sUn

BGA: aćsın (18/4), köylüsün (8/28).

YGA: uķķalasıñ “ukalasıñ” (42/19).

2.2.6.4.1.3. Teklik III. şahıs Eki: -DIr, -dUr

BGA: hısıñ_akrabadır (1/34), varđır (12/10), Tanedir (25/28), meşurdur
“meşhurdur” (12/11), rahattır (13/21).

YGA: vardır (11/28), bedeldir (9/9), uzundur_onnaş “uzundur onlar” (43/10).

2.2.6.4.1.4. Çokluk I. şahıs Eki: -Iz, -Uz, -uS

BGA: māćırız “muhaciriz” (12/11), özmeriçliyiz (5/37).

YGA: yaşlıyız (3/49), memnuz_ama “memnunuz ama” (10/8).

MGA: maduruS “mağduruz” (35/21).

2.2.6.4.1.5. Çokluk II. şahıs Eki: -sInIz

BGA: farķındasınız (5/4).

2.2.6.4.1.6. Çokluk III. şahıs Eki: -lArİdIr

MGA: politikalaşıdır (34/11).

2.2.6.4.2. Görülen Gećmiř Zaman: -DI, -DU

2.2.6.4.2.1. Teklik I. Şahıs Eki: -dIm, -dUm

BGA: sopalıydım (31/33), havağıydım (36/23), askárdım “*askerdim*” (8/5).

YGA: kadınıydım (3/40), berberdim (20/54).

RGA: buşdaydım (28/1), topçuydum (28/11).

2.2.6.4.2.2. Teklik III. Şahıs Eki: -DI, -Du

BGA: vardı (1/1), yerdeydi (5/8), bekçiydi (5/14), kıymetliydi (25/17), raattı “*rahattı*” (23/7), yoktu (8/31), çoştu (29/20).

YGA: búydaydı “*buğdaydı*” (43/32), eraziydi “*araziydi*” (21/2), yoktu (3/17).

RGA: bayramdı (16/43), yâüdiydi “*yahudiydi*” (16/32).

MGA: vardı (34/24), yoktu (34/14).

2.2.6.4.2.3. Çokluk I. Şahıs Eki: -Dık, -dik, -Duğ

BGA: jandarmaydık (8/5), kişiydik (6/25), samimiydik (23/15), fakirdik (41/20), uzurluyduk o zamannar “*huzurluyduk o zamanlar*” (23/4), çok ufaştıık (5/25), çocuştuık (5/25).

YGA: ızlıydık “*hızlıydık*” (42/26), kardaştıık “*kardeştik*” (21/15), askerdik (42/6).

MGA: sınırındaydıık (34/15).

2.2.6.4.3. Öğrenilen Geçmiş Zaman: -mIş, -mUş, -mIŞ

2.2.6.4.3.1. Teklik I. Şahıs Eki: -mIşIm, -mUşUm

BGA: yaşındamışım “*yaşındaymışım*” (37/27), yokmuşum öle “*yokmuşum öyle*” (19/3).

2.2.6.4.3.2. Teklik III. Şahıs Eki: -mİş, -mUş, -mİŞ, -muŞ

BGA: askermiş (5/29), ustaymış (6/9), varlıklıymış (31/11), doğruymuş (18/15), namusluymuş annem (18/24).

YGA: varmış orda (3/49), devriymiş o zaman (11/43), rumlukmuş (3/48).

RGA: çiflikmiş (28/9).

2.2.6.4.3.3. Çokluk III. Şahıs Eki: -mİşAr

BGA: zenginmişler (31/15).

2.2.6.4.4. Şart Kipi: -sA

2.2.6.4.4.1. Teklik III. Şahıs Eki: -sA

BGA: varsa (2/13), yaşalıysa (15/17), yoksa (22/13), astaysa “*hastaysa*” (25/13), kimse (1/24), neyse (18/6).

YGA: yoksa (3/20), altınsa (4/1), varsa (14/4), neyse (32/2), kimse (3/42).

RGA: dōruysa “*doğruysa*” (16/2).

2.2.6.5. Birleşik Fiiller

“Birleşik fiiller, bir ad ile bir yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden fazla kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir” (Korkmaz, 2017: 693).

2.2.6.5.1. Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

“Bunlar bir ad veya sıfat ile *et-*, *eyle-*, *yap-*, *kıl-*, *ol-*, *bulun-* yardımcı fiillerinin birleşmesinden oluşmuştur” (Korkmaz, 2017: 693).

2.2.6.5.1.1. et-

BGA: yardım etmek için (5/16), vefat etti (6/11), kaybettik (6/17), eziyet etmēge (7/6), şikayet edēler (15/6).

YGA: vasiyet ediyom (3/38), ikame ederdik (9/3), göç ettiler (11/2), tehir ettik (32/14).

RGA: imha etmişler (16/12), devam ediyom (16/42).

MGA: afedersin aşı (35/11).

2.2.6.5.1.2. eyle-

BGA: rāmet eylesin (6/16).

2.2.6.5.1.3. kıl-

BGA: namazı kılınır (13/15).

YGA: namazını kılıyo (10/29).

2.2.6.5.1.4. ol-

BGA: yardımcı olurlardı (5/3), rāmetli olduktan (18/16), biz emekli olduk (36/6), şükürler olsun (5/40).

YGA: karan oldu “kara oldu” (4/14), emekli olduum içi “emekli olduğum için” (11/17), nasip oldu (20/7).

RGA: rāmetli oldular (28/1), artık emekli olduk (28/4).

MGA: bankacı oldu (34/12).

2.2.6.5.1.5. yap-

BGA: askelik yaptım (6/28), imamlık yaptım (7/17), hayvancılık yaptık (13/7).

YGA: çifciliK yaptım (43/2).

RGA: çifçilik yaptım (28/4).

MGA: çifçilik yapıyoruS (35/7).

2.2.6.5.1.6. bulun-

BGA: yer bulun (7/5).

YGA: hizmetlerde bulunmaktayıs “*hizmetlerde bulunmaktayız*” (20/10).

2.2.6.5.2. Tasviri Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

“Tasviri fiilleri, iki ayrı fiilin kaynaşmasından oluşmuş birleşiklerdir” (Korkmaz, 2017: 708).

2.2.6.5.2.1. Yeterlilik Fiilleri

BGA: uyyabilersen (22/23), yapabiliyodu (22/25), annatabildim (31/6), kullanabilcem (38/27), taķabildini “*takabildiğini*” (39/26), diyebiliriz (15/4), bitirebilisen “*bitirebilirsen*” (17/6), sürebilirim (26/20), gezebiliyırım “*gezebiliyorum*” (29/9).

YGA: yapabiliyodun “*yapabiliyordun*” (10/9), alabilişsem _alacam (14/15), alabilesek (14/22), ķalabililer “*kalabilirler*” (20/37), olabilir (21/7), yaptırabilirdik (40/2), geçinebili (9/37), verebilcek (40/3).

RGA: olabilir (16/39).

2.2.6.5.2.1.1. Yeterlilik Fiilinin Olumsuzu

BGA: inanmam (41/25), bilemem (29/8), tanıyamaS (13/18), kıyamadım_uşaklāma “kıyamadım uşaklarımā” (18/22), annayamayoS “anlayamıyoruz” (30/9), yōriyemeSsin “yūriyemezsin” (18/15), indiremem (23/22).

YGA: kalptan_uyuyamadım “kalpten uyuyamadım” (3/30), bilemem (21/28), süremedim (3/26), geçinemez_adam (9/37), gidemedik (32/2).

RGA: çıkamadık_ışin (28/8), öğrenemedik (16/8), inemedik (16/25).

MGA: yapamayıs (35/18), atamayıs (35/19), güvenemesin (35/20).

2.2.6.5.2.2. Tezlik Filleri

BGA: tutuveriyırı “tutuveriyor” (18/3), koyuverdiler (29/40), atıveriydim_arabaya “atıveriyordum arabaya” (31/8), çıkıverdikçen “çıkıverdikten” (31/25), kōparıverdikçen “kōparıverdikten” (31/28).

YGA: atıveriyollağ (3/36), koyuverdim_ıçine (14/22).

2.2.6.6. Fiilimsiler

“Fiil kök ve gövdelerinden belirli eklerle türetilen; ancak, şahıs ekleri alarak çekime girmedikleri için, yargı bildirmeyen fiillerdir” (Korkmaz, 2017: 747). Fiilimsiler kendi içerisinde isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olmak üzere üç gruba ayrılırlar.

2.2.6.6.1. İsim-Fiiller

“Fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılış ve durumları; şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil adlarıdır” (Korkmaz, 2017: 747).

2.2.6.6.1.1. -mağ, -mek

BGA: gençler şimdi çalış**mağ** istemeyiri diyırı (17/14), vur**mağ** yasağ ki gebe ayvanlar şimdi (24/5), ok**mağ** merāyı ep_ içimde (29/43), artık köyden dışarı çık**mağ** bize zor geliye (30/6), onları bek**lemek** için adam kalır (2/10), bil**mek** çok güzel bi şey (38/17).

YGA: rumcayı kestik, konuş**mağ** yok (3/43), muqtar_ amca ben_ ev yap**mağ** istiyom (10/10), yavaş yavaş tarımı da bıra**ğmağ** zorunda kaldık (11/11), bunu söyle**mek** istemiyodum_ ama söylicem (20/11), bir_ ay iç bi yere in**mek** çıkmaK yoK (33/18), tarlayı sür**mek** için ekibman (43/19).

RGA: biz de sat**mağ** zorunda kaldık (28/9), rāndevu almaya şe't**mek** için (16/21).

MGA: öle sırt_ üstü yat**mağ** yok (34/2).

2.2.6.6.1.2. -mA

BGA: çalış**ma** yapardım, iyi baqtım yāni (26/5), ordan burdan tanış**ma** vasıtasıyla bi ağa kızını almıŞ dedem (39/2), er yerde konuş**ma** yaparım (41/22), dedelerim_ ordan gel**me** vařnadān (24/10), viteS geçir**me** yeri elde mi (38/28).

YGA: tabi soyisim kurul**ma** zamanında (20/26), kıyular taş**ma** yaptı patladı sular (20/33), dō**ma** büyü**me** burda (4/17), ēkip biç**me** vallā arķāşım çok seyrek kaldı (14/6).

RGA: erkeS kendi bölgesiyle ilgili çalış**ma** yapsın (16/18).

MGA: girdik_ arāziye toplan**ma** bölgesine (34/25).

2.2.6.6.1.3. -Iş, -Uş

BGA: geliş (5/1), geçiş (5/19), dövüş (1/34).

YGA: büyük alışveriş merkezlerimiz kuruldu (20/51).

2.2.6.6.2. Sıfat-Fiiller

“Sıfat-fiiller, sıfat gibi kullanılan fiil şekilleridir” (Korkmaz, 2017: 784).
Derleme bölgemizde kullanılan sıfat-fiiller şunlardır:

2.2.6.6.2.1. -An

BGA: dışarda kalan misafir (7/41), şimdi ne at koşturan var ne damat tıraşı (31/30), geçen sene öldü (36/16), buğdayı ezen bi ağaçtan düven vardı (38/3).

YGA: köyde oturan dediğim gibi benim gibi emsaller (9/32), sütü soran yok (40/14), istiyen düşün yapar (4/3), deışen bi şey yok (33/6).

RGA: edineden kalkın kervan (16/11), çetele gelen misafirleri imha etmişler (16/12), yeni yetişen nesil de heb fabrikaya gitti (28/8).

2.2.6.6.2.2. -mİş, -mUş

BGA: arı görmüş adam (23/18).

YGA: ekmiş oldukları ürünler (43/9).

2.2.6.6.2.3. -dık, -dik, -duğ, -dük, -tık, -tik, -tuğ, -tük

BGA: aldığı kız da senin gibi (36/12), konağının olduğu mahalle (5/27), onun öldüğü günü (37/24), raat ettiimi (37/15), meriğin çıktu yer olduğu için (5/36).

YGA: sattığı zaman çocuundan bakar silividen bi däre kapma (9/35), geldi zamān fener yandı zaman abeferi var (11/42), devletimizin verdiği bi mühürle silah (20/12).

RGA: canbek dede **dedikleri** dedemın babası (16/3), bobalarımız **geldii** zaman (28/3), **çıktını** ıspatlayın gelin (16/39).

2.2.6.6.2.4. -acağ, -ecek

BGA: raatsıS **edecek** kimse “*rahatsız edecek kimse*” (23/12), **sölicem** yeri “*söyleyeceğim yeri*” (22/18).

YGA: **çalışacak** kişi (9/38), **ekiceğimiz** yerleri “*ekeceğimiz yerleri*” (32/14), **yapıcam** tavrı “*yapacağım tavrı*” (4/13).

RGA: yazar **okıcağ** insan “*yazıları okuyacak insan*” (16/26).

MGA: **sığınacak** bi barağa “*sığınacak bir baraka*” (35/19).

2.2.6.6.2.5. -mAz

BGA: **olmaz** öle bi şey (41/25).

2.2.6.6.3. Zarf-Fiiller

“Zarf-fiiller, zarf işleyişine girmiş bulunan, zarf olarak kullanılan fiil şekilleridir” (Korkmaz, 2017: 841). Derleme bölgemizde kullanılan zarf-fiiller şunlardır:

2.2.6.6.3.1. -A

BGA: **güle güle** gidiyö hepsi (1/24).

2.2.6.6.3.2. -Ip, -Up

BGA: onu **alıP** dolduro (8/39), **ekip** biçme de (12/17), **doğup** büyüme (6/1).

YGA: **dolaşıp** bi kurabiye yapardın (4/2), **geçiniP** gideriz (11/59), **büzülüP** kalıyor (32/6).

2.2.6.6.3.3. -arağ, -erek

BGA: öğretmen **olarak** tayin ediliyo (5/31), düşünler **esKisine** **bağarağ** şimdik (15/17).

YGA: **annaşarak** alkımıza izmetlerde bulunmağtayıs “*anlaşarak halkımıza hizmetlerde bulunmaktayız*” (20/10), **yürüyerek** erkeS konvoy alinde kıızı almaya gider (10/26).

RGA: tam **olarak** çözemiyoruz yani (16/37).

2.2.6.6.3.4. -IncA, -UncA

BGA: **zirvalayınca** şimdi çatalcaya büyük market açtı (25/7), vârdeli işe **gidince** burda ormana (12/21), zaten maalle **olunca** iş bitti (2/12).

YGA: sinek de konmaz **tuzlayınca** (21/20), büyük şehire **geçince** (40/3), annem **ölünce** (3/29).

MGA: kısır **kalınca** (35/13).

2.2.6.6.3.5. -AII

BGA: biz gördük **görelî** (7/24), buraya **geleli** (19/1).

2.2.6.6.3.6. -mAdAn

BGA: banyo **yapmadan** (13/26), bana **soşmadan** (41/21), bi şeyler **çekmeden** (41/7).

YGA: bi tene yer **satmadan** (14/25), sıkıntı **olmadan** (20/3), kıızı almağa **gitmeden** evel (10/27).

2.2.6.6.3.7. -mAzdAn

YGA: belediye **kaalkmazdan** nce (40/2).

2.2.6.6.3.8. -ken, -kene

BGA: kar **yağarken** (1/28), eker **dönerken** (38/4), **verikene** de açıklamış dedem (31/12).

YGA: sen bana **yaparken** (4/14), bu yanı **gelirken** (33/15).

RGA: şu binayı **yaparken** (16/11), silivri sesinde **okurken** “*silivri lisesinde okurken*” (16/18).

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı metinlerinde, sadece bir örnekte -ken zarf-fiil ekinin sonunda bulunan ünsüzün düşmesi neticesinde, ekin -ke şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: bozgunluğtake “*bozgunluktayken*” (27/3).

Bulgaristan Göçmenleri Ağızı ve Yunanistan Göçmenleri Ağızı metinlerinde -ken ekinin -ka şeklinde kullanıldığı örnekler de bulunmaktadır.

BGA: kışka “*kızken*” (19/17).

YGA: burdağka “*buradayken*” (40/4).

2.2.6.6.3.9. -dığtan, -dikten

BGA: mısafırı **olmadığTan** sora (13/18), **geldikten** sora (7/16), **dedikten** sora (18/32).

Bulgaristan Göçmenleri ağızı metinlerinde, kişisel kullanıma bağlı olarak zarf-fiil eki -dığtan, -dikten ekinin sadece bir kaynak kişide -dığan, -diken şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: çekideklerini **aldıkça** sora “çekirdeklerini aldıktan sonra” (31/26), **koparıverdikçe** sora “koparıverdikten sonra” (31/28), **geldikçe** sora “geldikten sonra” (31/17), **çıkıverdikçe** sora “çıkıverdikten sonra” (31/25).

2.2.6.6.3.10. -dıkça, -dikçe, -dükçe, -tıkça, -tikçe

BGA: sāya sola **oynattıkça** (38/29), kayıştan, **döndükçe** (17/8)

YGA: teKnoloji **ilerledikçe** (43/39), hani **gittikçe** (3/49).

3. SONUÇ

Silivri ağızı ile ilgili yapılan bu çalışmada, incelenen derleme metinleri neticesinde öne çıkan ses özellikleri şunlardır:

3.1. Ses Bilgisi

1. Silivri ilçesi ağızında, Standart Türkiye Türkçesi yazı dilinde bulunan ünlülerin yanı sıra ünlü ve ünsüzlerin etkisi sonucu boğumlanma noktası değişen çeşitli ünlüler de bulunmaktadır. Bölge ağızında yazı dilinden ayrı olarak kullanılan ünlüler şunlardır: **á, â, ê, ä, ê, í, î, ó, ô, õ, ú.**

2. Silivri ağızında yazı dilinde kullanılan 21 ünsüzün yanı sıra bu ünsüzlerin farklılaşmış şekilleri olan 15 ünsüz daha kullanılmaktadır. Bunlar: **[ç], [ç̣], [Ç], [F], /ğ/, /h/, /ḥ/, [K], [ḳ], [ñ], [P], [ṛ], [S], [Ş], [T]** ünsüzleridir.

3. Silivri ağızında, alıntı kelimelerdeki uzun ünlülerin kısalarak normal süreli ünlüye dönüştüğü tespit edilmiştir.

4. Silivri ağızında, aslında normal uzunlukta bulunan ünlüler çeşitli fonetik sebeplerden dolayı kısalmaktadır.

5. Silivri ağızında hece kaynaşması sonucu, bazı ünsüzlerin iki ünlü arasında kalıp erimesiyle oluşan uzun ünlü sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bölgede **/ğ/, /h/, /l/, /m/, /n/, /r/, /y/** ünsüzlerin erimesi ile uzun ünlüler oluşmaktadır.

6. Bölge ağızında, kelime içinde yan yana bulunan ünlülerden birinin eriyip kaybolması neticesinde de uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

7. Silivri ağızında, gelecek zaman birinci, ikinci teklik ve birinci çoğul şahısta ekleşme esnasında uzun ünlüler ortaya çıkmaktadır.

8. Bölge ağızında bulunan ikiz ünlüler **/ğ/, /h/, /r/, /v/, /y/** ünsüzlerinin eriyip düşmesiyle oluşmaktadır. Bunlar yükselen, eşit ve alçalan ikiz ünlüler şeklinde Silivri ağızında görülmektedir.

9. Kalınlık-incelik uyumuna bakıldığında, Silivri ağızında birtakım eklerin, yazı dilindeki aksine uyuma girdiği görülmektedir. Yabancı kelimelerin bir

kısımında ise kalınlık-incelik uyumu ilerleyici ve gerileyici ünlü benzeşmesi yoluyla etkisini göstermektedir.

10. Silivri ağzında, düzlük-yuvarlaklık uyumu kelimelerde sağlam bir biçimde görünmekle birlikte, bazı kelimelerin Türkiye Türkçesinden farklı olarak Bulgaristan Göçmeni Ağzı ve Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde düzleştiği tespit edilmiştir.

11. Ünlü düşmesi, kelime ortası ve sonunda çeşitli ses olayları sonucunda meydana gelmektedir. İnceleme bölgemizde, çoğunlukla vurgusuz olmasından dolayı orta hece ünlüsünün düştüğü görülmektedir.

12. Bölge ağzında kelime başında, ortasında ve sonunda ünlü türemesi olayı görülmektedir. Genellikle, kelime sonunda ünlü türemesi olayının meydana geldiği tespit edilmiştir.

13. Silivri ağzında ötümlüleşme kelime başında /k/->/ğ/-, /ç/->/c/-, /p/->/b/-, /t/->/d/-, kelime ortasında /k/->/ğ/-, /k/->/v/-, /k/->/ğ/-, /k/->/g/-, /ç/->/c/-, /p/->/b/-, /t/->/d/- ve kelime sonunda ise /k/->/ğ/-, /k/->/g/-, /ç/->/c/-, /p/->/b/-, /t/->/d/- ünsüzlerinde görülmektedir.

14. Bölge ağzında ötümsüzleşme hadisesi ise çok fazla görülmemektedir.

15. Silivri ağzında, sürekli ünsüzler arasında gerçekleşen değişimler oldukça fazladır.

16. Silivri ağzında /k/, /k/, /l/, /n/, /s/, /ş/, /t/, /y/, /n/, /z/ ünsüzlerinin ikizleştiği tespit edilmiştir.

17. Bölge ağzında, genellikle Arapçadan alınan bazı kelimelerdeki ikiz ünsüzlerin ise tekleştiği görülmüştür. Metinlerde tekleştiği tespit edilen bu sesler /f/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /v/ ünsüzleridir. Romanya Göçmeni Ağzı metinlerinde bu olaya rastlanılmamıştır.

18. Silivri ağzında ünsüz düşmesi hadisesine bakıldığında, kelime başında çoğunlukla /h/ ve ulama sırasında ikinci kelimenin başında /v/ ile /y/ ünsüzünün, kelime ortasında /d/, /ğ/, /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /t/, /v/, /y/ ünsüzlerinin ve kelime sonunda ise /h/, /k/, /l/, /n/, /r/, /ş/, /t/, /y/ ünsüzlerinin düştüğü tespit edilmiştir.

19. Bölge ağzında ünsüz türemesinin, bazı seslerde kişisel kullanımlar sonucu oluştuğu görülmektedir.

20. Göçüçme hadisesi, bölge ağzında ender görülmektedir.

21. Bölge ağzında /ğ/, /h/, /l/, /n/, /r/, /s/, /t/, /y/ seslerinin erimesi sonucu, hece kaynaşması meydana gelmektedir.

22. Hece türemesi, bölgede kişisel kullanımlara bağlı olarak görülmektedir.

3.2. Şekil Bilgisi

1. Silivri ağzında isimden isim yapan ekler içerisinde bulunan **-man** eki bölgede yalnızca Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir kelimedede görülmüştür: **ekibman** (43/20).

2. Silivri ağzında fiilden isim yapan ekler arasında bulunan **-anağ/-enek** eki yalnızca Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde bir kelimedede tespit edilmiştir: **geleneklerimiz** (8/14).

3. Çokluk ekleri olarak bölgede, **-lAr**, **-lā/-lē**, **-nā/-nē** ve **-nAr** ekleri kullanılmaktadır.

4. Bölgede, çokluk III. şahıs iyelik eki olarak kullanılan **-lArI** ekinin yanı sıra sonu /n/ sesi ile biten kelimelere bu ek geldiğinde ek ilerleyici benzeşmeye uğrayarak **-narı/-neri** şekline dönüşmektedir. Makedonya Göçmeni Ağzı metinlerinde ise bu değişim görülmemiştir.

5. Silivri ağzında ilgi hâli eki **-In**, **-Un**, **-nIn**, **-nUn** ekleriyle kullanılmaktadır.

6. Silivri ağzında yükleme (belirtme) hâli eki **-I**, **-U** ekleriyle gösterilir.

7. Silivri ağzında yönelme hâli ekinin birkaç örnekte **-I** şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

BGA: burayı “*buraya*” (6/2), şaştım _oṛayı “*şaştım oraya*” (13/13).

YGA: kimseyi “*kimseye*” (11/15).

RGA: burayı “buraya” (28/2).

8. Silivri ağzında vasıta hâli eki **-IA, -IA_n, -nA, -nAn, -n** şekilleriyle karşımıza çıkmaktadır. Ekin **-n** şekli, inceleme sahamızda yalnızca Bulgaristan Göçmeni Ağzı ve Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde görülmüştür.

9. Bölge ağzında görülen **-mI, -mU** soru ekinin, yazı dilinde kullanıldığı şekliyle aynı olduğu tespit edilmiştir.

10. Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde teklik I. şahısta, **-yor** şimdiki zaman ekiyle birlikte bu ekin **-y, -yr, -yA, -yi, -yo, -yU, -yar, -yIr, -yır, -yör** şekillerinin bulunduğu bazı örnekler de kullanılmaktadır.

11. Bulgaristan Göçmeni Ağzı ve Romanya Göçmeni Ağzı metinlerinde bazı örneklerde şimdiki zaman eki düşmüş ve ekten önce gelen ünlü bu görevi üstlenerek uzun ünlüye dönüşmüştür:

BGA: çevir̄usun “çeviriyorsun” (2/14).

RGA: yap̄usun “yapıyorsun” (16/26).

12. Bölge ağzında, şimdiki zaman teklik II. şahısta Yunanistan Göçmeni Ağzı metinleri hariç **-sun** ve **-n** olmak üzere iki farklı şahıs eki kullanılmaktadır. Romanya Göçmeni Ağzı ağzında ise bu eklerin her iki şekli de görülmektedir.

13. Bölge ağzında zarf-fiil eki olan **-ken** ile birlikte Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde ekin **-kene** şekline de rastlanılmaktadır.

14. Zarf-fiil eki **-dıktan, -dikten** ekinin Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde kişisel kullanıma bağlı olarak **-dıçcan, -dikçen** biçimiyle de kullanıldığı tespit edilmiştir.

15. Silivri ağzında, geniş zaman ekinin olumsuz şekli olan **-mAz** ekinin, inceleme kısmında **-maS** biçimiyle de kullanıldığı görülmüştür.

16. Bölge ağzında gelecek zaman ekinin sonunda bulunan /k/ sesi hece kaynaşması nedeniyle bazı örneklerde düşmektedir: yaşıyacan “yaşayacaksın” (22/18).

17. Yunanistan Göçmeni Ağzı metinlerinde, şimdiki zamanın hikâyesi çokluk III. şahıs çekiminde şahıs eki ve çekim ekinin zaman zaman yer değiştirdiği görülmektedir: **gezdiryodula** (4/7).

18. Ölçünlü Türkiye Türkçesinde **-mAll** ekiyle karşılanan gereklilik kipi, derleme metinlerimizde Makedonya Göçmeni Ağzı metinlerinde tek bir örnekte tespit edilmiştir: **tepmeli** (34/23).

19. Bulgaristan Göçmeni Ağzı metinlerinde, geniş zamanın şartında bir örnekte, şahıs eki ile şart çekimi yer değiştirmiştir ve aynı örnekte geniş zaman eki **-r**'nin **-y** biçimine dönüştüğü görülmektedir: **görüyseler “görürseler”** (26/20).

METİNLER

-1-

Yer: İstanbul / Silivri / Küçük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: İbrahim Fevzi Hayata

Yaşı: 80

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Doğum, Düğün, Ölüm Adetleri, Askerlik, Tarım

(1) sen söyle sülceni. benim İbrahim fevzi ayaata. bilmum ki be abim. biz dünyā gēdik köy vardı. burda (2) döduğ. askelik ērzurum, ērzincan, izmir. düün iste adetlerimiS, kıızı şeyden alırız babasın evinden. (3) damat gelip alır. bi şey yapar, gider silivride nēde salon bululāsa silivride İstanbuldaydı önce (4) İstanbuldaydı, bayzitteydi. şimdi artık er yer salon oldu bilúysun. dā önce köylēde yapuydúK. yanē (5) şimdi köylēde yapuydúK. koyun moyun kesüydük, yemekler olúdu. herkeS masa kurulup (6) yerler içerlerdi. düün sāibi iç bi şey annamazdı gelen gidennerden. şimdi o kaçtı o. benim düünde on (7) tane koyün filan kesmişTiğ. ağıçı vādı iki tene öldülē rāmetden. bi yağmır bi yāmir, eylülün on beşi bi (8) dolu yāmuğ üle oldu. millet islandı. o zaman öle pek araba da yoktu bilúysun atmış beş atmış altıda (9) araba filan yoktu yani. sonra işte evlendik çolumuz çocumuz oldu, kızımız oldu. bi çocum var, bi (10) kızım var. evlendiler. (...) torunum oldu. torunum da silivde İstanbulda beyikdüzüne yaptık (11) düününü ādın mı? şimdi düünner kolay oldu artık. yani davetiē verúysun gidiyó herif oraya gelirse (12) gelir gelmesse gelmesin. hiç bi masrafı yok. eŞkiden dā pālī ādın mı? çocuk kısmını araba tutuyo, burdan (13) araba geliçek diyó, turluyan araba geliçek mi gelmiçek mi [...] bi münübüs artı bi otobos, götürüyo (14) ondan saat yedi buçukTa sekizde, on birde geriye buraya gelúlár. öle oldu yani düünner büle oluyo (15) burda. çocuk dünyāya geldi mi kimisi hastanēde dörüyór, kimisi evlerde oluyo ama şimdi (16) hastanēlere götürcez. kolaylık oldu şimdi. orda iki gün sona iki üç gün sona çıkarıp getülle eve. hadi (17) komşular dī doum yapmış āmet, ayşe, fatma gidelüm diyü şeye bi gözün aydın diyelim diyólar. gider (18) gözün aydına birer kāve içúlár dönúlár. ondan sona bi hafta sona birisi alıyo beşşürzalık bi hediye (19) yağıut da on liğalık göTürler. sona o kırkında da bi

mevlid_okuylar ādın mı? onna dinliyo hoça parayı (20) alıyı gidıyú ādın mı? dīcem böyle yané ha! o da ne yapsın? birisi öldü zaman cenaze önce biz camiye (21) getirüydük, bizim kendi hocamız yıkıyudu. ūlende ise ūlende gömüyüS yetişmedi mi ikindide gömüyü. (22) şimdi hükümet beledıyeye şimdi ře yapıyo öldü mü belediye yıkıyó gömüyü. biz_amin yapıyuz. kimisi (23) pilav dağıTıyü burda k̄āvede ayrannan etli. bi saat_ıÇide bitiyü gömülüyó şerif yok, pilavları da yiyo (24) şerkeS bitiyü işi gidıyó. hadi başın saolsun başın saolsun güle güle gidıyó hepsi. bi saat sona kimse (25) kalmıyo k̄āvedeki aynı böle bulūsun. dimi be şalam_óđlu? ērzurum, ērzincan, izmir. izmirde (26) er_eğitim merkezinde yaptım naşlıdeşede erşincanda üçüncü istikam depo birlıdı ordaydı ādın mı? (27) topçu alayı vardı onun şarşısında. ondan sona ērzuruma da dört_ay şöfer kursuna gittimdi, ılıcada. orda (28) maşalla hiç řar yağmır nasıl? eylül_ayında gittim. başladı řar yāmađa. tā řar yağarken hep çıktım (29) ēřzicana geldim gene (...) köyde şimdi ēkim_ayı dedi mi buydaynan arpa ekiliyü ēkim k̄asımda. (30) buydaynan arpa ekiliyü ādın mı? bi de řey şanola şanola şanola ekūlar. o da insanı k̄anser yapó (31) dedileş ādın mı? ondan sona şimdi nīsanda da şimdi yerlere gübre atılaş, martta gübre atılaş nitrat ādın. (32) şimdi yerleri bozdular, ilaç_atçalaş buydayları şimdi [...] ādın mı? bizim çifçi bulut_altında, (33) bulut_altında bizim çifçilimiS. böyle işte konu k̄omşuyılan iyi geçinüyüS. k̄avgamız gürültümüz yoktuş. (34) bizim köyümüz ĩdir yani, hısım_akrabadır. öle k̄avđa dövüş olmaz. gördüün_ışte bu k̄ada k̄āvemiS, (35) ordan buraya. bunu da rāmetli menderes yaptı bu binayı. elli senesi elli beř senesi bu binayı aynı ūle (36) duruyü işte böle. işte bi tavanları deşştirdiler çürümemişti dā da deşştişdile işte. (...) biS önce sekiz (37) k̄ardeştik, çok çalışok kendimiS iflas_ettik başka da. tabi allahta allah bi imtā eder. kendimiS sekiz yüz (38) ton buyday çıkarıyduğ, kendimiS çalışıduğ. saba namazı gelirdi okunüydu bize, yatsı da gelirdi (39) okunudu. şimdi sana sülēm büle sülēm ābi. sen şimdi çifçilikten pek_annamaSsın beki annaşsın. řimi (40) fenner çıktı, büyük motollar çıktı. ellen gübre atıyudúđ şimdi iki üç kilo gübre koyıyóduđ o bi dönere (41) şimdi bi ton koyıyólar gübre, üç sefe dolduruyó üç ton zaten! erif iki ton gübre atÇák bi dönüyü on beř (42) dağkada bitti gübre atması. bi ton sekiz yüz kilo da su koyuyó řeye depoya, ilacıını da atıyó. yani senin (43) anlıcān büle ōn_iki ay sene on_iki ay dī mi? orađ iki günde orađ bitiyó, iki günde toğum bitiyó, iki (44) günde ilaçlan ekim bitiyó, en çok yirmi günde her řey bitiyó. senenin on bir_ay yirmi gün yatúyla, on

(45) bir_ay on gün yatúyla. (...) bi baKusun bir milyar bi buçuk milyar_almışlar, aluyu kararı gidip (46) kanepeyi değiştiryu. bunu atıyú mesela. e biz hep ıasıllada oturduğ yāv! e yalan mı şimi ıasıllada (47) oturduğ. úsTüne bi kilim yayuyduğ otúduđ peçkamız yanuydu. ye-meğimizi úzerinde yapuyduğ (48) peçkaların. yok şimdi yok duğal gaS yok bilmem ne? kuveyit koyular şeyine ādın mı? ondan sona çeyran (49) parası geldi mi bi sürü çeyran parası geldi be diyo. e gelir tabi ya!

-2-

Yer: İstanbul / Silivri / Küçük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: İbrahim Işık

Yaşı: 60

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) çifçilik yapōrum. silivide esnaFlık yapuydum. ařā yukarı yirmi beř sene taksicilik yaptım, bi iki sene (2) otobüşülüm var bi ortak_arkadaşımla almıştığ silivi birlikte sōna iki bin senesinde rahatsızlık geçirdim (3) sattım, bi minübüs vādi onu sattım. dedik düzelemez_eralde, bi felç geçirdim ben beyin kanaması. (4) tabi ölümden döndük ōndan sōna iřte bu duruma geldik. řimi bunların hepsinin satışın dursaydı köşeyi (5) dönmüştüğ. babam burda şarköyde yirmi sekiS otuz sene muhtallık yaptı. tarihte en fazla muhtallık (6) yapan_adam_oydu. muarem kaç seneden beri muhtar köyde? ne dūsun sen be? ōlēmiş be! dā babamı (7) geçememiş. ama muarem ne çabuk_olmuş yirmi bes sene yā allah_alla? ben yine dedim_eralde on (8) on bes senelik falan o civarda? beđ yirmi dōrt sene vallai billai! bađ şindi eskiden şurası park, bu parkın (9) yeri alandı burası bölē. köyün inekleri mandaları oraya toPlanırdı. köyde müşterek_olarak bi tane şey (10) tutarlardı onları beklemek_ için adam kalır. meraya salınırdı yane. sabāhen götürür aқřamüstü (11) getirirdi. herkeSin bi tane iki tane üç tane ineği vardı. aқřamüstü geldi mi, burdan řu köyün mezarlık (12) deriz biz ordan geldi mi ār_ayvan kendi evine dağılır. (...) maalle oldu evet. zāten maalle olunca iř (13) bitti. dıřāda tarlan varsa şindi o da yazı geldi geçen gün burayı. beř dönüm_on dönüm yerin varsa telle (14) çevirūsun yāni ağıl deriz yapıçan_ayvançılı orda yapıçan, köy_ içinde yasağ. gerçi var bi kaç kişide (15) ama o da iř'e köyde idare

ediliyo yani. benim düün mü mesela? eskiden o zaman fakillik vardı (16) herkeS sabaa kadar eğlenilir, bi gelin konvoyu olur biter gider. Şindi yok canım Şindi o adetler kaktı.

-3-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Fatih Mahallesi

Kaynak Kişi: Cemile Yüken

Yaşı: 96

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Doğum, Ölüm Adetleri, Yemek Tarifi, Geçmiş Sıkıntılar

(1) ben selanikten geldim. ben doksan altı yaşındayım. sora işte otuz dokuzda evlendim, kırkıta alman (2) harbı, kırk bırde alman harbı, kırk ikide alman harbı. yāni çok fakirlik gördük. mecbur böyle (3) zenginler aldılar elimizden tarlaları, biz kaldık öyle. benim adam askere gitti geldi, tekrar aldılar (4) üç sene askelik yaptı. doğum yaptım çocūmu görmedi. çok zāmetler çektim. öyle arābaymış silivride (5) tek bır araba vardı. tek kiři kaç kiři gircek İstanbulla gelecek? çok zolluk çektik evlādim. benim bi (6) ölüm va, iki kızım. bi kızım öğretmen, bi kızım āmşire, ölüm elēktik tēniKeri. oğlum aTmiş yedi (7) yaşında şey tōbe yedmiş yedi yaşında. kızım aTmiş yaşında, bi kızım var elli beş yaşında. ikişer tāne (8) çocukları var, bi kız bi olan, allah öle verdi ePsi. ePsi oğuor senelērce oğuollar. bir dāmadım icra (9) müdürü, bir dāmadım subay. oğuttuk, biri antalyada biri İstanbulda, oğlumda bodrumda. valla Őindi (10) bizim mutfakta kuru fasulyamız, patātaSimız, böreklerimiS, pilaflarımıS tepside yapardık pilaFları, (11) böreklerimiz tepside olur, mayalı börek olur, mayasız börek olur, tatlılarımıS pandisPanya olur, (12) irmik tatlısı olur. şey var unlan yımurta bi tanesini koyyoS yımurtaylan şeker, nar suyu sora çok (13) güzel oluę tabi. pırasamız var, sōanını dōrarıS sōanını koyārsın, yāsını koyārsın, pirincini koyārsın (14) pırasa yimemiz öyle olur. işte kuru fasulye etli yapāsın etsiz yapāsın, patatizi etli yapārsın etsiz (15) yapārsın, deiğşik yemekler çok. mesela bizim zamanımızda domatēs, biber, patlıca yoktu. ben (16) emen emen kırk yaşında, otuS beş yaşında oldum da sora domātiz, biber gördük. Őindi her şey bōl, (17) bizim zamanımızda yoktu yane öle domātiz, biber öle hiç yoktu. ineklerimiz vardı, üç tane inek (18) babamda

vardı onnar. yaylan, tereyaylan, yoğurt yer, tara yer, börek yer, mağarna yer òle. büyük ev (19) mağarnası bilir misin? bir gün tutarız bi kadın, iki üç kadın, otuz kırk yumurta mağarna, otuz kırk yumurta (20) yufka òle yapardık. işte kışlık yapardık_onnarı, yoksa böyle patlıcan, domatız nerde? kaldır (21) fasulyá, kaldır patatèS, kaldır çorba bunnar yemekler. o tereyalar mis gibi hep tereyayla büyüdük ama (22) şimdi āzıma koyamıyom. geldim kocaya zeytinyağ buldum şimdi tereyâyı evime soğamıyom. hiç (23)güzel_anılarım yok, benim_anām öldü, babam iki üç kere evlendi, üvey_annelemede büyüdüm. en (24) son yüzümü kapadım yüzüme bu fakir_adama kaşım. on beş kişi, bir_evde on beş kişi iki odamız var (25) buyur bakalım. bi odada eltim bir_odada ben kaynatamlar filan beraber. hiç_iyi geçmedi gençliim. (26) kâveçiydi beyim, fakir, iş yok güç yok. kırkıta epsini askere aldılar, yani kızken de sefasını süremedim. (27) çok dayak yedim analık evinde, komşular büyüttü beni. ben_asıl muratbeyliyim, çatalca köyleri var (28) muratbey bilmem bilir misin, ordan buraya geldim. ben altı yaşındaydım silivriye geldiimde. (29) annem_ölünce babam içgüveysiydi girdi buraya. allahıma şükür_ama çok hastayım, safra kesem var, (30) tansyonum var, gece kalptan_uyuyamadım. ama bugünüme şükür, komşularım_iyi. kapıdaki (31) komşum var ya beni gece yarısı hastanelere attı, o kadar_iyi bi insan, yukarki desen_òle. çok iyi (32) komşularım var. iki komşum var yeter bu bana. eskiden doumlar_evdeydi yavrum şimdi ep hastanede (33) amelyat amelyat doum adam_akılı yok. eskiden_evde, alırdık_ebeyi gelirdi doum. ebe bile almazdık, (34) üş tane doum yaptım bi tane ebe almadım. ama şimdi zamanlar deışti. eskiden dā başkaydı şimdi (35) ölüyorsun evine almúysun bakıosun. şimdi öldüğü gibi haydi, evinde ölemiyosun hastaneye (36) atıveriyollağ, camiye atıveriyollağ eski şeyler yok. evde tabi mevlütlerimiz var, elvası, yemeği, yemekler (37) gene aynı yapılyo da yemek filan yapılmıyo. belediye yapıyo lámacunlar filan bize kalmıyo bi şey. yani (38) biz hayır yapamıyoz_òle ölülerimize. bak ben vasiyet_edyom bana sakın belēdiyenin_ekmeklerini (39) yedirmeyin. ben kendi ekmēmi istiyom. ben çiftçilik_ic görmedim. tabi vardı, kaynatalarım filan (40) yapıyodu ama biz gömedik. yani ben kızlımda bi yere kıra mira çıkmadım, ev kadımıydım beyim (41) dışarı çıkarmazdı. eskiden tarlalar vardı hep satıldılar, fakirlik vardı sattıla. alem zengin_oldu biz fakir (42) kaldık. (...) unuttuk yok kimse kimle konuşcan? çocuklarım_okudu okumadı konuşmadılar, benim (43) beyim konuşurmada rumca.

gelin_aldım ben şeyler pomaqlardan gelin_aldım rumcayı kestik, (44) konuşmak yok. o bilmiyo biz konuşursak ayıb_olur kestik, ama pişman_oldum. gene ben biliyom da (45) çocuklarınıS anne diyo niye kestin diyo bak biz diyo nerelerde yaşıyoz annardıķ rumcaları diyo. (46) mesela bodrumda rumlar tolu. antalyada turunum var operada çalışıyo, yani baba dedı bak rumca (47) bilseydim diyo konuşurdum_onnarnan. bu yaz gitmiştım antalyaya da orda rumlar tolu, evleri filan var. (48) mesela böyle gēm̄ilere filan İstanbula gittiim zaman annatıyolar duyyom. o sarıyer tarafi rumlukmuş, hep (49) rumlar varmış_orda. anlıyom yani ama konuşmuyuz, hani gittikçe unutuyuz tabi yaşlıyız da şimdi (50) biraz da unutuyom.

-4-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Fatih Mahallesi

Kaynak Kişi: Kevser Yılmaz

Yaşı: 82

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Doğum, Düğün ve Ölüm Adetleri, Yemek Çeşitleri

(1) bi çocuk doğdunda öteberi yapuyuz, kurabiye filan hediyesini alıyoz, altınsa altın getiriyuz (2) çocuklara. eskiden yoktu, şimdi bu adet çıktı. eskiden gidip dolaşp bi kurabiye yapardın, çocuğa bi (3) şey_alırdın tamam. şimdi dā ağır_oldu. düünler normal, istiyen düün yapar istemeyen yapmaz. vakti (4) olan düün yapar, daullu yapar ama ölmıyan yapmaz. bizim_evde oldu, daullu hem bir_afta. hıÇ, yimek (5) verirdik_ıste, kına gecesi, düün evde oluyodu. daullālan gelini gezdirirdiler_arabalālan. (6) otobüsler_ıste otobüsler vardı o zaman. elli sene evel şey_arabaları vardı begir_arabalarına (7) gezdiriyodula. yakın akrabalar yardım yapıyu, yimek götürüyolağ yedi gıce cenaze evine, (8) kuran_okunuyu tabi eli ikisine kadar_ep okuyolar yani akrabaları. evvelden vardı ama şimdi yok. (9) erşeyi ekiyoduğ, mısır_olsun, soan_olsun erşeyi ekiyoduğ. keten, fasulye, bakla erşeyi ekiyoduğ. (10) ēpsini ekiyoduğ, kendimiz dikiyoduğ şimdi artık kalmadı. pandispanya tatlısı yumurtaylan çırpılıyo, (11) sonunda kaşıklan un atılıyu. kaÇ yumurta kırdısan o kadar kaşık un_atıyusun. hamur āline geliyö, (12) karbunat filan yok_içine iç bi şey_atılmıyu yalnız yumurtaylan sirke. misela bi kadın yapmış_kolile (13) karbunat

atmış. onların ocaqları yoktu teyze gelip yapıcām tavrı, yani yap dedim. sormadı da yāptı, (14) teyze benim tatlı qaran oldu. kıızım niye qara oldu, ne yaptın dedim, sormadın sen bana yaparken (15) dedim. qarunat attın mı dedim, attım dedi. e dedim atmıcaqtın o yāqtı dedim onu. õle ziyan gitti (16) sõra başqa yaptı. dedim ben burdaydım sorsaydın ya! burda doğdum. onlar selanikten gelme. hiÇ (17) gitmedik, dõma büyüme burda. hiÇ siqaraylan odunların yanına yire atılır mı?

-5-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Alibey Mahallesi

Kaynak Kişi: Yılmaz Özmeriç

Yaşı: 68

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dõdum. bin sekiz yüz otuz dokuz geliş tarihimiz buraya bizim. biz ep burda dõduk. aylem (2) buranın en kökli yerlilerinden bi tanesi. ama biz pek ilgilenmedik yani bu şeylerle adetlerle (3) ilgilenmedik. insanlar bi şey yapacakları zaman evvelden birbirlerine yardımcı olurlardı. şimdi o (4) yardımcılık malesef epsi bitti. bunun siz de farkındasınız da. şimdi şu üzerinizde yürüdüünüz cadde (5) bundan evvel elli sene evvel, biraya kadar çamurdu. biz āyaqabıları kaybederdik ānemnelere (6) gelirken. genelde buranın insanları o zaman su yok, sular çeşmelerde vardı, çeşmelere giderdik. su (7) ācılar vardı. böyle odun iki tane onun tenekeler asılı, onnarlan su taşırlandı. bizim evimiz esas (8) dispanserin oldu yerde eski devlet hastānesinin oldu yerdeydi. bize de bi Tāne ufağ testi vardı, o (9) testiynen gelir su alırdık. ama ünçe yol yoktu yāni. silivrinin ben elli sene evelini biliyorum. ben bin (10) dokuzüz elli doumluyum. ben bin dokuzüz elli beş senesinde ilkoğula başladım. elli altı elli (11) yedi senesinde ilkoğula başladım. bizim õretmenimiz akõren köyünden āmet yavuzdu. õretmenim o. (12) adam bizi birden aldı beşe kadar getirdi. o tarihlerde benim babam biliyo musunuz bilmiyo musunuz (13) bilemem burda özvarnalının fabrikası var, o fabrikaya yirmi üç sene bekçilik yaptı benim babam. benim (14) babam bekçiydi. beni de bekçi ibraimin õlu diye bilişler. biS õleyiz yani āyle saklancağ qapaqlancağ bi (15) şey yok aylede.

benim ilkökula başladım zamanlarda insanlar birbirine muhtaç yaşıyolardı, (16) birbirine yardım etmek için yaşıyolardı. e şimdi o yardım olayı bitti, malesef bitti. silivri tarihi (17) çok eski bi yer. şu kalenin altını kaşsanız var ya yedi tane şehir var. burası silimbirya olarak biliniyo. (18) ilk paranın basıldığı yer marmara erēlisi denen bi yer var ilk para orda basılıyo yani. buraya trağlar gelmiş (19) bilmem neler gelmiş filan burası geçiş yeri yani. burası Çok istilaya ūramış. ben babamın babasına (20) yetişemedim. bin dokuz ūz kırk beş senesinde ölmüş büyük dedem. yalnız anemin babasına (21) yetişdim raşit dedem annatırdı ben de yetiştim gerçi son israillilere ben yetiştim burda. israilliler vardı (22) yani yahudiler vardı. o yahūdilerinde içinde ilkökul var ya ilkökulun arikasında dükkanları vardı (23) okulun arka tarafındaki yolun üzerinde üç tene dükkanları vardı. onnar iğne iplik satıyolardı başka (24) bi şey satmıyolardı adamlar. annem rāmetli gönderirdi beni oraya, işte iğne al, düme al bilmem ne al alır (25) gelirdim. çok ufağtık o zaman çocuktuğ yani. biz çocukluumuzda aşalara inemezdik. hani yasağ (26) deildi belki ama inemezdik yani. babalarımız müsade etmezdi. silivride deışmeyen bi tek yer var o da (27) hükümet konağı var ya hükümet konağının olduğu mağalle hiç deışmedi. ep aynı kaldı. diğey yerler (28) ep değışti silivride ama burası ep aynı kaldı. şimdi benim dedem bulğaristandan gelmiş buraya. (29) askermiş, asker kökenli gelmiş burda işte askerlik dolayısıyla āminnemen tanışıyolar, evleniyolar, (30) burda kalıyo. ama esas esas āminnemin annesi sultan māmıutun emrinlen buraya (31) ōretmen olarak tayin ediliyo. sultan māmıutun emrinlen. hatta haminneme hava molla diyolarmış. (32) biz başkalarından duyyoruz. benim haminnem yani babamın annesi o da silivrinin ilk terzisi. ellen (33) çevrilen makinalarda işte don gömlek dikiyomuş o tarihlerde. ep bunnar bize annatıldı yani ötekilerini (34) bilemem. biz şimdi tamam yaşadımız şeyleri biliriz de ama dağa evellerini bilemem. ben şimdi mesela (35) iç dedemi görmedim. büyük dedemi iç görmedim ben mustafa dedemi görmedim. bizim soyadımız (36) da şeyden geliyo mistafa dedem harmanlı doumlu, meriçin çıktı yer olduğu için bizim soy ismimiz (37) özmeriç. özmeriçliyiz biz. dedem burda bulğar çetelerinlen savaşımış. silivri bir kısımda kırtuluyo ama (38) bundan eveliyatları var. benim dedeme topal mustafa diyollardı. bi bacağı yoktu dedemin benim. ayāğ (39) hani şey ayāğı saklamışlardı. ben ordan biliyorum yani. sōra o ayak kayboldu. ben muasebe müdürlüü (40) yaptım fabrikada yirmi iki yirmi üç sene.

çalıştık çabaladık işte allaa bin şükürler olsun emekli (41) olduk. şükür allaa yani biraŞçıkn paramız var. paramız yok paramız yokta işte emekli maaşıyla (42) geçinme çalışıyoruz. şükür allaha kimseye ihtiyacımız yok. iki tane çocuum var benim, bi tanesi kız (43) bi tanesi erkek. ölümde silivri belediyesinde çalışıyo şu anda araçlar amirliğinde. şükür allaa kimseye (44) şeyimiz yok. kızım muratlıda evli, ölüm burada. ölümünde bi tene ölü var. o da bu sene lisenin son (45) sınıfında çalışıp duruyor dur bakalım. kazanımdan eminiz de biliyosun şeyler alengirli işler (46) nölcek bilmem yani. (...) esas ben kırk sekiSliyim de babamın benden evel iki tane ölü olmuş, ikisi de (47) arka arka ölmüşler. demiş bu yaşarsa nüfus alırıS, yaşamassa almayıS.

-6-

Yer: İstanbul / Silivri / Merkez / Alibey Mahallesi

Kaynak Kişi: Yaşar Küçükoglu, Yılmaz Özmeriç

Yaşı: 86

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) **Y.K.** bura siliviliyim doğup büyüme. dedeler bin sekizüz yetmiş sekizde, osmanlı rus harbinde (2) doksanüç harbi derler öna ilk o zaman gelmişler burayı. babam şimdi sağ olsaydı olcağı yüzon (3) altı yaşında. ben mi, otuziki doumluyum. kaç yaşında göriniyim? (...) o zaman daha iydi. şimdi (4) komşuluk kalmadı, bitti. apatmanda birbirimizi şey etmüS. kardaş kardaşa darğınıS. neden geliyo öle (5) söyle bakim bana? bitti insanlık bitti. ben apatmanda otüyum, üç kadeşiS görüşmüyüz. sade ben deil (6) bütün ümmü cihan öle. senlik benlik var. **Y.Ö.** şimdi benim bi halam vardı bin dokuzüz on dört (7) doumlu. iyi dinne! bin dokuzüz on dötte silivride dömuş. ben onun yanında okula gittim. ben (8) aydarpaşada okudum. onnarın yanında okula gittim daa dorusu. yani okuma urda uldu. o annatırdı, (9) pāşabahçe cam fabrikası açıldı zaman benim alam pāşabace cam fabrikasında birinci sınıf ustaymış, (10) camustası, camişleme ustası. artık ne derece ani başarılılar onu bilemem de almanyaya gitti. on (11) bes sene almanyada çalıştı. geldi benim yanımda hatta hepsi bilirler benim kollarımda vefat etti ikisi (12) de. ikisi de benim

yanımda öldü. o annatıyodu bin dokuz_üz otuz dört senesinde ātatürk, celal bayar, (13) ismet_inönü gelmişler bu büyük fabrikayı açmışlar. o annatıyodu ben bilemem, ben otuz dötte yoktum (14) zaten! onun_annatını annatıyorum. tabī görmüş. o tarihte mustafa kemali görmekte bi iş! ēvelden_öle (15) bi şey yok_abi. at_arabasından geliyo adamlar! fakat benim halam tam_atatükçüydü ha biliyo (16) musun? tam_atatükçüydü yani! çok çok güzel bi şeydi yani, iyi bi insandı. alla rāmet_eylesin. doksan (17) yedi yaşında kaybettik halayı biz. ālmayadan geldi, benim kızım dōmuştı bin dokuz_üz seksen yılında. (18) o tarihten sōra benim yanımda tam yirmi yedi sene, ben_onnarın yēniyim ama benim_anım çok iyi bi (19) insan_alla razı olsun. onnarı iÇ bi şeye muhtaÇ_etmedi yani. ikisi de astalandılar ikisinin de astalına (20) beraber koştuk, ep beraber_allettik. dünyanın parasını verdik bu astanelere biliyo musun? dünyanın (21) parasını arçadık. elālī hoş_olsun ne yaPalım öle olçak bunnarı da allah_büyüktür. Y.K. yirmi bes sene (22) üç_ay, yirmi dokuz senedir de emekli oldum. iki kız bi çocuk var. epsi evli, epsi ayrı, beş tāne torun (23) var, altı tāne de torunların çocukları var. epsi de iş sahibi. en zor zabıtalı_biz yaptık. neden? silivri küçük (24) yer, hepsi tanıdık. hadi gel de zabıtalık, görev yap dimi? ama kimseyle de dargın_olmadım, layıkıyla (25) görevimi yaptım. bizde bu devi bitti be! şimdi hiç bi tāne zabıta yok! biz silivride beş kişiydik zabıta, (26) şimdi var üç_ış kişi, bi tāne gözükten yok zabıta! (...) bayramlar çok_iyi geçiyodu. her bayramda ben (27) şey_asıyodum atatük büstüne bayraı_felan_asıyodum. iskele meydanda var atatük büstü. ben (28) erzurumda iki sene askellik yaptım. elli üç_elli beş ordaydım ben. askellik çok_iyi geçti. nası gittim (29) o hale erzuruma orda terhiS_oldum. iÇ bi yere gitmedim, acemilikte orda bitene kıada orda. piyadeydim, (30) doktōdum ben_askerde, doktorun yandaydım. iki sene orda her şeye baktım, vizteye baktım. (31) sabālen girer_asker, ederiz muayne erkez hasta olanı götürürüm_astaneye, maraşala. o zaman şey bile (32) yoktu at_arabasıla gidüydük, katırlala kışın. şimdi bizim alayların_olduu yerde şey yaptıla kıayağ (33) kıulesi yaptıla. ērzumun_avası çok güzel, sālām hava. burasının havası yaramaz, iki deniz_arası (34) emen_adamı haşlar. ekiyuduk, biçiyuduk şindi hiç kıalmadı. dargınnık bundan zate kıaynağ, sattık sattık (35) bitirdik_erşeyi. ben şimdi bi maaşıma bakıyom, bereket versin. iki bin nira maaş_alıyom her ay (36) bi de üç_ayda bir_alıyom maaşı. burda dōdum burda ölicem. bu çeşmenin_adı verilmemişti. bu (37) çeşme var ya hemen te burda burda

eski çeşme o çeşmeden ben daha tarihim, şimdi tarih oldu çeşme (38) otuz altıda yapıldı. eşek arabasınla babam getirdi taşları. yeri biz verdik, şimdi tarihi oldu. komşular (39) yaptı da yeri veren biz, şimdi tarih oldu. bana ne faydası var ne zararı var? otuz altıdan yetmişe kada (40) suyunu içtik. sōna geldi terkoz geldi, çeşmelerde körlendi.

-7-

Yer: İstanbul / Silivri / Büyük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: Mehmet Mutlu

Yaşı: 73

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) babalarımız romanyadan gelme, bulgaristan silistre tutrıqandan gelme. bin dokuzüz yirmi sekiz (2) yılında buraya geliyolar. bütün köy olarak yani mübadele deil. kendi parasınla herkez geliyo buraya. (3) bin dokuzüz yirmi döt yılında geliyolar bu çifliğı satın alıyolar. otuz bin dönüm arazisi var buranın. (4) bin dokuzüz yirmi döt yılında dört kişi geliyo seçiyolar memleketten, diyolar ki gidin bize türkiyeden (5) yer bulun. çünkü bulgarlar bunlara eziyet etmēge başlamış, makedonlar gelmişler, bulgarlar bunlara (6) eziyet etmēge başlamışlar. bunlar kendi aralarında köyler toplam bi döt kişi seçmişler, yollamışlar (7) türkiyeye. türkiyee geliyolar geziyolar ve bu çifliğı beğeniyolar. otuz bin dönüm araziyi otuz bin niraya (8) satın alıyolar. bin dokuzüz yirmi sekiz yılında da babamlar ve halk ordan biriki biriki gelmeğe (9) başlıyor. ondan sōra geliyolar biraya işte koyun ağılları varmış burda bi kış koyun ağıllında (10) yaşıyolar. koyunla yatıyo ya onların arasında. orda bölüyolar böle kendi aralarında asırlarla, orda (11) bir kışı geçirmişler. ondan sōra başlamışlar burasını parsellemişler bu köyü. tarlaları erkeS sen elli lira (12) verdin elli dönüm tarla sana, yüz lira verdin yüz dönüm tarla sana böle paylaşıyolar. geliyolar bundan (13) sōra bin dokuzüz otuz dōte kada geliyolar bu köye. bin dokuzüz otuz döt yılında işte tamamı geliyo (14) herkes tarlasını alıp çalışmağa başlıyolar. o günden bugüne halk böle yaşıyo būda işte. bizim (15) çocukluumuS ben ilkoğuldan çıktım, on döt yaşında kuşan kursuna gittim. bin

doğuz üz atmış beş (16) yılına kada kıran kırsunda okudum. askere gittim geldikten sora bu köye imam oldum. yedi sene yetmiş (17) döde kada imamlık yaptım. yetmiş dötte imamlı bıraktık çifçileğe başladık. kıamyon aldık, (18) traktör aldık, biçödöver aldık. ala çifçilik yapıyorum şu anda. ayçiçeı büday. daa önceleri (19) pancar ekliyoduğ onda sora soan ekliyoduğ, kıavun kıarpuz ekliyoduğ. ama şimdi yabancılar geldi (20) onlardan kıurtaramuyoz bunları. şimdi yalnız ayçiçek, büday kaldı. ayçiçekleri şimdi ekıyoruS, (21) büdayları da kıasım ayında. biçödöverle, her şey makına var şimdi ikimse elle bi iş yaptı yok! erkeS (22) traktörlerle tarlalarını sürüyo, ekiyo, biçiyor, erkeSin takım taklavatı var. biçödöverler geliyolar (23) ayçiçeklerini biçiyolar, büdaylarını biçiyolar bu durum böle. büdayları isteyen tüccarlara satıyo, isteyen (24) serbes piyasada satıyo böle. şimdi biz gördük görelı bizim çocukları ep ebe var burda. ebeyi çağırıyoruz (25) ebe geliyo mesā doumu yaptııyor yanı. böle eskisi gibi yanı bizim burası pek geri kıafalı deıl öle (26) insanlar bayağ aydın. (...) şimdi artık eskisi gibi kıavun kıarpuz ekmiyoruS. ihtiyarlar çifçilik (27) yapıyor, gençler okuyanlar başka taraflara gidiyolar, kimisi fabrikalara gidiyo. mesela sen çocuunu (28) evlendirmişsin burda fabrika var, doğuS táne fabrika vaı bu köyde. bunnar gençler fabrikalara gidiyolar. (29) kıarı kıoca gidiyo, annesi babası evde. biraz tarlası var ayvan bakmaa çalışıyor e böle geçiniyo. (30) ihtiyarlardan başka tembel yok! onnar da çocuklara bakıyolar, torun bakıyolar. düünlerimiS düün (31) salonumuz var. saolsunlar muhtar eski muhtarımız düün salonu yaptırdı bize daa önceleri. kaç sene oldu (32) bilmiyoşum, on bes sene olmuştur. on bes yirmi seneden beri düün salonumuz var. evlêde kimse düün (33) yapmaS. erkeS düün salonuna gider. çok cüzi bi para verir düün saıbi. düünlerimizi orda yapıyoruS, (34) kimisi bazıları silivide yapıyolar duruma göre. mesā kimisi silivide düün yapıyoş kimisi genelde (35) köylülerimiz bizim ep burda yapıyo genelde. eskiden maħallelede evlêde olurdu çok eskiden. (36) mesela senin evinde düün yeri hazırlaşın, misafirler gelecek diye yemekler hazırlanıı. gelir misafirler (37) mesela düünden önce bıkaç gün önce. sen mesā düün saıbi davet eder köylüyü ondan sora onna (38) yemek verir, gelen misafirleri herkes sırayla alır. mesela sen gelirsın iki kışı alırsın o gelir döt kışı alır o (39) gelir üç kışı alır böle misafirleri paylaşırdık yanı. misafirler boşta kıalmaS, aç kıalmaS, dışarda kıalmaS (40) gelen misafire herkeS hürmet eder. ne bileyim işte dediğimiz gibi misafir geldiğ zaman (41) düün evine herkes gelir. ben iki

misafir_ alıcam sorar sana var mı dışarda kalan misafir? varsa emen (42) dün saibi söyler_ ona al burdan_ iki kişi veyau_ üç kişi götürürsün evinde misafir_ edersin, (43) doyurusun, ikram_ edersin ne varsa artık eskiden böyleydi. bin dokuz_üz atmış dokuz yılında elektilik (44) geldi buraya zaten ondan sora bi daa teknoloji deşti. o zamāna kadar fenerlerle asarlardı böyle ipleri, (45) lüküsler vardı eski lüküsler vardı. onları asarlar böyle sırayla dünler_ öle olurdu. şimdi böyle.

-8-

Yer: İstanbul / Silivri / Büyük Kılıçlı Mahallesi

Kaynak Kişi: Hüseyin Pamuk, Mehmet Mutlu

Yaşı: 65

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) H.P. burda dōduğ. annem bulgaristanda, romanyada ūrdan gelme. ep aynı yirmi sekizde gelme (2) biz_ ep. babam_ on dört yaşında gelmiş burayı, annem daa küçüktür_ o zamanlar. annem şu anda sağ (3) daa hale doksan_ altı yaşında. babam doksan dokuzda veFat_ etti. çifçilik, aynı buyday ayçiçē başka (4) kalmadı. ayvan yok, ayvan bitidik, bıraktık ayvancılı_ vardı, büyükbaş ayvan. gözlu zonguldağ kozlu (5) acemi billik usta billik kiliste. seyar jandarmaydık, yirmi ay yaptık. kıprıs harakatına askardim yani (6) yetmiş dörtTe. katılmadı bis, sınırda olunca bizi almadılar. bis sınırda bekliyuz suriye kiliste. askellik (7) iyidir, iyi güzeldi, bol bol nöbet vardı. mıntıka nöbeti sınırda sōra gece akşam nöbeti alıS sabaa_ kada. (8) kimse diyi almān nöbeti, mıntıkanızı girişi zor_ oluyodu kimseyi alınmaz yaņı. akşam_ alırıS sabaa_ (9) kada nöbet vardı. şimdi bayramlā tatile çevirdi gānçlerimiz bağıyoS. izin_ aldı mı gidiyo bē! eskiden (10) būda köyde bayram çok güzel bayramla olūdu, eğlencele olūdu güzeldi yani. şimdi mālesef (11) gānçlerimiS_ tatile çevīdile bayramı. ama gānçlerimiS_ azaldı yani gānç nüfus gidiyo. iki çocuk var, bir (12) çocuk bi kız var. büyüdüler, evli, torun var dōt taņe torun var, üçü kız biri erkek. vāla vardı o da kalmadı (13) eskiden çoktu bunlar. ne yemekler_ olurdu peūv binbir çeni yemek çıkıyodu. şimdi gānçlerimiz daa_ şe (14) yaptı kalmadı ādetler. mevlüt_ olur mevlütler_ kalabalı olu çok güzel geleneklerimiz vardı yani. çeşitli (15) yemekler vardı

şimdi hepsi hazır. **M.M.** köyde mevlüt okutmayan iç bi hane yoktur. mevlüt_ayları (16) girdi zaman herkes sıraya girer böyle herkes sırayla mevlüt_okutur. burda öle, dinimize çok düşkünüz (17) yani. **H.P.** ama bugün_azaldı, gençlerimizde kaydı biaz sanayi kaydılar yani. sabāle ben tarladaydım (18) tārıdan geldim hatta su girmiş_evē iskiyi çairdik. toplu oārağ gelmişler_ordaki kölerden (19) bulgaristadan zaten ö yönden_epsi birbīne bālı, zanğı orda bağılmışlar buray geldide gene aynı yani. (20) **M.M.** daa önce dışardan_evlenmek yoktu burda. köy_içinden erkeS köy_içinden evlenidi burda. (21) (...) bütün silivrīn köyleri maalle, istanbula bālı olan bütün köyler mahalle. ya köyümüzde ortoğul var (22) ne bilem artıkın düün salonumuz var, sālık_ocamız var ne bileyim er şey_öretmenlerin şeyleri var (23) lojmanları var, muhtarlımız var. camimiz yeni yapıldı er şeyimiz var, tup saamız var, er (24) şeyimiz_imkanlarımız var, çocuklara park var. emen_aber veriyosun muhtara, muhtar mezarlıklar (25) müdürlüüne telefon_ediyo, geliyolar. cenazeye geliyör doktor bağıyo, alıyolar, götürüyolar, (26) yıkıyolar, kefenliyolar imamı da beābeā cenaze arabasīla tahtasīla beraber sen hiç bi şeyi (27) masāraf_etmiyosun. belediye ikram da yolluyör, hiç masāraf_etmiyosun. bizim burda öle. sen bu (28) köylüsün istanbulda oturuyosun ama cenazeni bīray getiriyosun. para falan_ödemiyosun yani. (...) (29) ayvanseverler dernek gelsin bu köpekleri toplansın burdan! benim inan ki samimi sölüyorum sana (30) būdaylarımızı yaslıyolar ya! eā tarāf kōpek, kum_ocaıkları yanı kōpek, köy_içi kōpek, tarıalar (31) kōpek. (...) bizim burda şurda beş_on seneye kadar biz hayatta gaPıyı Kitlemek bizim köyde yoktu. (32) büttün malımız mülkümüz [...] pancar_ekiyoz o zamanlar tā iş bittikten sōra getiriz malımızı (33) mülkümüzü er şeyimiz, çapamız bırakırız. yani ırsızlık denen bi şey bilmeyiz. senin bāçenden ben gidip (34) bi armut kōparmam, bōleydik biz yani. gečen sene adam domateS toplamış, bi torba domateS nē (35) olacāmış diyo adam! yav sen bu domateSi ekmissin, yerini hazırlamıssın, ekmissin, çapalamıssın, (36) meydana getirmisin ben geliyorum, topluyorum nē olcāmış? var mı böyle bi şey? soan_ekemiyosun, (37) soanı çıkarıyolla, alıp götürüyolla çuvalla. avcılar geliyollar şimdi buraya istanbuldan şurdan burdan (38) geliyolar_avcılar, avlanıyomuş gōya? geliyo senin soanını topluyor, meācimek_ekiyoduğ biz, (39) meācimeğeni çıkarıp götürüyor, kavun karpuz tarıan varsa onu alıP dolduro bağajına gidiyor. biz_ep (40) onları başında bekliceğ hali yok

ki bi tane deil? bizim burda bi zamanlar yani herkes kavun (41) karpuz_eker, böle belki beş bin belki on bin dönüm öylēdi yani. pancar bin dönüm pancar_ekiyoduğ.

-9-

Yer: İstanbul / Silivri / Fener Mahallesi

Kaynak Kişi: Cemal Ataeren

Yaşı: 70

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) memnuneyt_olmaya yerden şikayēt epsi yani dimi? ne deyim yani nerden başlasam? tarımla (2) az_uğraştık biS fazla uğraşmadık. ama ektimiz diktimiz yerler_oldu. ūfağ çapta bi çiftçiliimiz var. (3) ben_aslında İ̇şaat_ustasıydım. bizim geçimimizi ō şekilde ikame ederdik. (...) kendi çapına göre, (4) çocuunun_ihtiyacına göre bi oda yaparsın_ikki oda yaparsın barınısın. şindi yok_öle, şindi dicem (5) aynı bugün bakırkōde ne uygulanırsa fener köyünde de uygulanır. nerenin memnuneyti oluyo bu? bu (6) işi benim yāmda en_az beş_on āne ekmek yerdi onnar da bitti. benim gibi çalışannarıñ herkeSin_işi (7) bitti. iki yüz_elli metre İ̇şaat yaPacağ_kada kerestem va orđa duruyor. kendime çatı yapmağā istiyorum (8) ruhsat_almamı istiyolar. ruhsatlarđa öle bedavaya kaşına gözüne olmaz. çalışacaan_adamı (9) sigortalıylicān, müsade alıcan bunnar_ep bi giderdir, bedeldir. bunnarı ama daā önce köylü bunnarı (10) kendi imkannarınan yapardı, konu gōmşuya zararı yoksa yapardı. Konu Komşuya çok haÇ gözlülük (11) yaparsan konu Komşuya yakın sokulursan o da rahatsız_olursa gelirdi mihtara bīrda arabulucu olur (12) mihtar_işi düzeltir giderdi. daā önce köylülerin gelişmesi ve kōlülerin_üretimi bu, çocuk em ibi taafta (13) çalışır em iki baş üç baş_ayvan bakar. bunnar köyün yarısı böleydi ama şindi şu an da baqtın zaman (14) biz ne yaptık ki bu durumuna geldi? çocukları dışarıya kaçırđık, şehre gitti, orda imkanlar daā fazla. zate (15) öle bi sistem geldi ki bunnarı mecbur kaldı o āylenin çocukları. benim bi çocuım var bi kızım (16) var_onnar da silivride oturur. bak şu karşıki ev benim_evim. ben bīrda dōdum bīralıyım, babalarımız (17) göçmen selanik mācırı. onlar yirmi beşten sōra geliyo mübadele mācırı oluyo onnar. yirmi dōt yirmi beş (18) yıllarında falan geliyolar annemlerde otus sekizde. kıқта zaten_açlık senesi

oluyo burda türkiyede. (19) çocukluum bizim ya erkeS fakirdi o zaman. herkeS kendi üretmeğe kendi bi şeyler yapmağa dediğim (20) gibi iki ayvan bakar üç ayvan bakar onunla geçimini sālardı. e baktın zaman erānede hepsi (21) bunlar ayvançılık yaptı. ama şimdi hepsinde yok yani bakın. yarın bizim beş yıl doluyor, beş yıl sora (22) tavuk dai bakamaycan bu fener köylü! türkiye maalle olmuş köy yok! git silivrinin fener köyü maallesi (23) geÇiyu, Kurfalı maallesi geçiyu. şeir içi münübüsü var onnan geçimini itame ediyor ādın? kızmız da (24) un fabrikası var_orda çalışıyor. beyi o dediim münübüste enişte kayınço ordan rıskını alıp çoluk çocuna (25) yiyo yani. şimdi burda çounlukla yaşlılar gittinden bayramların da burda tadı kalmadı. çünkü (26) bayramda geliş gidişlerde bitiyor. burda mesā cumartesi paza günü insan kaynardı. e şimdi burdan (27) büyüğü gitmiş, ihtiyaştan dolayı anlaşılamamış, arazisini satmı köyle bi bağlantısı kalmamış. da adını (28) sordun zaman_emen fenerliyim der_ama bi bağı kalmamış. çoğunlukla bağ bu yoksulluk insan yapısı (29) bu yani. düşünler salon_üsülü oluyo artık öle köy düşünleri yok yani. eskiden meydan adam meydanında (30) yapardı düşününü üç gün_üç gece davul çaldırırdı yani konu komşuyu doyururdu. şimdi yok_o (31) şimdi döt saatta bitiyu iş. benim köy düşünü oldu. insannan olduğu yerde hayat_oluyo zate. (32) inşannarın_olmadığı yerde ne istersen yaP olmaz yani. burda baktın zaman köyde oturan dediim gibi (33) benim gibi emsaller burda oturuyo başka gānç mesela silivride. e silivrie alıyo adam zateñ burda tarlasını (34) bağıni sattığın sōra önceden motor_alırdı, kamyon_alırdı veya bi şey_alırdı işini geliştirmek için. (35) yani adam sattığı zaman çocuundan bakar silividen bi dāre kapma. zīniyetler deışti yani. bi dāre (36) kapayım çocuk_orda nāsı olsa bi iş bulur. ama taşörün ama evlendirince işte iyi kötü bi asgari ücret (37) virdiler. çalışsa geçinebili ama evi olmaınca geçinemez_adam. ilk_önce burda tarlasını satan emen_o (38) dediim_işi yapar. ama öylesi olmayanla yanmıştır yani. silivide de çalışacak kişi de iki iş birden yapar. (39) münübüsçülük işletmeciliği yapıyoğ bizim çocuk. bakıyorum hem taşörönde belediyede çalışır sabāleyi (40) gider çöp tesisindeydi çöp vesāre on birde bito on birde geliyür münübüste de çalışır ordan da elli (41) atmış lira alırsa geçimini öle sağılyı. çift_iş yapıyo yani tek_işe kalan gene sıkıntıda yani. önceden (42) böle bi çocuğu siliviye veya bi işe verdiği zaman önceki ālelerin durumu adam_asgari ücretle geçse iyi (43) ya iyi bi üç beş sene biraz destek

veririz_ama ilerde maaşı düzelirdi. çoğu da öle oldu, gidenler de (44) kırtardı kendini. ama bugün_ıçı öle bi imkan yok yani.

-10-

Yer: İstanbul / Silivri / Fener Mahallesi

Kaynak Kişi: Muharrem Eren

Yaşı: 58

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Muhtarlık İşleri, Adetler

(1) burda dödüm. babam tekiṛdağda ānem sineklide dünyaya geldi. dedem bulğarīstanda öbür dedem (2) yunaistanda dünyaya gēdi. mübadiliden_önce. erşey_oluyo muhtallıkta ne aqlına gelirse yāni. (3) gözünne gördüün bütün yatırımları işte bu aha bak_azala beraber yaptık. cami yaptık, okul yaptık, düün (4) salūnu yaptık, dēPo yaptık, dayre yaptık, lojman yaptık, kalazosyon yaptık, ParKe Taşı yaptık, sū (5) gētiṛdik, çeşme yaptık, avuz yaptık, nāptık konyaya gezilere getiṛdik, ne yaptık camilere getiṛdik, ne (6) yaptık ğarībanları sūnnet şölni yaptık ādın mı abi, ğarīban çocukları āskere getiṛdik, dört_üS seksen (7) kīşi anıtkabire getiṛdik, resmī tören yaptık. onda sōra maalle olduĝ şimdi burda işte evṛaĝ yapıyoruz. (8) hepimiz maalle olduĝ. izmet_acıısından memnuz_ama öbür kıonularda (9) memnun deĝiliS, kesinikle memnun diĝiliS. o zaman muĝtar_izinne erşeyi yapabiliyodun. şim düşün baban geliyu burayı (10) muĝtar_amca ben_ev yapmak istiyom cocum_askerdenĝ geldi izin veriyoduĝ. anadı mı kararı (11) alıyoduĝ izin veriyoduĝ şimdi? on döt sene oldu çivi çaķamıyoruz yani! cocuĝlar_epsi göç gitti siliriye, (12) kıaldık burası intiāṛ köyü kıaldı. şu an da izin verilmiyo. izin de alsan izin_aldım şunu yatır bunu yatır (13) elli milya zate elli milyaṛı bız_evi yapıcaz. büyük sıkıntı yāni maalle olmamız bize büyük sıkıntı verdi. (14) ayvancılıĝla geçim saĝlıyoz, çifçilikle geçimi saĝlıyoz. evelden köyden bizim burda elli āṛaba (15) kırĝ_āṛaba domatiS çıkıyodu ale. e şindi kıalmadı gençler gidince şindi adamlar da yaşlandı. (16) durmuyolar neden durmuyo evsiSlikten. ben babamın yanına bi eve evlendim. şindi hangi deliķanlı bi (17) eve evlenir, bi odaya evlenir? şindi heṛkeS dayre ister cocunna, gelinne. otuz bin dönüm_arazide çiflik (18) yapıyo yāni vatandaşlarımız. kıanola, ayçek, buyday. dört

tane olum var, üç tãnesini evlendik, beş tãne (19) toñunum var, bi tãne de bekar olum var o da üniverstede okuyo. bi dãne büyük olum yanımda, iki (20) numara olum selçuk istanbulda saba ğaStesinde görev yapıyo selçuk eren yazarsan görüsün. tolğa (21) eren de istanbuda mezalıklar müdürlünde bi otele, üniverste meznu spor akademisin bitirdi orda (22) çalışıyo. köy düünleri kalktı artık, köy düünü kimse yapmıyo. ben köy düünle evlendim. şimdi herkeS (23) salona gidiyo yirmi beş milyar pañ veriyo, adı moderin. ama bence hiç moderinli yok köy düüne (24) herkeSin geri dönmesi lazım! yirmi beş milyar da cebinde kalcağ. perşembe akşamı düün başlar, cuma (25) akşamı erkes erkék evinde, kız evinde yemek yer, cumartası akşamı kız evinde kına olur, pazar (26) günü de yürüyerek erkeS konvoy alinde kız almaya gider, kız alır tekr̄ar erkék evine girerler, kız (27) almağa gitmeden evel damat tıraşı olur. damat tıraşı berber alır daullu zurnalı. damat tıraşında takı (28) takar bütün erkék arkadaşları oynunna oynanır, düün o şekilde devam eder yani. bayramlarda (29) camımız fül erkes burda gelip bayram namazını kılıyo, bayramdan sora muhtar ve azalar ilk (30) bayramlaşmak için kapı eşinde durur, camiden çıkan erkes tokalaşarak sıraya girer, mezarlağa (31) gidilir. mezarlıkta yukarki camimiz var yukarki maalimizde erkeS aynı şekilde bayramlaşma yapar, (32) bayramlaşmadan sora mezarlağa gidiyoS, erkeS dualar yapılır orda ondan sora iki camiyi millet (33) bayramlaşır, erkeS evine gelir. ölümdede iç bi deşiklik yok. şimdi ölümdede mezalıklar müdürlüğü (34) bütün hizmetleri veriyo. evelden vatandaş yakını vefat ettiği zaman bütün defin işlemlerini o (35) halediyodu. şimdi bütün defin işlemlerizi tahtaya kadar mezalıkların müdürlüğü o hizmeti veriyo (36) ondan köy halkımız çok memnuz yani.

-11-

Yer: İstanbul / Silivri / Fener Mahallesi

Kaynak Kişi: Mehmet Uygun

Yaşı: 70

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Köy, Çiftçilik, Hayvancılık, Avcılık Hakkında

(1) eski rum köyü yani ezelden beri. bizim dedelerimiz burayı doksan sene yüs sene evel selanik genelde (2) selanik məcırı burası yani. dedelerimiz ordan bu tarafa göç ettiler. işte biS burda dōma büyümeysi. (3) babalarımız ordan gelme. aşā yukārī doksan yedi sene var yani. burasī eşgiden şey köyüymüş yani (4) yunannınarın köyü, alipaşa türk köyü, burda bi kırfalı köyü var o bulgar köyüymüş. çatalcaya kadar (5) bulgar geldi dedi ya o zamanlar yani bēKi duymuşun yani. (...) şimdi ya bizim burdā yakın bi zamana (6) kadar fazla bi eğitim yoktu. bis tabi o devreyi atlattık. biz bugün yētmış yetmiş bir yaşında adamız yani. (7) ama bizden evelkiler çoğu okudu. köyümüS çok göç var köyümüzde yänē. burda pek fazla şey (8) yok eskiden çok kalabalık kāve vardı. fakat şimdi yok öle bi şey yänē. şimdi érkes çocuklarımız (9) fabrikada, dışarda işte burda eraziler bizim otuz beş bin dönüm köyün erazisi var. otuz beş bin (10) dönümden kaldı ellerinde çok seyrek kişilerin kaldı. evet mal durdu ama saıPler deşik yänē. tarımla (11) ūraşırđık yavaş yavaş tarımı da bıraķmak zorunda kaldık. biz beş altı kardeşTik o zaman e biraz (12) bizim vardı biraz babamızın yerleri epsini çalışırđık. kimisi dışardáydı kimisi içerde çalışırđı. onlar da (13) burayı yaşlanınca onlar da burayı göç edince herkeS yerlerini ayırđı. ē ātıyorum şimdi mesela beşe (14) böldüün zaman yüz dönüm yeri beşe kalır yirmi beş dönüm yer mesela diyorum yirmişer dönüm yer (15) kalır. o yirmişer dönüm kimseyi burda baķamaS bu sefer ne yaPıçan mecbur yani göç yāhuT başka (16) bi şey arıçan yänē mesele böle. ben kendime kadar var biraz erazim. yänē pařa kıazanmaĝa amacıyla (17) deĝil yalnız meşĝāle bana emekliyim ben. emekli olduum içi gideşim ben bir iki saat çalışırın orda (18) gelirim. erşey ekerim, ne istersek, sōan, sarmisaķ efendime sōleyim bezelyeymiş ne istersen er (19) şey ekerim. ben kendim yetiştiririm yänē eř biri ūrařmaz da ben uraşırım yänē. řu an da yeni geldim (20) zaten bezelyeleri kıazdım. ayın aşā yukārī altısına dōru bostan ekiliyor. bugün mısır ēktik, ötē (21) beri ektik işte ıvır zıvır yänē ne aķlımıza geldiyse böle yani. ben çifçi emeklisiyim. (...) burda kōde (22) durumu iyi olanlar için iyi dinnenmek amacıyla. emekli olannā içi köyümüS çok güzel kendi (23) köyümüS. ne istersen var yani ādam ek adam osun. yeter ki çalışıcam de. ne içersin? iç bi şey bē! bi (24) kışbuşnu getir burayı! şimdi kıolaylık be arķadař eskidendi o öle zorluķ. şimdi kıolaylık astane var (25) érkes astaneye zāte daĝ belli olduĝu zaman astaneye yatırırlar yani şindiki gençler. bizim (26) zamānımızda öle bi şey yoktu. bizim zamānımızda o zaman bi ebe

vardı burda o zaman tamam idare (27) ederdi yani koca köyü ama şimdi öle dil şimdi daa doğum bir_ afa varken doktor kontrolunda erşeyi öle (28) oluyor yani. genelde tabi arkadaşlardan hasta olan da vardır, tabi rahatsız_ olan da vardır. duydun dimi (29) tuğut bi kuşburnu! ben dedim duymadınsa haberin_ olsun. burda düşünler bizim salonlarda olur. aşā (30) yukarı on sene oldu. salonlarda eski düşünler yok_ eskiden bizim köydeydi düşün bizim zamanımızda (31) üç gün üç gece. o zaman_ öle evlendik işte biz üç gün üç gece davul çalardı cumada. cuma cumartesi (32) pazar_ o zaman öleydi. fakat şimdi öle dil şimdi emen veri davetiyeleri sana, nerde işte salonda gidersin (33) bir_ iki saatta tamam yani. o zaman_ eskiden telaş vardı, düşün hazırlıkları vardı, bütün köy davetliydi, (34) e_ akşam ön sofrā yemek kurulurdu. her_ akşam! üç_ akşam arka arkaya ön sofrā yemek, misafirler (35) geliirdi öleydi. şimdi öle dil şimdi salona giderler şindikiler. benim çocuk_ avcı. genelde işte çıkar (36) bazı bildircin, bu sene kış_ olmadığı için şey geliirdi burayı ördük mördük geliirdi gölle. bu sene hiç (37) yok kış burda kar sefte yok yani. bizde kar bu sine yok. kar hiç yok, yağmur çok. yağmur yadı. sorarsan (38) angi takımdan fenerbahçeliyim_ ezelden beri ben. topla mopla ilgilenirdik yani. merām vardı yani. fener (39) köyünün_ adı, burda eskiden burası ıstıranca duymuşundur ıstıranca dan böyle bi yan yol var doğru (40) silivre kervan geliirmiş. ördan şey_ ederken burda çeteler çok varmış. soyarlarmış diyi onnarı onnarı (41) soyarlarmış annayamazlarmış. onda sora bizim burda bi yüksek bi tepe var_ oraya koymuşlar bi fene. (42) onnar_ orda geldi zamān fener yandı zaman aberleri var demek yāne. işaret_ o işaretten fener kalmış (43) buranın ismi. çok çete devriymiş_ o zaman. benim_ annattım çok_ eski yāne biz de bunnarı (44) ihtiyarlardan duyarız. zāte esas ben_ ihtiyarlardan dil burda doktor cemal bey vardı onun çocuğu (45) araştırmacıydı burda onnarı duyduk biz_ esasında yāne. gelin çocuklar siz fener burası ama (46) neden fener_ olduğunu bilmez çoğu bilmez zāte bunu. ama biz biraz_ onnarla (47) ilgilenirdik_ öğretmenlerle daha fazla haşır neşirdik. bu yüzden yani biraz bilgilerimiz onnarı (48) öğrendiğimiz bunnar. şimdi bak burdan bizim marmarayla karadeniz_ arası otuz beş kilometredir. burdan (49) kalleli vardı. o barajı burdan yapacaklardı. gümüşpınardan tā marmaraya kadar kalle yani. kalle demek (50) sur. (...) silivrin_ en büyük köyü burası idi. şimdi deirmenköy. şimdi şu an da deirmenköy. biz zāte (51) büyüdük, selimpaşa da büyüdü bilirsin selimpaşa da aynı şeye bağlandı. zāte bizim silivrinin yirmi altı (52) yirmi yedi köyü var bi tenesi geçti

şeye geçti tekiṛdağ tarafına geçti. tabi şimdi hepsi maalle oldu (53) köy_olaṛak geçmiyor. şimdi ikinci bi emre kadar bizim eṛşeyden miāf yani vergilerden üç döṛT seneliğe (54) kadar vergilerden miāfis. (...) biz yemişik_üzümü devirmişik sepeti. yani köyümüzde biraz göç fazla (55) oldu. gençler zāte epsi dışarda, bende mesā üş çocuk var üçü de dışarda. işte biz de burda geçinmeğe (56) çalışırıs. zāte biz gitsek de artık_istanbula duramayız yani. biz_alışmışık ben gitmeden tarlaya! şimdi (57) giderim_oraya iki daḳka bi şeyler yaparım döner gelirim yani. şimdi oraya ben nereye giTcem bē! ēvet (58) tamam giTcem camiye ama bī saat giTÇem. ē sōra? işte dedim_üç döṛT sene oldu böle yani ufaḳ tefek (59) işlerle geçiniP gideriz yani ne yaPalım? toṛunlar gelir_ekeriz bostan mostan ḳaṛpuzlarımız çok güzel (60) olur, ḳavun, ḳaṛpuz. şindī aṣā yukarı on beş gün soradan sora başlıyolar_ekmeğe. aṣā yukarı kırk (61) beş günde toplarıS. ceviz gibi oldu mu yirmi günde tamam. satanlar da var satımlık_ekenler de var (62) yani faḳat biS fazla ekmeyiz.

-12-

Yer: İstanbul / Silivri / Sayalar Mahallesi

Kaynak Kişi: Recep

Yaşı: 71

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) düün_adetleṛimiS_o zaman gelecağnız_o zaman ḳamaṛayle gelecten düünde o zaman çekecen sen. (2) düün_adetlerimiz iyi. düün_adetleṛimiS, gideriz ḳız_istemağe, annaşırlaṛ, olur, gelin_ālīciyla alıṛıS, (3) burda meydanda düünümüzü dernāğmızı yaparıs. güzel_olur çok güzel_olur düünlerimiz. ğonu (4) ḳomşu iṣtiṛaḳ_eder çok öle olur yani. doğdu mu çocuk anası bıbası gelir gider şey_ederler, (5) iṣtiṛaḳ_edilir her şeye yani. öldüğü zaman da çok_aynı düün deṛnek gibi cenazelere çok iṣtiṛaḳ (6) ederiz yani. kimse ayrılmaz yani. çok yaṛdımcı oluruz birbirimize yani. şimdi belediye şey_etti artıkın (7) mezar_işlerini falan belediye şey_ediyo. geliyo mezaṛını ḳazıyo, yıḳamasını falan onnar_üşṫlendi (8) yani. evel buraya işte mācır_olaṛak gelmiş babalarımıS, buṛlaṛda çok ḳoyun sayaları varmış heralde o (9) yönden şe' etmiş sayalar_ismi ḳonmuş yani. düḳḳanlaṛ varmış, ḳoyun

meķanları, keçi meķanları dēlim (10) o yōnden sayalar ĭismi ordan ķalmıř yāni. kōyümüzün meşur yemekleri dūünnerde vardır tabi. (11) laanalaş, kıvırmalaş kıvırma deriz biz ismini bōrek bōreklerimiS meşurdur yani. mācır ĭiři bē! mācırız (12) ya biz bē! ĥayvancılıkla ūrařtıķ çok, şimdi řu an yokTa çok ūrařtıķ yāni. her tūlū ayvancılı (13) yaptık ĭama şimdi her řey bahalı pařa biraķmıyo hiĭ! ĩifĩilięi řeyi biraķtıķ hiĩ ĩifĩilik yapan yok yani. (14) çok ayvancılık vardı bu kōde. silivīnin kōlerinde birinci ikinciydi yani. gūnde altı ton yedi ton sūt (15) ĩıķardı burda. şimdi bī ton ĩıķıyo! būķbař kūķbař ĭepsi vardı yani. şimdi řu an çok azaldı yani. (16) esgiden tabi çok ĩiyiydi. erkeSde on beř yirmi tane ayvan vardı. şimdi sayılı ũc beř dāne vardır yani. (17) ekip biĩme de hiĩ taşım arazileri boř duruyo yani. mazot Pahalı kimse ekip biĩemiyo. e ekim (18) dikim ĭolmayınca ĥayvancılıķta olmuyo ĥaliyle. (...) biz ĭemekli olduķ, biz de fabrikada ĩalıřtıķ. çok (19) fabrikalar var ĩerkezkōyde bā! biz yeTmiş beř yetmiş ĭaltılarda fabrikaya girdik. ilk ĭo zaman (20) beř ĭaltı tāne fabrika vardı ĩerkezkōünde. şimdi binlerce var. bizim buzdolabı fabrikasıydı yani, (21) vardiyeliydi. bizim ĩiĩin da iyi o vardeli iře gidince burda ormana gidiyoduķ ĭodun kesiyoduķ (22) bizim ĩiĩi da iyiydi, ayvan baķıyoduķ. barbunya ekiyoduķ o zaman iki ũc ķamyon barbunya gidiyodu (23) istanbula ĥale burdan er ĭaķsam. şimdi bi tane yimeğa bile ekmiyoşuz yok!

-13-

Yer: İstanbul / Silivri / Sayalar Mahallesi

Kaynak Kişi: Ziya Ersoy

Yaşı: 80

Etnik Kōken: Bulgaristan Gōĩmeni

Konu: Adetler, Askerlik Gūnleri, Avcılık

(1) bulgaristandan gelmiřler, balķan harbinde derlerdi. bizim ĩocukluumuzda yoldan yola geĩemāzdık (2) ĩamırdan mamırdan fenaydıķ yani iyi dīldi. kōy hani daę yolu gibi yoldu. řindi tamam řindi iyi, bi toz (3) var yannıS. dūünler ũc gūn ĭolurdu evelde anadın sōra deĩiřti bazı yerde. iki gūnde bi buĩuķ gūnde (4) bitirīruz ĭiři yani. dūün cumartesi gūnū aķřamleyin bite dūün. (...) atmiřTa geldim, ben ĭordek oldı (5) inkilab. ķore iyi be cephe bekliyorsun ĭiře ne olĩaķ? öte yanda ĩavur bīy yanda türk

herkeS (6) sınırimi bekliyırı orda. iş_ayatında te burda durduk kaldık. o zaman_işte yoktu çifçilik yaptık_ep yani (7) anadın mı, hayvancılık yaptık. bğay_ekerdik, besini ekerdik annadın mı? hayvancılık vardı koyun, (8) keçi, inek, manda her neyse her şey bulnurdu. japonyaya gittim, japonyayı da gördüm. iki gün kaldık (9) japonyada. dönüşte mükafat_olarak bizi japonyaya götürdüler. hohō japonya demek dünyada başka bi şey (10) yoktur, ondan_üstün yoktur. pırılıpılların er Tāf ayna gibi. böyle kāve yok, oturum binada falan (11) yōk, herKeS_ışinde! büfēle var ordan büfeden bi şeh_alırsın. herKeSin_ altında Pisiklet var. ilkoçula (12) giden çocuk kendi qalamini defterini kendi yapıcak. ō kadar medeni o kadar bi millet çalışkan millet (13) şaştım_ōrayı beñ. iki üç gün gezdik_ōrlarda. herKeSe Kısmet_olmıya işte gittim yāni. bana (14) ğismet_olur muydu ben kōde oturyom mesela? (...) bayramlaşmalar qalmadı yannız (15) bayramlar_oluyo tamam. bayram namazı kılmır, kırbansa kırbani kesēsın annadın mı? işte (16) mezarlıqlara gidē geliriS binnar tamam da şindi artık akrabālık çok_azaldı. arabāla şindi hiç_akrābālık (17) olmuyo. adam zırttada geçiyo abi. harabası var disen mesā gelēsun hōP dayı deyiP basıp gidiyosun. (18) kimse kimseye biribirinin mısafırı olmadıkTan sora biribirini tanıyamaS ki insan da? ölüm şindi deışti. (19) ölüm_öldüğü zaman belediye_e bildirirsin burdan götürēlar_oraya belediyede yıkayıp, temizleyip, (20) hocasını verir, harabasını verir, getirirler, yıkatırlar, mezarcısını gönderi annadın mı? o (21) işimiz_iyidir, o rahattır yani o. eskiden kendimiz yapardık, hocaya yıkattırıldık. o işimiS şindi iyi (22) belediyā ölüne senin sahip çıkıya yani anadın mı? şindi yasaq_ oldu yasaq! ormannar mühürlendi şindē. (23) avcılık aşşā yukarı bitti. çünkü av bölgesi dē yazmış_adam şimdi şeye buraya doğunmıcan diye. (24) öldüremeSsin bi hayvan gidiP_oran. (...) biz bana bak kızıldenizden geçtik kızıldenizden çıplak! (25) şeyde güvertede durayırıS, şar şar teř! o kızıldeniz yanay deniz_içi o kadağ sıcak memleket. (26) denizden gideriS yanarsın böyle. ondan sonra banyo yapmadan kıtiyen yatamassın. uçak_alır mı beŞ (27) bin kişi be! on_ altı devletin askeri var. yirmi beş_ ayda geldim ben. bi ay da fazladan yaptık yani, (28) yolculuk vā ya?

-14-

Yer: İstanbul / Silivri / Çayırdere Mahallesi

Kaynak Kişi: İbrahim Yenilmez, Mehmet Yenilmez

Yaşı: 65

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Hayvancılık, Çiftçilik

(1) İ.Y.şu an ben emekliyim. beş on koyun alıp satıyım işte bi şeyler çeviriyam kendi kafama göre. (2) hayvancılık devam ediy ama bitti gibi de yani. eskişi gibi dil tabi ben ben de dil sade bizim maallemizde (3) belki kırk elli yetmiş tane ayvan vardı. kōde kalmadı artık. yāni koyun da fazla yok. sır ayvanı ani (4) inek altı yedi kişide varsa büyük ayvan beş altı sürüde koyun var. Tā başka yok! ben de öle on yirmi (5) bulundırıyam, adaqlık isteyene öle satıyım. yani meşgale oluyo bana emekliyim, ev dolaylarında (6) orda çayırıklarda dolandırıyam. ekip biçme vallā arkāşım çok seyrek kaldı o da. çok çıkısa on kişi (7) buğday eker yani tā fazla da yok. iki kişi de karpuz ekiya yazın çıkarıya bırıya. (...) üsein bize çay (8) versene! düün olduunda bizim şindi şeyimiz var düün salonumuz var. ōrda şindi esKiden cuma günü (9) başlardı pazara gādā düün olurdu. şimdi orda yer var orda düün salonu var orda yapıyaS. yemek verise (10) veri adam gidip yemeğ yiyosun, takını takarsın o kadar. bizimki o zamanlar yetmiş yedide (11) yetmiş altıda düün yaptım ben. o zaman o kadar böyle şehrin içinde dil yani. köy düünü işte evde (12) oldu. köy bizim çok kalabık. bu göçmenler falan geldi ya onun için çok kalabık şimdi. bütün böyle bu (13) köyden bizim köy o kaday de göçmen var. kurbanda işte ben geçen sene altı yüzraya aldım kuzuyu bir (14) liaya verdim ama bu sene da cesaretim yok. bu kez bugünlēde almak istiyem bi yirmi kuzu (15) alabilirsem alacam alamaSsam vazgeçcem. bunna bi yere gittik bi arkadaşāşa bahtık (16) sekiz üz elliden bi guruh bırakmadı. ben alcādım yirmi Tane yirmi de bu alacādı alamadık. şini (17) yine bi yere gitcez bakalım? yav kazancımıS işte beş altı ay uğraşıp beş altı milyar para kazancaz (18) yani. yem var içinde, bilmem nesi var, otu var, bakımı var ani burda oturacāmıza bi milyonu geçik (19) maaş alıya bi milyon da ordan kazansa bereket vēsin deycem. kışın ep kāvede, vāsa beş on koyun (20) ē nölcağ on dağkalık yem yiyela. bende mesela beş on tane, on tane, on beş tane otum var. (21) koyuyom otu yīyo ordan. şimdi te orda bahçede aliyem onnarı yedi buçuğ dönüm bi yer aldım (22) satın, koyverdim içine otlıyılar. bu arada şindi otlıyılar. on tane var, daa bi yirmi Tane alabilsek? yok (23) yok avcılık yok bi kaç kişi tavşan avına giderse gider,

domuz_avına. **M.Y.** aşā yukarı en güzel bizim (24) kō desem yeri var yani. şu gördüün_o tarafları bı yannarı millet sattı çocuk_evermee kalkıyo yok para (25) nābıçak? evel_öle deildi evel yāni babalarımız_ōsun onnar bi tene yer satmadan çocuk_everirdi, (26) evini yapırdı. şindi nereye yapacan_onu ya? şindi neye baksan_evvel şeyle çalışırdık öküz derdik (27) bizim büyük_ayvana öküz derdik onnala tarla ekēdik. şindi öle deil ki? şindi epsi azır! biçersin ēvel (28) tırpanla biçersin_ōrāk deriz, elle ūraşır kadınlar öle. para çıkmazdı o zaman. e şindi öle şindi dil trāktöre (29) mazot lazım, ekēsin beklēsın biçerdöver geļsin. biçerdöverde de bi şey hāydi ona da para! sora bizim (30) topfāklarımızda verim de yok toprakta. şindi ayçiçee ekicen mesele kıx dönüm yerden ne on milyarı (31) geçiyo işte! mazotudur, bilmem gübresidir, kazdırması, biçirmesi on milyarı geçiya. bana kalır beş_altı (32) milyar para bereket versin deriz nāPıcan? geçinme işi öle!

-15-

Yer: İstanbul / Silivri / Çayırdere Mahallesi

Kaynak Kişi: Kamil Sezen

Yaşı: 68

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Hayvancılık, Düğünler, Avcılık

(1) doğtor nērde bilicen doğtoru? köy kadınnaı vādı, anne vādı burda ep_onlağ yaptırı onlağ şey_eder. (2) şindi o tumbā ağaırsın doğtoıa götüıeysin bilmem ne? burda dōdum. ep burdadım burda! çifçilik (3) yapırdık_ama çocuklara çifçiliği. şindi ēvden kāveye kāveden_ave, camiye işte. çok ayvan vardı (4) burda. burda şindi on_üç on dōt kişilik bi ayvan kaldı bitti ayvancılık diyebiliriz yani. çok (5) her_anede ayvan vardı burda. hayvancılıkla geçinirdi, ormanlala geçinilirdi. şindi ormala düz kesim (6) vardı çok sebeplenirdik. orta yērde zıtın_ayvan bakmaSsın çünkü şikayet_edēler, pislik vardır işte (7) şuduı buduı ondan yani kenarlāda olması icāP_ediya. on_üç on dōt kişide saydığ ğaliba yav? adi on (8) on beş_ōsun şērafette var_otuS tene ğāliba, nejdette vardıı, işte amitte vardır bi iki yüz_elli ayvan (9) belki toplanır yāni sayım_olaıak. (...) ben karadeniz_erēlide yaptım. yirmi aydı, yirmi dōt_aya (10) gittik dōT_ay dūşti yirmi ay_üzerinden yaptım. bağriyeliydim, yok karadaydım ben

topçuydum (11) ben karada. bayramlar yav ěskiden daa neşeliydi şindi o kadar neşe yok yani. bayramın ilk günü gelip (12) bayramlaşp dönüyār adam gidiyār ānadın mı? eskiden bayramlarda salıncağ sallanırdı, bıcışancıklar (13) böle yani ağacı şöyle bi kalın ağacı dikēler onun orta yerini burğuyla delēler bi de çatal bun içine o (14) çatalına da odunu verirler iki kiři dönēler böle işte. o zaman öledi. başka eğlence ne olcek insanlara be (15) öle işte! (...) esgiden vardı ama şindi kalmadı. iki kiři filan domuz avına filan giderler. yabani er (16) biř ayvan insanı gördüğü zaman kaçır, yabani saldırmaz insana. mecbur kaldı mı tabi ayvan saldırır. (17) yaralı olursa saldırır yaşalıysa domuz insana saldırır. düünler ěsKisine baķaraķ şimdik eskiden da (18) az şey olurdu yani manzaşalı. şindi elli kiři yüz elli kiři oynıyır, řalabalıķ! şindi ěrkes karıştı (19) biribirin. şindi bi akşama çevirdiler iyi ama temizlik yani bi akşamda bitip gidiyā. çekmiş ěrif řaķıyı (20) durumu erif şişede durduu gibi bā! kavğa etmeğe yer arıya adam.

-16-

Yer: İstanbul / Silivri / Yolçatı Mahallesi

Kaynak Kişi: Ahmet Can

Yaşı: 56

Etnik Köken: Romanya Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) soyağcını ben çıkardım altıncı kuşak istanbul doumlu silivri yazıyo. bize annatılanlar romāyadan (2) geldi söylendi. ama gerçek dōruysa soyağcı, burda dōmuş zaten babannem bize annatırdı. aynı kardeş (3) çocuklarıS bis. canbek dede dedikleri dedemın babası. asekkı astanesinin yapımında çalışmış. iki kadeş (4) geliyo bunnar sözde romāyadan gelüyla aydarpaşada iniyolar, bunnar birbirını kaybediyolar. canbek (5) dedenin orda çalıştımı, sōra ben tesadüf bi işim oldu asekkı astanesinde öle beklerken şey (6) bekliyorum ropor, bin sekizüz otuzaltı temeli. há sōra dede buraya geliyo, ondan da bi (7) çocuk oluyo kazım dedem, onun da beş tane çocukları oluyo onun babası, benim babam, faruķ abinin (8) babası filan. yani esas tam layıķkıyla öğrenemedik. rus arbinde mi geldi, akıķattan gelevyalı mıydı? (9) bi de o gelevya muabbeti var bizde. burası osmanlıdan önce üst maalle türklerin alt maalle

bulgarların. (10) o zaman _eski bu yollar yok burda normal şu an da ki aṛazzi yolu ēdiṛne istanbul yolu dē geṇer (11) bizde. edineden ḳalkān kervan burda ḳalıyo gece. baḳ şu binayı yapıṛken muhtar da ṣahit esKi bina (12) vardı biz _orasını yıḳtık. temellerini o gūnkū ṣartlaṛla ṇetele gelen mısafirleri imḩa etmişler burda (13) soymuşlar, kesmişler ḳafalarını ṣeyi iṇine ayvanların ḳaldığı yerlere gömmüşler. iki tane ḳafa üs _üste (14) bulduk biz burda. bu temel _olayı da yüz _irmi sene. ben bunu ṣeye de sordum tuba sordum biṛ kemik (15) ḳaç senede ṣey _eder çürür diye eer su görmesse ṛütübet _olmassa en _aṣağı yüz _irmi yüz _elli (16) sene kemik kendini ḳoruṛmuş. angisi ḳorumuş ḳafa kemi ḳoruṛ, baldırlar ḳorumuş ḳalanlar _epsi (17) çürümüş. yani burası trāḳyanın en _esgi kölerinden bi yer burası. ya ben bunu ben de yaşıṃ _elli altı (18) elli yedi silivri sesinde oḳurken ḳomposison verdiler erkeS kendi bölgesiyle ilgili ṇalıṣma yapsın. o (19) zamanlar işte kütüPaneden ḳıḳattıṛdık, tapudan ḳıḳattıṛdım beṇ bu bilgileṛi de ordan ṣey _eduz. yani (20) gelevre ḳasabası olduḡunu ṇoḳ _eski bi yani beṣ _altı yüz yıllık. hatta bi ara ben ilber _ortaylıdan (21) da ṛandevu almaya ṣe'tmek _iṇin bu traḳKaṛa ḳafayı taktım ben. bu traḳKar irlandaya ḳadan gidiyo. (22) avrupanın belirli yerlerini mesā yuḡoslavyanın bi kısmında trāḳKa var. geṇen _aḳşamlar telezyonnarı (23) izledim trāḳKaṛdan ḳalma bizansTan ve osmanlıdan imayesindeki belirli ḳalıntılar _ortaya ḳıḳtı (24) söylendi. mesela macaristanda türk köyü osmanlı döneminde ṣe' edilmiş, ḳalmış hala oṛda ve orası da (25) ben buldum. ben biṛaz _araştırmacıyımdır. bu muabbetlerin tam detayına inemedik. mesela (26) arṣiFlerde osmanlıdan ḳalma yazar _oḳıcaḳ insan buluyosun devlet _izin vermiyo ne iş yapıṛsun, neden (27) ṣey _ediyosunuS filan gibileṛeri. yani tam teṣekküllü olarak soyumuzu neṛden geldiḡi (28) tespit _edemedik. ṣey ḳıḳarttık mesā soyaḡcını epsi istanbul silivri doumlu. inandıṛıcı gelmedi. enişte (29) de altıncı ḳuşağı bülō ben de altıncı ḳuşağı bülom. yedinci ḳuşaḳ toṛunlarmız geliyo mesela, olay bu (30) yani. (...) trāḳyanın bu köyler veyāttē ilṇeler, illeri köylerde bilhasseyi yüzde elli. yani (31) köyün _iṇerisi rumlar ve türkKer. ermeni bizde yok, yāudiler var. yāudiler de var bizim bölgede. şu an (32) biṛ tane yok! silivṛin _esnafının yüzde ellisi yāudiydi. yani ep sanatka ve zanaatkaṛ bazında ama işte (33) burası da ṇoḳ _eski bi yerleşim. baḳūsun _arazi iṇersine kiremit parṇalaṛi, tuḡlalar mesā kimi tarlada (34) mesela ṣey ḳıḳtı mezar ṣeyi Put vardı. (...) yani islam _arama. baḳ trāḳKar var? mesā trāḳKarın başḳenti (35) ḳıḳlaṛeli. trāḳya da oṛdan geliyo cümle olarak. trāḳKaṛdan

geliyo. yani o zamanlar burası yüzde elli (36) ep bulgarlarla beraber. saile dōrū rūmlar mevcut. sōra noldu işte savaşlarlan, mübadelelerlen, taķaslarlan (37) yer deġstirdi. ama gerçek yüzünü tam olarak çözemiyoruz yani. ben de meşakım araştırıyorum. mesā (38) şimdi bulgaristana gidiyoşum ben devamlı orda insan hakKarı başkanınnan tanıştık. abi diyo yani yedi (39) kuşak ispatlayın yeriniz burda, yer satılmış olabilir ama bu yeri sizler çıktıını ispatlayın gelin. şimdi (40) bulgaristanda insan yok. řu an bulgaristan nüfusu on üç bin göçgen resmi rakamları, bulgaristanda (41) sekiz milion insan var. kimler kalmış bizim gibi yaşlılar kalmış bi de ünivēste örencileri. sizin gibi orta (42) gençler epsi gitmiş almanyaya. ya örf ve adet gene devam ediyō ama esKi konu komşu řeyi kalmadı. (43) bu teknoloji yenilendi, telezyonnarın çıkması, internet. yani bir kandildi bi bayramdı? esKiden sıraya (44) girēsin bayramlaşmak için. şimdi açiyon mesajı iyi kandiller ister bak ister bakma o kültür bitti.

-17-

Yer: İstanbul / Silivri / Çeltik Mahallesi

Kaynak Kişi: Behzat Demir

Yaşı: 54

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) şosayla dediġ tırpan. biz muacışca şosa deşis tırpana. tırpanla biçiyolar o zaman, bunnar da arşadan (2) tırpanla biçilenleri bağlılar böle demet yapıp demetleri yıvıyular. onda sora onlar bis yetmiş seķis (3) yetmiş doķuz yıllanında da vadı PaToS dediklerimiS bi da PaToSla dövüyolardı. kimde bugün sıra (4) sende, yarın bende, öbür gün onda. hemen getirsin eşek arābasını, at arābasını neyse yığınları (5) PaToS bekliyo aynı yerde PaToS gezmeS! adi baķalım bugün sana sende sıra hādi baķalım. dövēsin (6) bitirebilēsen bitirērsin bitiremessin yarın gene devam eder. bittikten sora sıra bana gelir. öleydi yani (7) önceden. daha sora biçerdövēler böle yavaş yavaş başladı. at arābalıylan çekilen şeyler vardı gine (8) biçerdöver türü. yani sekiz on tāne bıçak, tekellekli volan gibi şeyi var kayıştan, döndükçe tekellek (9) onları biçirdi. öle çıktı onda sora onda sora biçēdöverle falan çıktı ama en büyük zāmeti

bunnar çekti. en (10) büyük zāmeti alamlar ceKti. o zaman ala! o zaman elektirik yok, lambayla fenēle, elektirik yok, içbi (11) şiy yok. ğazlan ğazlı lambalar vardır onnālan. tūb dai yok! soba burda, koca ğün çalışTılar demet memet (12) yapar bağlarlar. āde evde de bir sürü ayvan, emen soba burda dışarda, ātar bīraz şey bi şeyle yapmağa (13) çalışır. tūP de yok! en zāmeti en zāmetli yıllar alamlar çekti. en zāmetli yıllar onla çekti kadeşim. o (14) zaman nēdē? ğenşler şindi çalışmak istemeyırı diyırı. şindiki ğençler öle ala!

-18-

Yer: İstanbul / Silivri / Çeltik Mahallesi

Kaynak Kişi: Saniye Keçidereli, Behzat Demir

Yaşı: 78, 54

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Geçmişte Çekilen Sıkıntılar

(1) S.K. burda dōduk. annemden ben yedi yaş kaldım. annem öldü ben yedi yaşında. bābam ben (2) doğmuşum ırak tay tay dūmuşum, ayakta dūmuşum ölmüş. un değirmende çalışıdı çırağ. orda usta yani (3) çırağ. yağliyım derke erāl işte eP o usta ama olacak işte, yenini tutuveriyırı çekmiş çarğ. çok (4) güzel ama çalışiyosān bu bana para verī çalışmassan évde açsın. benim areketim öleydi. (5) ğenşlimde işte çalıştım. anne yok boba yok mecbur! ābim verdi beni annesiS kaldım bābasıS kaldım. (6) istenmek bilmezdim ben o kıada yani! sōna ābim vermiş işte biraS boba akkı almış işte neyse. ğēldile (7) beni almağa benim aberim yok o kıada yani! te yatiya orda uzadı. o iç iş yapmadı iç! yok bē o asta (8) o ama vade dolmayınca ölüm olmuyo. yani şansım öksüslük çektim bī yandan tamam soğakta (9) atılmadım ama? o esKileri annaTıya kēndi gene bir iş yapmadı bağ te! kirāda āltı yedi tāne ev gezdım (10) kirāda beř kūş para vermedi eP ben! aleme işe gittim, kānımı doyudum, üş tane kızan büyüttüm, (11) okula yollıdım, kıurana yolladım, kıocaya vēdim. burasını aldım ne elettrikten aberi oldu ne (12) sudan aberi oldu hiç sıfır! tek ben āma şindi kendim sağatım. doğtora da götūdü heP götūdü kıızlaş, (13) teyze dedi işte önünde vay bi bilgisaya mı ne teyze dedi senin dedi damarların dedi yıpramış ātık (14) bitmiş dedi. e naPaçām peki dedim naPaçan bi şey yapamaSsın

dedi. e yöriyemeSsin ki dedi. gene de (15) kadının dediği doğruymuş bak o doktorun. yöriyemeSsin sen artık dedi. ānca dedi otūdun (16) yerden böyle yapacağı dedi. **B.D.** şimdi saniye yenge de anne baba rāmetli olduktan sora (17) ābisinin elinde kalıyo o yıllarda. şimdi bi de o yıllardaki ne teknoloji var ne bi şey var işe işe, éve éve, (18) ayvana ayvana. işte em ābilik em baba yarısılığı yapmış yani ābisi. **S.K.** şansıma da koca adam da iyi (19) çıkmadı! ā tamam ne kimseye soğakta kimseye sövdüü va ne bağırdığı yok da āma evden sorumsuz hiç! (20) yapāsan yiyir. bak ama bu insanın namus dedin şey şeref dediğin şey insanda bak em küçüktüm gene (21) var öle şımarıklık ya da ona bakēm ya da kocaya gidēm bırakmadım. köyün yarısı da nā bırakmısin o (22) adamı sen bütün gün çekeysin onun kahrını? āma bunnara kıyamadım uşaklāma. ölecem yerin altā (23) gicem bana davācı kalcağla diye. kēndim yani yüreem vermedi işte! bana valla bi daa teneke dolusu, ev (24) dolsu altın verse tok kada trak kada asretim yok! namusluymuş annem bōbam misela neden dersen? (25) annem öldü ben bobam öldünde ben tay tay dumuşum. annem yedi yaşında kaldım ben. annem (26) evlense evlenīdi. namuslu şerefli imiş isannar. demek ki bende de varmış o yürek istemedim. üç kıS (27) ilmiye, uriye, ben üç kıS iki çocuk şükrü, yaşar. e şimdi işin kolayı var erşey. benim yaşım kaç oldu (28) kocaya gittiydim öteberi ārılarım vardı. ān so götüdüler beni tı bu yanda edīne mi va tekidağ mı var (29) doğtora. ondan so teyze dedi nōldu dedi? dedim āğrılarım var. ondan so soyun baçalım dedi. (30) soyundum şimdi bir atletim kaldı, yattım böyle. soydu bunu da çıkarT dedi çıkar at bunu da dedi (31) bana! ā dedim bu doğtor kaçık mıdır nedir dedim? bak bilmiyim yani! **B.D.** doğtoş yok! e şimdi bu (32) isannar da doğtora gidip soyun dedikten sora bizde de tabi abest gelir. eski isannar bizim bu şekilde (33) düşüncede. ama şu an da tabi ki er taraf çok saolsunlar doğtor oldu. **S.K.** düün yapar, kına gecesi (34) yapārdılar. davullar çalar, yemek yaparlar kazannāla öle işte. şimdi hadi salona! şimdi naylon mu oldu (35) isannar ne? ben çalışım deyip, evel dükkān bilmezdi annelermiS! āmır yapar, pidē, börek yapar (36) onda sora ne varsa azade verdiyse yapar ellēmle yapar bilmezdiler. şimdi olmicak şeyi giT (37) dükkāndan al da yapayım der.

-19-

Yer: İstanbul / Silivri / Çeltik Mahallesi

Kaynak Kişi: Pembegül Küçüköğlü

Yaşı: 84

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) bulgaristandan gelīke annemle bi yaşında vā yok dediler bana eP. kaç sene oldu buraya geleli tabi? (2) ānca işte o kadar seksen dört falan. eP burdayıst, gēldik burda otuduk yani anamız bībamız_öldü (3) kalmadılar. o vakıt küçüktüm ben tabi bi yaşında vā yokmuşum_öle derler. öle geçiniyidik_ışte. öle (4) ne bileyim onnar kalmadı iç! kaynanam_öldü diyırım, benimki öldü, onun kardeşi vādı çocuk o da (5) öldü, kıSkaardaşleri vardı o da öldü hiç kalmadılar. onnāda öle ne bileyim nası astalık vardı? (6) çocuklarım kamil burda çocuk_olan, bī kızım var köy_çinde, bi tanesi silivride, bi tanesi bu şeyde (7) sarayda. toṛunlā da yanlağında, küçüğünün çocuu istambulda okuyyi bi tane zaten. ben ne bilem ben (8) erkeS_evinde. ben kendi kendime zate şekerim var benim ayağima vurdu yöriyemiyim ben metreyle (9) geziniyim kızan gibi. bazen_öle kovayı alıp bōle bōle Taha güzel gidiyırım. kendi kendime mutfakta (10) oraya döneliyim buraya döneliyirim yemek çorba neyse yerim. esKiden gānçke bāhçe yapādık, kıra (11) gidēdik tarlaya yā çalışdık öle. vardı bizim bir kaç_ineğmiS o ölecek_öldunes sattı sōra onnari. (12) matorumuz vardı onu da sattı. geşdi onnari īsan unuTīya tabi kaç sene oldu? oṛağ biçerdik elle eski (13) isannar Taha sağılam tıkız şindikiler heP çayla eskiTen bizim annelēmiz bize tarlaya inceZ, tarana (14) pişirirler, yemek yaparız yeriz gideriS. şindi eP çayla şindikiler. tarna pişiri annem kıra gitcez diye gidem (15) bahçeden sarmısak çıkārım, yeris, tarlaya gideriS te öle işte. elle oṛağ biçēdik öleydi bizim (16) zamānda. yapan yapar, esKiden benim_inekler vardı ben de yapādım_ama şindi yapmıyım (17) āzır_aliyim marketlēden. ama kendimiz_ekerdik kıSka biS bubam_ekerdı, satardı bile bi kamyon (18) çektirīdi verirdi karpuzları. bayımız bile vardı kulle çeşmesinin yanında orda bizim ne güzeldi bubamın (19) kıSka ben tabi. öle yapardık ama sōra sōra işler deışti. yok tırpanna biçerler, yok biçerdöver geldi. öle (20) elle yapardık_eskiden. tarlaya gidene kadar kimisi çamaşırını yıkar kimisi ekmeğni pişirir öle işte. (21) yok ben ne eker dikerim? yok bizde, kālmadı bi şey. zaten yapamayıS. yapan yapıyir tabi tarlası (22) olan_ekiyiri.

Yer: İstanbul / Silivri / Sancaktepe Mahallesi

Kaynak Kişi: Ömer Ercan

Yaşı: 69

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Muhtarlık İşleri

(1) biS yunanistan gelmeyiS. bin dokuz_üz yirmi üçte mübadele var babalarımız geliyo. bizim çanta (2) köyünde rumlar köyü vardı rumlar köyünün mubadele olarak deış tokuş annaşmalı oluyo yani. hiç bi (3) sıkıntı olmadan bin dokuz_üz yirmi üçte geli babalarımıS burda evleniyo, biSler de burda doğduk (4) büyüdük bu ayatı böyle sürdürürüS. okulla bitirdik, ticaret ayatına başladık. nasip_ oldu doksan (5) dokuzdan beri işte muhtarıS, muhtarlığı sürdürmekteyiS. tabi ki bi görevlerdeyiz halkımıza seve seve (6) bi görevler yapmaktayız. burdaki görev tabi ki bizdeki eski muhtarlıklardaki yetkiler yok. şimdi şöyle (7) oluyo biS bugün beş tane belediye başkanınla nasip_ oldu çalışmağa. mecburen muhtar_ olarak tabi ki (8) büyükşehirde belediyemiz var_ ama merkez belediyemizle tabi ki kaynaşcaS. kaynaşıp tabi ki belediki (9) olan yetkileri muhtarlardaki maalle muhtarıyız biz şimdik, köy muhtarları elimizden olmadı için (10) alkımıza belediyele annaşarak alkımıza hizmetlerde bulunmaktayıS. tabi ki bulundumuz görevler (11) farklı diyolar muhtarlara ama eski görev ve yetkiler yok. şimdi biS burda da bunu söylemek (12) istemiyodum_ ama söylicem. çünkü artık muhtarın bi mührü kaldı, bir silâsı verdi devletimizin verdiği (13) bi mühürle silah. onnarı da akıllı kullanamaSsağ o da gider_ elimizden. onnarı da bizi allah şaşırtmasın (14) iyi bi yerlere kullancaz. şu an görevimizi de seve seve yaporuz. tabi ki artık insan alışığı zaman (15) bırakmak_ istemeS. nasip_ olüsa böyle devam_ edcez. bi dönem daa iki bin_ on dokuzdan sora bir (16) sağlımıza güveniyoz tabi ki de. dedim gibi işte bizim ne oluyo soKak lambamız, belediyenin bazı kırık (17) dökük çöpleri geliyo vatandaş bizlere bilgi veriyo bizler de belediyeye aktardımızdan dolayı ulaştırırıs (18) ve yerine de geliyo yani. şu an iki maalleyiz biS. biS on beş filan diyoruz_ ama bizim tam (19) önceden_ otomosyonumuz vardı. onnarı vuşuyoduğ döküman yapılyodu. şimdi o dökümanı biS (20) yapamıyoruz. kaba bi şeyde şu an on sekiS gibi on sekiz

bin nüfus iki maalle. iki maalledeyiz yani (21) biS Şimdi. Çünkü deniz boyu bize ait sail. yedi kilometre sailimiz var bizim. uyumkent, gümüŐyaĥa (22) sınırını yol ayrımı da sol taraf balaban mallesi saĥ taraf sancaĥTepe maallesini devam _ediyo burdan Şeye (23) kadar on kilometre ilerde erazilerimiz var öle gidiyo. ha köyümüzün geliri ne dersen sanäyi girdi (24) köyümüze, ani bayaĥ fabrikalarımız var. ar sanäyi deil afif sanäyi. (...) biS Şimdi macir filan diyolar (25) macirlikle bizim ben kabul _etmiyorum. Çünkü yirmi üç olmuş babam yirmi üçte gelmiş burayı. (26) Şimdi burda bi anı var. cumuriyetin kurulduĥu zaman tabi soyisim kurulma zamanında o günkü devletin (27) görevlisi delim ki zabitiyesi vardı, jandarması vardı, komutanı vardı merkezden geliyo. rumlardan Őütük (28) köy kalmış _ama bugünkü zamanda asker üç dört Täne asker atla geliyolar burayı meydandan geliyolar. (29) soyisim takıyolar _insannara soyisim yazıyolar öle insannar soyisim verdikleri zamanlarda. Çantayı (30) unutuyolar bunnar yemeg yediKleri yerde gidiyolar. gittikleri yer nereye kadar giderler yā diyolar (31) Çantayı unuttuĥ bu köyün _adı Çanta olsun. biS döma büyüme Çanta köyü olarak biliyoruS. tabi bizde (32) yukarki köyümüzde bi eylam _oldu. eylamda rumlardan kalma rumların eş _evin içinde kuyu vardı su, (33) kuyular taŐma yaptı patladı sular. patlayınca bi eylam _oldu, kaymalar _oldu yani toprak kayması oldu. (34) o günkü işte ihtiyar _eyeti o günkü abilerimiS rāmete kaldılar. allah epsini nur _içinde yatırsın (35) dicez _epsi bi görevler _emek vermişler buralara. onların vesilesinne burayı bu köyü taşımışlar. (36) Şu an _artık Şöle bi Şey sailde doal ĥazımıS, erŐeyimiz var. trafik sıkıntısı Őekmiyo çoĥu kışın da (37) oturan _ālele var. işi istanbuldadır sabā gider _akşam gelir trafik Şeyinden burda da kalabilirler. (38) köyümüz Şu an güzel, sanayileşti, gençlerim _işte fabrikada, eskisi gibi fazla tarım kalmadı. yüz (39) kişinin _arasında bi Őiçfi arkadaşlarımız var. ayvancılıımız _azaldı, ayvancılıkta beş _on sürü (40) koyunumuz var. büyükbaş _ayvan kalmadı yani. önceden yetiŐtirdimiz biS buranın domatesçilik. (41) eminönü sebze ĥalini aftada yedi sekiS kamyon ne aftada diyim yā günlük desem _öle Şeyimiz _olurdu. (42) aftada yirmi kamyon domatis gidiyodu eminönü sebze haline. istanbulu biz _idare edidük. tabi ki (43) sanayileŐince bu işler gençlerimiS gidiyosun emēni alamıyo. ĥübre paallı, mazot paallı, mallar _ucuz o (44) Şekilde mücadele ediyolar. tarımla biS ayçiçē, tarım, buĥday, ayçiçē, kanova deen mahsülümüz var. (45) onları daha çok _aĥırlık var. tabi ki parçacı arkadaşlarımızıS bamyi ekiyolar, kavun,

(46) karpuz ekliyorlar. mesele ben eşim biz bamya ekliyoruS. soanımıS soan, sarmısamızı ekliyoruS. şimdi (47) gençlerimiz şu an nōta ārлік verdi. nōtta biraS koruyo kendini. köyümüSde dedim gibi salık ocağımız (48) var, üş Tene doğtorumuz var ve uzur evimiz var, oğulumuS oŗta, ilkoğul var. bin iki yüz elli örenci (49) var, atmış yedi öretmenimiz var er çeşitte. cami olarak dört camimiz var ve beşinci camiye temel atıldı (50) dün. fağaT sıkınTı var mı köyde var tabi. gönül ister lise olmasını, ister gönül üniverste olmasını. (51) şimdi postanemiz var tabi, büyük alışveriş merkezlerimiz kuruldu mesela. burda bi ortaoğul sıkıntımız (52) var. ha bi daa bi sıkıntımız var pardon, bankamatimiz yok. hiç yok! (...) avcılık bende yok. ben (53) deniz askeriyim. silaı ne olduun bilmezdim, muhtar oldum örendim. dolmabağçededim burda, (54) gemide berberdim meslek olarak o şekilde yani. seksen yıllarına kadar berberlik yaptım.

-21-

Yer: İstanbul / Silivri / Balaban Mahallesi

Kaynak Kişi: Hasan Pala

Yaşı: 80

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) sekşene giderim. otuS sekiz doumluyum. burda doğdum. buraları erazyidi burası, bu (2) görmüş olduğun bu erazyidi. esKi köyümüz yukarda bi kayma oldu bi eylan bölgesi oldu. efendim (3) artık kimler tarafından muhtarlık tarafından mı köylü tarafından mı İstanbula mesela orda bildirdiler. iki (4) üç yer göstermişle ğāliba enhayet burasını beenmişler köylü olarak. burası erazi die efendim kaç para (5) geçer bu kadar devlet istimlak eder. vallā yapmadım işler kalmadı, göyunculuk, inekçilik sağma, (6) besicilik, çifçilik. buyday, nout ne istersen ek yani ayçiçeğe. şindi verimli yer deyince toprak değişikli (7) olabilir yani bütün eŗ taraf bir olmaz yani haliyle şindi. şindi bu evle ufağ ev bir olmaz toprak Ta (8) öle. bu tarla verirse beşüS külo o kum yeŗ verir iküS külo. küçük de bağtım büyük de bağtım. yav (9) raatlık istersen büyükbaş raatlına yani büyükbaş. bağarsın mesela beş Tene hayvanın mı var on Tene mi (10) var birisi yeminini, samanını, suyunu verirsin anıma dersin bunnarı öğlende

samanını sen veř suyu (11) akşama veririz_artık. ben dersin istanbula giTcem gidersin ama küçükbaşla ayrılamaSsin bi tarafa. sade (12) satışta küçükbaş daa çabuğ satılır. büyükbaş on milyondan_aşağa gitmeS. ama ufağ_ayvan kaç_a kaç_a (13) sıkışıkTır_orde beř kuruş_aşağa da verirsin yāni emen_iřin görölür. ama büyük_ayvan çabuğ (14) satılmaz. iki kızım bi çocuım var. birī deēmenköyde biri burda. tabi biS sütler kendimizden, biS_on (15) kardaştık kala kala uç kardaş kaldık bağ. yāni iç_annamaSsin ne zaman insannar [...] (16) iē_annamaSsin! üç kiři kaldık. řu anda da en büyükleri benim. benim_altım bi kız var bi tēne (17) zeytinburda var. siS kimlere musafir geldiniz? bayramlar daa önceden eski köyde fakirlik vardı iğde (18) verirlerdi ide. koymuş bi tabağ_içine iřte gidersin ellerini öpersin ufağkan verirlerdi. efendim yanna bi (19) kaç tane badem madem koyar önnarı verirlerdi. biS koyunnarımıS şalabalık vardı. annem babam mesā (20) eē nēse koyuları keserdik, para yapmazdı çünkü. asardık çengele tuzlamaya, sinek de konmaz (21) tuzlayınca. pastırma deşlerdi ona. gelillerdi o ġarībannaē deyim şindi çingenner, misayil annem ismi (22) atiče atiče abla deşde deşman_ōsun bir parça ne olur āstamız var! boş çevirmezdik. deēmenköyden (23) gelirdi bobamın mesela [...] ēmen bana derdi çabuğ git söyle annene börek yapsın yağda. emen amuru (24) ře' ettirir yağ_içine bi kızattırır, üstüne de bi şalıp piynir götürürdüm_o adama. mesele āsan deyim (25) şindi başkanımıS, tarlası var çifti yok. ēmen üç beř kiři giderdik_onun buydayını ekeriS. (26) akşamleyin geldinin çorbadan tatlısına, baklavasına kadar otururdu o giden insannar yeşdi yāni, böledi (27) yāni. şindi ikimiz de bu aportmayız sen şindi yanındasın_ama ırsız musun afedersin_uğursuz musun (28) nesin bilemem? sorsam seni alağadar_eder mi deycen bana!

-22-

Yer: İstanbul / Silivri / Alipaşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Nedim Gürsel

Yaşı: 73

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) er yönden_arıyoS. altı yaşında ayvan_otlatmağa gittim. keşke o günler gelse de gene gitsem (2) ayvan_otlatmağa merada. eṛ taraf taş yığıcı oldu, köy yabancılarla doldu. mēra ba deyce k_ adam yok. (3) e tabi canım biçmez_ olur muyuS? yapıyoduk kendimize göre ufa k tefek çifçilik yapıyoduk. zati onla (4) geçiyor, ayvancılıkla geçiyor. ayvan_ o zaman bu köyde vardı ne bileyim_ ama bi kere elli altmış tane (5) koyun sürüsü vardı. epsi bitti gitti. o zaman köy_ içi ayvan kaynıyordu. iç bi şey kalmadı. (6) çocukluumuS ā çok çalıştık bō! çalışmak nası ama uzurumuS vardı. bizim her şeyimiz dışardaydı o (7) zaman her şeyimiS. koy_ oraya bi çuval_ altın kimse yan bakmaS. şimdi ırsızlık, uursuzluk, şerefsizlik, (8) keranecilik yani çok_ uzurumuS kaçtı çok fena! selām vermeğa adam bulamıyoS yok! önceleri de aynı (9) buyday_ arpa, yulaf, ayçiçeğe bostancılık vardı o zaman çok. şimdi o olaylarda bitti. ben yirmi sene (10) istanbula hale karpus çektim. kamyoncuydum ben. ne iş vardı bak_ o zaman? altmış yedi seṛvis (11) burdan bizim meradan kavun karpuz götürmüşüm. elli servis, elli bes servis senenin durumuna göre. (12) yav iş kaynıyordu be! şimdi erkeS şimdi tarlalar satılıyo, satıldı zaten. sonumuz ne olur bilemeyiS (13) kardaşim? biS adi biz gittik yani bizim çocuklaṛımıS çok zāmet çeker. onnara aciyum ben. yoksa (14) bizden_ artık ne köy_ olur ne kasa ba. ya çok konuşacak la kırıTı var da konuşamıyoS. yani o (15) zamannarı arıyoz biS. (...) iki bin on dōrtte hacca gittim. kısı kardaşim dul kalmıştı onu da aldım (16) bizim_ anıma gittik. iki bin_ altıda yazıldık seṛkis senede çıktı. bizden bi sene söra yine orda bi (17) olay_ oldu. o büyük vinçler düştü. şimdi güzel kardaşim burda soruyolar abi yav işte? oraya gidiceṇ (18) oranın_ avasını yaşıyacan. ben nası neyi tarif_ edeyim sana? tahmin_ edemeSsin ki? benim sölicem (19) yeri sana sölesem tahmin_ edemeSsin gidiceṇ göriceṇ. onnarın_ avasını Tenefüs_ etÇeksin. biS üç (20) sene burda tazeliyoz_ ep şeyleri müftülükte silivride. dediler nedim_ ābi seni ikinci sınıf hacılağa (21) yazalım. çünkü biner ero fazlaydı kişi başına. dedim yazın be! dediler_ ona pek talep_ olmuyo çabuk (22) çıkar. yazın dedim. çıkmadı be! sekizinci sene çıktı. yirmi dōrt gün gittik. çok sıkı hacılık yaptık. yirmi (23) dōrt gün gece uyku yok! bütün vazifeler gece, gündüz ne uyyabilirsen. burda şimdi hiç belli değıl. şu (24) deniz boyları da bizim buraya kayıtlıydı söra silivriye bıraktılar_ onu. seçim zamanı kaynıyordu burası. (25) o zaman sailde bi afedersin bi kümes yapıcak muhtar gelip_ imzalıyordu öle yapabiliyordu. çünkü (26) bizim köye bağılydı buralar_ ep. (...) o zaman fener rum köyü, çanta rum

köyü, değermenköy rum köyü (27) o zaman burada da işte bulgarlar gelmiş. bizim burda bi assan ağa varmış o zaman fenerin üzüm (28) bağları ep onnar yapmışlar. attı rum evleri daa var fenerde. söra çetelik zamanında bu mesela (29) mimarsınan, silivri mimarsınana bağlı, çatalca mimarsınana bağlı. onun ismi mimarsınanın kalıkkıratya.

-23-

Yer: İstanbul / Silivri / Alipaşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Mustafa Çılgın

Yaşı: 78

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) mesela bundan elli atmış sene evelsi köyümüzde yabancı afedersin yoktu. yani bundan kırk seneye (2) kadar otuz beş seneye kadar. o zaman ayvancılıkla uğraşıyorS. kimimizde ufağ ayvan koyun veyat (3) büyükbaş inek diyoruS. karasabannan ekiyoruS işte. dövüyoduğ şeyle armana getiriyoduğ. rahmetli (4) babam biçiyodu anam bağlıyodu. çok zorluklarlan bizi büyüttüler ama daa uzurluyoduğ o zamannar. (5) neden dıceksin? eñ şeyi tarladan yeyip içiyoduğ, alıyoduğ. mercimeğe ekiyoduğ, fasulyeyi. sade biz (6) dıl, ePimiz köylüler! yani ne bileyim daa uzurluydu belki para yoksa da tabi ayvanlarımıS falan vañ. (7) geçiniyoduğ, süt satıyoduğ işte bi şeyler yani daa raattı. o zamanlar bazıları afedersin böyle ayvan, inek (8) veyauT da öküz koşuyo. biz öküz görmedik, rahmetli babamın beygirleri vardı. eñ sene üç dört tene (9) böyle dişi vardı kısrak diyo. iki üç tene de elimizde oluyodu. mesela beygirler taylıyodu, üreTiyodu. (10) on iki ayda doum yapar beygir aynı manda gibi. tırpannan biçiyolardı, koşayan. bizim bırda tırpan (11) mesela dışardakiler diyo işte kosa falan. daa bi raat vardı, daa uzurumuz vardı yani. şimdi tamam bizi (12) raatsıS edecek kimse yok ama paallılık çok sora motor işine döndü. ellili yıllarda buraya (13) motor aldıla patıronlar. ben en son yetmiş altıda aldım. bizim askerlik biraz gecikti. iki sene söra (14) gittik bizden evvel gittiler. atmış üçte askerdim ben. yirmi sekiz tündim. gece bi alerim vurdu, (15) yüzbaşıyla çok samimiydik qarergah bölüünde. yüzbaşım dedim

nereye gidiyoS? suS dedi kimseye (16) sōleme dī kıprısa çıkaşmaya. inönü rahmetli başbaķandı. inönü demiş Şeye ķadan gittik söndüşene ķadan (17) gittik. burda ķadır ķurduķ falan. inönü demiş rahmetli nur iķinde yatsın_eski adamlar, ben (18) demiş_askerimi kırdışmam. arĖ görmüş_adam ķünkü. biz yani ķismet_olmadı gitmeğe. sōra benim (19) kıız_orda okudu ķaldı. işte o zaman gittim gezdim. ama bizim_askeş nası çıkaşmış_o taşın_altından (20) bēy! yüz metre belgi aŐada? gezdim_oralarımı ep! tanķ duşuyodu oraya beřparmaķ dağlarında. (21) demişler bi daa_ķıķarı mısın? o an_iķin cenabı allah taraşından bi güç veriliyo. adam_ķıkmiř indir (22) demişle indiremem demiş. faķat bizim türķ_askerlerini ğobra yılanları yemiş. işte bōle annattım gibi. (23) o zamannar ķavun ķarĖuz_ekiyoduķ epimiz. şindi ekemiyoS zararı oluyo.

-24-

Yer: İstanbul / Silivri / Büyük Sinekli Mahallesi

Kaynak Kişi: Necip Gülmez

Yaşı: 65

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) süt para yapmaS. bir liradan giderse nāsıl olcaķ_o işin_iķinden çıkaşmaSsın, mecbur ķaliyá adam. (2) görüyoS televizonda döküyo ğümleri yolun_üzerine döküyo, çıldışı adam. para yapmayı, yaPmayınca (3) ne olcaķ saķliya adam_ayvanlarını. yok_ķiřçilik iĀ yok! tarlalar ķalmadı. ep sattılar yabancılar_aldı (4) ep! yok be ya ğiřmáyi kimse öle! esKiden giderdi de, eski adamlar vardı onnar giderdi. domuz_avına, (5) tavşan_avına öle. ölmaz mı be dolu! vurmaķ yasaķ ki gebe ayvanlar şindi. yav vuruyolar da e para (6) yapmayı niye vurcan_ayvanı be ya? esKiden vurdu da átiyılar te oraya dere iķine ayvanı. ne ğünaa (7) ğişcen_ayvanı ya? bıraķ o da yaşasın! ayĀıçey_ektiysen onun da aķķı o yiķek_o da geceleyin. düün (8) salonu yok ya orda Şey var bizim park var_orda düün yapıyılar. geĀen_aķřam orda yaptılar. pazar yeri (9) var_orda yaptılar. ben düün yapmadım. evlenmedim ben_iĀ. benim burda büyümem, (10) dedelerim_ordan gelme vaşnadan. dünya arĖinde mi o zamannar ğelmiş dedelerim burayı. vaşnada (11) otuşmuşlar. ben ğişmedim_iĀ

gidenler var ama. çay içer misiniz çay söyleyim? birol efendi üŞ (12) tane çay! valla ben âmet memet işlerinde ben de ep çalışmakla. ben düşün bilem göremedim ben ep (13) âmet memet işindeyim. koyunlarınla, inek güTmeğle öle. kardeş yok bende. kız var eP onnar da (14) kocaya gittiler. görüşüyoruz ara sıra geliyirler İstanbuldan.

-25-

Yer: İstanbul / Silivri / Küçük Sinekli Mahallesi

Kaynak Kişi: Naif Onan

Yaşı: 83

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) gidersin bobasından istersin tamam mı? zincirini, kúpesini takarsın. nişanını yaparsın ondan sora bi (2) gününü korsun düğünün günü kısmında mı olacak aralıkta mı olacak? ne zaman cebini doldurursan âdın (3) mı? ondan sora düşününü yaparsın biter giTeF! emekli olduktan sora ayvancılık yaptık, inekçilik yaptım. (4) beş altı tane inek vardı, tavuklar vardı. ondan sora e kızlar gitti okudu biraz. biri emşire oldu, çocun (5) biri gitti okudu, biri okumadı. o da biri arabası var işte. kızın biri emşire izmirde biri istanbulda (6) emşire deil o. çocuğumun birin de meslek lisesini okudu, silivride batik örmede kontrol şefiydi o. o (7) batik örme zırvalayınca şimdi çatalcaya büyük market açtı. benim anımım dört senedir beyin felci. (8) şimdi hiç onu ben bi mārum etmedim o da beni mārum etmedi âdın mı? şimdi iyi, iyiyke iyiydi de (9) kötüyke kötü mü olacak? yatırıp kalıtırıyom, yemeğe ben yapıyom, yapıcanı yapıyom. şindicik e asta diye (10) başka kararı mı aradım? ona benim meSebim, onu benim kitabım yazmaS! ama sende, bunda başka? (11) boğ yimek mideye bağladı derler. aramım yoktu benim, kadın öptüyse elimi öptü yabancı kadın, (12) başka kadın eli diğmemiştir benim elime. böyle bele vururum kendime bıçağa. böyle atmasyon (13) konuşmam iç bi zaman. çocuk doğdu mu büyüTiceksin, astaysa asta olduysa doğTora götüriceksin. (14) asta olmaSsa sağlıklı büyücektir. esKiden çocuklar daa sağlıklı büyüdü. neden büyüdü? erkeSde inek (15) vardı, manda yağsı yaut inek yağsı. benim için bi düşün manda yağsıyla büyüdüüm âdın mı? (16) şindicik ne inek

yağsı kaldı köylerde ne bi şey kaldı? inek de kalmadı! ben de on tane inek vardı otobanda (17) silivride. yem_ucuzudu, süt de ucuzdu ama para kıymetliydi. şindicik bak burda vardı iki yüS tane inek (18) vardı bu köyde, köylerde. köyler bitti, köyler kalmadı. süt yüz_elli kuruşa, bi çuval yem_elli keğat. e (19) çık_altından? köyün bi şeyi kalmadı kardeşim. şimdi bizim köyde babama vermişler yüz_elli dönüm (20) tarla, āTmıŞ yeTmiŞ dönümünü sattı. şeye alama verdik iki kardeş. (...) bize çaldırđı mı biS (21) azmedemeyiS tamam mı? kimse kimsenin beşiiini sallamamış doğru mu? şimdi ben_aşāki köyden benim (22) yaşımdakileri on bes sene oldu öleli. benden bi yaş küçükler bilem_on beŞ yirmi sene oldu, çürüdüler. (23) valla bana bak, seksen_üç yaşıdayım Taa olur_olmaza paça vermem_annayabildin mi ne (24) demek_istedimi? siS sana yağ çocuğsunuS kusura bakmayın yani? ben manda yağsınla. benim (25) tavuklarıımı köpekler yiyi, ĩsandan fazla köpek var burda. otuS tane tavuğmu yidi köpekler iki de (26) kazımı. çocuğuma dedim silivride tırcı çocuğa dedim bana tavuk bul. gittiler yirmi tane tavuk_aldılar (27) şimdi yımırta satmağa bakıyom. evdeyim, asta bakıyom, namazımı kılıyom başka ne yapıcan? (28) çocuklarım dünya bi Tanedir. çocuklar_aykıri geçmezler. ben de babamın_önünden aykıri geçmedim. (29) aram nedir TaTmadım ben! ā adam dövdüm çok ama aram yimedim, aram çocuklarıma da yediirmedim.

-26-

Yer: İstanbul / Silivri / Danamandıra Mahallesi

Kaynak Kişi: Hasan Meriç

Yaşı: 87

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) anne bāba öldü. bulgaryadan, şazyak. ben birda olmuşum, bābam ordan gelmiş çocukkan. sora (2) bābama āhretlik_almıŞ burda birisi. onu da o bakmış_onu, ēveřmiş biz de ondan soraya evlenince (3) bābam biS sekiz kardeşlik. kalabalık beŞ tane kız üç tane çocuk. yav nası geçecek fakirlik be yav (4) çalışmakla heP geçirdim. çok çalışmakla, ormanda, çiftçilik yaptık öle geçti. muhtarlık doğuS sene (5) muhtarlık yaptım. çalışma yapardım, iyi baktım yāni. köyde yannıS köyü hep kalkınsın_istedim

ama (6) vatandaş böyle annameyre. içki içerdiler, kumar oynardılar. ben karşıydım içkiye kızardılar bana. ben (7) muhtar arkadaşlarla gidiP içki içmeğe oturuyduk anadın mı ben yemek yirdim onnar içki (8) içerdiler. öle geçirdim ama memnunum āllaḥ razı ōsun. köye bi cami yaptım, bi köy binası yaptım, bi (9) kıantar yaptım. bu hizmetleri yaptım yāni elimden geldiği kadar. ōrman davaları vardı benim birda. (10) fasilyecilik vardı birda. çok barbınyacılık yaptık. ōle fasilye yetişirdi ki yāni Tadı damānda kalırdı. (11) ōle fasilye vardı. beyaS fasilye alırsın koyarsın ateşe on beş yirmi daḳkada bi bakarsın fasilye deştirmiş (12) kendisini, lezzeti başkaydı. başka ne deym bunnarı yaptık işte, ōrmancılık yaptık biS, keçi de (13) güTtüm, koyun da güTtüm. bende şindi manda da vardı inek de vardı sekiz on tana inēm vardı. faķat (14) yaşım mı geşti, bacaklarım aḡramaḡa başladı, güneş doḡunmaḡa başladı. ē otlatmaḡa giderdim (15) hayvanları bacaklar başladı kalkmamaḡa. en sonunda sattım, karıya dedim ki satacam. ikinci karı (16) benim karı ilk karım öldü, beş tane çocuk kaldı. ikinci karıyı evlendim bayburttan. üş tane (17) çocuk everdim, üş tane kız everdim, kaçının bi kıızı vardı onu da everdim. şindi anımın bacakları (18) kalkmıyor. bacaklar onun da gezemēḡi. çocuun birisi silivri belediyede çalışıyı. burdaķının ēvi var. (19) (...) bi çif beygirim vardı beş altı ton bōḡday çıkarıydım, samanımı çıkarıydım şindi motor var motorla (20) ne tarla sürebilirim ne bi şey! çocuklar zāten bakeyera satıyam da beş on kuruş parayı görüyseler (21) alsınlar benden. emekliḡimiz yok, yaşlılık maaşına girdik onu da zor zar bir iki maaş aldık işte o kadar (22) ḡanıma ikimiz. (...) gece baḡırıydı soķaḡlarda çıkarım dışarı anadın mı kovalādım valla iÇ (23) çekinmezdim. kařaķol kumandannarı onnara sōlerdim annadın mı arada basardılar biraları (24) kumar oynuyannarı alıP götürüydiler. düün yapmaḡa kalktım e iki üç gün düün olurdu bizim. e çalgı (25) çalēre, geceler uzursuS, davullar çalar bilmem ne yaPar. yaptım bi karar aldım millete dedim ki (26) gelin dedim bu külfiyetten sizi kırtarayım beni dinneyin. kaymaķama dedim bi gün dedim izin verceksin (27) düüne iki gün vēmiceksin. onu da yaptırdım.

-27-

Yer: İstanbul / Silivri / Danamandıra Mahallesi

Kaynak Kişi: Hayriye Kaya

Yaşi: 80

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) çok_asta oldum bu yakında ama iyleştim şimdi. ne bilem ben öle bi kırğınlık geldi üstüme benim. (2) yimedim, içmedim ama iyiyim şimdi. ben burda douP büyüme. dedelerimiS gelmiş, annelerimiz (3) bulgariyadan. bulgariya mācırı. bozgunluқтаке kaçmışlar bu taraflara işte. bizler bilmēriS tabi gelmişler (4) bu taraflara kalmışlar burda bi daa. amca yok_ölüm, sizlere ömür. çok_oldu, bayağ_oldu. ne (5) söyleyem şimdi bu astalıklar varya çok_ilerledi k̄anser_astalı. benim eşim ondan_öldü. oğus kaç (6) sene oldu bayağ_oldu galiba be? on_on beş sene oldu, galdım bi sürü çoluğla çocuğla. dört tane eṙkek, (7) üş tane kıS. kızın biri öldü ölüm. evli barıklı, iki tane küçücük bıraktı bana kızan böyle çocuk. çocuun da (8) annesi öldü, sonunda bi de çocuum_öldü olum. şimdi iki sene olmadı bi sene oldu tāminim. (9) gencecik_ölüm, öleydi ölüm. şimdi ben kaldım, ben yaşayırım şimdi. acaba iyi miyim be olum? (10) biz_eskiden eski toprak kendi yaptımızı kēndimiz yirdik. şimdi bakšana her şeyler, illetsiz bi şey (11) yok! eskiden biS fasüle pişirīdik, taranamızı kēndimiz yapādık, kışın tarana pişirīdik, turşularımızı (12) kēndimiz kuruyduk. veṙem size turşu? e şimdi gene yapıyarıS ohō! taranayı baştan yoğrıyarıS böyle, (13) karayarız_onu. bi kaç gün durayir teknede andan sōra onu çıkarıyarıS, kuruduyarıS böyle ovēriz bi daa (14) ovma tarana. hamır_istiyeñ hamır_ıoyar torbasına āsıyıṙı. kışın yiyeriS. kēndimiz yapādık her şeyimizi (15) eskiden biS. şimdi er şey satın! eralde be çocuum tabi. fasüleyi ekiyarıS, kazıyarıS austosta bi daa (16) onu çıkarıp döğeriS, kuṙuduyarıS, kıoyarız bi kenara öle kışın bi daa yiyeriS. er şeyimiz suanımızı, (17) fasilemizi, pateteSimizi her şeyimizi kēndimiz yapādık biz_esKiden. şimdi genşler_ölüm epsi (18) fabrikālāda yapan yok şimdi. e bizler de bak geşti ğayri bizden de bakšana yerlēmden kalkamayṙım be (19) ölüm ben! kimse yok yanımda dört tane gelinim var_ama bi tenesi yok yanımda. yardıma gelirler_ama (20) ēr zaman tabi onların da evleri var. ben şimdi yannızım ama bekarlarım var benim de be ölüm. (21) toṙunlar geliyṙı. şimdi kendimize kadar ekiP dikiyarıS. eskiden çok ekilirdi, satılık yapādık. şimdi yimeğē (22) kadaṙ böyle. bak ne yannardan gelmişiniz? siz bizim düünlerimizi bi görseniz, çok güzel_olıya (23) düünlēmiS. davullar, zurnalar, gelinlēde tağılar, paralar! düünüm_olmaz mı be olum? bir_evin bi (24) çocuuna geldim iki kat davulla düün yapıtıla bana! esKiden düünler ne kadar_olurdu be oğuz

ben (25) unuTıyarım bi şeyi be olum? yanık yapādık, fiṛnlara atādık, daıdırdık
komşulara. ekmek (26) dilēdik onnarı bōle veriydik birisine Komşulara daıdırdılar.
veriydim bu kadar ekmek yanık (27) derdik ona biS o da sana biraz un veriydi
çantana, torbana. şindi operlerle var bağareyeler düüne, (28) düünlere, mevlitlere
epsine. esKi şeyler kalmadı olum şindi. e görüşeriS komşularla. var komşularım var
(29) allah razı ōsun. ben yaşlıyım ama hiç bitmeyır konu komşum geliyle ep
dolaşmağa benim. (30) bayramlarda belKi yirmi beş otuS kişi oliyer burda?
düünlēde, bayramlāda toplasıyırıS bi araya. (31) geliyiler olum, dolaşıyeler, beni
dolaşmağa da geliyiler ōle işte olum.

-28-

Yer: İstanbul / Silivri / Beyciler Mahallesi

Kaynak Kişi: Mümin Kıvrık

Yaşı: 73

Etnik Köken: Romanya Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dodum, eP burdaydım. rāmetli oldular. romanyadan bin dokuz üz otuS yedi
mācır olarak. (2) işte bu köyün kuruluşunda yāni biS burayı geldik ama bu köy
kurulmuştu o zaman. bin dokuz üz (3) yirmi sekizde kuṛulma. on yıllık bi köy o
zaman, bobalarımız geldi zaman. onnarın çalışmasıyla (4) büyüttüler bizi. ben de
çifçilik yaptım şindiye Kadar. artık emekli olduk, çoluğ çocuk saibi olduk. (5)
çocuklarımızıS fabriğaya gidiyo. hayvancılıımıS vardı şimdi kalmadı gibi bi şey.
köyümüzde (6) sekiz on kişide kaldı. burda hayvancılık çok ilerde yani silivri
köylerinden sayılı bi köydü. fakat ne (7) bilem paallılık dolayısıyla erkeS ayvanımı
sattı, sütlerimiz para etmedi, yemler paallılaştı. yāni altından (8) çıkamadık işin.
şimdi yeni yetişen nesil de heb fabriğaya gitti gençlerimiS. hayvanna ūraşmadılar yani.
(9) biz de satmak zorunda kaldık. şu anda erkeS işine gidiyo gençler. şindi zamanna
çiflikmiş buṛası (10) beyçeğiz çifliğı olarak geçiyomuş söra beyciler şekline dönüşmüş
yani. ben burdurda yaptım, (11) topçuydum. orda mābereye çevrildi. orda santrāl
vazifesi yaptım. valla günlük yaşantımız iyi şu anda (12) bizim içim bi şey yok.

ķāvede oturuyoz, ėvde birkaç tane koyun, kuzu bakıyoz ėle ėglenti, tavuk (13) bakıyoz.

-29-

Yer: İstanbul / Silivri / Beyciler Mahallesi

Kaynak Kişi: Hatice Kōse

Yaşı: 80

Etnik Kōken: Bulgaristan Gōçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ben kulaķlarım da biraz aġar işidiyi. atice kōse, adımı biliyim kafam onnara çalışıy. çok çalıştım (2) ben tā genşliimden beri ayvancılık, çifçilik işimiz gücümüz ondan sōna kocam ėrken öldü. ben ondan (3) sōna kaldım çocukla. bi daa biz gelinle çocukla bėraber gene yēnden ayvancılık işine. ayvandı, (4) koyunduğ o güne bu güne kadar ben çocuklara baktım. gelinlen çocuk çalıştılar. tarla ektik bilmem ne (5) ektik işimiz gücümüz bacaklarım durdu benim çalışa çalışa çalışmaktan durdular, yōrimeyile, (6) gitmiyile. çok çalıştım ama ėrkeSi şey yaptılar kocasından çifçi emeklisi yaptılar benim kocam (7) ėrken ölmüş beni tutmadı, beni yapmadılar. iç kimsecik bana bi şey yapmadılar çocuk bana bakıy (8) gelin de bakıyı allaa şükür. bakıyeler ėpsi allaa şükür. ama bilmiyim daa kötü olursam bilemem? şindi (9) sopalāmla gezebiliyirim. şindi ayvancılık yok, şindi matorlar çalıştırıyler ayvancılık öldü zaten (10) yok. çocuklar zaten alem işine başladı işte geçiniyiS. ama gene kōyde çok iyiyiS, televizonda (11) haberlere bakıyım çok karışık. ölen, kalan, ırsız er şeyi var biz burda gene allaha şükür çok şaatıS. (12) kafam çalışıy benim, benim kitaplar burda dolu çocuk getiriyi bana ġazete, kitap okuyuyım (13) ben onnarı, ėpsini biliyim. aberleği de dinnerim er akşam. bu da benim kardeşim. ablam, kardeşim (14) vardı onnar ileri öldüler biS ikimiS kaldık. o da benden āsta. ona da kıızı bakıy. bir oġlum var bi (15) de kızım var ama onu da alamanyaya düştü buda bulamadık çocuk ėralde seneden seneye (16) gōriřiyim o kadağ. bi çocuım var çocuım çok bakıyı allaa şükür, bu gelin de bakıy. iki sopyla bāzı (17) arada geziniyrim ondan sōna tuvaletime gitmee uġrařıyrim ė işimi çok şükür allaa. ne kadaş (18) yařaycaġmızı allā bili. annem bābam bulġaristandan

geldile buṛiya biz buṛda dōduk. iç_ayrılmadık, biz (19) dört kızdık. buṛda kaynam, kaynatam onnarla kırk sene ep_onnara izmet_ettim benim_izmetim de (20) çoktu. ěltim, görümcem, kaynam çok alabalıktık, ep_onnara izmet_ettim. Őindi gelinler (21) izmet_etmiyir istemiyles. biz_o zamannar yapardık er_ıŐi, er yeri ben korkardık biz büyükleri büyük (22) bilirdik. e Őimdıcik gelinler_ayrı istiye herkeS_ayrı. (...) biz unumuzu ep kendimiz yaparıS. Őimdi (23) bile bizim çifçiliimiz_aS çok var ya? uncuya veriyırıS biraz_ekin, o bize kıŐın_istediimiS zaman (24) aliyız_unumuzu. olaç_atarız yağda piŐiriS. cuma akŐamı oldu mu ben bi oca tepsi olaç piŐiriydim. (25) bōle andil geçeleri Őeyleri bütün omŐulara soata uŐalara. Őindi genŐler aldırın_onu diyiler. (26) bayram olacı yaparız bī fırın. çōru otu oyarıS, Őey oyarız_üstüne. Őindi bīraın bayram olacı (27) aldırın_onu! ben de aldıtmıyım. amuru kendimiz yapādık, Őindi satın_ekmek alıyız. Őindi er Őey (28) olay gene de çille çektik diyiler, adamı biğenmiyilē bīraıyiler. arılar biraS serbes Őindi aylık_alıyılı, (29) iŐe gidiyiler. Őimdi tarlaları satalım da gezelim yiyelim diyele. biz_ep uğraŐıdık uğraŐıdık donnaṛı (30) yamādık, tarla alalım bi Őey_edinelim ep_öyleydi. Őindikiler_ōle dil. Őindi çantayı omuSuna (31) vuracak, denize gidecek, gezmeğē gidecek_eğēr götümeSse adam abaatlı! arılāda da çok abaat var. (32) arıları halı görīrer_ama kimi tabi anesine göre ama kimi de adınnar çileden çıkmıŐlar. ben_ōle (33) görüyim. te bu benim toṛunum, bunu Őindi evlendīdik_ama o silivride Őindi onun evi ayrı. ordan_ev (34) istediler āldık ōrda çalıŐıyī. onnar Őindi gezmee geldiler. ben mabbetim bitmez ister_avŐama ada (35) alın_annatırım ben. ama Őey_iŐte bēnim iç bi yerden_emekli yapmadılar. ērkeS_emekli parası (36) alıyī ben_almıyım baçaqlāndan da yōrūmiyem, bakılıyem_allaa Őükūr. çocuum altın_āyeri benim (37) çok iyi. bu da benim torunum ali adı. benim kaynatam kayınpederim_ādı ali köse. ondan sō bu olmadan (38) bunnar aT_aṛayiyi. ben dedim ne aT_aṛayiyisiniz bizim bu aneye dedim osaliler diyiler, lağabımıS (39) köseali. oyun_ona āli dedim kösealilerin Őeyi açmasın dedim. onnar da dinnemiŐ beni ali (40) koyuverdiler ali aldı adı Őindi. (...) Őindi yeni ocamız var, camide ramazan_ayında adınlara ders (41) veriyi, oudıyri, akŐamları teravī yapıyri bir_ay camide. ya ouyannāmiS çoktu. biS Őindi adınlar (42) cuma duvası yapıyri. bu cuma bizde olcak. yirmi kiŐi, otuS kırk kiŐi geliylē, biz de bi Őeyler_azırlarız. (43) oulla ıg bir yasin kaç kiŐi olursa. er_anede cumadan cumaya iç bıramayıS. (...)

oķumak merāyı (44) ep_içimde. bī takvim_oķumadan bıraķmam. te kitaplarım, gazetelerim oķumayı çok seviyim. (45) kimisine ķafam alıřıyđ, allaa Şükür_ani aķlım başımda Őindilik.

-30-

Yer: İstanbul / Silivri / Seymen Mahallesi

Kaynak Kişi: Tahsin Tekin

Yaşı: 93

Etnik Kōken: Bulgaristan Gōçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) bi ıtırık kōyü varımış. ama onnar bozulmuş Őindi. o ıtırık kōyünden gelmeymiş bōbam ādın mı? (2) orda oturumuşlar ordan buraya gelmişler. burda da biz dūnyaya gelmiştik. o kōyler bozulmuş tabi (3) zamanna. burda zamanna yunannarla otuşmuşlar. bi arē geçirdi ya anadın mı? bin doķuz_üS yirmi ikiye (4) mi geliya acaba? biS beygir ķořtuķ ādın mı, öküZ ķořtuķ yapmadımız_iř ķalmadı yani. her_işleri (5) yaptık allaa Őükür bugünü tutturduķ. evliyim, ayatta allaa Őükür. aramız_iyi, bazı ķavĝa (6) ediyaz_ama? bazı annaşmamazlık_oliya. Őindi emekli iřte maaşı alıp yiyaz. artık kōyden dışarı (7) ıkmaķ bize zor geliye, ayaklar yürümeyi, ķulaklar işitmeyi. bana baķ ihtilal_oldu. andarma geldi (8) annaTıyoz_içerde. ihtilal_oldu biliyaz bilmeyiz_ihtilali. o zaman radyolar da yoktu. bir Őeylik var (9) kōyde ama iç bi Őey annayamayoS.

-31-

Yer: İstanbul / Silivri / Kavaklı Mahallesi

Kaynak Kişi: Meliha Filiz

Yaşı: 69

Etnik Kōken: Bulgaristan Gōçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) biS bulgaristan göçmeni. benim bábam burda dünyāya gelme, ben burda dünyāya gelme, çocuklařım (2) tořunların burda dünyāya gelme. bizim ailemiS dedemin dedesi műműn, onun babasının adı raim, (3) raimin babası gene műműn olĳrı. dede adı koyālamıř önceden benim dedemin adı da műműn. (4) buraya kada bilĳrım zaten műműn dedeleri. műmin dedem gelĳr, babam burda dünyāya gelĳrı, ben burda (5) dünyāya gelĳrım, benim çocuklarım dünyāy gelĳr, tořunlarım dünyāy gelir. yedi kuřak biz burdayıS (6) annatabildim mi? ama gelenlerle yedi kuřak olĳrıS. yani ilk kurucuları bizim dedelerimiz burasını. (...) (7) çocuklarım da iddā ettim hepsicini oķuTucam dedim. o çocuklar kolay oķumadı, bu tűplein ĳksini (8) birden atı atıveriydim arabaya ama řimdi yok. ble ālıp atĳrim ben onnarı ama ben (9) yűrűmez oldu, bacaklar yűrűmez oldu. benim bi tarafım efendilik bi tarafım ifi. bulgaristanda (10) benim annemin babası istanbul űniverstesinde oķumuř yedi dilden. annem beř (11) yařındyken lműř biz gmedik. orda onnar çok varlıķlıymıř. halil efendinin yedi tane deĳrmeni (12) varmıř. orda pircede kilise yeri vermiřle bizimkiler. verikene de açıklamıř dedem. demiřler bunun (13) parasını verelim. elli dnűm arsısı vāmıř ble. elli dnűműn arsısının içinde ergeleleri var, kűkbař (14) hayvanları var er řeyi var. diřilere ergele denĳrı. ergelelerin sayısını bilmezler. annem le annatĳdı. (15) yedi tane de dĳrmenleri varmıř, tarla toprak ona keza çok zenginmiřler. derdi teyzelerim filan biS (16) iristiyanardan zengindik derdi. orasını o kilise yerini baģıřlamıř dedem onnara. ama buralara (17) geldikçen sora parı kuvvetinne gelmiř onnar zaten ikinci dűnya savařında hiç yerleri yok. onnar biS (18) bĳraya attıķ kendimizi yeter demiřler. řimdi řömine deĳer, ble bacılarımıS vardı, fırınnarımıS vardı (19) annelerimiS kendileri yapādı. bir tavuķu keser sade erkiklere kűvetli yapsınlar, cızmana yapar, kla (20) yapar bi řeyler yaparlar. onnar ölen vaķti yimeĳni geldikleri zaman tıķa basa doyursunnar. yani er (21) řiyi, mandalar vař mandaların yoĳurtları kendimize olűdu biSim. amıcam yetiřdi, (22) amıcamın arķadařları babaannem ble buzdolabları yok ayazlasın die avřamdan açtı zaman o (23) baķıcıķları dıřarı asar. baķar bir iki tanesi eksik, asanın arķadařları almıřtır der varsın yisin onnar! (24) evel baķķallarda aķķallarda i bi řiy yoktu. ne yapsınnar der almıřlar yimiřler elalı oř olsun derdi (25) rāmetli! (...) řimdi kabaķ piřirirler tarladan gettikleri zaman. o yeni ıķıverdiken sora hemen (26) ekideklerini alĳlar, ikiye böler onu babannem ekideklerini

aldıkçan sora içine pekmeSle (27) fırının içine sürüveri onnarı kabuqlarınna. kaşıq alısın böle kaşıqlasın yiyisin. şindi sabāleyin böle (28) koparıverdıkçen sora sanki içi böle kırālanmış gibi domatiSin. (...) düünneri evelkine benzim̄ir tabi şindi (29) salonlāda ol̄iri. evel üç gün üç gece düün olur. ilg günü tıraş damat tıraşa tutulur, zengin insannar at (30) koşturu. şindi ne at koşturan var ne damat tıraşı kalktı yani o. şindi kına gecelerini yapaylar da eski (31) kına gecelerine benzim̄iri. benim düünüm olmadı ki! ben kaştım kayınvaldem beni istemedi. ben (32) biraS inatım. eşime dedim benim adım senle çıktı canım da senle çıkçek dedim ben urdum (33) yumruğu! kimsecik beni ūratamadı ōda. insan biraz dişlicini olcāk, biraS eli sopalıydım küçüğe de (34) büyüdüm hala ōle. tarlalarımıS var ama ekiP biçm̄iriS yavrum. amıcalarım ek̄iri, amıcamın çocukları (35) ek̄iri. biS tarla top̄rak kendimiS hiç satmadık. elimizdekini māfaSa edelim dedik ama dierim ye (36) biS ben altıncı beşinci kuşakım, çocuklarım altıncı, torunlarım yedinci kuşak ol̄iri. bize gelinceye (37) kadar as kaldı top̄rak. epsimizin on sekizer dönüm yeri var. ama onnarı da māfaSa edelim elimizde (38) dieriS satm̄iriS yani bābadan, dededen kaldı diye māfaSa etmeye ūraşiriS ōle.

-32-

Yer: İstanbul / Silivri / Ortaköy Mahallesi

Kaynak Kişi: Sıtkı Ergun

Yaşı: 78

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) çiçilikle uraşıyorum, köylüyüS. şindi şeker ğardaşım biz burda döduq, burda büyüdük. nenelerin (2) dedelerin Kucaqlanda büyüdük. dıŞ devletlere gidemedik gitmedik, kafamıS çalışmamış er neyse. (3) reçberlikle uraşıyoruS buyday, ayçiçek ōle işte. düünlerimiS, eski ādetler kalktı gibi bi şey. esKiden (4) böle köy toplanırdı şen şereme ama o Tat kalmadı. ayvançılık mayvançılık kalmadı. eskiden bi nenemiz (5) vardı, hep o nenemiz doğutturdu. şimdi vay bu dōru astaneye. düünlerimiS, parası olan şimdi (6) şeremetli ama olmayan da böle büzülüp kalıyor, kalıyoruS. yardımcı olsa olsa kardaşımın gücü kuveti (7) varsa abisine, kardaşına yardımcı olur yāni yoksa

nè yaPiçak? bizim düünümüS kırk gün kırk gece oldu. (8) yav anım benim uzunköprülü, bıraya mısafirleğe geldi. benim anım annemin beğendiği, annem bizim (9) biğendimizi almadı. ama o zaman büyüklere bi saygı vardı. biz iki kardaş on beş sene birer odada (10) büyüdük, erkeSin banyosu ayrıydı yanıS. şindikiler dayren var mı diyor, araban var mı, tahsili ne? (11) yani er şeymiz bitti kardaşım. İsanımıS saygı yok büyüne hiÇ! (...) nası hatırlamaycam? (12) gözümün önünde hala! ben eğitim yerinde, şöför kursunda bilmem nerde bi toKad yemedim. ama (13) geleceğme kırk beş günüm vardı bölük kumandanı bi dayak attı suratım böle oldu. burda günlük (14) yaşantım, ben bugün tarlaya gidecektim bi işim vardı tehir ettik. ayçiçek yerlerini ekiceğimiz yerleri (15) hazırlıyorus. ben yedi yaşından beri çiççilikle ūraşırım da hala devam. emeklee ayrılamadım, (16) doKsan doKuzda ayrıldım ama daa ayrılamadım. ayçiçeğni ekime yakın biçersin, buydayı (17) ekim ayında ekersin. çiççilik mifçilik bitti emşerim satın almaya bi tarlalarımız var işte de onla (18) geçiniyoS.

-33-

Yer: İstanbul / Silivri / Kadıköy Mahallesi

Kaynak Kişi: Niyazi Barış

Yaşı: 81

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda vardı beŞ bin ayvan şimdi bir tene yok. gençler gene çoktan bıraktı, hepsi şeirlere kaçıyo. (2) gübreyi nasıl karşılaycan, ilaçları nasıl karşılaycan? hepSi zam alıyor sana yok, her şeye zam sana (3) yok! nası olçak bu iş? nası olu bu kardaşım? bir traktör yüz elli milyonu şimdi kaç para bülü müsün? (4) iki yüz elli milyar! biz doğdumuz zamannar çok fakirdi memleket şimdi deışti. çalıştı millet çok çalıştı. (5) o kadar binalar hep çalışmaKlan oldu. şimdi kimse keremit koyamıyor. on tene tavā kümes (6) yapamaSsin yasaK. bak be kaveçi çay getir bura be! er yerde nası olsa burası da aynı deışen bi şey yok. (7) şimdi eskiden köylerde olurdu düün şimdi salonlara giderler. eskiden köy içinde zurnalarla, davullarla. (8) bizim düün de aynıydı çalgılarla, davulla, Kırletlen üç gün üç gece düün yaparlardı. şimdi iki saatta

(9) biter_epsi. bütün köy yemeK yedi şimdi ne yemeK var ne bi şey? sade o bulğaristandan gelen (10) muacırlarda vardı biraS, bitti onnarın da. ortaköy, selimpaşa sırf bağcı ep gitti, bitti. ben_askerli (11) japonyada yaptım, korede yaptım. ne annaTaçam burayı uymaS ki annatayım. annatsam_inanmaSsin (12) ne annaTayım? japonya bugün bak burda nasıldı japonya atmışta böledi. her_evde bi takşi, her_evde (13) bi motosikleT vardı. asfatlar şıkır şıkırdı. güney kore fakirdi ama şimdi o da bizi de geçti. barıŞ gücü (14) olarak gittik biS savaŞ bitmişti. kırK bin_asker gitti oraya be! beŞ bin biz gittik bi KafiLeDe. otuz bir (15) günde gittik otuz bir günde geldik. orda üç gün kaldık. gemiye bu yanı gelirken döndü orayı (16) malzeme aldı gemi ordan. üç gün_ep malzeme doldurdu yemek içmek_ için. keçi, koyun ne varsa (17) yeycek, bir_ay yetecek askerde. epsi içinde yatağı, suyu hepsi içinde. sineması, yemeğe epsi içinde. (18) bir_ay iç bi yere inmek çıkmaK yoK. yok_ameriKa ne arar türkiye öle gemi ne arar be? yedi kaT be (19) aynı ev gibi yedi kat yav! bi katı sinema, bi katı yemekane, bi katı yatakanı, bi katı dersane.

-34-

Yer: İstanbul / Silivri / Gazitepe Mahallesi

Kaynak Kişi: Enver Denizli

Yaşı: 76

Etnik Köken: Makedonya Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dödüm. bizim çocukluğumuz hep çalışmakla. e tabi çiftçi, ya koyuna gidiceksin ya sığıra (2) gidiceksin ya at peşine gidiceksin, öküs peşine gidiceksin başka öle sırt_üstü yatmak yok! mesa (3) ilkoğula gidiyoduk, biS_okuldan çıktın mı sopa eline al bakayım taşlaya! çamur dersen o biçim? (4) ilkoğulu zorlan_okuduk. tabi haraçya çiflii. bak çeşmeler_orde tãrii_çeşme giT gör yazısını bin (5) dokuz_üz sekis yazıyor sekizde yapılmış yani. bi sürü çocuk var bi manğa. esKi dostluklar_şimdi (6) yok. evlad babayı tanımaS, baba da ana babayı tanımaS öle bi devire geldik. İstanbul yuttu bizi heş (7) şeyimizi. örf, adet madet hiç bi şey bırakmadı, kökünden kazıdı. aķābãlık kalktı, miras girdi işine iç bi (8) şı kalmadı. düünümüS yav_esgiden düün de kısa yapılyodu, sünnet Te kısa yapılyodu. sünnet bütün (9) köyün çocuklari

toblanırdı, bi sünnetçi gelirdi, eşekte paldım ben seni áldım trak kesiyor_at köpeklere (10) öle diyor. benim_iki tene kızım var ikiSi de üniversteyi bitirdi. bi tanesi biyoloji fakültesini bitirdi (11) birisi ziraat fakültesini. çalışıyorlar_ama devleTin yannış politikalaıdır bana sorarsan. ben paııci (12) deilim! biyoloji okudu bankacı oldu iş mi bu? aynı meslekte çalışa o zaman verimli olsun doru mu? e ne (13) yaPsin_adam aç mı dursun? yök, şimdi şehirlen birası hic deışmiyor. esKideñ olsaydı döru. elektrig (14) yok, yol yok, iç bi şı yoktu esKiden. e şimdi burda da yol var, burda da elektrİK var, burda da televizyon (15) var. (...) biz bulgar sınırındaydık. zaten atmış dörtTe yannız_uçaklarla bombaladılar. dörd_ay (16) mevzilerde yattık bulgar sınırında. biS dört_ay potinleri çıkarmadık_ayağımızdan. çiftçilik yapıyoduk (17) o zamannar çiftçilik. buğday, yulaf_arpa. ayçiçē pek_ekmiyoduk o zamannarda. çünkü o zamannar (18) verem_otu yapıyodu çiçek_ekmiyoduk, öldürüyodu. bostan, suğan öle. beygirle ben çok saban (19) sürdürdüm, koyun da güttüm, inek de baqtım, demirçilik de yaptım, şöförlük de yaptım. kanola şu yakın (20) zamanda başladı ekilmeğe, kanola ekilmiyodu. yay çıkarıyorlar. ejnebilerden tohumu satıyorlar bize (21) onun_üçün. kanola ardalin devamı. bak atmış dört şimdi iki bin_on sekiz, sanki (22) bugün_askerdeymişim gibi, yüz beş milimetre çapında, yirmi dört buçuk çap_uzunlunda, namlısı (23) beşik_üzerinde, sabit geri tepmeli, değişik barut_ağkıkı, ğayri müstakil neşat çatal kundaıklı, em bir_a (24) iki model amerikan sahra obüsü. istersen_atırlama. e sopa vardı onun_üçün atırlyom. şimdi (25) ilk_alārim vuruldu, girdik_arāziye toplanma bölgesine ondan sora sabāleyin saat doqus (26) sıralarında tekrar kışlaya geldik. ama akşamı gene alārim vuruldu. tekrar arāziye çıktık alarim vurdu. (27) saat gece on_iki kolordudan otuz_üçüncü tümen [...] mevzilerine intikal dedi telsizlerle. şimdi oraya (28) gittik iyi güzel_ama yirmi ton mermi yükledik_arabalara. epsini serdik yerlere.

-35-

Yer: İstanbul / Silivri / Gazitepe Mahallesi

Kaynak Kişi: Alaattin Sert

Yaşı: 62

Etnik Köken: Makedonya Göçmeni⁸

Konu: Serbest Konuşma

(1) burda dodum. dedemler gelmişti. nerden geldi? selaniğin_öteki Tarafından. biS yirmi üç mübādele (2) mācırларыıS. gemiyle mersine mersinden maraşa gittiler, maraşa bahtılar beğenmediler (3) hat_akrabāların çoğu orda malesef bi kısmı, bi kısmı manisada vaḫ. e dağıldık yani. arnavutça biliyoz (4) yani konuşuyoS, dedelerden_örendik yani. e pomak dili de burda örendik_arkadaşlar masela. ā benim (5) çocuklar bilmes! benim çocuk üniversteyi bitirmiş bilmes. valla nasıl geçsin? buralar_ep çamurdu, (6) ayvanla, koyunla o zaman. şimdi mera kalmadı epsi bitti yani. mera da kalmadı, erazi de kalmadı da (7) dorusu çoğu satıldı. ekonomi şartlardan bitti erazi. çiftçilik yapıyoruS. buyday, arpa, bostan fakat bostan (8) para yapmaz. büyük marketler bizi öldürdü. yani biS bostandan para kazanamıyoS, suandan para (9) kazanmuS. ben_esKiden istanbula giderdim, kamyon da vardı giderdim istanbulda maalleleri (10) dolaşım. şimdi belediye bırakıyo istanbulda satmaya. git_ale gusumunu al çık! e kendi malımız (11) bu ādın mı? o da bitti şu an da bi kaç kişide var yani. ani bizde vardı afedersin_aşu tutmazdı. yani (12) esKiden boğalar çekiliyodu ama şu an da veteriner doru düzgün veteriner yok! benim_ayvanımı zaten (13) bi tane vardı iki tane vardı ep kısır kısır kalınca avcılardan getirdim veteriner ineği de öldürdü buzağı (14) da öldürdü açıkçası. iç tadı tuzu kalmadı, yem paallı! ha bi ineğe bi çuval bi afta gitmez belki de? yani (15) tam_akşını verecek_olursan. a zordan yapıyolar. yani kendi malından_arpasını çıkarıyolar veyat (16) Ta mısırını çıkarıyolar. razmon da pallı kaç para razmon bilmiyorum. yani ayvancılık şu an da bitmiş (17) yani bizim burda. meramız yok yani da dorusu. şu an da meramızı otobanktan topḫak kattılar şu an da (18) mera yok yani. ayvan_otlaycaḫ mera yok yani. bi kümeS yapamayıS tarlada böyle bi kümes veyat Ta bi (19) şey bi betonarma atamayıS. bi baraḫa ani

⁸ Çalışmada, Gazitepe mahallesinde görüşülen Alaattin Sert adlı kaynak kişi, kendisinin ve babasının Gazitepe mahallesinde doğduğunu, dedelerinin Arnavut olduklarını belirtmiştir. Ancak, bölge hakkında birçok konuda bilgi veren *Her Yönüyle Silivri* adlı kitabın yazarı Cemal Kozanoğlu eserinde, Gazitepe’de ikamet edenler için şunları söylemiştir; “Bura halkı kendilerini Arnavut zannederlerse de saf bir lisanları yoktur, son zamanlarda kalan ihtiyarların konuştukları lisan Türkçe, Arnavutça, Pomakça ve Rumca karışımıdır. Bunların Arnavut değil Makedon olmaları olasıdır” (Kozanoğlu, 1994: 147). Bu nedenle Alaattin Sert adlı kaynak kişi, Arnavutluk göçmeni olarak değil Makedonya göçmeni olarak çalışmaya dahil edilmiştir.

sığınacak bi barağa yağmurda yapamıyorus barağa. e tahtadan (20) yapsan vuraçak bi kibrit adam yakaçak onu? há öle ya? e güvenemesin ki! bu yönden çok madurus.

-36-

Yer: İstanbul / Silivri / Kurfalı Mahallesi

Kaynak Kişi: İsmail Er

Yaşı: 70

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) biz birda işte çiftçilik yaptık yani. ya birda işte herkes gitti bis kaldık işte! bis şimdi emekliyiS. biz (2) birda ayçiçele buyday eküs bi de ayvancılık vardı yani. otuS sene önce pancar ekildi. yaş otuSke (3) mesela. otuS sene önceye kadar ekildi. otuS seneden beri eP işte dağıldı gitti köy yani. yani şimdi (4) birda mesela ön seneden beri ne ayvancılık kaldı ne çiftçilik epsi? daa iyilerimiS ep mesele epsi (5) mesele ayvancılıkla geçinir. bende beş tane çocuk vardı ve epsini ben ayvanlarla okuttum. yav (6) sekiz on tane inek vardı anni misin işte biraz tarla mafla vardı onlarla okuttuk. biz emekli olduk birda (7) işte. ya şimdi biraz zorlanma yapmadık biliyu musun? geç çıkarsız da yedik dedik alla bin bereket versin (8) tam mı? yarına bi şey bırakmadık. yemek erkes eskiden kendi yaPardı mesela. e düşünler tabi düşünlerde (9) yemek. ne yersin sen? koyun keser adam, pilav yaparsın, fasilye, nouttur, koyundur mesele tavuktur, (10) ettir, şaraptır, rakıdır mesele. ama şimdi o adetler de yok yani olsa şimdi düşün oldu mu şeye silivriye (11) salona. köyde yok şimdi yapmıyos, epsi oraya. e tabi şimdi gençler şimdi mesela diyelim çocuk (12) okumuş orda yapar mı aldığı kız da senin gibi orda okumuştur ben der köyde düşün istemem. aliyle (13) gidicen şehirde yaptırcağsın yani. kanola ekseri büyük çiftlik saipleri ekiyo adamlar şimdi. onnar daa iri, (14) kanolaya seksen kuş destek veriyö devlet. adını dıştırdiler yani eskiden rabusKa derdik şimdi kanola. (15) bende yüz elli dönüm toprak vardı, on Tane inek vardı, çocukları okuduğ şey ettik otuS senedir (16) kırk senedir geçindik yani babamla beraber tam mı? babam da geçen sene öldü doksan dört yaşında. (17) biz orTaoğula gittik ama bıraktık. atmışta orTaoğula gittiydim ben. bende dörtT Tene kız var hepsini (18) okuttum. bi de oğlan var beşinci onu da okuttum. benim

damadın biri elazılı birī astamonuu, ikisi (19) bīrdan, gelin de anaralı. bismile gittim. bismilde retmenlik yaptı ız ilk da yeni dosan douzda. esKi (20) bayramlar be yok be ardeim! esKiden da iyidi, esKiden sayı, sevgi vardı. indi sayı, sevgi yok (21) mesela. bu dayım_olur bu da dayım_olur mesa? bizim mesa ep araba. bizler gitti mi torunlar ne onun (22) torunu benim torunu tanır, ne bunun torunu benim torunu tanır, tanımaS! artlar_le yaptı. malatyada (23) havaıydım ben. yīrmi drT_ay yaptım. ben malatyada yīrmi ay aldım. yani erkeS paza gūnū ıarız (24) yani alla rāzı sun bi sepet toplarlar kāyası al askeriye derlerdi yani. e o zamanlar_leydi biliyi musun? (25) biz de yok avcılık, va da yāni biz de o merak yok. vardı ya avılık de orda da almadı mesele. (26) ormanlar almadı, hi bi ey Kalmeydi dim ya ne orman ne ayvan bi ey yok. grmūındır ey ektiler (27) būtmū tel_rgū orman boylarına tel_rgū ektiler. e nere salan on oyunu varsa, yirmi ineen varsa (28) salamuysun. ey_oldu yāni sanayiletiK yāni bilū mūsun? toPalar da satıldı. e indi dūm ya mesela (29) evel mesele ū ocuk varsa ikisi gidersek beri ikisi bīrda alūdu. kimisi oyun baar kimisi ayvan baar, (30) babam mabam beraber bir eyler gtūriyoduk.

-37-

Yer: İstanbul / Silivri / Bekirli Mahallesi

Kaynak Kii: Mehmet Uurlu

Yaı: 84

Etnik Kken: Bulgaristan Gmeni

Konu: Serbest Konuma

(1) burda doduk ama yav_unutmaa baladık_artık. ama neresini annaTiyem indi size? daa onnar (2) ufa gelmiler. valla benim bildiim buraya gelmiler gāliba? seksen drt sene ben oliyām, (3) onnar_artık ac sene oldunu bilmem? yav ifilik yaptık_ep burada, hayvancılık, ifilik. gūndndū, (4) boday falan ep_ektik. misir_olsun misir_ekeriz. onun_in imdi yalanınca hi bir_i (5) yaptiımız yok. ok_ratı ok, otuS tane inek vardı bende. geinemediler burda sattılar kimsi (6) İstanbula gitti kimsi silivriye gitti ocuklar. ben bıratım ayvan gūtmeyi onnar sattılar. onnar gūtmezler (7) zaten ya? āmet gel_otur gel. ba arada bekirliden ne

olmuş ne giTmiş bi şeyler soriya? ben (8) diyem unuttum, unutmğa başladım diyem. şeye geldi mi orda mındın saat ikide? bi başkan (9) geleceğedi? çay içsene biz de aklımıza gelmiya bak? eskiden çok iyi olurdu çengili mengili. benim (10) de köçekli oldu elli beşte. şimdi yapmolar davul, gırnata tutuyâlar. turgay bize de üç çay yap be! (11) çay içmeSsen mabbet olmaS! vallâ bizim çocuklar silivride, bi tanesi burda kōde öbürsü silivride (12) şöferlik yapıyalar falan. vallâ iyi diyelim ama iyi dil ēr gün asta! ben de öle yaşlılık durumu anasının (13) gözü böle. gençken tabi iyiydik, gençken birbirimizi sever sayardık. şimdi yaşlanınca birbirimizi (14) tanımaz olduk. he bu işte evlenmiya kötü olacağı diye kereTa! bakšana dingil gibi adam! askerlikte ben (15) çok raat ettim. ankarada zırhlı birlikler tang okulundaydım. benim raat ettiimi (16) subay etmemiştir. askerlim sivillikten daa iyi gitti benim. çok yaşadık be yav! tam o genelkurmayın (17) ordaydık biz. merasim alayıydı giyimimizi üçer kat elbiSe var bizde. ne bilim sivillikte yaşamadımı (18) askerde yaşadım. çok iyi yaşadım yani. ya askerliğime deyecek yok! burdan on kişi vardık bizim tertip (19) ben evlendim, bir aylık evliydim bi beni aldılar askere öbürlerini almadılar. yav trenle ankaraya (20) gittik. biS postaya başka yere gittik insan vağonunla ya! ayvan vağonunla askerler çok götürürlerdi (21) eskiden. bak bunnarın bâbası dört sene askerlik yaptı. o zamannar alman harbi vardı bülönuz mu? yav (22) bi kaç kişi var avcı. benim bâbam da avcıydı. silay iç elime almam, askerde aldım silâyı. bir gün iki (23) tane tilki vurmuştu bâbam. derisi beş lira yapıya çok para! o zaman kürk yapardılar tilki derisinden. (24) atatürkü? onun öldüğü günü biliyem. geldik bâbam kâveden anneme annaTıyır yav atatürk ölmüş (25) diyırlar artık gâvurlardan çekecâğmiz var diyi. üzüliye millet bütün. ama gâvurlar (26) inanmazmış öldüğüne. yalan yapar, mâsus yapar, atatürkten korkarmışlar çok. otuS sekizde ben de o (27) zaman dört yaşındamışım otuz dört doumlu. atatürkün öldüğü günü bâbam annaTırdı anneme.

-38-

Yer: İstanbul / Silivri / Akören Mahallesi

Kaynak Kişi: Mehmet Özkök

Yaşı: 70

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) babam istanbul fatih doumlu. buraya geliyo, ablası bekirli köyüne evleniyo, onu ziyaret ederken (2) annemlen tanışūlar burda, annem bu köyde. geliyu buraya eniştesine düven aylamağa, harman (3) yaparlardı evelden böle. düven harmanda buğdayı ezen bi ağaçtan düven vardı. altında taşları vardır (4) böle, ayvanlar çeker dönerken böle ezer. ona yardıma gelirken biraya, eniştesine annemle tanışiyo, burda (5) evleniyo, burda da annemlere iç güveysi kalıyo. babam çifçilik, ben de çifçilik. hala yapıyum, şu (6) an da tarlada çalışmayı bıraktım, emekliyim. işimi yaptırıyum, traktörüm var ama şu an da içerde (7) duruyo, başka bi arkadaşaya yaptırıyum. burası ekseri buğday, ayçiçē eker. diğer ürünlerde olur ama (8) çoğunlukta ayçiçē. bu sene çok arkadaşlar kanola ekti tarlalarda görmüşünüzdür sarı. mısır, nout, bakla (9) bunları ek olur hepsi olur toPrağımızda ama çounlukta buğday, ayçiçē. buğday ekim ayında, ayçiçē (10) şimdi ekilmeğe başlar. bu ayın içinde veya mayısın içinde. ayvancılık var seyrelti. bende vardı (11) ayvancılık da hem çifçilin yanında ayvancılık da yapıyudum. iki bin on dörTün ekim ayının on (12) birinde bıraktım ayvancılı. bi arife günüydü. artık biS ilkel evelki gelişmeyle hayvancılığı yapıyduk. (13) şimdi bazı arkadaşlar modirine dönüştü, suyu önünde filan. fakat ben kendi gücümle taşıyudum önüne (14) suyunu filan. iki ayvanın arasına bili yem koyuyudum, öle suluyudum. ondan ona değıstiriyodum böle. (15) bıraktım, yaş itibariylen de ben geç evlendim. yabancıyla evliyim, rus bayannan evliyim. yarım (16) yangalağ biliyo hala da biliyo. hiç on senedir keşke öğrenseydim. geçenlerde rusyaya gittim hiç ot gibi (17) dolaşuysun, bakaşuysun. bilmek çok güzel bi şey. o türkçe öğrendi, gayet iyi annaşuyuz. ama ben onların (18) dilini bi çoğunu soruyum ona televizonda. televizonda kanalları bi yere toPlattırdım ben, rus (19) televizonları var. onları dinnerken ona düyüm ya ne düyü bu? şöyle düyü. ne demek? şu demek. o (20) kalıyo bi zaman aklımda ama sōra boş veriyüm ben, unutuyuk tekrar etmeyince. (21) çocumuz olmadı, yetiştiremedik. dedim bi tane genç alayım hanım razı gelmiyü. baştan annaşırke (22) diyüdü türkler dört tane evlenir. keşke diyeydim dört tane alıyuz ses çıkarmazdı o zaman. şimdi (23) söylüyüm diyüm bi tane genç alayım, diyü ben var nāPıcan diyü. askerliği hatayda acemi okulu, usta (24) birlim de gaziantev. televizonda dinnemişinizdir savâş olurken ordaydım ben. bin dokuz üz atmış (25)

doğuzda ordaydım ben, savaşın oldu yerde. burdan trennen gittik. için abiçim be! başka bi (26) Şiy için? şimdi emekli te bu kâvede takılıyuS. takılmamamız lazım, bisiklet aldım duruyo evde. acaba (27) diyüm evelki gibi kullanabilcem mi? ben çocukke kullaniydum onu ben yirmi yaşındayke filan. diyüm (28) bi düşerim buralarda gülerler bana. ben annamam viteslileri ne şekil geçiyo? işte onun o viteS (29) geçirme yeri elde mi? sâya sola oynattıkça? ama bacaklar yürücek mi? ilk zaman o pisikleti daa o (30) zaman da gençtik şurda bi bayır vardı onu çıkamıydum. fakat geze geze bacaklar alışmış. şurda deve (31) bağattıran vardı bizim, ah bir gün denedim bayırı çıktım. em burdan gittim. o zaman yirmi yaşındaydım (32) ben.

-39-

Yer: İstanbul / Silivri / Akören Mahallesi

Kaynak Kişi: Bulcan Akbaşak

Yaşı: 56

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) şindi güzel kardeşim yüzyıllar evelsi dedem silivride. işte o zamannar bi ermeniyle mi yahudiyle (2) mi mal dağı Tuylarmış, toptan işi yapıylarmış, mal verüylarmış. ordan burdan tanışma vasıtasıyla bi (3) ağa kızını almış dedem. ama iş güviysi mi derler nası olmuşsa gelmiş akkı diye bi adam. her geleni (4) besliyo, fakirlik! akkatan da herkeSin bi dilim ekmek geçmiştir boğazından. uzatmıyım (5) bábamın annesi ağa kızı, dedem de silivriden gelmemiş. hem silivride evimiz var hem burda. (6) ayvancılık, koyunculuk, çifçilik derken onnar ölüyo bábamlar kalıyo. bábam hala sağ, seksen altı (7) yaşında koyun bekliyü benden. allah razı olsun. şu an da durum bundan ibaret gene ayvancılıkla (8) geçinüS, çifçilik yapıyuS. büyükbaş da var küçükbaş da var. büyükbaşları azaltmağa savaşıyuS. bunda (9) kırk elli taçe vardı bi taçe kalmadı. bizde yavaş yavaş on taçede beş taçe kaldı. muakkak em zor em (10) esKiden burdan salıP bi kilometre ile götürüydük büyük ayvanlarımızı. şindi daa çıkarken arabalar (11) vızır vızır çarpüylar, ayvan şaşırıyu, trafik younlaşıyo. ne bileyim salmıyuS, içerde bakıyuS. (12) koyunnarım bi kilometre ilerde çifliim var, bábamın yeri. orda bi yüz taçe koyun bakıyuS. durum (13) bundan ibaret hasbelkader

geçiniyüz ha! ilkökulu burda okudum, ortaya gitmedim. askêrlîği acemi (14) birliim lüleburgaz usta birliim edirne. torpil filan yok yani. iç annamadan gittik annamadan geldik. (15) vallâ âbi görüysun işte daa gübre atcaz. bugün çatalcaya gittim arabamla, on beş gün oldu (16) sipariş vereli. gelcem gelcem, gelecek gelecek bizi oyalüylar. e biz de bozucaz, qaralıcaz, aysan çekicez, (17) tırmık çekicez ölme eşeğim ölme! evliyim, bi kızım bi çocuım var. kızım evlendi silivriye. şu an da (18) devlet astanesinde çalışıyu, kocası da orda çalışıyu. damadım orda muaberede şeye bakıyu telefonnara, (19) kızım da döner sermayede eralde? çocuım var silivri beledisinde çalışıyu o da askêrlini yaptı. şindi kaba (20) tabirle konuşursam artık erkeklik merkeklik kalmadı. karıyu aradın zaman bulamuysun. bugüne (21) kadar çocuklara aman şöle aman böle derken şindi de torunnar oldu, işimiS çok kötü âbi! allah (22) yardımcımız olsun. her gün bunun hanımı da gidiyu torun bakmağa benimki de gidiyu. yav esKiden (23) bábamın zamanında güreşler oluymuş öleymiş. e şindi tabi gene yapan yapıyu. davul, zurna getirüyü (24) yahut Ta ne bileyim yani o günün şartlarına bugünkü daa değiştı. esKiden köy düünleri oluydu şindi (25) sâlonlarda mâlonlarda. şindi adam alıyu karısını gidiyo on günlük yirmi günlük balayına, al sana (26) düün mürüvet epsi tak takabildini. ama tabi erkeSin bütçesi ayrı. çok evelli yıllardan bu da daa iyi bilir (27) benden büyük bu haķverenmiş tabi bi kaç tane şey geçirmiş şindi de akören. biz her gün anı yaşıyuz (28) be! şindi ben zengin ayle çocuğu değilim ama işi ben on üç on beş yaşından befi aldım. işim kötü de (29) gitse alemi seven adamım. arabam vardı çok raat ayat yaşadım. gittim geldim traktör aldık. ama eşek (30) koştum günleri de biliyum, beygir koştuum günleri de biliyum.

-40-

Yer: İstanbul / Silivri / Fevzi Paşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Mümin Orhan

Yaşı: 66

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ayvancılık, çiğçilik beraber çalışıyoruS. biS burda doğduk, burda yaşıyoruz yani. valla şimdi belediye (2) kalkmazdan önce raatımıS daha iyidi. istedimiS şeyi yaptırabilirdik. şimdi belediye uzaklaşınca, (3) büyük şehire geçince silivri angi birine cevap verebilecek? yetişemiyor, yetisse de aS kalıyor. yetişiyur (4) gecikmeli oluyor. biS kendi köyümüz burdağa belediyemizin atmış tene personeli vardı. aracı, gereci (5) her şeyi vardı. tam teşekküllü belediyeydi birası. kırk beş yıllık belediyeyi aldılar gittiler. çalışannarı (6) daıttılar sağa sola, hastanelere. aracı, gereci alındı gitti. belediyenin er aracı vardı, personeli de vardı. (7) ama nüfuS bakımından bizim belediyemiz yok. köyümüz büyük, beş altı bin nüfuS altı bin nüfuS var (8) burda. belki de daa geçti bilem? buranın neyi meşhur? domatiSi meşhur. ekiliyo, çok azaldı, çok çok (9) nadir kaldı. ekilmur yani. buranın domatiSi tarlada yetişen bi domatis. tarlada, bāçede yetişen güzel (10) domatiSimiz yani. bizim buranın domatiSi günnük ince kabuk domatis. yıllarca istanbulu köyümüz (11) beslerdi. fatiḡ Pazarını olsun, ne bilem taşlı tarlaya olsun. eḡ eḡ akşam burdan on kamyon on beş kamyon (12) domatiS giderdi. köyümüzden çıkar giderdi istanbul bazarlarına. şimdi şu an da kalmadı yani. ayvancılık (13) tamamen bitti, ayvancılık tamamen sıfırlandı. burda eḡ köylünün saçağının dibinde bir kaç tane ayvanı (14) vardı şimdi malesef kalmadı. yem paallı, sütü soran yok! nası baḡcán baḡamaSsın! yani şartlar (15) çok ağırlaştı yörümüyor yani. Sanaatla ūraşan var köyümüzde yok diye dil var yani. Sanaatı olan (16) var, episi var köyümüzde bizim er şey! er ciette sanatkar da var epsi var! festivali er sene oluyor, domatis (17) festivali devam ediyor. evel belediye burdağa üç akşam sürerdi. şimdi dedim ya belediye (18) uzaklaşınca bir akşama düşüyo iş. bu evelki sene niçin olmadıydı be? bi şeyler olmuştu olmamıştı? (19) darbe şeyinden işte o usulardan olmadıydı yani. domateS burda aziranda yetişir. te başlār millet bundan (20) sona ekmeğe, bu aftadan sona başlār ekmeğe ve son Turfanda ekerler yani. aḡustoSda da ekerler. (21) düün adetlerimiS köy düünü gibi yapılabiliyo. bi gece kına gecesi oluyor devrī gece düün oluyor. (22) çalgılı, zurnalı, yemekli köy yemeğe veriliyo. o ususta eski geleneğini bırakmadı. benim düün köy düünü (23) oldu. üç gün üç gece davul zurnalı. kırk bes sene öncesi bu kadar büyük dīldi köyümüS. o günkü günde (24) sekiz üz aneydi köyümüS. şimdi bizim köyümüS çantadan belki Taha büyük görünümde ama orda (25) saillere gelenler falan çantaya kayıtlı. (...) vallai ölüm adetleri bizim cenazelimize köy alkımıS (26) ekseriyet katılır yani.

cenazemize, düünümüze, Őenliđimize köyümüS atılır yani. alımıS bu iŐlere (27) sarđın ve oŐar yani.

-41-

Yer: İstanbul / Silivri / Gümüşyaka Mahallesi

Kaynak Kişi: Bindal Otbal

Yaşı: 62

Etnik Köken: Bulgaristan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) gümüŐyaada dödüm, gümüŐyaada büyüdüm, gümüŐyaada evliyim. i ayrılmadım_ordan. dört (2) tãna çocuğum var. valla çocuğluğ döneminde yãni daa iyi olmasını isterdik ama esKi günnerimiz de (3) güzeldi. vallã başkanımız bi dönem yaptı. daa iki üç dönem yapsaydı belki çok güzel_olurdu ama (4) açırdıK elimizden, uřaŐtıđ uřaŐtıđ olmadı bi daa! siyaseti gene bıramam, nãPayım ya iimde dert aldı. (5) dödüğü zaman seviniriS, ani çocuğ doğdunda yemek veririz, mevlüt_okuťuruS. öldüünde de ölüye (6) de okuťuruS, mevlütünü okuťuruS. yani öle bi adetlerimiz var ama düün yapaşke de ına gecelerimizi (7) güzel yaparız, düünlerimizi. üŐ tane çocuğ evlendirdim. i bir sıkıntı bi Őeyler çekmeden yerleŐtirdim, (8) epsi de iyi. ifilik yapıyoruS. buğday, ayıek. avun, arpuz da ektik daa önceleri Őimdi ama yaŐımız (9) geŐtiđinden dolayı bıratığ. önceden yaptım ayvan vardı. inek falan beŐ_altı tane kendimize adar (10) batığ. ama ayat Őartlarından bıratığ, yaŐ da geldi. iŐyerlerimiz vardı ama battığ. o yüzden (11) sãlık_olsun yani. cenabı allah ararlamıŐtır. valla gümüŐyaada özel yaptımız fırın var, ekmek (12) yapãrım, böreke yapãrım. hayır kıymalı yapãrım. pırasa böreğeni bıra bã! sulu yemek er bi yemeğe (13) yapãrıS. güzel balava yapãrıS, yufalaşını tek tek de aarıS. eŐim ifilik yapıyo. vallã sağlam benden (14) daa sağlam beyim. benden yedi yaŐ büyük_olduğu iin daa yani sağlam. ep köydeydik ani öle bi fazla (15) sıkıntılı da yaŐamadıđ. güzel_ayat yaŐadıđ. ayatımız güzel geŐti çünkü durumumuz iyiydi. beyimi (16) mesela istedim ona gittim. bi problem yok, güzel geindik. bir daa dünyaya gelirse bak röPörtaj (17) yapãrım gene onu ãlıřım. güzel yaŐattı beni, güzel geŐti ayatım. allaa çok Őükür ba asla ba asla erkeSin (18) zate ba o da bi ardeŐim benim. kıŐkıanan_ınsannar çok_ oldu ama

kesinlikle ve kesinlikle iÇ bir (19) kimseye beyimi deışmem. bak şimdi bana beyim allah onu benim_ömrümü şu an da ona versin iÇ bana (20) soşmadan asla bi yanlışlık yapmaz. yani bak kıSken çok ğaribandık yani fakirdik er şey ama beyime (21) gittim aynı bi zengin ayatı yaşadım er şeyini bana başladı. bana soşmadan iÇ bi iş yapmaS! zate sevgi, (22) sayđı er şey vardı. ben çok gezerim, er yerde konuşma yapaşım ama gezdiğim_ iÇin dönerim kendi (23) evimde daa çok mutluluk görürüm. çok çok mutlu bir_ayat yani. beyle beyimle konuşuruz, otururuz (24) der ki döner geri ā ben zannetirim ani bi toşunlarımı görmesem zannetirim şimdi geldim sana derim. ya (25) iÇ derim ya bu kadar değer verdi, olmaz_öle bi şey ya inanmam?

-42-

Yer: İstanbul / Silivri / Selimpaşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Cevat

Yaşı: 65

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ben çişçilikten_annamam. ben emekliyim, söliyi mi ne iř yaptđımı, mahsuru var mı? kırık sene aşağı (2) yökari çay bağÇesi, birhane, meyhane çalıştışdım anadın mı? aTmış beř yaşındayım. ondan sora bi (3) oğlum var, bi kıızım var. oğlum_evli, kıızım_evli. kıızım bursada reklam işlerinle uraşıyolar damatla (4) beşabeş. oğlum beylikdüzünde düKKanı var. geÇinip duruyuz iřte! askerliği afyon sandıkıda yaptım (5) jandarma askeşidim. gökçeada var ben orda askeşdim. yetmiş_ikide gittim oşayı ben, o zaman oranın (6) ismi imbrozdu. biS on beř günlük askeşdik orda emiř galdı āskeriye mektuplaşın_üstüne gökçeada (7) yazılacak diye. ondan sora gökçeada oldu orası. (...) teymen girdi iÇeri, uzman çavuş, assubay girdiler. (8) kałktık ayağa biS, sinoPa mahküm var dedi, var mı gönüllü gidicek dedi. biz_ama örenmiştik onu. (9) kimsede ses yok, ben de dahil biS susarız. uzman çavuş vardı yaz dedi cevadı komutanım dedi, bi de (10) giresunlu celil var yaz celili dedi. onlar_onun kafasını koparış dedi. onař gün de izin var size dedi. (11) tamam dedim komutanım. sabah_alın mahkümü getirin dedi. cezaevinle jandarma arası bi (12) kilometreydi. gittik_aldık oşdan vuşduğ kelepeçeyi gittik. bak tesadüfe bak arkadaşım? samsuna geldik, (13) aynı

böle bi kâvede o benim yanımda kelepçeliyiS. ava sıcak, otobüs bekliyoruz samsundan gelicek (14) sinoPa gidicez yani. bizde tabanča, çop, kelepçe epsi var masamıSın üstünde. iki tene inzibat geldi (15) dedi ki jandarma sizin vaziyetiniz ne böyle dedi. ne vař dedik vaziyetimizde? bizde binbaşı var dedi (16) size görürse periŞan eder dedi. neyse uzatmaalım sinoPa yaklaştık. otobüs durdu tesadüf böyle (17) tesadüf olur mu bá? vatandaşın biri pindi, nerden geliyorsunuz dedi, suçu ne bunun dedi. döndüm (18) sanane dedim bá! banane he? bana geliceñ Şindi oraya! dedim sen kimsin ya? ben dedi oranın baŞ (19) ğardiyanıyım dedi. sen nerelisin dedi fazla uĸkalasın dedi bana Şindi baĸ? dedim İstanbulluyum ben. (20) neresini? silivriyim dedim. sana birisini soracam dedi tanır mısın baĸayım dedi. ami ĸaradaĸ? o (21) da soşduu kiři de abimin ĸayınçosu tesadüfe baĸ? dedim tanıyorum bá abimin ĸayınçosu dedim. neyse (22) uzatmaalım getirdik mahkúmu teslim ettik. o bize dedi ki adana osmaniyeye gideyim çoluĸ çocu (23) ğoreyim dedi. bize de tembih var saĸın! annem babam selanikten gelmeydi, ĸonya (24) ĸahramanoĸullarındanıS. babam iki yaşında gelmiŞ biraya. ep oturdumuz evler de rum evleri zateĸ (25) tariĸi evlerdi yani. altı ĸardeřiz biS. ben kaçırđım anımı, ben çok aĸsiydim. seksen ihtilâlinde (26) içerdedim ben, ızlıydık yani. silivrinin bütün köyleri Tanır beni.

-43-

Yer: İstanbul / Silivri / Selimpaşa Mahallesi

Kaynak Kişi: Mustafa Kalamaz

Yaşi: 73

Etnik Köken: Yunanistan Göçmeni

Konu: Serbest Konuşma

(1) ismim mústáfa ĸalamaS. bin doĸuz üS kırđ dört selimpaşa doumluyum. bu kóde dödüm. bugün (2) yetmiŞ üç yaşında olduma ğöre selimpaşada askere gidinceye ĸadař çifciliĸ yaptım. askere gittikten (3) sora aTmiŞ dörtte asker oldum, aTmiŞ altıda terhis olduĸtan sora on yıl inşaatlarda çalıştım. (4) inşaat ustalıĸı yaptım. daa soraki yıllarda naĸliye işlerine başladım. bizim birada naĸliyeciler vardı, bi (5) tane ĸoperatif ĸurduĸ. onun başkanlımı yaptım, ĸuruculuĸluĸnu yaptım. hem çalıştım em de naĸliye (6) işleri yaptım. selimpaşa bin doĸuz üz yirmi beş yılında

mübadele gördükten sora burada türK yoktu. (7) türKler selanik civarından geldi bin dokuz_üz yirmi beŞ yılında, burdaki köylere dağıldı. memleketten (8) gelenlere burada kırk dönüm arazi iskan halinde ahaliye dağılmış_ oldu. bunnarın aricinde birer dönüm (9) ikişer dönüm Te bağ yerleri verildi. bizim selimpaşanın ekmiş_ oldukları ürünler meşur_ olanı başta (10) topatan kavunu, uzundur_ onnañ koşulu bi kavun. bu kavunların şeker_ astalığna iyi galdığını ve (11) bunun da iç kimse bu kavunların şeker_ astalığna iyi geldinden haberi yok. şimdi halan bugüne bugün (12) bilmiyolar yani bu kavunun değerini bilmiyolar. daa soraki yıllarda köyümüS bu topatan kavunu, soğan (13) meşurdur. soğandan sora bamyā meşuñduñ köyümüzde. bizim köyümüzden gelip soğan_ alırlardı (14) karadeniS tarafına getirlerdi. orada da bu soğanla lāmacun yapıldığını öğrendik daa sora. pazarlaması da (15) bizim burada güzeldi yani geliP ayağımızdan_ alırlardı mallarımızı. bi de onun aricinde ninelerimiz (16) didelerimiS topladıkları üzümün şirasından bakır kazanlarda pegmeS kaynatıyolardı. üzüm (17) peKmezinne reçel yapıyolardı. kışlık ihtiyaçlarını bu şekilde karşılıyodu bizim ninelerimiz, didelerimiz, (18) annelerimiS. bir de kasaPlardan kıyruk yağsı aldığını atırliyorum. neticede mübadelede bizim (19) dedelerimiz, ninelerimiz buraya geldiğinde çok zāmet çektiler. tarlaya gidcekler, tarlayı sürmek_ için (20) ekibman o zaman boyunduruğlu öküsler vardı. çapa yapıyoduğ tarlada, saban_ erken saatında (21) gidiyoduğ tarla çapalıyoduğ, efendim tarla sürme işlerine gidiyoduğ. yani her_ işi yapıyoduğ, çok zāmet (22) çektim. daa soraki yıllarda tabi bu eziyetler_ olsun insannarın çektiği parasızlık külfeti ortadan kalktı. (23) ne zaman kalktı bin dokuz_ üS elli üşlü yıllarda bu fakir fuqaralık sona ermiş_ oldu. işte traktörler (24) takşitle verilmeğe başlandı, işler kolaylaştı, daa fazla mal_ üretildi. o şekilde insannar refaha (25) kavuşmuş_ oldu. daa soraki yıllarda da televizonnar çıktı. bizim zamānımızda gramofonnañ vardı. (26) çeviriyodun kolla, plağı koyuyoduğ gramofon plaktan bi seS veriyodu o şarkıları dinniyoduğ. yani aynı (27) şarkıyı teKrar teKrar dinniyoduğ gramofondan. ondan sora pilli radyoları hatırlıyorum. radyo (28) dinniyoduğ pilli, çeran yok! evlerimizde gaS fenerleri vardı. bi de fırın da yok_ o zaman şimdiki gibi (29) gidesın fırından taze taze sıcak sıcak ekmāk_ alasın? cePte para da yok! annelerimiz yapardı ekmeğe. (30) o eKmekler fırından çıktığı zaman yüz_ elli metre iki yüz metre ileriye kadar koşusu duyulan (31) ekmeklerdi. nedenni ben_ araştırdım, sōradan araştırdık tabi. o zaman tunuS bñydayı

vardı, karakılıç, (32) bozbaşak, aKbaşak diye böle iri kılıçları olan başaklı bi búydaydı. köylüler bizim onu ekerlerdi. şimdi (33) o búydaylar terkedildi başka búydaylar geldi, diğer búydayları unuttular. o eKmeklerin randumanını bu (34) búydaylardan bu unlardan alamadık olmadı yani. sadece ben nakliyeçi olduğum için bu dinar tarafında (35) o búydayın devam ettiğini gördüm gözümle. (...) bi de ben beş yıl tekirdağ bayisine pepsi kola (36) çektim. er akşam evimdeydim er gün de arabam yüklüdü. orda çok güzel randuman aldım. (37) saman işine atıldım gemlik tarafına trakyadan saman götürmeğe başladım. satıyoduğ orda ekmeğimizi (38) çıkarıyoduğ. o eski günner atırma geliyo çok eziyet çektik. şimdiki gençlik o günneri bilmiyolar, (39) yaşamamışlar. teknoloji ilerledikçe insannarın üzerindeki yük de afiFlemiş oldu. yani bi o günneri (40) düşünüyom bi de bu günneri düşünüyom bizim bu günnere ben beğenmiyorum şu an da.

SÖZLÜK

A		ala	: Hala, babanın kız kardeşi (17/10)
aber̄	: Haber (11/42)	alamanya	: Almanya (29/15)
ābi	: Ağabey (1/1)	alārim	: Alarm, ikaz (34/26), (bk. alerim)
aciyum	: Acıyorum (22/13)	āle	: Bk. ayle (9/42)
ādē	: Bk. adi (17/12)	alerim	: Bk. alārim (23/14)
ādın	: Bk. anadı mı (1/12)	ālıp_atērim	: Alıp atıyorum (31/8)
adi	: Haydi (17/5), (bk.ādē)	alıS	: Alırız (8/7)
afif	: Hafif (20/24)	aliyız_unumuzuz	: Alıyoruz unumuzuz (29/24)
afta	: Hafta (20/41)	alk	: Halk (20/10)
ağac	: Ağaç (15/13)	altın_āyeri	: Altın ayarı (29/36)
ağar_ışidiyi	: Ağır işitiyor (29/1)	amelyāt	: Ameliyat (3/33)
ağçı	: Aşçı (1/7)	āmet	: Ahmet (1/17)
āhretlik_almıŞ	: Ahiretlik almış, evlatlık almış (26/2)	amıca	: Amca (31/21)
akiqatten	: Hakikaten (16/8), (bk. aqkatan)	āmır	: Hamur (18/35)
aqkatan	: Bk. akiqatten (39/4)	ami	: Hami (42/20)
aqkı	: Hakkı (39/3)	āminne	: Babaanne (5/29)
al-	: Çıkarmak (1/2)	amit	: Hamit (15/8)
al	: Hal, sebze meyve gibi ürünlerin satıldığı yer (10/15)	anadı mı	: Anladın mı (10/10), (bk. ādın, anadın)
ala	: Hala (7/18)	anadın	: Bk. anadı mı (13/3)
		andan sōra	: Ondan sonra (27/13)

āne	: Hane (9/6)	arşif	: Arşiv (16/26)
ānem	: Annem (10/1)	artıkın	: Artık (8/22)
ānemnem	: Anneannem (5/5)	aS	: Az (40/3)
angi	: Hangi (11/38)	āsan	: Hasan (21/24)
anım	: Hanım, eş (21/10)	asekki	: Haseki hastanesi (16/3)
annameyre	: Anlamıyor (26/6)	asfat	: Asfalt (33/13)
annaş-	: Anlaşmak (38/17)	asır	: Hasır (7/10)
annaşmamazlık_oliya:	Anlaşmamazlık oluyor (30/6)	āsiyirī	: Asıyor (27/14)
annaTıya	: Bk. annaTiyır (18/9)	assan_ağa	: Hasan ağa (22/27)
annaTiyır	: Anlatıyor (37/24), (bk. annaTıya)	asta	: Hasta (18/7)
annayamayoS:	Anlayamıyoruz (30/9)	astane	: Hastane (6/20)
anni misın	: Anlıyor musun (36/6)	assubay	: Astsubay (42/7)
ār	: Ağır (20/24)	aşā yuqarī	: Aşağı yukarı (11/3)
arabasīla	: Arabasıyla (8/26)	aşā	: Aşağı (2/1)
aram	: Haram, günah (25/11)	aT_arāyiyi	: Ad arıyorlar (29/38)
aṛazzi	: Arazi (16/10)	atır-	: Hatırlamak (43/18)
ardal	: Hardal (34/21)	atiçe	: Hatice (21/22)
ārı-	: Ağrı, acı (18/28)	ātiyılar	: Atıyorlar (24/6)
arkāş	: Arkadaş (14/6)	atta	: Hatta (22/28)
aṛman	: Harman (23/3)	austoS	: Ağustos (27/15)
aṛp	: Harp, savaş (23/18)	ava	: Hava (42/13)
		avuz	: Havuz (10/5)
		ayat	: Hayat (41/10)

ayçek	: Bk. ayçiçē (10/18)	bāçe	: Bahçe (8/33)
ayçiçē	: Ayçiçeği (8/3), (bk. ayçek)	bağareye	: Bağırıyor (27/27)
aydarpaşa	: Haydarpaşa (6/8)	bakēm	: Bakayım (18/21)
ayle	: Aile (5/1), (bk. āle, āyle)	bakeyera	: Bakıyorlar (26/20)
āyle	: Bk. ayle (5/14)	bakiyi	: Bakıyor (29/7)
aylık_aliyili	: Aylık alıyorlar (29/28)	baķūsun_arazi	: Bakıyorsun arazi (16/33)
ayni	: Aynı (34/12)	bālı	: Bağlı (8/19)
aysan	: Tarım aracı (39/16)	bamyi	: Bamya (20/45)
ayvan	: Hayvan (7/29)	barbınyacılık	: Barbunyacılık (26/10)
azır	: Hazır (14/27)	barut_akķı	: Barut hakkı (34/23)
āzır_aliyim	: Hazır alıyorum (19/17)	bāyı	: Bayi, belirli maddeleri satma izni olan kuruluş (19/18)
aziran-	: Haziran (40/19)	bayzıt	: Beyazıt (1/4)
azmedemeyiS	: Hazmedemeyiz (25/21)	begir_arabalarına	: Beygir arabalarına (4/6)
B		bēKi	: Belki (11/5)
bā	: Be, ünlem, bir seslenme sözü (12/19)	bekliyrı	: Bekliyor (13/6)
bāba	: Baba (37/21), (bk. bıba, boba)	bekliyuz	: Bekliyoruz (8/6)
bacaķlarım_aķrāmaķa	: Bacaklarım ağrımaya (26/14)	belediyá	: Belediye (13/22)
bacı	: Baca (31/18)	ben_ordek	: Ben oradayken (13/4)
		ben_urdum	: Ben vurdum (31/32)
		benim_areketim	: Benim hareketim (18/4)

benzim̄ir	: Benzemiyor (31/28)	biliyaz	: Biliyoruz (30/8)
beşşürzalık	: Beş yüz liralık (1/18)	billik	: Birlik (8/5)
beşüS	: Beş yüz (21/8)	bilm̄eriS	: Bilmiyoruz (27/3)
betonarma	: Betonarme (35/19)	bir_afta	: Bir hafta (11/27)
b̄ey	: Ünlem, şaşırma (23/20)	birasçıkın	: Birazcık (5/41)
b̄eyle	: Böyle (41/23)	birhane	: Birahane (42/2)
bı	: Bu, işaret zamiri (14/24)	biS	: Biz (5/14)
bıba	: Bk. b̄aba (12/4)	bitmeyır	: Bitmiyor (27/29)
bıcı̄rancıık	: Ağaçtan yapılan, etrafında dönerek eğlenilen bir araç (15/12)	biz_alışmışık	: Biz alışmışız (11/56)
bıraya	: Buraya (5/5)	bō	: Ünlem, aşırılığı ifade eden (22/6)
bırda	: Burada (23/10)	boba	: Bk. b̄aba (18/5)
biç̄edōver_aldık	: Biçerdōver aldık (7/18)	bōęday	: Buğday (26/19), (bk. b̄uday, buyday)
biçiyuduk	: Biçiyorduk (6/34)	boş	: Boş (12/17)
biçm̄iriS	: Biçmiyoruz (31/34)	bozgunluğtake	: Bozgunluktayken, bozgunluk zamanında (27/3)
bięenmiyilē	: Beğenmiyorlar (29/28)	bubam_ekerdı	: Babam ekerdi (19/17)
bil̄ırım	: Biliyorum (31/4)	b̄uday	: Bk. bōęday (7/18)
bilhasseyi	: Bilhassa (16/30)	b̄ugay_ekerdik	: Buğday ekerdik (13/7)
bili	: Bile (38/14)	bulamıyoS	: Bulamıyoruz (22/8)

bulğariya : Bulgaristan (27/3),
(bk. bulğarya)

bulğarya : Bk. bulğariya (26/1)

bulundırıyam: Bulunduruyorum
(14/5)

bun_ıçine : Bunun içine (15/13)

bundan_eveliyatları : Bundan
önceleri (5/38)

bunna : Bununla (14/15)

burdağka : Buradayken (40/4)

burdayıst : Buradayız (19/2)

buyday : Bk. bögday (8/3)

buyday_eküS : Buğday ekiyoruz
(36/2)

büle : Böyle (1/14)

bülö : Biliyor (16/29)

büükbaş : Büyükbaş hayvan
(12/15)

C

camı : Cami (10/29)

çandarma : Jandarma (30/7)

çeran : Bk. çeyran (43/28)

çeyran : Cereyan, elektrik
(1/49), (bk. çeran)

ciĕt : Cihet, taraf (40/16)

cumaŗtıası : Cumartesi (10/25)

cumūriyet : Cumhuriyet (20/26)

Ç

çalēre : Çalıyorlar (26/25)

çalışmak_istemeyırı : Çalışmak
istemiyor (17/14)

çamırdan mamırdan : Çamurdan
mamurdan (13/2)

çarpüy- : Çarpıyor (39/11)

çekeysin_onun : Çekiyorsun
onun(18/22)

çeviriyám : Çeviriyorum (14/1)

çıkariyırıS : Çıkıyoruz (27/13)

çıkariydım : Çıkarıyordum (26/19)

çıkçek : Çıkacak (31/32)

çıldıri : Çıldıırıyor (24/2)

çifçi : Çiftçi (2/1)

çiflik : Çiftlik (10/17)

çille : Çile (29/28)

çok_evelli : Çok evvel, çok eski
zaman (39/26)

çok_ögıraş- : Çok uğıraşmak (37/5)

çóp : Çöp (9/40)

çounluğ : Çoğunluk (38/9)

çöru : Çörek (29/26)

D		dide	: Dede (43/16)
dā	: Bk. daa (1/4)	dikiyarıS	: Dikiyoruz (27/21)
daa	: Daha (7/18), (bk. dā)	dil	: Bk. deil (11/27)
daıtılmış_oldu	: Dağıtılmış oldu (43/8)	dim	: Bk. diyirim (36/26)
dai	: Dahi, bağlaç (17/11)	dinne	: Dinlemek (38/24)
daķķa	: Dakika (11/57)	diyirim	: Diyorum (19/4), (bk. dim, dūm)
dāre	: Bk. dayre (9/35)	dō-	: Doğmak (1/2)
daullālan	: Davullar ile (4/5)	doal	: Doğal (20/36)
daullu zurnalı:	Davullu zurnalı (10/27)	doķuz_üz	: Dokuz yüz (38/24)
dayre	: Daire (10/4), (bk. dāre)	domateS	: Domates (8/34), (bk. domatiS, domātiz)
deil	: Değil (7/25), (bk. dil)	domatiS	: Bk. domateS (10/15)
dēlim	: Diyelim (12/9)	domātiz	: Bk. domateS (3/16)
dēPo	: Depo (10/4)	dōr-	: Doğurmak (1/15)
dērmen	: Değirmen (31/15)	dōrusu	: Doğrusu (6/8)
dersane	: Dershane (33/19)	doyurūsun	: Doyurursun (7/43)
deşiklik	: Değişiklik (10/33)	dōneliyrim	: Dōnuyorum (19/10)
devam_edķez	: Devam edeceğiz (20/15)	dōniyār_adam	: Dōnuyor adam (15/12)
devam_edi	: Devam ediyor (14/2)	dōnüm_arsısı	: Dōnüm arsası (31/13)
deve bağattıran	: Deve bağırttıran (38/30)	dōrt_üS	: Dōrt yüz (10/6)
dīřtir-	: Değiştirmek (36/14)	dōt	: Dōrt (7/38)
		duğal ğaS	: Doğal gaz (1/48)

durayir	: Duruyor (27/13)	elektrikten_aberi	: Elektrikten haberi (18/11)
durayırS	: Duruyoruz (13/25)	elva	: Helva (3/36)
duvā	: Dua (29/41)	emen_emen	: Hemen hemen (3/16)
dü-	: Demek (38/19)	emşeri	: Hemşeri (32/17)
düKkan	: Dükkan (42/4)	emşire	: Hemşire (25/4)
düm	: Bk. diyırım (36/28)	enhayet	: En nayet, en nihayet (21/4)
dūme	: Düğme (5/24)	ep	: Hep (7/24)
dūn	: Düğün (1/2)	ep_onnar	: Hep onlar (22/28)
dūnden_önce	: Düğünden önce (7/37)	ePsi	: Bk. epsi (3/8)
dūven_aylamağa	: Tarlada dūven ile çalışmak (38/2)	epsi	: Hepsi (5/4), (bk. ePsi)
E		eṛ biri	: Her biri (11/19)
edīdük	: Ediyorduk (20/42)	er	: Her (1/4)
ediyaz_ama	: Ediyoruz ama (30/6)	erāl_işte	: Herhalde işte (18/3)
eer	: Eğer (16/15)	eralde	: Herhalde (2/3)
eğtim	: Eğitim (11/6)	erazi	: Arazi (11/9)
ejnebi	: Ecnebi (34/20)	ergele	: Hergele, at (31/14)
ekilmur	: Ekilmiyor (40/9)	erif	: Adam (1/41)
ekiyariS	: Ekiyoruz (27/15)	ērkeS	: Herkes (7/33), (bk. erkez)
ekiyuduk	: Ekiyorduk (6/34)	erkez	: Bk. ērkeS (6/31)
eKmek	: Ekmek (43/30)	erkik	: Erkek (31/19)
elal	: Helal (31/24)	ero	: Euro, para birimi (22/21)
elektilik	: Elektrik (7/43)		

erzumun_avası : Erzurumun havası
(6/33)

eskişi : Eskisi (14/2)

eŞki : Geçmiş zaman (1/12)

eylam_oldu : Heyelan oldu (20/32)

eylan : Heyelan (21/2)

Ä

är_ayvan : Her hayvan (2/12)

F

fasile : Bk. fasulya (27/17)

fasilyecilik : Fasulyecilik (26/10)

fasulya : Fasulye (3/10), (bk.
fasile, fasüle)

fasüle : Bk. fasulya (27/11)

G

gál- : Gelmek (42/6)

gänç : Genç (8/9), (bk. geniş)

ğaSte : Gazete (10/20)

geçiniyidik_işte : Geçiniyorduk işte
(19/3)

geçiniyiS : Geçiniyoruz (29/10)

geçinüS : Geçiniyoruz (39/8)

geÇiyu : Geçiyor (9/23)

geleceğedi : Gelecekti (37/9)

gelİke : Gelirken (19/1)

geliya : Geliyor (30/4)

geliyirler_İstanbuldan : Geliyorlar
istanbuldan (24/14)

geliyi- : Bk. geliyür (27/29)

geliyür : Geliyor (9/40), (bk.
gelüy, geliyi)

gelüy- : Bk. geliyür (16/4)

genş : Bk. gänç (17/14)

geş- : Geçmek (41/15)

gezdirdiler_arabalālan : Arabalar
ile gezdirdiler (4/5)

gezemēgi : Gezemiyor (26/18)

geziniyim : Geziniyorum (19/9)

kığ : Kırk (29/43)

ğİrnata : Klarnet (37/10)

ğİsmet_olmıya : Kısmet olmuyor
(13/13)

gidēm : Gideyim (18/21)

gidicēn görİcen : Gideceksin
göreceksin (22/19)

gidiyār_ānadın mı : Gidiyor anladın
mı (15/12)

gidiyırım : Gidiyorum (19/9)

gidiyoS : Gidiyoruz (10/32)

gidüyük	: Gidiyorduk (6/32)	hāl	: Hal, sebze meyve gibi ürünlerin satıldığı yer (12/23)
gine	: Gene (17/7)	halan	: Halen (43/11)
git_ale	: Git hale (35/10)	hale	: Hala (8/3)
giTmáyi	: Bk. gitmiyi (24/4)	hamır	: Hamur (27/14)
gitmiyi	: Gitmiyor (29/6), (bk. giTmáyi)	haminne	: Babaanne (5/31)
gobra	: Kobra, bir yılan türü (23/22)	haraba	: Araba (13/17)
göçgen	: Göçmen (16/40)	hasıl	: Hasır, halı gibi serilen örtü (1/46)
göriniyim	: Görünüyorum (6/3)	hepsicini	: Hepsini (31/7)
görüſeriS	: Görüşüyoruz (27/28)	herkeS	: Herkes (1/5)
görüſiyim	: Görüşüyorum (29/16)	hohō	: Ünlem, bir seslenme sözü (13/9)
görüſmüyüz	: Görüşmüyoruz (6/5)	hōP	: Ünlem, bir seslenme sözü (13/17)
götirēlar_oraya	: Götürüyorlar oraya (13/19)	I	
gōya	: Güya (8/38)	ırsız	: Hırsız (8/33)
gún	: Gün (12/14)	ıspat	: İspat, kanıt (16/39)
ğusum-	: Sebze, meyve halinde satılan ürünler (35/10)	ızlı	: Hızlı (42/26)
günnük	: Günlük (40/10)	î	
güüm	: Güğüm, süt kabı (24/2)	īde	: İğde, bir tür meyve (21/18)
H		īsan	: İnsan (18/32)
haÇ gözlü	: Aç gözlü (9/10)	īſaat_ustası	: İnſaat ustası (9/3)

ibraim	: İbrahim (5/14)	qadan	: Kadar (16/21)
iç	: Hiç (6/29)	qādeŞ	: Bk. Kardaş (16/3)
icāP_ediya	: icap ediyor (15/7)	qāk-	: Kalkmak, kullanmamak (2/16)
iç_annaSsın	: Hiç anlamazsın (21/15)	qalabıq	: Kalabalık (14/12)
iddā	: İddia (31/7)	qalam	: Kalem (13/12)
ihtiyar_eyeti	: İhtiyar heyeti (20/34)	qalazosyon	: Kanalizasyon (10/4)
ihtiyaş	: İhtiyaç (9/27)	qaliyá	: Kalıyor (24/1)
ikimse	: Kimse (7/21)	qalkamayım	: Kalkamıyorum (27/18)
ikūs	: İki yüz (21/8)	qalle	: Kale, sur (11/49)
ilkoqulun_arikası	: İlkokulun arkası (5/22)	qamaṛayle	: Kamera ile (12/1)
ilmiye	: Hilmiye (18/27)	qanova	: Kanola (20/44)
imaye	: Himaye (16/23)	qaradeniz_erēli	: Karadeniz ereqlisi (15/9)
imkannarınan	: İmkanlarıyla (9/10)	qaran_oldu	: Kara oldu (4/14)
imtā	: İmtihan (1/37)	qarbunat	: Karbonat (4/12)
intiar	: İntihar (10/12)	Kardaş	: Kardeş (32/1), (bk. qādeŞ)
iristiyan	: Hristiyan (31/16)	qarergah	: Karargah (23/15)
ister_avşama	: İster akşama (29/34)	qarpuS	: Karpuz (22/10)
iş_güviysi	: İç güveyisi (39/3)	qaşım	: Kaçım (31/31)
izmet_açısından	: Hizmet açısından (10/8)	qāve	: Kahve (1/18)
K		qāve	: Kahvehane (11/8)
qabaat	: Kabahat (29/31)	qāveçi	: Kahveci (3/26)

káyası : Kayısı (36/24)

ķazanıandan_eminiz :
Kazanacağından eminiz
(5/45)

keğat : Kağıt, para (25/18)

keranecilik : Sövgü sözü (22/8)

keremit : Kiremit (33/5)

kereTa : Kerata (37/14)

Kırlet : Klarnet (33/8)

ķıSķa : Kızken (19/17)

ķıSķardaş : Kızkardeş (19/5)

ķızan : Çocuk (19/9)

kitap_okuyyım : Kitap okuyorum
(29/12)

kızım_ämşire : Kızım hemşire (3/6)

ķomposison : Kompozisyon (16/18)

ķonvoy_alinde : Konvoy halinde
(10/26)

kópek : Köpek (8/30)

ķoperatif : Kooperatif (43/5)

kō : Köy (14/24)

kúpe : Küpe (25/1)

ķuruculuķluđnu : Kuruculuğunu
(43/5)

ķuruduyarıS : Kurutuyoruz (27/13)

ķüş : Kuruş (18/10)

ķúvet : Kuvvet (31/19)

ķuveyit : Küvet (1/48)

külfiyet : Külfet, sıkıntı (26/26)

külo : Kilo (21/8)

kütüPane : Kütüphane (16/19)

L

laana : Lahana (12/11)

lağab : Lakap (29/38)

laķırTı : Lakırtı, boş söz
(22/14)

lámăcun : Lahmacun (3/37)

lüküs : Lüks (7/45)

M

maalle : Mahalle (2/12), (bk.
malle)

mabbet : Bk. muabbet (29/34)

măbere : Bk. muabere (28/11)

măcır : Bk. muacıř (9/17)

madur : Mağdur (35/21)

măfaSa : Muhafaza (31/35)

malle : Bk. maalle (20/22)

mămutun_emrinlen : Mahmutun
emriyle (5/30)

mārum etmedim : Mahrum etmedim (25/8)	modirine : Bk. moderin (38/13)
māsus : Mahsus (37/26)	muabbet : Muhabbet (16/9), (bk. mabbet)
mator : Motor (19/12)	muabere : Muhabere, santral (39/18), (bk. mābere)
memnuneyt olmaya : Memnuniyet olmayan (9/1)	muacir : Muhacir (17/1), (bk. mācır)
memnuz ama : Memnunuz ama (10/8)	muakkaḳ : Muhakkak (39/9)
mēraba : Merhaba (22/2)	muārem : Muharrem (2/6)
merāyı : Merakı (29/43)	muasebe : Muhasebe (5/39)
mesā : Mesela (7/25)	muayne : Muayene (6/31)
meSeb : Mezhep (25/10)	mubadele : Mübadele (20/2)
meşur : Meşhur (12/10)	muḳtar izninne : Muhtar izniyle (10/9)
mezalıḳ : Mezarlık (10/21)	musafir : Bk. mısafir (21/17)
mıaf : Muaf (11/53)	mübadiliden önce : Mübadeleden önce (10/2)
mıhtar : Muhtar (9/11)	münübüs : Minibüs (1/13)
mısafir : Misafir (32/8), (bk. musafir)	mürüvet : Mürüvvet (39/26)
mıstafa : Mustafa (5/36)	N
milon insan : Milyon insan (16/41)	nā : Nasıl (18/21)
misayil : Misal, örnek (21/21)	nābıcaḳ : Ne yapacak (14/25)
misela : Mesela (18/24)	namlı : Namlu (34/22)
misir ekeriz : Mısır ekeriz (37/4)	naPaçām : Ne yapacağım (18/14)
moderin : Modern (10/23), (bk. modirine)	nāptıḳ : Ne yaptık (10/5)

nē olacāmiş : Ne olacaktıymış (8/34)	oturūmiş : Oturuyormuř (24/11)
ne olcek : Ne olacak (15/14), (bk. nōlcek)	otuS : Otuz (37/5)
ne yaPıcan : Ne yapacaksın (11/15)	oynıyırđ : Oynuyor (15/18)
nōlcek : Bk. ne olcek (5/46)	oyunnar_oynanır : Oyunlar oynanır (10/28)
nōt : Nohut (20/47)	Ö
nufüs : Nüfus (20/20)	ōgle : Ögle (21/10)
O	ōksüSlük : Öksüz olma durumu (18/8)
oca : Hoca (29/40)	ōküS : Öküz (34/2)
oqudıyri : Okutuyor (29/41)	ōle : Öyle (3/17)
oquyyi : Okuyor (19/7)	ōlecek_öldunes : Ölecek oldu (19/11)
olannaş_ıçı : Olanlar için (11/22)	ölme eşeğem_ölme : Ölme eşeğim ölme (39/17)
ölu : Oğlu (5/14)	ōnce : Önce (1/3)
omuS : Omuz (29/30)	ōren- : Öğrenmek (42/8)
onda sora : Ondan sonra (11/41)	ōrenci : Öğrenci (16/41)
onna : Onlara (7/37)	ōretmen : Öğretmen (3/6)
onnar_ölen : Onlar öğlen (31/20)	P
onun_üçün : Onun için (34/21)	Pahalđ : Pahallđ, değeri yüksek (12/17), (bk. pālđ)
operler : Hoparlör (27/27)	pālđ : Bk. Pahalđ (1/12)
otlıyđ- : Otluyor (14/22)	pandispanya : Pandispanya, yumuşak bir pasta çeşidi (3/11)
otobank : Otoban (35/17)	
otobos : Otobüs (1/13), (bk. ótobús)	
ótobús : Bk. otobos (4/6)	

parı	: Para (31/17)	reçberlik	: Rençberlik (32/3)
patátaS	: Patates (3/10), (bk. patatiz)	reFah	: Refah (43/24)
patatiz	: Bk. patátaS (3/14)	ropor	: Rapor (16/6)
patı̄ron	: Patron (23/13)	röPörtaj	: Röportaj (41/16)
PaToS	: Patoz, harman işini yapan araç (17/3)	rus_arbi	: Rus harbi (16/8)
Pazar	: Pazar, mal satılan yer (40/11)	S	
peçka	: Soba (1/47)	saa	: Saha (8/23)
pegmeS	: Pekmez (43/16)	sabāhen	: Sabahleyin (2/10), (bk. sabāle)
periŞan_eder	: Perişan eder (42/16)	sabāle	: Bk. sabāhen (8/17)
peūv	: Abartı, aşırılık bildiren ünlem (8/13)	sail	: Sahil (16/36)
pırılıpılların	: Pırıl pırıl (13/10)	saiP	: Sahip (11/10)
pisiklet	: Bisiklet (13/11)	saqliya	: Saklıyor (24/3)
piynir	: Peynir (21/24)	sālam	: Sağlam (6/33)
Put	: Put (16/34)	salamuysun	: Salamıyorsun (36/28)
R		sālık_ocā	: Sağlık ocağı (8/22)
raat	: Rahat (23/7)	salūn	: Salon (10/4)
rabuSKa	: Rapiska, kanola (36/14)	Sanaat	: Zanaat (40/15)
rāmet	: Rahmet (1/7)	sanai	: Sanayi (8/17)
razmon	: Razmol, kepekli un (35/16)	sarmısak	: Sarımsak (11/18)
		satıyām_işte	: Satıyorum işte (14/1)
		sattıkın	: Sattıktan (9/34)
		sāya	: Sağa (38/29)
		sefte	: Siftah (11/37)

serbes	: Serbest (7/24)	şey_etmüS	: Şey etmiyoruz (6/4)
seyar	: Seyyar (8/5)	şimarıklık	: Şımarık olma durumu (18/21)
sur	: Sığır (14/3)	şindi	: Şimdi (1/5), (bk. Şindi, şini)
siğortalıycán:	Sigortalayacaksın (9/9)	Şindi	: Bk. şindi (42/18)
silīvi	: Silivri (2/2)	şini	: Bk. şindi (14/16)
sine	: Sene (11/37)	şofer	: Şoför (1/27)
so	: Sonra (18/29)	şöle	: Şöyle (20/36)
sōan	: Bk. soan (11/18)	şöln	: Şölen (10/6)
soan	: Soğan (8/37), (bk. sōan, suan, suğan)	T	
sōra	: Sonra (3/12)	Tā	: Bk. Taha (14/4)
sori	: Soru (37/7)	Tāf	: Taraf, etraf (13/10)
sōle	: Söyle, sor (1/1), (bk. sü)	Taha	: Daha (19/13), (bk. Tā)
sōli-	: Söylemek (42/1)	tām	: Tamam (36/8)
su ācı	: Su ağacı (5/6)	tāmin	: Tahmin (27/8)
suan	: Bk. soan (27/16)	tana	: Tane (26/13), (bk. tene)
suğan	: Bk. soan (34/18)	tang_oğulu-	: Tank okulu (37/15)
sü-	: Bk. sōle (1/1)	tansyon	: Tansiyon (3/30)
Ş		tara	: Bk. tarana (3/18)
şeir	: Şehir (33/1)	tarana	: Tarhana (19/13), (bk. tara)
şerāfet	: Şerafettin (15/8)	taşörün	: Taşeron (9/36)
şey_eduz	: Şey ediyoruz (16/19)	tavā	: Tavuğa (33/5)

tay tay	: Bebeğin yeni yeni yürüme hali (18/25)	tülü	: Türlü (12/12)
te	: İşte, gösterme zarfı (18/7)	türK	: Türk (43/6)
tekellek	: Tekerlek (17/8)	U	
teKnoloji	: Teknoloji (43/39)	ufaĸká	: Ufakken (37/2)
televizon	: Televizyon (29/10), (bk. telezyon)	uĸĸala	: Ukala (42/19)
telezyon	: Bk. televizon (16/22)	unuTīya	: Unutuyor (19/12)
tene	: Bk. tana (1/7)	unuTıyarım	: Unutuyorum (27/25)
Tenefüs_etÇeksın	: Teneffüs edeceksın (22/20)	ūraş-	: Uĸraş, iş, güç, meşguliyet (11/11)
teravī	: Teravıh (29/41)	urda	: Orada (6/8)
testiyen	: Testiyle (5/9)	ūrdan	: Oradan (8/1)
tı	: İşte, gösterme zarfı (18/28)	uriye	: Huriye (18/27)
toKad	: Tokat, yumruk (32/12)	usus	: Husus (40/19)
toplaşıyırıS	: Toplaşıyoruz (27/30)	uzatmıyılm	: Uzatmayalım (39/4)
tōbe	: Tövbe (3/7)	uzur_evi	: Huzur evi (20/48)
tub	: Tıb (16/14)	Ü	
tumbā	: Karın (15/2)	üç beŞ	: Üç beş (9/43)
tup	: Top (8/23)	üç gün üç gece	: Üç gün üç gece (11/31)
Turfanda	: Turfanda (40/20)	üç	: Üç (2/11)
turun	: Torun (3/46)	üç_ış	: Üç yüz (6/26)
tutuverīyırı	: Tutuveriyor (18/3)	ūle	: Öyle (1/8)
		ūlen	: Öĸlen (1/21)
		ünce	: Önce (5/9)

üniverste	: Üniversite (10/19), (bk. ünivēste)	yāmda	: Yanımda (9/6)
ünivēste	: Bk. üniverste (16/41)	yāmîr	: Yağmur (1/7)
üs_üste	: Üst üste (16/13)	yanay	: Yanıyor (13/25)
üş	: Üç (3/17)	yané	: Yani (1/4), (bk. yane, yanı)
V		yane	: Bk. yané (3/17)
vaķıt	: Vakit (19/3)	yanı	: Bk. yané (8/14)
vāla	: Vallahi (8/12)	yanlağında	: Yanlarında, beraberlerinde (19/7)
varde	: Vardiye (12/21)	yannıS	: Yalnız (13/3)
veşem	: Vereyim mi (27/12)	yanniş	: yanlış (34/11)
veşi	: Veriyor (18/4)	yapacağın	: yapacaksın (18/16)
veriyırıS	: Veriyoruz (29/23)	yapıyırıS	: yapıyoruz (27/12)
vermeğā	: Vermeye (22/8)	yapmağā	: yapmayı (9/7)
vesāre	: Vesaire (9/40)	yapmayı	: yapmıyor (24/2)
vesilesinne	: Vesilesiyle (20/35)	yaporuz	: yapıyoruz (20/14)
veyāt	: Veyahut (16/30)	yarım yangalak	: yarım yamalak (38/15)
veyaut_üç	: Veyahut üç (7/42)	yaŞ	: yaş, yıl birimi (41/14)
viteS	: Vites (38/28)	yaşayarım	: yaşıyorum (27/9)
vurcan_ayvanı	: Vuracaksın hayvanı (24/6)	yataķane	: yatakhane (33/19)
Y		yāudi	: bk. yaħudi (16/31)
yaħudi	: Yahudi (39/1), (bk. yāudi)	yāut_inek	: yahut inek (25/15)
yāhuT	: Yahut (11/15)	yay	: yağ (34/20)

yazar_okıcağ : yazılar okuyacak
(16/26)

yemekane : yemekhane (33/19)

yēnden : yeniden (29/3)

yene : yine (14/17)

yēniyim : yeğeniyim (6/18)

yer_arıya : yer arıyor (15/20)

yerin_altā : yerin altına (18/22)

yeTmiŞ : yetmiş (12/19)

yeycek : yiyecek, gıda (33/17)

yımırta : Bk. yımurta (25/27)

yımurta : Yumurta (3/12), (bk. yımırta)

yīrmi : Yirmi (34/28)

yıvıyular : Yığıyorlar (17/2)

yimeğā : Yemek için (12/23)

yimek : Yemek (4/7)

yir : Yer, etraf (4/17)

yīrmi : Yirmi (8/5)

yyiaz : Yiyoruz (30/6)

yiye- : Bk. yiyir (14/20)

yiyir : Yiyor (18/20),
(bk. yiye)

yoğrıyariS : Yoğuruyoruz (27/12)

yörimeyi- : Yürümüyor (29/5)

yöriyemeSsin : Yürüyemezsin (18/14)

yöriyemiyim : Yürüyemiyorum
(19/8)

yörümüyor : Yürümüyor, devam
etmiyor (40/15)

yunannınarın : Yunanlıların (11/4)

yüreem : Yüreğim (18/23)

yüz_irmi : Yüz yirmi (16/14)

yüzra : Yüz lira (14/13)

Z

zāmet : Zahmet (3/4)

zanğı : Sanki (8/19)

zannetīrim : Zannederim (41/24)

zate : Zaten (6/34), (bk. zāti)

zāti : Bk. zate (22/3)

zīniyet : Zihniyet (9/35)

zırttada : Aniden, çabucak
(13/17)

zıtın_ayvan : Zaten hayvan (15/6)

KAYNAKÇA

- Akkaya, T. (2016). *Bir Şehir Monografisi-1*. İstanbul: Mercek Yayınları.
- Arslan, A. (2014). “Atatürk Döneminde Romanya’dan Türk Göçleri ve Göçmenlerin Türkiye’de İskanları”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(4), 31-50.
- Aydın, M. (2002). *Aybastı Ağzı (inceleme-Metin-Sözlük)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Balat, G. (2019). “Makedonya-Kanatlar Köyünde Söylenen Nefeslerde Hacı Bektâş Velî”. *Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 34-45.
- Banguoğlu, T. (1974). *Türkçenin Grameri*. İstanbul: Baha Matbaası.
- Baydar, A. S. (2008). Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN, Uşak İli Ağızları (Dil Özellikleri -Metinler - Sözlük), Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara 2002, XV+396 s. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (36), 315-318.
- Buran, A. (1997). *Keban, Baskil ve Ağın Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çapa, M. (1990). Yunanistan’dan Gelen Göçmenlerin İskânı. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 2 (5), 49.
- Çavuşoğlu, H. (2007). “Yugoslavya-Makedonya” Topraklarından Türkiye’ye Göçler ve Nedenleri. *Bilig*, 41, 123-154.
- Çetin, T. (2010). “Bulgaristan’dan Göç Eden Türk Nüfusunun Dağılımını Etkileyen Coğrafi ve Kültürel Faktörler”. *VI. Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, Ankara.
- Çolakoğlu, B. K. (2013). Ağız Çalışmalarının Önemi ve Trabzon Ağzı Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken (Journal of World of Turks)*, 5 (3), 207-221.
- Demir, N. (2006). *Trabzon ve Yöresi Ağızları I-II-III*. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Demir, N. (2008). “Ağız Dokümantasyonu Niçin Gereklidir?”. *Türkiye Türkçesi Ağzıları Çalıştayı Bildirileri*, Ankara, 183-192.
- Duman, Ö. (2008). “Atatürk Döneminde Romanya’dan Türk Göçleri (1923-1938)”. *Bilig*, 45, 23-44.
- Eker, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. (İkinci Baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (1983). *Kars İli Ağzıları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2006). “Çağdaş Türk Yazı Dillerinde ve Türkiye Türkçesi Ağzılarında İkincil Uzun Ünlüler”. *II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni*, Kayseri.
- Erdem, M. D. (2008). “Anadolu Ağzılarında Görülen Birincil Ünlü Uzunlukları Üzerine”. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3(3), 502-562.
- Erdem, M. D., Bölük, R. (2011). “Kaş (Antalya) Ağız Ses Özellikleri Üzerine”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(11), 411-452.
- Ergin, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- Gabain, A.M. Von. (1988). *Eski Türkçenin Grameri*. (Çev. M. AKALIN). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gemalmaz, E. (1978). *Erzurum İli Ağzıları*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Gülensoy, T. (1995). *Türkçe El Kitabı*. Kayseri: Bizim Gençlik Yayınları.
- Hacıeminoğlu, N. (1991). *Türk Dilinde Yapı Bakımından Füller*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hamzaoğlu, Y. (2010). *Balkan Türklüğü (Cilt I)*. Üsküp: Logosa Yayınları.
- Kalay, E. (1998). *Edirne İli Ağzıları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1953). “Batı Anadolu Ağzılarında Asli Vokal Uzunlukları Hakkında”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 1, 197-203.

- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. (Beşinci Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). *Güney-Batı Anadolu Ağızları Ses Bilgisi (Fonetik)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Şekil Bilgisi*. (Birinci Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2017) *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kozanoğlu, C. (1994). *Her Yönüyle Silivri*. İstanbul: Silivri Belediyesi Kültür Evi.
- Öksüz, H. (2000). “İkili İlişkiler Çerçevesinde Balkan Ülkelerinden Türkiye'ye Göçler ve Göç Sonrası İskân Meselesi (1923-1938)”. *Atatürk Dergisi*, 3 (1), 173.
- Sağır, M. (1995). “Anadolu Ağızlarında Ünlüler”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 386.
- Sağır, M. (1995). “Anadolu Ağızlarında Ünsüzler”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 394-395.
- Sertkaya Doğan, Ö. (2009). “Nüfus Coğrafyası Açısından Bir İnceleme”. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 20, 1303-2429.
- Tekin, T. (1975). *Ana Türkçede Aslı Uzun Ünlüler*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Tekin, T. (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı.
- Timurtaş, F. K. (1977). *Eski Türkiye Türkçesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Sevortyan, E. V. (1972). “Türk Dillerinde Kelime Başındaki Ünsüzlerin Düşmesi”. *Bilimsel Bildiriler*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 543-550.

EKLER

EK-1: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: İbrahim Fevzi Hayata / Küçük Kılıçlı Mahallesi

1.2. Resim: Cemile Yüken / Fatih Mahallesi

EK-2: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Yılmaz Özmeriç (Ortada) / Alibey Mahallesi

1.2. Resim: Yaşar Küçüköğlü / Alibey Mahallesi

EK-3: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Hüseyin Pamuk (Solda) ve Mehmet Mutlu (Sağda) / Büyük Kılıçlı Mahallesi

1.2. Resim: Mehmet Uygun / Fener Mahallesi

EK-4: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Ziya Ersoy / Sayalar Mahallesi

1.2. Resim: İbrahim Yenilmez / Çayırdere Mahallesi

EK-5: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Kamil Sezen (Solda) / Çayirdere Mahallesi

1.2. Resim: Saniye Keçidereli / Çeltik Mahallesi

EK-6: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Pembegül Küçüköğlü / Çeltik Mahallesi

1.2. Resim: Ömer Ercan / Sancaktepe Mahallesi

EK-7: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Hasan Meriç (Ortada) / Danamandıra Mahallesi

1.2. Resim: Hayriye Kaya / Danamandıra Mahallesi

EK-8: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Hatice Köse (Sağda) / Beyciler Mahallesi

1.2. Resim: İsmail Er (Ortada) / Kurfalı Mahallesi

EK-9: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Mehmet Uğurlu (Solda) / Bekirli Mahallesi

1.2. Resim: Mehmet Özkök / Akören Mahallesi

EK-10: Derleme Bölgesinde Görüşülen Kaynak Kişiler

1.1. Resim: Bindal Otbal / Gümüşyaka Mahallesi

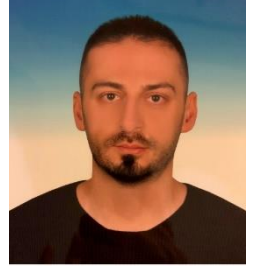

1.2. Resim: Mustafa Kalamaz / Selimpaşa Mahallesi

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : ÖZDİL Erdoğan
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri : 28.12.1983 Şabanözü
Telefon : 0544 720 2385
E-mail : ozdilerdogan83@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Lisans	Anadolu Üniversitesi	2016
Pedagojik Formasyon	Fırat Üniversitesi	2016

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2000-2003	BİREM İLETİŞİM (İSTANBUL)	Telefon Tamircisi
2004-2012	ARÇELİK A.Ş. (İSTANBUL)	Makine Operatörü

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

ÖZDİL, H. ÖZDİL, E. (2017). Kudret Ayşe Yılmaz'ın Orobahıyye Romanının Söz Varlığında İkillemeler. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6 (3), 1694-1706.

Hobiler

Fotoğraf ve video çekimi yapmak, video düzenlemek, spor yapmak, origami, paracord aksesuarlar yapmak.

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

25/12/2019

Tez Başlığı / Konusu: **SİLİVRİ AĞZI (GİRİŞ- İNCELEME- METİNLER-SÖZLÜK)**

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 242 sayfalık kısmına ilişkin, 02/12/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %3 (yüzde üç) dür.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,

7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

25/12/2019
Erdoğan ÖZDİL

Adı Soyadı : Erdoğan ÖZDİL
Öğrenci No : 169201151
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili
Statüsü : Yüksek Lisans

DANIŞMAN
Doç. Dr. Veysi SEVINÇLİ
25/12/2019

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR
25/12/2019
Doç. Dr. Bekir KOÇLAR
Enstitü Müdürü

